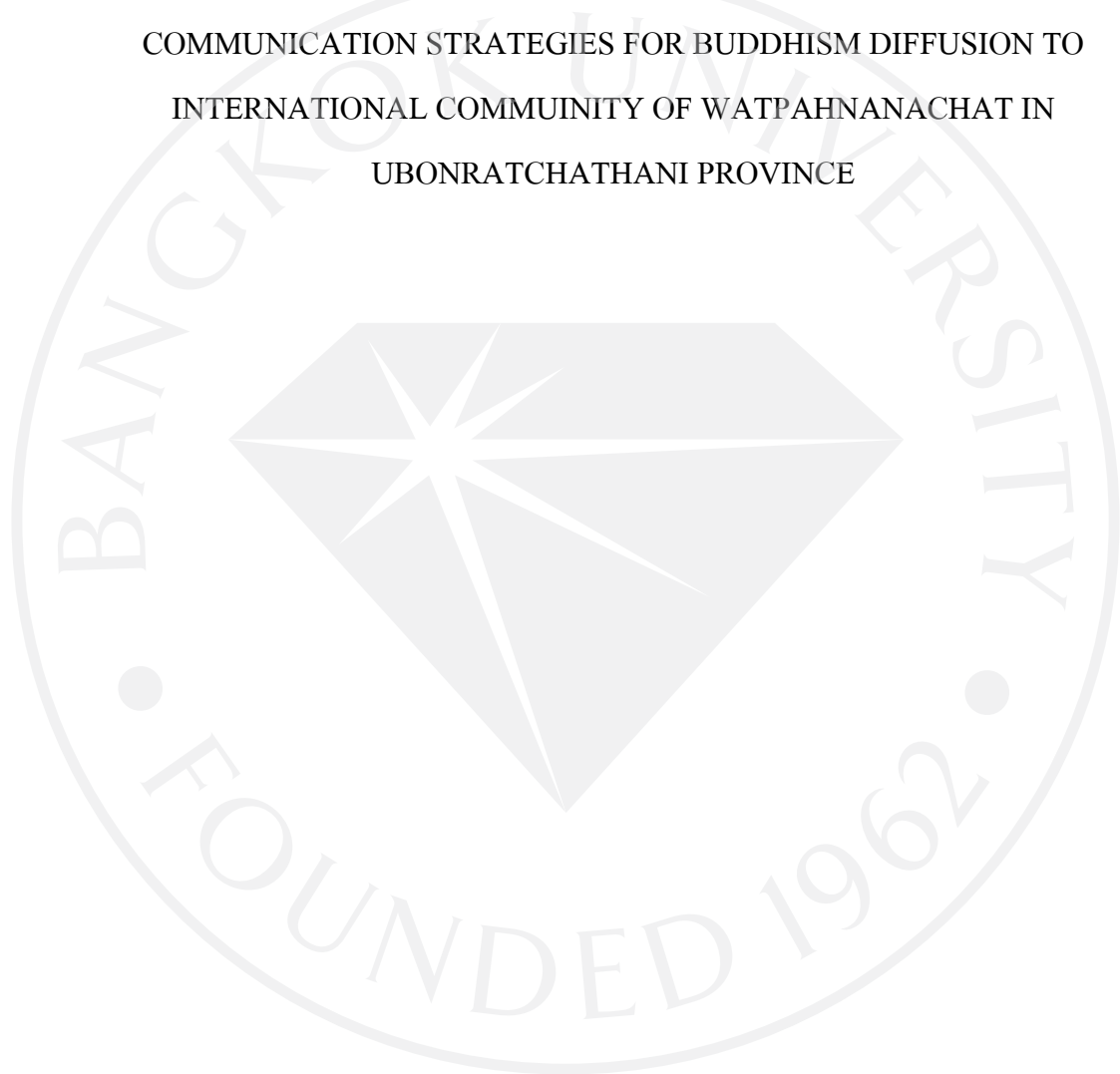


กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของ  
วัดป่านานาชาติ จังหวัดอุบลราชธานี

COMMUNICATION STRATEGIES FOR BUDDHISM DIFFUSION TO  
INTERNATIONAL COMMUNITY OF WATPAHNANACHAT IN  
UBONRATCHATHANI PROVINCE



กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของ  
วัดป่านานาชาติ จังหวัดอุบลราชธานี

COMMUNICATION STRATEGIES FOR BUDDHISM DIFFUSION TO INTERNATIONAL  
COMMUNITY OF WATPAHNANACHAT IN UBONRATCHATHANI PROVINCE



ณัฐพร สิงห์คำ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร  
นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต  
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ  
ปีการศึกษา 2555



© 2555

ณัฐพร สิงห์คำ  
สงวนลิขสิทธิ์

อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร  
นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

เรื่อง กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่านานาชาติ  
จังหวัดอุบลราชธานี

ผู้วิจัย ฌัฏฐพร สิงห์คำ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ฤกษ์กลาง)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(รองศาสตราจารย์พัชนี เขจรรรยา)

ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรภรณ์ เกษะประกกร)

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญชาติ ทองประยูร)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิวพร หวังพิพัฒน์วงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 11 เดือน ๒.ค. พ.ศ. 56

ณัฐพร สิงห์คำ. ปริญญานิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, พุทธศักราช 2555, บัณฑิตวิทยาลัย  
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

กลยุทธ์สื่อในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระต่างชาติสู่นานาชาติของวัดป่านานาชาติจังหวัด  
อุบลราชธานี (112 หน้า)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ฤกษ์กลาง

### บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษากลยุทธ์การสื่อสารด้านการจัดเรียงสาร และการ  
สื่อสารเพื่อการ โน้มน้าวใจ ประสิทธิภาพของสื่อที่ใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติและ  
ปัญหาและอุปสรรคของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่านานาชาติ โดยใช้ระเบียบ  
วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการวิจัยเอกสาร หนังสือธรรมะที่ทางวัดป่านานาชาติเผยแผ่ จำนวน 12  
เล่มและสัมภาษณ์เชิงลึก เจ้าอาวาส 1 รูป และพระสงฆ์ 2 รูป ตลอดจนพุทธศาสนิกชนชาวไทยและ  
ชาวต่างชาติที่มาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับวัดป่านานาชาติ จำนวน 14 คน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า

ผลการวิจัยเอกสาร พบว่า

1. การจัดเรียงสารโดยวัดป่านานาชาติใช้รูปแบบการจัดเรียงสารโดยการเปรียบเทียบ  
เชิงอุปมา อุปมัย รองลงมา คือ การจัดเรียงสารตามขั้นตอน
2. การสื่อสารเพื่อการ โน้มน้าวใจพบว่า วัดป่านานาชาติมีการ โน้มน้าวใจโดยการนำคำ  
สอนของบุคคลที่มีชื่อเสียง ในด้านของการปฏิบัติธรรมที่เคร่งครัดของพระพุทธเจ้า และ  
พระโพธิญาณเถร (ชา สุภทโท) รองลงมา คือ การสื่อสารเพื่อการ โน้มน้าวใจโดยการใช้ภาษาที่  
กระชับสั้นๆ

ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า

1. การสื่อสารการจัดเรียงสารในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่า  
นานาชาติ จากการสัมภาษณ์พระสงฆ์ในบทบาทหน้าที่ของผู้เผยแผ่ พบว่า วัดป่านานาชาติมีการ  
จัดเรียงสารโดยการอธิบายเนื้อหาหลักธรรมและหลักปฏิบัติเป็นขั้นตอน

ส่วนการสัมภาษณ์พุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติในบทบาทของผู้รับการเผยแผ่  
พบว่า มีการจัดเรียงสารโดยการอธิบายเนื้อหาหลักธรรมและหลักปฏิบัติเป็นขั้นตอน และการ  
จัดเรียงสารโดยการเปรียบเทียบในเชิงอุปมา อุปมัย

2. การสื่อสารเพื่อการ โน้มน้าวใจในเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัด  
ป่านานาชาติ จากการสัมภาษณ์พระสงฆ์ในบทบาทหน้าที่ของผู้เผยแผ่ พบว่าวัดป่านานาชาติมีการ

สื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจโดยการนำคำสอนของบุคคลที่มีชื่อเสียง ได้รับการยกย่องทั้งในประเทศ และต่างประเทศคือ พระพุทธเจ้า และพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทโท) โดยการสื่อสารด้วยการการใช้ภาษาที่กระชับ ได้ใจความ ยึดหลักทางวิทยาศาสตร์ มิได้ใช้หลักทางไสยศาสตร์เพื่อการโน้มน้าวใจ

ส่วนการสัมภาษณ์พุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติ ในบทบาทของผู้รับการเผยแพร่พบว่า วัดป่านานาชาติมีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจโดยการนำคำสอนของพระพุทธเจ้าและพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทโท) โดยการสื่อสารด้วยการใช้ภาษาที่กระชับ ได้ใจความและมีการใช้การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจโดยการอธิบายปัญหาและวิธีปัญหาการหลุดพ้น จากปัญหาในเรื่องต่างๆ

3. ประสิทธิภาพของสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่านานาชาติ จากการสัมภาษณ์พระสงฆ์ในบทบาทหน้าที่ของผู้เผยแพร่และพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติ ในบทบาทของผู้รับการเผยแพร่ มีความคิดเห็นตรงกัน พบว่า สื่อที่มีประสิทธิภาพสูงสุด คือ สื่อบุคคล รองลงมา คือ สื่อเว็บไซต์

4. ปัญหาและอุปสรรคของการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่านานาชาติ จากการสัมภาษณ์พระสงฆ์ในบทบาทหน้าที่ของผู้เผยแพร่ พบว่า ไม่พบปัญหาและอุปสรรค

ส่วนพุทธศาสนิกชนชาวต่างชาติในบทบาทของผู้รับการเผยแพร่ พบว่า มีปัญหาและอุปสรรค คือ พุทธศาสนิกชนบางส่วนยังไม่รับรู้ในแก่นแท้ของพระพุทธศาสนาและยังไม่มี ความเข้าใจในประวัติความเป็นมาของวัดป่านานาชาติ

อนุมัติ :



อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์



Singkum, N. M.A. (Communication Arts), November 2012, Graduate School,  
Bangkok University.

Communication Strategies for Buddhism Diffusion to International Community of  
Watpahnanachat in Ubonratchathani Province (112 pp.)

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Pratoom Rerk-klang, Ph.D.

ABSTRACT

This research had objectives to study communication strategy in terms of message treatment and persuasive communication, media efficiency used in diffusion Buddhism into internationality, and problems and obstacles of the diffusion of Buddhism into internationality of Watpahnanachat International Forest Monastery. This research adopted qualitative research methodology with documentary research of the twelve Buddhist books that Watpahnanachat International Forest Monastery diffusion, and in-depth interview of one abbot and two monks, including 14 Thai and foreign Buddhists who came to study and practice the dharma with Wat pahnanachat International Forest Monastery. The results of the research found as follows:

The results of documentary research found that

1. Message treatment by Watpahnanachat International Forest Monastery mostly used metaphorical message treatment; the second message treatment was procedural message treatment.
2. In persuasive communication, found that Watpahnanachat International Forest Monastery persuaded by introducing the teachings of and Lord Buddha, famous persons, namely Phra Bodhiyana Thera (Luangpu Cha Supatto) in the aspect of their strict practice of the dharma. Secondly, it was the persuasive communication by using concise language.

The results of in-depth interview found that

1. For the message treatment as communication in diffusion Buddhism into internationality of Watpahnanachat International Forest Monastery, it was found from the

interview of the monks as having the role of diffusion that Watpahnanachat International Forest Monastery had the message treatment by explaining the morality and practice step by step.

From the interview of Thai and foreign Buddhists as ones who received the diffusion, it found that they obtained more knowledge from the monks; in other words, there was the message treatment by explaining the content of morality and practice step by step and using figurative language such as metaphor and simile.

2. For the persuasive communication in diffusion Buddhism into internationality of Watpahnanachat International Forest Monastery, it was found from the interview of the monks as having the role of a diffusion that Watpahnanachat International Forest Monastery used persuasive communication by introducing the teachings of and Lord Buddha, famous persons, namely Phra Bodhiyana Thera (Luangpu Cha Supatto) who were admired both inside and outside the country. The communication was done by using concise language and based on scientific, not superstitious way for persuasion.

From the interview of Thai and foreign Buddhists as ones who received the diffusion, it found that they obtained more knowledge from the monks; in other words, Watpahnanachat International Forest Monastery used persuasive communication by introducing the teachings of and Lord Buddha, Phra Bodhiyana Thera (Luangpu Cha Supatto) using concise language for communication and persuasive communication in explaining problems and solutions to be free problems in all matters.

3. For media efficiency in diffusion Buddhism into internationality of Watpahnanachat International Forest Monastery, it found to be agreed from the interview of the monks as having the role of a diffusion and the interview of Thai and foreign Buddhists as ones who received the diffusion that the most efficient media was personal media, and website

4. For the problems and obstacles of the diffusion of Buddhism into internationality of Wat Pah Nanachat International Forest Monastery, it was found from the interview of the monks as having the role of a diffusion that there were no problems and obstacles.



For foreign Buddhists as ones who received the diffusion, it found that some Buddhists still did not know the core of Buddhism and had no knowledge and understanding in the history and background of Watpahnanachat International Forest Monastery.



Approved :



Thesis Advisor

## กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี โดยได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลหลายฝ่ายที่ให้คำแนะนำและข้อคิดต่าง ๆ ขอรอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ฤกษ์กลาง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์พัชนี เขยจรรยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อันดับสอง ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นในการศึกษาวิจัยรวมทั้งให้การเอื้อเฟื้อเอกสารประกอบในการศึกษาวิจัย

ขอกราบนมัสการ ขอบพระคุณ ท่านเจ้าอาวาส คณะสงฆ์ และฆราวาสทุกท่านเป็นอย่างสูงที่คอยให้คำแนะนำ และช่วยเหลือให้ข้อมูลต่าง ๆ

ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณพ่ออรัญ – คุณแม่ैयाใจ สิ่งห้คำ ผู้ซึ่งให้กำลังใจและให้โอกาสในการศึกษาในระดับปริญญาโท จนสำเร็จ

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณ คุณรัฐยรัตน์ สิ่งห้คำที่คอยช่วยเก็บข้อมูลในการสัมภาษณ์ และคุณวิชาพรธรรม ก่อนสะอาด ที่ช่วยเก็บข้อมูลเอกสาร พร้อมทั้งตรวจความเรียบร้อยของงาน วิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์

ณัฐพร สิ่งห้คำ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ฌ
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ปัญหานำวิจัย	4
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
กรอบความคิดของการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ	7
กลยุทธ์การสื่อสาร	26
สื่อกับสถาบันศาสนา	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	46
สรุปประเด็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	52
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	54
วิจัยเอกสาร (Documentary Research)	54
เอกสารในการวิจัย	54
กลุ่มตัวอย่างและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	54
เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	55
การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล	56
การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล	56
การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)	56
ประชากรในงานวิจัย	56

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 3 (ต่อ) ระเบียบวิธีวิจัย	
กลุ่มตัวอย่างและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	56
เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	57
การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล	58
การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล	58
บทที่ 4 ผลการวิจัย	60
การวิจัยเอกสาร (Documentary Research)	60
การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)	73
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายและเสนอแนะ	78
บทสรุปผลการวิจัย	78
การอภิปรายผลการวิจัย	81
ข้อจำกัดในการวิจัย	87
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	87
ข้อเสนอแนะหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	87
บรรณานุกรม	89
ภาคผนวก ก	92
ข้อมูลทั่วไปของวัดป่านานาชาติ	93
การเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ	97
ภาคผนวก ข	
บทสัมภาษณ์เชิงลึก	102
ประวัติเจ้าของผลงาน	112
ข้อตกลงว่าด้วยการอนุญาตให้ใช้สิทธิ์ในวิทยานิพนธ์	

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 : ความแตกต่างของสองวัฒนธรรม

หน้า

23

ตารางที่ 2 : จุดมุ่งหมายของผู้ส่งสารและผลที่เกิดกับผู้รับสาร

38





สารบัญภาพ

ภาพที่ 1 : กรอบความคิดของการวิจัย

หน้า

5

ภาพที่ 2 : แบบจำลอง SMCR

8



บทที่ 1

บทนำ

### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การนับถือพระพุทธศาสนาของคนไทยนั้นมีหลักฐานชัดเจนว่าพระพุทธศาสนาได้เป็นศาสนาประจำชาติของคนไทยไม่น้อยกว่า 1,200 ปี มาแล้ว โดยมีหลักฐานยืนยันในเรื่องนี้ปรากฏอยู่ในศิลาจารึกเก่าแก่ชื่อว่า “จารึกอาณาจักรน่านเจ้า”จนถึงสมัยสุโขทัยโดยยืนยันได้จากศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 3 แห่งกรุงสุโขทัย เป็นหลักฐานยืนยันอันมั่นคงและชัดเจนว่าพระพุทธศาสนา เป็นศาสนาประจำชาติไทยเพียงศาสนาเดียว ด้วยศิลาจารึกหลักที่ 1 ด้านที่ 2 ได้พรรณารถึงความรุ่งเรือง และมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนาในยุคเริ่มแรกที่ชนชาติไทยมาตั้งหลักในแหลมทองนี้ไว้และนับเนื่องมาจนถึงสมัยกรุงศรีอยุธยา ด้วยชีวิตวิญญูณแห่งความเป็นไทยที่ยึดมั่นสนิทแนบอยู่ในพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติ และสืบทอดในสายเลือด เช่นเดียวกันในยุคสมัยที่ไหนดั้ง ที่ไหนดั้ง ที่ไหนดั้ง ที่ไหนดั้ง เป็นเครื่องแสดงให้เห็นชัดเจนว่าชีวิตวิญญูณของคนไทยทุกชั้นตอนแนบสนิทอยู่กับพระพุทธศาสนาโดยตลอด สมัยกรุงศรีอยุธยานี้มีเหตุการณ์ที่ยืนยันอย่างแน่ชัดว่า ความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนาถูกระทอนอย่างรุนแรงมาแล้ว ด้วยการกระทำของคาทอลิก แต่เดชะบุญที่ประเทศสยามอยู่ได้ร่วมพระบารมีของพระมหากษัตริย์ ผู้ทรงชาญฉลาดและมั่นคงในพระพุทธศาสนา ไม่ทรงยอมหาผลประโยชน์ในด้านต่าง ๆ จากความเป็นชาติไทย ทรงได้ยืนหยัดอยู่ในจุดยึดมั่นเพียงจุดเดียว (บุญสม เจนใจ, 2527, หน้า 84-89) โดยปี พ.ศ. 2551 ชาวไทยกว่า 93.9 เปอร์เซ็นต์ เป็นพุทธศาสนิกชนนับถือศาสนาพุทธ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2554) ซึ่งถือได้ว่าพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย และประจำวิญญูณของชนชาติไทย ตลอดไปจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์รัชกาลปัจจุบัน

การศึกษาและปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนา นั้นสามารถได้ประโยชน์หลาย ๆ ด้าน ทั้งจิตใจที่ทำให้เกิดความสงบ การรู้จักบาป บุญคุณโทษ รู้จักการเสียสละ ซึ่งในหลักของพุทธศาสนา สอนไว้ว่า อยากได้อะไร ต้องทำเอาเอง ด้วยความเพียรพยายามของตนเอง ไม่ใช่อ่อนวอนบวงสรวงเทพเจ้าต่าง ๆ ซึ่งพระสงฆ์ส่วนใหญ่สอนตามหลักพระพุทธศาสนาอย่างจริงจัง เพื่อที่จะให้พุทธศาสนิกชนเกิดความสุขอย่างแท้จริง

แม้กระทั่งองค์การยูเนสโก ยังมีความคิดเห็นว่า ทางพระพุทธศาสนาจะช่วยให้เกิดการสร้างสรรค์สภาพแก่โลกได้จะเห็นได้จากประเทศที่นับถือศาสนาพุทธจะไม่มีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องพระสงฆ์ทะเลาะกันถึงขั้นร้ายแรง ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ส่วนเรื่องความขัดแย้งที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับศาสนาซึ่งถือได้ว่าพระพุทธศาสนาสร้างสันติภาพโลก (“ยูเนสโกหนุนใช้”;

2554, หน้า 11) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงว่า การยึดหลักพระพุทธศาสนาเป็นสิ่งที่สำคัญ ศาสนาเป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ สามารถสอนให้พุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติเกิดความสามัคคีกันได้ จึงทำให้เป็นสาเหตุให้มีพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติ หันมาสนใจเข้าวัดกันมากขึ้น มีหลากหลายชนชาติที่เข้ามาสนใจพระพุทธศาสนา

จากเดิมที่มีแต่คนไทยสนใจพระพุทธศาสนา แต่ในปัจจุบันนี้มีชาวต่างชาติสนใจที่จะเข้ามาศึกษาและปฏิบัติธรรมในประเทศไทยมากขึ้น พร้อมทั้งยังมีการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ โดยการขยายสาขาไปยังต่างประเทศ มีการไปเทศน์ยังประเทศต่าง ๆ และปัจจุบันประเทศไทยมีวัดอยู่เป็นจำนวนมากที่มี พระต่างชาติเข้าศึกษาพระพุทธศาสนาเข้ามา เช่น วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นวัดหนึ่งที่ชาวต่างชาติจากซีกโลกตะวันตกและซีกโลกตะวันออกเดินทางศึกษาพระพุทธศาสนา แต่ในทางสายวัดป่าจะมี วัดสายพระอาจารย์มหาบัว ญาณสัมปันโน คือ วัดป่าบ้านตาด ต.บ้านตาด อ.เมือง จ.อุดรธานีที่พุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติสนใจเข้ามาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัด และมาเพื่อที่จะบวชเพื่อพ้นทุกข์ควรแสวงหา

แต่วัดสายวัดป่าอีกวัดหนึ่งที่ชาวต่างชาติสนใจเข้าจะศึกษาพระพุทธศาสนามากที่สุด และเป็นสถานที่ศึกษาและปฏิบัติธรรมของชาวต่างชาติที่นิยมเข้ามาและให้ความสนใจมากที่สุด คือ สายวัดหนองป่าพง ซึ่งเป็นวัดป่าสายปฏิบัติ ซึ่งพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) ได้ก่อตั้งขึ้นเพื่อเป็นสถานที่สำหรับประพฤติปฏิบัติ ฝึกฝน อบรมพระภิกษุ-สามเณรผู้มุ่งสู่ความพ้นทุกข์ ให้เป็นผู้มีกน้อย สัน โดย เสียดสะพากเพียรเพื่อมรรคผลนิพพาน และนำพาไปสู่การเป็นสมณะที่งดงามด้วยการรักษาจิวัตร ปฏิบัติตามธรรมวินัย อันจะเป็นเหตุให้เกิดความเลื่อมใส แก่ผู้พบเห็นร่วมประกอบคำขูพระพุทธศาสนาให้มีอายุยืนยาว เจริญรุ่งเรืองกระทั่งต่อมาได้เป็นศูนย์กลางการอบรมสั่งสอน ตามหลักแห่งพระพุทธศาสนาให้กับนักปฏิบัติธรรมทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติซึ่งทำให้พระโพธิญาณเถรเป็นที่ยอมรับว่ามีลูกศิษย์ชาวต่างชาติเป็นจำนวนมาก

พระโพธิญาณเถร มีลูกศิษย์ที่เคร่งครัดในพระธรรมวินัย และมีชื่อเสียงเป็นจำนวนมาก อาทิเช่น พระอาจารย์สุเมธ ลูกศิษย์รูปแรกคิรีปริยญาโท รูปนี้ เป็นอดีตนาวิกโยธินหนุ่มชาวอเมริกัน นามว่า “โรเบิร์ต สุเมธ” ที่หันมาสนใจใฝ่รู้เรื่องราวทางพระพุทธศาสนา ทั้งๆที่ครอบครัวนับถือศาสนาคริสต์ และเข้าโบสถ์มาตั้งแต่เด็ก แต่ทว่าความศรัทธาก็ยังไม่เกิดกระทั่งได้สมัครเข้าเป็นทหารเรือ และได้ไปประจำการที่ญี่ปุ่นมีโอกาสดำเนินการศึกษาพระพุทธศาสนานิกายเซน จากการอ่านตำรับตำราต่าง ๆ แต่ก็ยังมีได้ลงมือปฏิบัติ กระทั่งออกจากกองทัพเรือและกลับไปเรียนต่อจนจบปริญญาโทครั้งหนึ่งได้มีโอกาสมานเมืองไทย และได้รู้ว่าที่กรุงเทพฯมีอาจารย์สอนกรรมฐานหลายรูป ในปี 2509 ท่านก็ได้มาเป็นอาสาสมัครครูสอนภาษาอังกฤษที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และได้มีโอกาสไปศึกษาปฏิบัติธรรมนั่งสมาธิ เดินจงกรม ที่วัดมหาธาตุวรวิหาร อยู่ราว 6 เดือน ก็เกิด

ความรู้สึกว่าอยากบวช ดังนั้น ในปีนั้นเองจึงได้ไปบวชที่จังหวัดหนองคาย พระอุปชฌาย์ในสมัยนั้นคือ พระราชปริชาญาณมุนี เจ้าคณะจังหวัดหนองคาย ซึ่งในปีแรกที่ได้บรรพชาเป็นสามเณร ท่านได้มีการฝึกหัดปฏิบัติกรรมฐาน ต่อมาจึงได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุ ท่านอาจารย์สุเมโธ ได้ยินยิตติศัพท์ความเคร่งครัดในข้อวัตรปฏิบัติของหลวงพ่อ จึงกราบลาพระอุปชฌาย์ของท่านที่จังหวัดหนองคาย เดินทางมาฝากตัวเป็นศิษย์กับหลวงพ่อ ในปี 2010 และพระอุปชฌาย์ได้ส่งท่านสุเมโธไปจำพรรษาที่วัดพระโพธิญาณเถร และได้เป็นเจ้าอาวาสวัดป่านานาชาติคนแรกของวัด

ท่านต่อไป คือ พระอาจารย์มิตชูโอะ คเวสโก เจ้าอาวาสวัดป่าสุนันทวนาราม พระอาจารย์มิตชูโอะ มีนามเดิมว่า มิตชูโอะชิบาฮาชิ เกิดที่ญี่ปุ่น จบการศึกษาระดับไฮสคูล สาขาเคมี ณ จังหวัดโมริโอก่า ประเทศญี่ปุ่น เมื่อสำเร็จการศึกษาท่านทำงานเก็บเงิน ได้จำนวนหนึ่ง แล้วจึงออกเดินทางตั้งตระเวนออกจากรอบบ้านเกิดเมืองนอน เพื่อที่จะแสวงหาสัจธรรมของชีวิต ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2514 โดยได้ท่องเที่ยวเพื่อศึกษาชีวิต สังคม ประเพณีและวัฒนธรรมของประเทศต่าง ๆ ในเอเชียใต้ ในตะวันออกกลาง เช่น อินเดีย เนปาล อิหร่าน และยุโรป เป็นเวลา 2 ปีเศษ แล้วเปลี่ยนความตั้งใจที่จะไปแอฟริกา แต่กลับสู่อินเดียแทน จากนั้นท่านก็ได้ไปฝึกโยคะอยู่ที่สำนักโยคีแห่งหนึ่งในประเทศอินเดียนั่นเอง ซึ่งทำให้ท่านเริ่มมีประสบการณ์โยคะบ้าง ท่านเกิดความพอใจคิดว่าจะเป็น โยคีอยู่ที่อินเดียตลอดชีวิต แต่บังเอิญวิชาหมอดูอายุมีคนเดียวแนะนำให้เดินทางมายังประเทศไทย ซึ่งต่อมาพระอาจารย์มิตชูโอะ คเวสโก ได้มีผู้แนะนำท่านให้ไปกราบพระโพธิญาณเถร ที่วัดหนองป่าพง จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งท่านก็ได้เป็นลูกศิษย์ของพระโพธิญาณเถรตั้งแต่บัดนั้น และได้พระอุปฐากคุณดูแลพระโพธิญาณเถร อย่างใกล้ชิดเป็นเวลาานด้วยความเคารพบูชาอย่างสูงท่านอยู่ในคณะผู้บุกเบิกวัดป่านานาชาติซึ่งมี พระอาจารย์สุเมโธรวมด้วย

พระโพธิญาณเถร ถือได้ว่าเป็นที่น่ายินดีที่มีลูกศิษย์ที่เป็นตัวแทนที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้กว้างไกลไปยังต่างประเทศ ทำให้มีแรงศรัทธาเกิดสาขาขยายไปยังประเทศทั่วโลก ซึ่งในประเทศไทยได้มีวัดที่ขยายสาขามาจากวัดหนองป่าพง ซึ่งเป็นวัดพระฝรั่งวัดแรกที่พระโพธิญาณเถร คือ วัดป่านานาชาติ โดยให้จัดตั้งขึ้นที่บ้านมุงหวาย อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี จัดเป็นวัดสาขาอันดับที่ 19 ของวัดหนองป่าพง เดิมชื่อว่า วัดอเมริกาวาสและมาเปลี่ยนชื่อเป็น วัดป่านานาชาติ ภายหลัง โดยมีชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า Watpahnachat Bungwai Forest

การก่อตั้งวัดป่านานาชาติขึ้นเพื่อมุ่งหมายเป็นที่ศึกษาและปฏิบัติ พระธรรมวินัย สำหรับพระสงฆ์ชาวต่างชาติที่เข้ามาศึกษา และอุปสมบทในพระพุทธศาสนาได้อบรมสั่งสอนกันเอง รวมถึงการให้พระชาวต่างชาติอยู่รวมกันในวัดป่านานาชาติ เพื่อเป็นการเตรียมตัวไว้เมื่อถึงคราวพระภิกษุเหล่านี้ ได้กลับไปประเทศของตนจะได้นำไปปฏิบัติและเผยแผ่พระพุทธศาสนาต่อไป

แล้วยังสะดวกง่ายในการปกครองกันภายในวัดด้วยการสื่อสารเดียวกัน หรือเมื่อมีสิ่งใดบกพร่องจะได้แก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น ซึ่งทำให้มีพระภิกษุชาวต่างชาติและพุทธศาสนิกชนชาวต่างชาติเข้าศึกษาและปฏิบัติธรรมกับวัดป่านานาชาติมากมาย ซึ่งวัดป่านานาชาติถือได้ว่าเป็นสถานที่ดึงดูดความสนใจใคร่รู้ของชาวไทยและชาวต่างชาติอยู่ตลอดเวลา ซึ่งในแต่ละวันมีพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางมาปฏิบัติธรรมอยู่มาก อาทิเช่น อังกฤษ อเมริกา ออสเตรเลีย แคนาดา ฝรั่งเศส นิวซีแลนด์และญี่ปุ่นมาจำพรรษามาก โดยยึดหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าและพระโพธิญาณเถร (ชา สุภัทโท, 2538, หน้า 335-386)

จากดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษา กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่านานาชาติ จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งถือได้ว่าเป็นวัดที่พระโพธิญาณเถร ได้สร้างขึ้นเพื่อให้พระต่างชาติได้ศึกษาพระพุทธศาสนา โดยมีพระต่างชาติอยู่ร่วมกันทั้งหมดเป็นวัดแรกของประเทศไทย ที่มีสาขาทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ซึ่งในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของวัดป่านานาชาติให้กับชาวไทยและชาติต่างชาติ กลยุทธ์การจัดเรียงสารและการสื่อสารเพื่อการ โน้มน้าวใจ ประสิทธิภาพของสื่อที่ใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ

#### ปัญหานำวิจัย

1. วัดป่านานาชาติมีกลยุทธ์การสื่อสารในด้านการจัดเรียงสารอย่างไรบ้าง
2. วัดป่านานาชาติมีกลยุทธ์การสื่อสารในด้านการสื่อสารเพื่อการ โน้มน้าวใจอย่างไรบ้าง
3. สื่อใดที่มีประสิทธิภาพที่สุดในการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่านานาชาติ
4. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่านานาชาติมีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร

#### วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากลยุทธ์การสื่อสารในด้านการจัดเรียงสาร
2. เพื่อศึกษากลยุทธ์การสื่อสารในด้านการสื่อสารเพื่อการ โน้มน้าวใจ
3. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของสื่อที่ใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ
4. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่านานาชาติ



## กรอบความคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1: กรอบความคิดของการวิจัย

กลยุทธ์การสื่อสารในด้านการจัดเรียงสารและการสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจ



- รูปแบบวิธีการจัดเรียงสารในการเผยแพร่สู่นานาชาติ
- การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจในการเผยแพร่สู่นานาชาติ
- ประสิทธิภาพของสื่อในการเผยแพร่สู่นานาชาติ
- ปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่สู่นานาชาติ

### ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การสื่อสารในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่านานาชาติ จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) การวิเคราะห์หนังสือธรรมะ จำนวน 12 เล่ม ที่ทางวัดได้เผยแพร่ให้กับพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยผู้แต่งเป็นพระอาจารย์ชาวต่างชาติที่เคยบวชและจำพรรษาที่วัดป่านานาชาติ และบางเล่มเป็นลูกศิษย์ของวัดป่านานาชาติที่นำเนื้อหาของพระอาจารย์ภายในวัดป่านานาชาติสอนมาถ่ายทอด

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) การคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เจ้าอาวาสและพระสงฆ์ สัมภาษณ์บทบาทหน้าที่ของผู้เผยแพร่พระพุทธศาสนา จำนวน 3 รูป กลุ่มที่ 2 พุทธศาสนิกชนชาวไทย จำนวน 7 คน และ พุทธศาสนิกชนชาวต่างชาติ สัมภาษณ์ในบทบาทหน้าที่ของผู้รับการเผยแพร่พระพุทธศาสนา จำนวน 7 คน

3. ระยะเวลาในการเลือกหนังสือธรรมะมาวิจัยเอกสารจะเลือกหนังสือเริ่มตั้งแต่ในปี พ.ศ. 2540 -2554 ส่วนการสัมภาษณ์เชิงลึก วิธีการเลือกกลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ คือ พระสงฆ์ที่มีกรบวชเรียนกับทางวัดป่านานาชาติ 2 พรรษาขึ้นไป ส่วนพระพุทธศาสนิกชนชาวไทยจะต้องมาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับวัดป่านานาชาติ 1 ปีขึ้นไป และพุทธศาสนิกชนชาวต่างชาติจะต้องมาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับวัดป่านานาชาติ 1 สัปดาห์ขึ้นไป

### นิยามศัพท์

การเผยแพร่พระพุทธศาสนา หมายถึง การนำคำสอนของพระพุทธเจ้า มาเผยแพร่ด้วยการรับรู้ของบุคคล กลุ่มบุคคล โดยการผ่านสื่อต่าง ๆ ทั้งสื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ และสื่ออินเทอร์เน็ตที่ผู้เผยแพร่พระพุทธศาสนาต้องการที่จะใช้ในการเผยแพร่พระพุทธศาสนา โดยใช้เทคนิคการสื่อสารในวิธีการสอนรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจใน

กลยุทธ์การสื่อสาร หมายถึง เทคนิคการสื่อสารที่จะทำให้ประสบผลสำเร็จและทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางแผนไว้ ในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ

การจัดเรียงสาร หมายถึง การจัดเรียง ออกแบบข้อความเนื้อหาในรูปแบบสารที่ต้องการส่งไปให้กับพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติ

ประสิทธิภาพของสื่อ หมายถึง ผลของสื่อที่ทำให้เข้าใจเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้มากที่สุด พระต่างชาติ หมายถึง พระที่มีสัญชาติอื่นไม่ใช่สัญชาติไทย มาบวชและจำพรรษาในวัดป่านานาชาติ 2 พรรษา ขึ้นไป

### ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. วัดป่านานาชาติได้รับรู้ถึงรูปแบบกลยุทธ์การสื่อสารในการจัดเรียงสารแบบใด เพื่อที่จะนำมาพัฒนาการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่านานาชาติในอนาคต
2. วัดป่านานาชาติได้รับรู้ถึงรูปแบบการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจเป็นรูปแบบใด เพื่อที่จะนำมาพัฒนาการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่านานาชาติในอนาคต
3. วัดป่านานาชาติได้รับรู้ว่าสื่อใดที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อที่จะนำมาพัฒนาการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่านานาชาติในอนาคต
4. วัดป่านานาชาติได้รับรู้ถึงปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่พระพุทธศาสนา แล้วนำมาปรับใช้ในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่านานาชาติในอนาคต

## บทที่ 2

### แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของ วัดป่านานาชาติ จังหวัดอุบลราชธานี มีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้

1. การสื่อสารเพื่อการ โน้มน้าวใจ
2. กลยุทธ์การสื่อสาร
3. สื่อกับสถาบันศาสนา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

#### การสื่อสารเพื่อการ โน้มน้าวใจ

การสื่อสาร ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Communication ตามพจนานุกรมภาษาอังกฤษ หมายถึง การสื่อสารการแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้ โดยการเขียนหรือการแสดงสัญญาณ วิลเบอร์ แชรรมม์ (Schramm, 1972, p. 13)

แอริสโตเติล (Aristotle, 1946 อ้างใน Berlo, 1960, p. 7) ให้คำนิยามการสื่อสารไว้ว่า การสื่อสาร คือ การแสวงหาวิธีการชักจูงใจทุกรูปแบบ

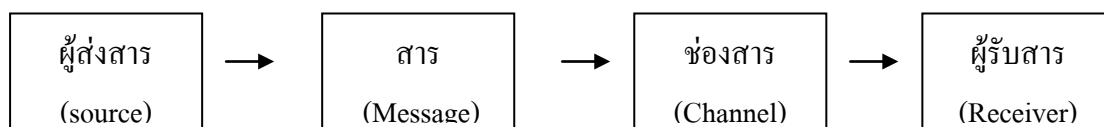
วิลเบอร์ แชรรมม์ (Schramm, 1972, p. 13) นิยามการสื่อสารไว้ว่า การสื่อสาร คือ การมีความเข้าใจร่วมกันในสัญลักษณ์ที่แสดงข่าวสาร

การนิยามการสื่อสาร ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การสื่อสารเป็นการแสดงความรู้ ความคิดเห็น โดยผ่านถ่ายทอด ด้วยวิธีสื่อสารการใช้ภาษาการพูด หรือการแสดงสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่สามารถทำให้เกิดเป็นการสื่อสารได้

#### แบบจำลองกระบวนการสื่อสาร

กระบวนการสื่อสารของมนุษย์ การจำลององค์ประกอบการสื่อสาร ของเดวิด เค เบอร์โล (Berlo, 1960, p. 44-72) ได้อธิบายถึง กระบวนการสื่อสาร ซึ่งจะประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้ส่งสาร (Communication Source) สาร (Message) ช่องสาร (Channel) และผู้รับสาร (Receiver) ซึ่งเรียกแบบจำลองนี้ว่า SMCR Model โดยองค์ประกอบทั้ง 4 มีความสัมพันธ์ดังนี้

ภาพที่ 2: แบบจำลอง SMCR



ทักษะในการสื่อสาร	ส่วนประกอบ	การเห็น	ทักษะในการ
สื่อสาร			
ทัศนคติ	โครงสร้าง	การได้ยิน	ทัศนคติ
ความรู้	เนื้อหา	การสัมผัส	ความรู้
ระบบสังคม	การจัดสาร	การได้กลิ่น	ระบบสังคม
วัฒนธรรม	รหัส	การได้รส	วัฒนธรรม

ที่มา : Berlo, K. (1960). *The Process of communication : An Introduction to Theory and Practice*. Newyork: Holt Rineheart & Winston.

การนำเสนอแบบจำลองข้างต้นนั้นเดวิด เค เบอร์โล (Berlo, 1960) เป็นการแสดงให้เห็นถึงกระบวนการสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมายต้องผ่านขั้นตอนอย่างไรบ้าง ซึ่งแบบจำลองเบอร์โลได้อธิบายกระบวนการสื่อสารว่าจะมีประสิทธิผลของการสื่อสารมากหรือน้อยเพียงไรขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของแต่ละองค์ประกอบของกระบวนการสื่อสาร

แนวคิดทฤษฎีการสื่อสาร ในการวิจัยครั้งนี้จะใช้เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ โดยการศึกษากระบวนการสื่อสารของผู้ส่งสาร คือ วัดปานานาชาติ และผู้รับสาร คือ พุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติ

#### วัตถุประสงค์ของการสื่อสาร

การพิจารณาวัตถุประสงค์ของการสื่อสารเป็นการพยายามที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือกันของผู้ส่งสารและผู้รับสารซึ่งอาจเป็นความพยายามที่จะชักจูงใจโน้มน้าวใจของอีกฝ่ายหนึ่งที่กำลังสื่อสารด้วยคตินิยมของเอริสโตเติล (Aristotle) วัตถุประสงค์ของการสื่อสาร คือ ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีวัตถุประสงค์เพื่อที่แสดงความต้องการต่าง ๆ โดยวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร สามารถแบ่งได้ดังต่อไปนี้ (ปรมะ สตะเวทิน, 2546, หน้า 14-20)

1. วัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร วัตถุประสงค์หลักของผู้ส่งสารในการทำการสื่อสาร ได้แก่
  - 1.1 เพื่อแจ้งให้ทราบ (Inform) ซึ่งหมายความว่า ในการสื่อสารนั้น ผู้ส่งสารมี

ความต้องการที่จะบอก หรือชี้แจงข่าวสาร เรื่องราว เหตุการณ์ ข้อมูล หรือสิ่งอื่น สิ่งใดให้ผู้รับสาร ได้ทราบข้อมูลนั้น

1.2 เพื่อสอนหรือให้การศึกษา (Teach or Educate) ซึ่งหมายความว่า ผู้ส่งสารมีความต้องการที่จะสอนวิชาความรู้และเรื่องราว ประสบการณ์ต่าง ๆ ในลักษณะของวิชาการ ให้กับ ผู้รับสารให้ได้รับความรู้

1.3 เพื่อสร้างความพอใจหรือให้ความบันเทิง (Please or Entertain) ซึ่งหมายความว่า ผู้ส่งสารมีความต้องการให้ผู้รับสารเกิดความรื่นเริงบันเทิงใจจากสารที่ผู้ส่งสารส่งไป ไม่ว่าจะในรูปแบบของการพูด การเขียนหรือการแสดงกิริยาท่าทาง

1.4 เพื่อเสนอหรือชักจูงใจ (Propose or Persuade) ซึ่งหมายความว่า ผู้ส่งสารได้เสนอแนะสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ผู้รับสาร และมีความต้องการชักจูงใจให้ผู้รับสารมีความคิดคล้อยตาม หรือยอมปฏิบัติตามการเสนอแนะ

2. วัตถุประสงค์ของผู้รับสาร ซึ่งในส่วนของผู้รับสารเอง เมื่อผู้รับสารได้เข้ามาร่วมกิจกรรมทางการสื่อสารกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งแล้ว ผู้รับสารก็จะมีวัตถุประสงค์จากการสื่อสาร หรือความต้องการอย่างใดอย่างหนึ่งจากการสื่อสาร กล่าวโดยสรุปวัตถุประสงค์หลักของผู้รับสาร ในการทำการสื่อสารได้แก่

2.1 เพื่อทราบ (Understand) ซึ่งหมายความว่า การเข้าร่วมกิจกรรมทางการสื่อสารนั้น ผู้รับสารมีความต้องการที่จะทราบเรื่องราวข่าวสาร เหตุการณ์ ข้อมูลหรือสิ่งอื่นใดที่มีผู้มาแจ้งหรือรายงานข่าวสาร หากข่าวสารที่ได้รับทราบเป็นข่าวใหม่ก็ทำให้ผู้รับสารได้ข่าวสารเพิ่มเติมหากข่าวสารนั้นเป็นสิ่งที่ตนทราบมาก่อน ก็เป็นการยืนยันความถูกต้องของข่าวสารเดิมที่ตนมีอยู่ให้เกิดความมั่นใจยิ่งขึ้น ในทางตรงกันข้ามหากข่าวสารที่ได้มาใหม่ขัดแย้งกับข่าวสารที่ตนมีอยู่เดิม ผู้รับสารก็จะคัดกรองว่าข่าวสารใดมีความน่าเชื่อถือหรือถูกต้องมากกว่ากัน

2.2 เพื่อเรียนรู้ (Learn) หมายความว่า การแสวงหาความรู้ของผู้รับสารจากการสื่อสาร มักจะเป็นการสื่อสารที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับวิชาความรู้เป็นการหาความรู้เพิ่มเติมและเป็นการทำความเข้าใจกับเนื้อหาสาระในการสอนของผู้ส่งสาร

2.3 เพื่อหาความพอใจ (Enjoy) โดยปกติคนเรานั้นนอกจากต้องการจะทราบข่าวสาร เหตุการณ์และศึกษาความรู้แล้ว ยังต้องการความบันเทิง ต้องการพักผ่อนหย่อนใจ ดังนั้นในบางโอกาสในบางสถานการณ์ฐานะผู้รับสารจึงมีความต้องการที่จะแสวงหาสิ่งขบขัน อารมณ์ดี บันเทิงและความสบายใจให้แก่ตนเอง

2.4 เพื่อกระทำหรือตัดสินใจ (Dispose or Decide) การดำเนินชีวิตประจำวัน สิ่งหนึ่งที่ต้องการกระทำอยู่เสมอคือ การตัดสินใจกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งในการตัดสินใจ



มักจะได้รับการเสนอแนะหรือชักจูงใจให้กระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง จากบุคคลอื่น ทางเลือกในการตัดสินใจจะขึ้นอยู่กับข้อเสนอแนะนั้นว่ามีความน่าเชื่อถือ และเป็นไปได้เพียงใด รวมทั้งอาศัยข่าวสาร ข้อมูลความรู้ และความเชื่อที่สั่งสมมาเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจ

แนวคิดทฤษฎีในเรื่องวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ จะใช้เพื่อศึกษาถึงวัตถุประสงค์การสื่อสารของวัดป่านานาชาติที่แผ่เผยพระพุทธศาสนาส่งให้กับพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติ

#### ประเภทของการสื่อสาร

โดยทั่วไปในการติดต่อสื่อสารนั้นจะแบ่งออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ (ณรงค์ สมพงษ์, 2543, หน้า 5-8) คือ

1. การสื่อสารภายในบุคคล (Intrapersonal Communication) เป็นการสื่อสารที่เกิดขึ้นภายในเฉพาะตัวบุคคลหนึ่ง ที่เรียกว่า ปังเจกบุคคล (Internalization) เป็นกระบวนการที่บุคคลแต่ละบุคคลสื่อสารกับตนเองโดยผ่านระบบประสาทส่วนต่าง ๆ ได้ตอบกันภายใน เช่น การโต้ตอบกันทางความคิด เป็นต้น

2. การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) เป็นการสื่อสารที่มีผู้สื่อสารระหว่าง 2 คน หรือหลายคน โดยสามารถโต้ตอบกันได้ ซึ่งอาจจะเป็นการเผชิญหน้า (Face to Face) หรือไม่เผชิญหน้าก็ได้ ซึ่งในการสื่อสารประเภทนี้จะมีลักษณะที่สำคัญคือ

2.1 การสื่อสารระหว่างบุคคลที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสารมากกว่าการสื่อสารประเภทอื่น ๆ เนื่องจาการู้จักกันมาก่อน หรือมีโอกาสดูหน้ากัน ทำให้การสื่อสารสามารถปรับตัวเข้าหากันได้อย่างรวดเร็ว ทำให้การสื่อสารแบบนี้ได้ส่งผลที่แน่นอน และสามารถประเมินได้ชัดเจน มากกว่าการสื่อสารแบบเป็นกลุ่มหรือมวลชน

2.2 การสื่อสารระหว่างบุคคลมีความซับซ้อนน้อย เนื่องจากไม่ต้องอาศัยสื่อกลางในการถ่ายทอด เว้นแต่การสื่อสารที่ต้องอาศัยล่ามเป็นคนกลาง ซึ่งมีโอกาสผิดพลาดได้มาก และขาดความคล่องตัว

2.3 อุปสรรคที่เกิดขึ้นในการสื่อสารระหว่างบุคคลเกิดจาก 2 ประการคือ

2.3.1 อุปสรรคภายใน ได้แก่ ทักษะและความสามารถในการสื่อสารของผู้สื่อสารและผู้รับสาร เช่น ความสามารถในการพูด การเน้นคำ การใช้ท่าทางประกอบการพูด การสบตากับคู่สนทนา ถ้าทักษะด้านการสื่อสารมีน้อย ก็อาจจะทำให้เกิดการล้มเหลวในการสื่อสาร

2.3.2 การสื่อสารภายนอก เกิดจากสภาพแวดล้อม ในขณะที่มีการสื่อสารไม่เอื้ออำนวยต่อการสื่อสาร ทำให้เกิดการรบกวน ทั้งการพูดและการฟังของกลุ่มการสื่อสาร ซึ่งการสื่อสารระหว่างบุคคลจะให้ผลจะต้องทำให้ถูกต้องกับสภาพแวดล้อม สิ่งที่อยู่รอบตัว และเวลาที่ใช้ในการสื่อสาร

3. การสื่อสารในกลุ่ม (Group Communication) เป็นการสื่อสารในกลุ่มที่อาจเป็นกลุ่มขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ก็ได้ขึ้นอยู่กับจำนวนของผู้สื่อสาร ในกรณีของการสื่อสารในกลุ่มเล็ก ผู้สื่อสารจะมีโอกาสโต้ตอบกันได้มากและมีโอกาสสื่อสารแบบเผชิญหน้าได้มากกว่าด้วย ซึ่งส่วนการสื่อสารเป็นกลุ่มใหญ่จะมีจำนวนผู้สื่อสารมาก แต่ไม่เท่ากับการสื่อสารมวลชน ซึ่งผู้รับสารและผู้ส่งสารยังคงมีความสัมพันธ์กัน และเนื่องจากเป็นกลุ่มใหญ่จึงทำให้มีความซับซ้อนมาก และจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์หรือเครื่องมือในการสื่อสารมาช่วย จึงทำให้สามารถสื่อสารระหว่างกันได้ อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น เครื่องเสียง เครื่องฉายและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ มาช่วย ในขณะที่มีการสื่อสารระหว่างกัน การสื่อสารในองค์กร (Organization Communication) เป็นตัวอย่างของการสื่อสารแบบกลุ่มที่ชัดเจน ที่มีการสื่อสารระหว่างกลุ่มตลอดเวลา

4. การสื่อสารมวลชน (Mass Communication) เป็นการสื่อสารมวลชนเป็นกระบวนการติดต่อสื่อสารที่มีบุคคลจำนวนมากเป็นเป้าหมายของการติดต่อสื่อสาร โดยให้ความสำคัญต่อผู้รับสารไม่จำกัดจำนวน เป็นการสื่อสารในระบบเปิด ประชาชนสามารถเลือกรับสารจากแหล่งสารได้อย่างกว้างขวาง มีการจัดองค์กรในสื่อมวลชนที่ซับซ้อน โดยที่มีช่องทางที่ใช้ในสื่อมวลชนหลายประเภท โดยทั่วไปจะหมายถึงสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และภาพยนตร์ การตอบสนองหรือการย้อนกลับ (Feedback) ของผู้รับสารจึงมีน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนผู้สื่อสารในกระบวนการทั้งหมด

#### อุปสรรคหรือสิ่งรบกวนและสกัดกั้นการติดต่อสื่อสาร

การติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ หมายถึง การติดต่อสื่อสารที่ผู้ส่งและผู้รับมีความเข้าใจตรงกัน ซึ่งในการสื่อสารของมนุษย์จะต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคหลายประการ อุปสรรคเหล่านี้คือ เครื่องกีดขวางหรือสิ่งสกัดกั้นการติดต่อสื่อสารของมนุษย์ให้ด้อยประสิทธิภาพลง ตัวการหรือสิ่งที่คอยรบกวนในการสื่อสาร ที่ทำให้การสื่อสารติดขัด และไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งในการศึกษาเรื่องราวการติดต่อสื่อสาร จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาถึงอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อที่จะได้หาทางหลีกเลี่ยงป้องกันและแก้ไข เพื่อให้การสื่อสารเป็นไปอย่างราบรื่น มีประสิทธิภาพ ซึ่งอุปสรรคในการติดต่อสื่อสารจะประกอบไปด้วย (วิรัช ลภีรัตนกุล, 2543, หน้า 24-28)

1. อุปสรรคทางด้านกลไก (Mechanical Noise) คือ สิ่งที่เป็นอุปสรรคคอยรบกวนกลไกแห่งการติดต่อสื่อสาร ซึ่งเกิดได้เสมอทั้งช่องทางการติดต่อสื่อสารที่ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิทยุ ที่มีเสียงคลื่นรบกวน โทรศัพท์ที่มีภาพสั่นไหวดูไม่ชัดเจน และการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลที่ใช้วิธีสื่อสารด้วยการพบปะพูดคุยกันจะมีตัวอุปสรรค เช่น เสียงต่าง ๆ ที่รบกวนจนทำให้การสื่อสารไม่รู้เรื่อง เช่น เสียงรถยนต์ เสียงเครื่องจักร เสียงเค็กร้องไห้ เสียงคนโห่ร้องตะโกน ฯลฯ หากเป็นข้อเขียนหรือสิ่งพิมพ์ อุปสรรคเหล่านี้ได้แก่ ตัวพิมพ์ที่ไม่ชัด ตัวหนังสือพิมพ์ผิดตกหล่น หน้าหนังสือที่มีหน้าจึกขาดสูญหาย ฯลฯ

2. อุปสรรคทางด้านภาษา (Semantic Noise) หมายถึง อุปสรรคทางด้านภาษาซึ่งเป็นอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการใช้ภาษาในข่าวสารทำให้เข้าใจในข่าวสารได้ยากลำบาก ไม่เข้าใจในคำพูดภาษาที่ใช้หรือเข้าใจความหมายผิดไป นอกจากนี้อุปสรรคของการสื่อสารที่ทำให้การติดต่อสื่อสารด้อยประสิทธิภาพ หรือล้มเหลวยังประกอบไปด้วย

2.1 ภูมิหลังที่แตกต่างกันของกลุ่มสื่อสาร (Divergent Backgrounds of the Participants) คือ ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความแตกต่างกันมากในภูมิหลังของแต่ละคน ย่อมสื่อสารกันให้เข้าใจได้ยาก เพราะภูมิหลังที่แตกต่างกันจะเป็นตัวคอยสกัดกั้นทำให้เกิดเป็นอุปสรรคของการติดต่อสื่อสาร และสื่อสารกันไม่เข้าใจ

2.2 ความแตกต่างกันทางการศึกษา (Differences in Education, Formal and Informal) คือ ความแตกต่างกันทางการศึกษา เป็นสิ่งสกัดกั้นการสื่อสารให้เป็นไปได้อย่างไม่ราบรื่น ผู้ส่งสารและผู้รับสารที่มีระดับภูมิความรู้แตกต่างกันมาก อาจจะสื่อสารกันให้เข้าใจได้ยากลำบากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาที่ใกล้เคียงกัน

2.3 ความสนใจในข่าวสารแตกต่างกัน (Differences in Interest in the Message) ในการสื่อสารนั้น หากผู้รับสารมีความสนใจในข่าวสารนั้นเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว โอกาสที่จะเข้าใจในข่าวสารนั้นย่อมมีมากขึ้น เพราะมีความสนใจอยู่แล้ว แต่หากผู้รับไม่สนใจในข่าวสารนั้น ก็อาจจะไม่เข้าใจหรือไม่รู้เรื่อง ในข่าวสารที่ผู้ส่งสารไปให้

2.4 ความแตกต่างกันของระดับสมอง (Differences in IQ) ความแตกต่างระหว่างระดับสมองมีส่วนสำคัญในการรับรู้และเข้าใจข่าวสารของบุคคล ทั้งนี้เพราะแต่ละคนอาจมีระดับประสิทธิภาพทางสมองที่แตกต่างกันไป บางคนรับรู้ได้เร็ว แต่ในขณะที่บางคนรับรู้ได้ช้า

2.5 ความแตกต่างของระดับภาษาและการใช้ภาษา (Differences in Language Levels and Usages) บ่อยครั้งในการติดต่อสื่อสารจะเกิดการล้มเหลวหรือเกิดความไม่เข้าใจกัน เพราะการใช้ภาษาที่ยากแก่การเข้าใจ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะต้องพิจารณาและคำนึงด้วยว่า

ภาษาที่สื่อสารออกไปนั้นผู้รับสารจะสามารถเข้าใจได้หรือไม่ หากใช้ภาษาที่ยาก หรือยกย่อน  
คลุมเครือ หรือใช้ศัพท์ต่าง ๆ ที่ผู้อื่นไม่เข้าใจ ก็อาจทำให้การสื่อสารนั้นล้มเหลวได้

2.6 การขาดความเชื่อถือร่วมกันของผู้สื่อสาร (Lack of Mutual Respect Among Participants) การไม่นับถือหรือขาดความเชื่อถือในตัวผู้ส่งสาร อาจเป็นอุปสรรคในการสื่อสารได้  
เนื่องจากการมีอคติหรือทิวทัศน์ต่าง ๆ และพลอยให้ไม่เชื่อถือในข่าวสารนั้นด้วย

2.7 ความแตกต่างกันในปัจจัยต่าง ๆ เช่น วัย เพศ เผ่าพันธุ์ และชนชั้น  
(Differences in Such Factors as Age Sex Race and Class) ปัจจัยต่าง ๆ เช่น วัย เพศ เผ่าพันธุ์ และ  
ชนชั้น ย่อมเป็นอุปสรรคแห่งการติดต่อสื่อสารได้เสมอ คนที่มีวัยแตกต่างกันมาก อาจทำการสื่อสาร  
กันเข้าใจได้ยาก เพราะความสนใจและทัศนคติการมองโลกที่แตกต่างกัน

2.8 ความเครียดทางด้านร่างกายและจิตใจในขณะที่ทำการสื่อสาร (Mental and/or  
Physical Stress at Time of Communication) ซึ่งในความเครียดทางด้านร่างกายและจิตใจ ในการ  
สื่อสารนับเป็นอุปสรรคสำคัญที่สกัดการสื่อสารให้ไม่สามารถดำเนินไปด้วยดี เช่น ร่างกายเจ็บป่วย  
จิตใจหดหู่ซึมเศร้าพูดไม่ค่อยรู้เรื่อง เพราะต้องทนทุกข์ทรมานกับความเครียดของร่างกายและจิตใจ

2.9 สภาพแวดล้อมในช่วงเวลาที่ทำการสื่อสาร (Environmental Conditions at  
Time of Communication) ในสภาพแวดล้อมของช่วงเวลาที่ทำการสื่อสารก็มีผลต่อการสื่อสาร  
เช่นกัน จนบางครั้งก็อาจทำให้เกิดเป็นอุปสรรคของการสื่อสาร บ่อยครั้งที่สภาพแวดล้อม ไม่  
เอื้ออำนวยต่อบรรยากาศแห่งการสื่อสาร เช่น ห้องเรียนที่มีเสียงอึกที่กรบกวนจากเสียงเครื่องจักร  
ตลอดเวลา อาจไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนนักศึกษา ห้องประชุมที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมาก  
เกินไป อาจไม่เอื้ออำนวยต่อการสื่อสารของสมาชิก

2.10 การขาดประสบการณ์ที่คล้ายคลึงกัน (Little or No “Experiential Overlap”  
Few if any Common Experiences) ในการขาดประสบการณ์ที่คล้ายคลึงกันทำให้บุคคลสื่อสารกันไม่  
เข้าใจหรือสื่อสารกันได้ง่ายลำบาก การติดต่อสื่อสารจึงเป็นความพยายามสร้างความคล้ายคลึง หรือ  
สร้างสภาวะร่วมกันเพื่อสามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างราบรื่น

2.11 การขาดโอกาสที่จะตอบโต้ซักถาม (Little or No Chance for “Feedback” or  
Interaction) การสื่อสารหากผู้สื่อสารเปิดโอกาสให้ผู้รับสารมีโอกาสตอบโต้ซักถาม ก็จะให้ผู้รับ  
สารสามารถเข้าใจในสารนั้น ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การสื่อสารระหว่างบุคคล หากฟังผู้ที่สื่อสารไม่  
เข้าใจ อาจจะซักถามทันทีจนทำความเข้าใจได้ แต่หากเป็นการสื่อสารมวลชน เช่น เมื่อฟังวิทยุแล้ว  
ไม่เข้าใจในสิ่งที่โฆษกออกอากาศ ผู้รับสารไม่สามารถจะทำเช่นนั้นได้

2.12 ผู้ส่งสารขาดทักษะในการสื่อสาร (Lack of Skill on Part of Communication)  
ในการสื่อสารเป็นกิจกรรมที่ต้องอาศัยทักษะหรือความชำนาญในการสื่อความหมายเข้า

ประกอบด้วยหากผู้ส่งสารขาดทักษะ หรือ ไม่มีความชำนาญในการสื่อสาร ก็อาจจะทำให้การสื่อสารนั้นล้มเหลว หรือ ไม่เป็นที่เข้าใจแก่ผู้รับสาร เช่น ขาดความชำนาญในการอธิบายให้ผู้อื่นสามารถเข้าใจได้

### 2.13 ผู้รับสารขาดทักษะในการรับสาร (Lack of Skill on Part of Communication)

อุปสรรคของการติดต่อสื่อสารเกิดขึ้นจากตัวของผู้รับสารเอง ถึงแม้ผู้ส่งสารจะมีทักษะในการสื่อสารดีเพียงใด แต่ถ้าหากผู้รับมีความบกพร่องหรือขาดทักษะในการรับ ทำให้การสื่อสารนั้นไม่ประสบความสำเร็จเช่นกัน ในการสื่อสารจึงต้องพิจารณาถึงตัวผู้รับสารด้วยเช่นกัน

### 2.14 สารที่ปราศจากสาระ (Lack of Information in Message or 'Empty' Message)

เมื่อพิจารณาถึงผู้รับแล้วก็จะต้องพิจารณาถึงสาร หรือ ข้อสาร ที่สื่อออกไปด้วยเพราะหากผู้ส่งสารและผู้รับสารมีประสิทธิภาพดี แต่สารบกพร่องก็ทำให้การสื่อสารล้มเหลว

อุปสรรคของการติดต่อสื่อสารยังมีอยู่หลายประการ เช่น อุปสรรคที่เกิดขึ้นจาก ช่องทางในการสื่อสาร หรือ สื่อและเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ทำให้สื่อสารไปแล้วไม่ถึงผู้รับ หรือ ผู้รับไม่สามารถจะรับได้ รวมทั้งข่าวสารต่าง ๆ ที่ผิดพลาด คลาดเคลื่อนจากความจริง หรือ ถูกบิดเบือน ทำให้ผู้รับเกิดความเข้าใจผิดในสารนั้น

จากแนวคิดทฤษฎีอุปสรรคหรือสิ่งรบกวนและสกัดกั้นการติดต่อสื่อสารในการวิจัยครั้งนี้ ใช้เพื่อศึกษาถึงตัวแปรของปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่านานาชาติ

### การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ

การเผยแพร่พระพุทธศาสนาได้มีการใช้สื่อต่าง ๆ ในการเผยแพร่ โดยเนื้อหาที่จะสื่อสารนั้นเป็นเรื่องที่น่าเชื่อถือ ซึ่งยึดมาจากหลักธรรม คำสอนขององค์สัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อที่จะให้เกิดการโน้มน้าวใจ ให้คนสนใจเข้าวัดและศึกษา ปฏิบัติธรรม และเชื่อในคำสอนขององค์สัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งการโน้มน้าวใจ สามารถแยกประเด็นได้หลายประเด็นดังนี้ (อรุวรรณ ปิณฑน์โอวาท, 2552, หน้า 1-6)

1. การโน้มน้าวใจเป็นทั้งกิจกรรม และเป็นทั้งกระบวนการ (Process) การโน้มน้าวใจเป็นกิจกรรมเมื่อเราได้ทำกิจกรรมเสร็จแล้ว (โดยจะมีการโน้มน้าวใจสำเร็จหรือไม่ก็ตาม) โดยพิจารณาถึงองค์ประกอบ อันได้แก่ แหล่งสารหรือผู้ส่งสาร สาร ช่องทาง สื่อ ผู้รับสาร ปฏิกริยาตอบกลับและสภาพการณ์ของการสื่อสาร
2. การโน้มน้าวใจ และการข่มขู่ ถือว่าเป็นกระบวนการต่อเนื่องกัน แต่อยู่คนละขั้ว มีระดับของความรุนแรงต่างกัน แต่ไม่ใช่คนละชนิดกัน
3. การโน้มน้าวใจทำให้คนเปลี่ยนความเชื่อ ทศนคติ และบางครั้งอาจเปลี่ยนพฤติกรรม

ได้ซึ่งเป็นขั้นที่ยากและสลับซับซ้อน

4. การโน้มน้าวใจบางครั้งกระทำโดยความตั้งใจและบางครั้งกระทำโดยความไม่ตั้งใจ แต่ในที่นี้จะเน้น คือ การโน้มน้าวใจที่ผู้สื่อสารตั้งใจจะกระทำแก่ผู้ส่งสาร

#### องค์ประกอบขั้นพื้นฐานในการโน้มน้าวใจ

การสื่อสารโน้มน้าวใจของแต่ละบุคคลจะมีองค์ประกอบในการสื่อสารการโน้มน้าวใจแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับองค์ประกอบขั้นพื้นฐานในการโน้มน้าวใจ ประกอบด้วยดังนี้ (อรวรรณ ปิณฑน์โอวาท, 2552, หน้า 10-11)

1. มองจากภายนอกของผู้รับสาร องค์ประกอบในการโน้มน้าวใจมีอยู่ 4 ประการ คือ

1.1 ความแตกต่างภายในผู้ส่งสาร ผู้ส่งสารแต่ละคนมีปัจจัยในการส่งสารต่าง ๆ กัน ซึ่งทำให้มีความน่าโน้มน้าวใจไม่เหมือนกัน อาทิเช่น ความน่าเชื่อถือ อำนาจทางสังคม บทบาทในสังคม สัมพันธภาพกับผู้รับสาร และลักษณะทางประชากรอื่น ๆ เช่น อายุ เพศ อาชีพ

1.2 ความแตกต่างภายในสาร สารแต่ละชิ้นจะมีความน่าโน้มน้าวใจแตกต่างกัน การพูดหรือการเขียนมีความโน้มน้าวใจไม่เหมือนกัน ความแตกต่างในหัวข้อหรือเนื้อหาสาระ ลักษณะของการโน้มน้าวใจที่ใช้ การจัดเรียงสาร ข้อโต้แย้งที่ใช้ภาษาตลอดจนลักษณะของท่วงทำนองลีลา

1.3 ความแตกต่างของสื่อ ความน่าโน้มน้าวใจของสารจะแตกต่างกัน เป็นการสื่อสารระดับบุคคลเปรียบเทียบกับสื่อสารโดยผ่านสื่อ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

1.4 ความแตกต่างภายในสภาพการณ์ สภาพการณ์ที่บุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือขาดบุคคลหนึ่งบุคคลใด ความคุ้นเคยหรือไม่คุ้นเคยของผู้รับสารต่อสภาพการณ์หนึ่ง ๆ การมีตัวเร้าบวกหรือลบในสภาพการณ์ เช่น การโน้มน้าวใจให้บริจาคเงินโดยการมีสื่อมวลชนคอยถ่ายทอดอยู่อาจเป็นตัวเร้าบวกในการโน้มน้าวใจก็เป็นได้

2. สำหรับตัวผู้รับสารเอง การที่ผู้รับสารคนหนึ่ง ๆ จะมีความละเอียดอ่อน (Susceptible) ต่อการถูกโน้มน้าวใจเพียงใดอาจพิจารณาได้จาก (จะได้กล่าวรายละเอียดต่อไป)

- ลักษณะของประชากร ได้แก่ เพศ อายุ เชื้อชาติ การศึกษา อาชีพ
- ทรรศนะ และทัศนคติ
- ความรู้ซึ่งผู้รับสารมีเกี่ยวกับสารนั้น ๆ
- ลักษณะด้านอารมณ์
- ความสำคัญที่ผู้รับสารให้แก่หัวข้อหนึ่ง ๆ
- วิธีการที่ผู้รับสารรับรู้สภาพการณ์หนึ่ง ๆ



### ลักษณะพิเศษของการโน้มน้าวใจ

การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจมีปัจจัย คือ แหล่งข่าวสาร สาร สื่อ และผู้รับสาร ซึ่งลักษณะพิเศษของการโน้มน้าวใจ มีดังต่อไปนี้ (กรรณิการ์ อิศวกรเดชา, 2550, หน้า 3-7)

1. การโน้มน้าวใจ-รูปแบบหนึ่งของการสื่อสาร คือ การโน้มน้าวใจเป็นการแสดงพฤติกรรมที่ซับซ้อน โดยการใช้สัญลักษณ์ในการส่งสารไปยังผู้รับสารให้มีประสิทธิภาพ คือ ต้องชัดเจน มีความแน่นอน มีการใช้สัญลักษณ์อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งด้วยการเขียน การอ่าน และอวัจนภาษาต่าง ๆ นอกจากนี้ ซึ่งในการโน้มน้าวใจจะต้องมีกระบวนการโต้ตอบกันระหว่างแหล่งข่าวสารหรือผู้ให้ข่าวสาร
2. จุดประสงค์ของการโน้มน้าวใจ คือ การโน้มน้าวใจเป็นการใช้คำพูดเพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติหรือพฤติกรรมของผู้รับสารให้ไปในทางที่ผู้ส่งสารตั้งใจไว้ ซึ่งในการส่งสารเพื่อการโน้มน้าวใจจะต้องมีการระบุวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ในการโน้มน้าวใจที่ชัดเจน เพื่อเป็นประโยชน์ หลายประการดังนี้
  - 2.1 จุดประสงค์ที่ชัดเจนจะทำให้การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจเกิดเอกภาพ เน้นย้ำ และสอดคล้องกันอย่างต่อเนื่อง
  - 2.2 จุดประสงค์ที่ชัดเจนจะช่วยย้ำความต้องการในการสื่อสารของผู้ทำการโน้มน้าวใจ และเป็นแรงกระตุ้นผู้ทำการโน้มน้าวใจด้วย
  - 2.3 จุดประสงค์ที่ชัดเจนช่วยให้ผู้ทำการโน้มน้าวใจเลือกเนื้อหาที่เกี่ยวข้องและจำเป็นต่อสารได้อย่างถูกต้องมากขึ้นจุดประสงค์ที่ชัดเจนช่วยให้ผู้ทำการโน้มน้าวใจปรับแนวทางการโน้มน้าวใจตามผลสะท้อนที่ได้รับจากผู้ถูกโน้มน้าวได้อย่างต่อเนื่อง
  - 2.4 การได้รับทราบจุดประสงค์ของสารที่ชัดเจนจะช่วยให้ผู้รับสาร เข้าใจและวิเคราะห์ และวิจารณ์สารได้อย่างชัดเจน
3. การโน้มน้าวใจเกี่ยวข้องกับเสรีภาพในการเลือกผู้รับสารมีเสรีภาพที่จะเลือกในการที่จะเลือกรับสารนั้น ๆว่าจะเลือกรับหรือปฏิเสธสารนั้น
4. การโน้มน้าวใจเกี่ยวข้องกับรูปแบบอิทธิพลของการใช้สัญลักษณ์ อย่างจงผู้เชี่ยวชาญบางคนได้ศึกษาวิชาวาทวิทยา ได้แบ่งการโน้มน้าวใจออกจากการโต้แย้ง แสดงเหตุผล คือ การโน้มน้าวใจจะเป็นการพูด โดยไม่อาศัยหลักเหตุผล ส่วนการโต้แย้งเป็นการพูดที่มีพื้นฐานอยู่บนหลักเหตุผล ทั้งนี้ เนื่องจากแนวคิดของผู้ส่งสารและแนวคิดในการสร้างสารจะต้องคำนึงถึงผู้รับสารไม่มากพอ สิ่งที่เป็นเหตุเป็นผลของผู้รับสารคนหนึ่ง อาจไม่เป็นเหตุผลเป็นผลสำหรับผู้รับสารอีกคนหนึ่งก็เป็นได้



5. การโน้มน้าวใจเน้นผู้รับสารเป็นศูนย์กลางคือ ผู้รับสารมีความสำคัญมากในการโน้มน้าวใจ ผู้พูดอาจเน้นด้านสารที่จะพูด แต่การเตรียมการนำเสนอสารให้เหมาะกับผู้ฟังเป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งควรวิเคราะห์ผู้รับสาร โดยที่ผู้ทำการโน้มน้าวใจควรต้องทราบประสบการณ์ การรับรู้ ทักษะสติแรงจูงใจอคติของผู้รับสาร เพื่อเตรียมสารให้เข้ากับผู้รับสารและสามารถตีความหมายได้ตามที่ผู้ทำการโน้มน้าวใจต้องการ

6. การโน้มน้าวใจเป็นกระบวนการ คือ การเริ่มจากผู้ทำการโน้มน้าวใจต้องมีเป้าหมายที่แน่นอนว่าจะชักชวนให้ผู้รับสารทำอะไร ผู้ทำการชักชวนต้องทำการวิเคราะห์ผู้รับสาร เพราะจะได้ทราบถึงว่าควรเตรียมสารอย่างไร จากนั้นก็มาถึงการเตรียมสาร ซึ่งผู้ทำการสื่อสารต้องเลือกสื่อหรือช่องทางที่จะส่งสารไปยังผู้รับสาร

ขั้นต่อไป คือ ผู้รับสารจะถอดรหัสและตีความ โดยใช้ประสบการณ์ ทักษะค่านิยม แรงจูงใจและอคติ มาประกอบในการตีความ สารอาจจะกระตุ้นกระบวนการจูงใจ และในที่สุดผู้รับก็มีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งที่เขาเห็นหรือได้ยิน การตอบสนองจะเป็นการแสดงปฏิกิริยาสะท้อนกลับส่งมายังแหล่งข่าวสารหรือผู้ทำการโน้มน้าวใจ ซึ่งผู้ทำการโน้มน้าวใจสามารถตีความหมายและปรับปรุงองค์ประกอบต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับผู้รับ และกระบวนการโน้มน้าวใจในครั้งใหม่ก็ดำเนินต่อเนื่องกันไปในลักษณะเดิม

#### วิธีการดำเนินการสื่อสารจูงใจ

การดำเนินการพุดจูงใจนั้น ควรมีการวางแผนก่อนว่า สื่อสารเพื่อให้บรรลุความประสงค์อย่างไร และมีขั้นตอนในการดำเนินเรื่องอย่างไรบ้าง ซึ่งมีข้อแนะนำที่สำคัญดังต่อไปนี้ (สมจิต ชิวปรีชา, 2535, หน้า 129-134)

#### 1. ตั้งจุดมุ่งหมายในการสื่อสารให้ชัดเจน

การตั้งจุดมุ่งหมายในการสื่อสาร ควรจะมีทั้งจุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะชี้ให้ชัดเจนว่า ในการสื่อสารครั้งนี้ต้องการให้ผู้รับสารเปลี่ยนทัศนคติ เปลี่ยนความคิดเดิมหรือต้องการเชิญชวนให้ผู้รับสารกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อจะได้เตรียมเนื้อหาสาระ และวิธีการสื่อสารให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายนั้น ๆ

#### 2. การจัดลำดับเนื้อหาที่จะสื่อสาร

เนื้อหาสาระที่จะนำมาใช้ในการสื่อสารจูงใจเป็นสิ่งสำคัญมาก จะต้องวางโครงสร้างให้ดีเป็นลำดับขั้นตอนเช่นเดียวกับวิธีการสื่อสารแบบอื่น ๆ แต่มีข้อแตกต่างที่เป็นลักษณะเด่นออกไปดังนี้

##### 2.1 บทนำหรือการเริ่มต้น

การเริ่มต้นการสื่อสาร ควรเริ่มด้วยการสื่อสารเรียกร้องและดึงความสนใจของ

ผู้รับสารให้มากที่สุด มีเนื้อหาที่จูงใจความคิด เพื่อให้ผู้รับสารเกิดความกระตือรือร้น อยากที่จะติดตามการสื่อสารต่อไปอย่างใจจดใจจ่อ

## 2.2 เนื้อเรื่องที่เตรียมสื่อสาร

เนื้อหาสาระที่จะนำมาสื่อสารจูงใจ เป็นสิ่งสำคัญมาก ถ้าสามารถเลือกเรื่องใด ควรเลือกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ หรือผลประโยชน์ของผู้รับสาร แต่ถ้าจำเป็นจะต้องสื่อสารเรื่อง ไกลตัวออกไปก็พยายามชี้ให้เห็นก่อนว่า เกี่ยวข้องกับผู้รับสารในทีมนั้นอย่างไร และมีความจำเป็นหรือได้ประโยชน์อย่างไรที่มีโอกาสมารับสารในครั้งนี้ ฉะนั้นในการเตรียมเนื้อเรื่อง จะต้องวางโครงสร้างให้ดี โดยต้องมีเทคนิคในการลำดับและถ่ายทอดความคิดออกมา เพื่อให้ผู้รับสารคล้อยตามทีละขั้น ๆ และชวนติดตามตั้งแต่ต้นจนจบ

## 2.3 การสรุปจบ

การสรุปจบ ผู้สื่อสารควรสรุปอย่างชัดเจน ต้องการให้ผู้รับสารคิด เกิดความเชื่อ เปลี่ยนทัศนคติ หรือปฏิบัติอย่างไรบ้าง

## 3. วิธีการสื่อสาร

วิธีการสื่อสารจูงใจนั้น ผู้สื่อสารควรแสดงความกระตือรือร้นจริงจึงสามารถพูดได้ คล่องแคล่ว เลือกสรรถ้อยคำให้เกิดความสนใจ ใ่วางใจ เชื่อมมันมีศรัทธาในถ้อยคำของผู้สื่อสาร สร้างความพอใจให้กับผู้รับสาร โดยพยายามชี้แนะให้เห็นว่า ถ้าเชื่อตามผู้สื่อสารแล้ว ผู้รับสารจะได้รับประโยชน์ ฉะนั้นผู้สื่อสารจะต้องรู้จักใช้การภาษา เน้นน้ำเสียงให้หนักแน่น จริงจัง และใช้การสื่อสารในทำนองเชิญชวน หรือวิงวอนของร้องให้ผู้รับสารปฏิบัติตาม

### ลักษณะต่าง ๆ ของการพูดจูงใจ

การสื่อสารจูงใจที่พบเห็นในชีวิตประจำวันมีหลายลักษณะด้วยกัน ซึ่งแต่ละประเภทนี้มีรูปแบบ วิธีการ และจุดมุ่งหมายแตกต่างกันไป ดังต่อไปนี้ (สมจิต ชิวปรีชา, 2535, หน้า 134-143)

### 1. การพูดโฆษณาสินค้า

การพูดโฆษณาสินค้า เป็นการพูดโน้มน้าวใจผู้รับสารให้สนใจสินค้า หรือผลิตภัณฑ์นั้น ๆ โดยใช้ศิลปะการพูดที่เร้าใจ อาจจะใช้วลีประโยคหรือคำขวัญประกอบ เพื่อให้ผู้รับสารเกิดความใ่วางใจในสินค้า เกิดความเชื่อถือและใคร่ครวญถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการซื้อสินค้านั้น จากนั้นก็ซื้อสินค้านั้น

### 2. การพูดโฆษณาหาเสียง

การพูดโฆษณาหาเสียง เป็นการพูดจูงใจให้ผู้รับสารเลือกบุคคลที่ตนเสนอให้เป็นหัวหน้า หรือเป็นประธาน หรือกรรมการนิสิต นักศึกษา และการโฆษณาหาเสียงทางการเมือง ผู้สื่อสารจะต้องมีการพูดโน้มน้าวใจให้ผู้รับสารเห็นถึงความสามารถ และความตั้งใจจริงของผู้สมัครรับ

เลือกตั้ง และพูดในเชิงวิงวอน ขอร้องให้ผู้รับสาร ไปลงคะแนนเสียงให้วิธีการพูดโฆษณาหาเสียง ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 พูดให้ผู้รับสารเกิดความกระตือรือร้น สนใจในการที่จะมีการเลือกตั้ง หัวหน้าหรือผู้แทน โดยพยายามใช้ถ้อยคำสำนวนที่ดึงดูดความสนใจให้ผู้รับสารเห็นความสำคัญว่า ทุกคนควรจะมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิ ใช้เสียงลงคะแนนเพื่อการเลือกตั้ง

2.2 พูดให้ผู้รับสารเกิดความต้องการที่อยากจะมีหัวหน้าหรือผู้แทนที่ดี มีคุณสมบัติที่เหมาะสมเพื่อมาดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้ลุล่วงไป ผู้สื่อสารจึงต้องพยายามใช้วาทศิลป์ หรือใช้ถ้อยคำสำนวนจูงใจให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกว่าเป็นความต้องการของผู้รับสารที่อยากจะมี หัวหน้าหรือตัวแทน โดยพยายามชี้ให้ผู้รับสารแลเห็นถึงปัญหา ความสำคัญที่สมาชิกหรือ ประชาชนกำลังเผชิญอยู่ และต้องการหัวหน้าหรือผู้แทนเข้ามาช่วยดำเนินการแก้ไขปัญหาเหล่านั้น ๆ

2.3 พูดให้ผู้รับสารเกิดความพอใจในข้อเสนอ ข้อคิด หรือนโยบายของหัวหน้า หรือผู้แทนคนนั้น ๆ ผู้สื่อสารจะต้องแสดงความกระตือรือร้น ใช้สำนวนภาษาที่มีพลังสามารถโน้มน้าวจิตใจผู้รับสารได้ ทำทางเป็นมิตร แสดงให้เห็นว่าตนเองเมื่อได้รับเลือกตั้งแล้วก็จะยินดีรับใช้ ให้บริการต่าง ๆ ตามที่เสนอไว้

2.4 พูดจูงใจให้ผู้รับสารเห็นถึงประโยชน์จากการดำเนินกิจกรรมหรือนโยบาย ดังกล่าวนั้นอย่างชัดเจน เมื่อได้เลือกหัวหน้าหรือผู้แทนดังกล่าว

2.5 พูดวิงวอน ขอร้อง ให้ผู้รับสารไปลงคะแนนเสียง และเลือกผู้สื่อสารเป็น หัวหน้าหรือผู้แทนของตน พร้อมทั้งตั้งความหวังว่าจะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากสมาชิก หรือประชาชน

### 3. การพูดโน้มน้าวใจให้ผู้อื่นเห็นคล้อยตาม

เป็นการพูดโน้มน้าวใจให้ผู้รับสารเกิดความเลื่อมใส ไว้วางใจ ประทับใจ และเกิดความศรัทธาในถ้อยคำของผู้สื่อสาร ผู้สื่อสารจะต้องสอดใส่ความรู้สึกและอารมณ์ลงไปด้วย ใช้ภาษาพูดที่เร้าใจ ใช้เหตุผล ตัวเลขสถิติต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้รับสารเกิดความเชื่อถือ สร้างมโนภาพให้เกิดขึ้นในใจของผู้รับสาร และโน้มน้าวใจด้วยการใช้เสียงระดับเสียงสูง ต่ำ หนักเบา เพื่อให้ผู้รับสารเห็นจริงตามไปด้วย

### 4. การพูดเชิญชวนให้ปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง

เป็นการพูดชักชวนให้ผู้อื่นร่วมมือทำประโยชน์แก่สังคม การโน้มน้าวจิตใจให้ผู้รับสารกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามที่เห็นว่าเป็นสิ่งดี ผู้สื่อสารจะต้องเลือกหัวที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม หรือส่วนรวมอย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วหาเหตุผลข้อเท็จจริง ตัวอย่าง หลักฐานมาสนับสนุนให้เห็นจริงและเรียกร้องเชิญชวน วิงวอนให้ปฏิบัติอย่างหนึ่งตามจุดมุ่งหมายของผู้สื่อสาร แต่ในขณะที่เดียวกันผู้

สื่อสารจะต้องมีความศรัทธา มีความเชื่อ และต้องปฏิบัติตามที่พูดนั้นด้วยตนเองได้จริง ๆ ด้วยการพูดเชิญชวนเช่นนั้นจึงประสบความสำเร็จได้

### ความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าวสารและกระบวนการโน้มน้าวใจ

ถ้าพิจารณากระบวนการโน้มน้าวใจ จะเห็นได้ว่ากระบวนการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจมีตัวแปรหลายตัวเข้ามาเกี่ยวข้องกับระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร (กรรณิการ์ อิศวทรเดชา, 2550, หน้า 110-115)

#### 1. บุคลิกลักษณะ (Ethos) ปริมาณที่แตกต่างกันระหว่างการนำเสนอสาร

ความน่าเชื่อถือจะเปลี่ยนแปลงไประหว่างสารบุคลิกลักษณะมีผลระหว่างกระบวนการโน้มน้าวใจสามารถบอกได้ว่าบุคลิกลักษณะมีการเปลี่ยนแปลงตอนไหนและเกี่ยวข้องกับเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนออย่างไร แต่อาจกล่าวได้ว่าบุคลิกลักษณะของผู้พูดเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ ระหว่างการสาร และเป็นความจำเป็นที่ผู้ทำการโน้มน้าวใจจะต้องประเมินการกระทำของตนเอง และพยายามหาวิธีที่จะรักษาและเพิ่มความน่าเชื่อถือระหว่างการนำเสนอสาร

#### 2. ผู้นำทางความคิด

แม้ว่าแหล่งข่าวสารจะเป็นที่น่าเชื่อถือก็ตาม แต่ผู้รับสารบางคนอาจจะไม่ยอมรับข้อเสนอจนกว่าจะได้ฟังความคิดจากผู้นำทางความคิด ซึ่งผู้นำทางความคิดมีลักษณะ มีอิทธิพลต่อเพื่อน ๆ ในกลุ่มผู้นำทางความคิดอาจมีใช้คนที่มิมีสถานภาพทางสังคม แต่อาจจะเป็นผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าสมาชิกในกลุ่มเล็กน้อย และได้รับการยกย่องว่ารู้ข่าวสารมาก บางทีสมาชิกในกลุ่มไม่ทราบด้วยซ้ำไปว่าคน ๆ นั้นเป็นผู้นำทางความคิดในกลุ่ม

#### 3. ความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าวสารและกระบวนการยอมรับ

บางครั้งโดยเฉพาะเมื่อเรื่องที่จะโน้มน้าวใจนั้นเป็นเรื่องแปลกใหม่ การโน้มน้าวใจไม่อาจสำเร็จได้ด้วยการส่งสารเพียงครั้งเดียว แต่จะเป็นกระบวนการหลายขั้นตอนเกี่ยวข้องกับผู้นำความคิดในหลายขั้นและหลายขั้นตอนเหล่านี้จะนำไปสู่การยอมรับและใช้ในที่สุด

กระบวนการดังกล่าวต้องใช้เวลา (Rogers, 1962; Brembeck & Howell, 1967 อ้างในกรรณิการ์ อิศวทรเดชา, 2550, หน้า 112-114) เสนอแนะขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการยอมรับ ไว้ดังนี้

3.1 ขั้นรับรู้ (Awareness Stage) ในขั้นนี้แต่ละคนจะได้รับความคิดและถึงแม้ว่าจะไม่ได้รับข่าวสารที่สมบูรณ์ ถึงจะไม่ได้รับการจูงใจให้หาข่าวสารเพิ่มเติม โดยปกติแล้วข่าวสารในขั้นนี้จะเป็นสิ่งพิมพ์หรือสื่อกระจายเสียงมากกว่านักพูด หรือการโน้มน้าวใจตัวต่อ

3.2 ขั้นให้ความสนใจ (Interest Stage) ในระยะนี้ แต่ละคนจะให้ความสนใจใน และพยายามหาข่าวสารเพิ่มเติม ซึ่งการโน้มน้าวใจในขั้นนี้ยังคงใช้สื่อสารมวลชนเป็นหลัก แต่ แหล่งข่าวสารระหว่างบุคคล เริ่มเข้ามามีบทบาทมากขึ้น การจัดผู้พูดไปพูดให้กลุ่มที่นำสนใจฟังจะ ได้รับผลดีการตอบรับที่ดี

3.3 ขั้นประเมินผล (Evaluation Stage) ในระหว่างขั้นนี้ผู้รับสารเริ่มประเมินถึง ความเกี่ยวข้องของความคิดกับชีวิตของเขา เพื่อตัดสินใจว่าจะยอมรับความคิดว่าดีหรือไม่ดีซึ่งใน การสื่อสารระหว่างบุคคลเริ่มมีบทบาทสำคัญมากขึ้นทุกที อาจจัดให้มีการสนทนาและการ ปรึกษาหารือกันเป็นกลุ่มๆ หรือหาผู้ที่มีความชำนาญเชี่ยวชาญเรื่องนั้น ๆ เป็นพิเศษ หรือผู้นำทาง ความคิดเริ่มมีบทบาทสำคัญมากขึ้น

3.4 ขั้นลองใช้ (Trial Stage) เป็นขั้นที่ความคิดใหม่ ๆ บริการใหม่ ๆ ตลอดจน ผลิตภัณฑ์เป็นที่น่าสนใจ และมีผู้ทดลองใช้ การสื่อสารระหว่างบุคคลจะใช้มาก และผู้ที่เคารพนับ ถือหรือผู้นำทางความคิดจะเป็นแหล่งข่าวสารที่สำคัญ

3.5 ขั้นการยอมรับ (Adoption Stage) หากการลองใช้ได้ผลเป็นที่พอใจและหาก ผู้นำทางความคิดให้การสนับสนุน ผู้รับสารจะยอมรับใช้สิ่งใหม่นี้ การเน้นให้แน่ใจหลังจากการ ยอมรับมักจะมาจากสื่อสารมวลชน และควรใช้การพูดเน้นว่าเป็นการตัดสินใจที่ชาญฉลาด

4. ข้อจำกัดของความน่าเชื่อถือระหว่างการใช้การโน้มน้าวใจความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าวสาร เป็นปัจจัยสำคัญของการโน้มน้าวใจ แต่ผู้ทำการโน้มน้าวใจก็ควรระวังพิพาทความน่าเชื่อถือเพียงอย่าง เดียว ถ้าเป็นเรื่องของความน่าเชื่อ ความจงรักภักดี และความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับเรื่องส่วนตัว หรือเกี่ยวข้องกับสังคม การเปิดรับ ประเด็นโดยตรงของผู้รับสารจะต้องสร้างความน่าเชื่อถือได้ มากกว่าอาศัยความน่าเชื่อถือจากแหล่งสาร ซึ่งบางครั้งบุคลิกลักษณะที่มีมาก่อนของผู้โน้มน้าวใจ และบุคลิกลักษณะที่สร้างขึ้นระหว่างสารก็ไม่เพียงพอที่จะสร้างความน่าเชื่อถือในบางโอกาส ความ น่าเชื่อถือก็ไม่เพียงพอที่จะช่วยเปลี่ยนทัศนคติหรือพฤติกรรม แต่การให้ประสบการณ์ตรงกับผู้รับ สารจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากกว่า

การใช้ภาพสไลด์ รูปภาพ วิดีทัศน์ และ โทรทัศน์ ทำให้ผู้รับสาร ทราบถึงความรู้สึกของคน อื่น ๆ เหตุการณ์หรือสถานที่ โดยตรงถึงแม้ว่าสื่อเหล่านี้ จะเป็นเพียงตัวแทนของสิ่งที่มีอยู่จริงใน บางครั้ง แต่จะทำให้ประสบการณ์ที่ได้รับชมเกิดความสมจริงจนทำให้ผู้รับสารลืมนึกถึงความ น่าเชื่อถือของผู้ผลิต

วิธีการต่าง ๆ เหล่านี้อาศัยความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าวสารน้อย จึงสรุปได้ว่า ในการโน้มน้าวใจนั้น อันดับแรกควรให้แน่ใจว่าผู้รับสารได้อยู่ในเหตุการณ์หรือสถานที่นั้น ๆ และอันดับ

ต่อมาคือ ให้ผู้รับสารมีประสบการณ์โดยตรงกับสาร และตามด้วยวาทศิลป์ที่จะนำผู้รับสารไปสู่เป้าหมายของการโน้มน้าวใจ

#### การโฆษณาชวนเชื่อ (Propaganda)

การโฆษณาชวนเชื่อเป็นการโฆษณาที่มุ่งประโยชน์ของคนฝ่ายเดียว โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะโน้มน้าวและจูงใจด้วยวิธีการต่าง ๆ ให้เชื่อในสิ่งที่ตนโฆษณา โดยปิดบังอำพรางข้อเท็จจริง ซึ่งวิธีการโฆษณาชวนเชื่อนี้ มักจะใช้กับกิจกรรมทางการเมืองหรืออาจใช้ในการขายสินค้าในบางกรณี วัตถุประสงค์เพื่อสร้างอิทธิพลเหนือกลุ่มคนที่ต้องการ ซึ่งขั้นตอนการโฆษณาชวนเชื่อมี (พัชนี เศษจรยา, เมตตา กฤตวิทย์ และถิรนนท์ อ่อนวัชศิริวงศ์, 2530, หน้า 109-110) ดังนี้

1. การตั้งชื่อประณาม (Nemr Calleing Device) เป็นการเรียกชื่อให้เสียหาย เช่น พวกราช ฆาตรกร ฯลฯ
2. การสร้างความแพรวพราวให้กับพวกตน (Glittering Generality) เป็นการใช้คำที่มีความมุ่งหมายที่ดีแก่พวกของตนทั้งนี้เพื่อเป็นการกลบเกลื่อนป้องกันความเข้าใจของประชาชนให้เห็นว่าไม่มีอะไรแอบแฝง
3. การเคลื่อนย้ายความสนใจ (Transfer Device) โดยใช้สัญลักษณ์ เหตุการณ์ เรื่องราว ภาพต่างๆ เพื่อปลุกใจ และสร้างการยอมรับในเวลาต่อมา
4. การอ้างชื่อสนับสนุน (Testimonial Device) เป็นการอ้างพยานหลักฐานหรืออ้างอิงว่าผู้ที่มีชื่อเสียงสนับสนุน ผู้คนทั่วไปให้ความนิยมนับถือ เช่น นายกรัฐมนตรีให้ความสนับสนุน ฯลฯ
5. การอ้างว่าเป็นพวกเดียวกัน (Plain Folks Device) เป็นการอ้างว่าเป็นคนระดับเดียวกันหรือพวกเดียวกัน มีความทุกข์ยากและลำบากร่วมกัน ฯลฯ
6. การให้ข้อเท็จจริงไม่ครบถ้วน (Card Stacking Drvice) หมายถึง การเลือกหรือเน้นให้ข้อเท็จจริงบางเรื่อง ปิดบังในบางเรื่อง
7. การใช้วิธีพวกมากลากไป (Band Wagon Device) ใช้การกระทำหรือคำพูดให้เกิดความเชื่อว่าใคร ๆ ก็ทำอย่างนั้น ทุกคนควรทำตามด้วย

#### การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจของวัฒนธรรมตะวันตกและตะวันออก

วัฒนธรรมเป็นพฤติกรรมร่วมกันและเรียนรู้ร่วมกัน ดังนั้น วัฒนธรรมจึงรวมถึงภาษาและการสื่อสารอื่นๆด้วยคำจำกัดความยังค่อนข้างเลื่อนลอยเกี่ยวกับจำนวนคนทีน้อยที่สุด ที่สามารถรวมเป็นกลุ่มวัฒนธรรม ความต้องการที่สำคัญสำหรับอ้างอิงถึงกลุ่มคนว่าเป็น “วัฒนธรรม” นั้นอยู่ที่ความเป็นเอกภาพของรูปแบบพฤติกรรมในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์

(กรรณิการ์ อัสวครเดชา, 2550, หน้า 97-98)



การศึกษาการโน้มน้าวใจระหว่างวัฒนธรรมในแง่ภาษา คือ การปฏิบัติการข้ามวัฒนธรรมที่  
 เก่งที่สุด ด้วยการเรียนรู้ภาษาของอีกฝ่าย โดยทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารจะต้องแปลสัญลักษณ์ของอีก  
 ฝ่ายให้เป็นสัญลักษณ์ของตนเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกับการส่งมากที่สุด โดยไม่มีการบิดเบือน  
 กระบวนการแปล วัฒนธรรมไม่อาจแยกออกจากการแปลคำและวลีต่าง ๆ ได้ และรับรู้โดยไม่  
 คำนึงถึงสภาพแวดล้อมไม่ได้ สภาพแวดล้อมหมายถึง วัฒนธรรม ทั้งนี้ภาษาตลาดและคำอุปมาอุป  
 มัยเป็นความเสี่ยงสำหรับการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม แต่ภาษาเท่านั้นไม่สามารถทำให้เกิดการ  
 สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ในชุมชนที่วัฒนธรรมแตกต่างกันออกไป ในการสื่อสารนั้นควร  
 คำนึงถึงวัฒนธรรมด้วย เมื่อคน 2 คนมาจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกันมีการปฏิสัมพันธ์กัน จะเกิด  
 ความไม่เข้าใจกันขึ้น ไม่ว่า 2 คน นั้นจะพูดภาษาเดียวกัน หรือ ไม่สารที่จะเขียนจะพูดจะต้องมีการ  
 แปล เพื่อที่อีกฝ่ายสามารถรับรู้ได้อย่างถูกต้องด้วย (กรรณิการ์ อิศวทรเดชา, 2550, หน้า 97-98)

การโน้มน้าวใจของวัฒนธรรม แต่ละวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกัน มีแนวความคิดและ  
 ความเชื่อที่แตกต่างกัน เช่น ในประเทศตะวันตก การโน้มน้าวใจจะประสบความสำเร็จหรือไม่  
 ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้ที่โน้มน้าวใจว่าจะมีอิทธิพลทำให้โน้มน้าวใจได้มากเพียงใด เนื่องจาก  
 ประชาชนส่วนใหญ่มีการศึกษามาก ไม่หลงเชื่อและปฏิบัติตามได้ง่าย แต่การโน้มน้าวใจในประเทศ  
 ตะวันออกโดยเฉพาะในประเทศไทยนั้นจะให้ความสำคัญกับผู้โน้มน้าวใจ เพราะประชาชนส่วน  
 ใหญ่ยังประสบปัญหา และขาดโอกาสที่ดีทางการศึกษา ดังนั้น การโน้มน้าวใจส่วนใหญ่จะมุ่ง  
 วิเคราะห์ปัญหาและพยายามหาแนวทางแก้ไขให้ประชาชนเป็นหลัก โดยการศึกษาสาเหตุของ  
 ปัญหา สร้างความเข้าใจ และให้กำลังใจ โดยมุ่งสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้โน้มน้าวใจกับผู้ถูก  
 โน้มน้าว หวังให้ประชาชนเข้าใจในเนื้อหาของการโน้มน้าวใจ ซึ่งสรุปความแตกต่างของสอง  
 วัฒนธรรมได้ดังนี้ (Dissenayake, 1989 อ้างใน พัชราภรณ์ เอี่ยมสุทธา, 2548, หน้า 6-7)

ตารางที่ 1: ความแตกต่างของสองวัฒนธรรม

วัฒนธรรมในประเทศตะวันตก	วัฒนธรรมในประเทศตะวันออก โดยเฉพาะในประเทศไทย
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ให้ความสำคัญผู้โน้มน้าวใจ</li> <li>2. เน้นการสร้างอิทธิพล</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ให้ความสำคัญผู้ถูกโน้มน้าวใจ</li> <li>2. เน้นการสร้าง ความเข้าใจ</li> </ol>

(ตารางมีต่อ)



ตารางที่ 1: (ต่อ) ความแตกต่างของสองวัฒนธรรม

วัฒนธรรมในประเทศตะวันตก	วัฒนธรรมในประเทศตะวันออก โดยเฉพาะในประเทศไทย
3. เน้นการควบคุม 4. เน้นพฤติกรรมที่แสดงออกสามารถประเมินผลกระทบได้ 5. เน้นการสร้างความสัมพันธ์ทางเดียวจากผู้โน้มน้าวใจมาถึงผู้โน้มน้าวใจเท่านั้น 6. เน้นการใช้สติปัญญา	3. เน้นการให้ทางเลือก 4. เน้นพฤติกรรมทั้งภายในซึ่งอาจไม่เห็นด้วยตาและภายนอกพฤติกรรมที่แสดง 5. เน้นการสร้างความสัมพันธ์สองทางผู้โน้มน้าวใจและผู้ถูกโน้มน้าว 6. เน้นการเอาใจเขามาใส่ใจเรา

ที่มา : พิชราภรณ์ เอี่ยมสุทธา. (2548). การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ข้อมูลนี้แสดงให้เห็นได้ว่าการโน้มน้าวใจแต่ละครั้ง ควรที่จะศึกษาว่าประชาชนในวัฒนธรรมที่ต้องการโน้มน้าวใจมีเงื่อนไข ความเชื่อ ค่านิยม และประเพณี ฯลฯ อย่างไร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการโน้มน้าวใจ

แนวคิดทฤษฎีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจของวัฒนธรรมตะวันตกและตะวันออก ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ใช้เพื่อศึกษาวัดป่านานาชาติได้มีการนำเสนอเนื้อหาสาร เพื่อการโน้มน้าวใจไปยังพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาจากต่างวัฒนธรรม มีรูปแบบเป็นการนำเสนอเป็นอย่างไรในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ

#### จุดจูงใจในสาร (Message Appeals)

การโน้มน้าวใจจะได้ผลดียิ่งขึ้นถ้ามีจุดจูงใจที่ผู้รับสามารถเชื่อมโยงได้กับกรอบอ้างอิงของตัวเอง จุดจูงใจที่ใช้กันทั่วไปได้แก่ (อรรถธรรม บิลันธนโอบาท, 2552, หน้า 229-232)

1. จุดจูงใจโดยใช้ความกลัว (Fear Appeals) ตัวอย่างของจุดจูงใจประเภทนี้ เช่น เลิกสูบบุหรี่เสียเถิด เพราะการสูบบุหรี่จะทำให้เกิดมะเร็งปอด มีการศึกษาด้านการใช้จุดจูงใจด้านความกลัวปรากฏว่าความกลัวในระดับต่ำมีผลในทางโน้มน้าวใจมากกว่าความกลัวในระดับสูง ถ้าความกลัวมากเกินไปแล้ว ผู้รับสารอาจจะเกิดความกระวนกระวาย

2. จุดจูงใจโดยใช้อารมณ์ (Emotional Appeals) นักวิจัยชาวตะวันตกได้ทำการทดลองพบว่า สารที่ใช้อารมณ์จะโน้มน้าวใจได้มากกว่าสารที่ไม่ใช้อารมณ์ ตามปกติการโน้มน้าวใจโดยใช้อารมณ์จะมีวิธีการดังต่อไปนี้

2.1 การใช้ภาษาที่เจืออารมณ์ เพื่อบรรยายถึงสถานการณ์หนึ่งสถานการณ์ โดยการใช้ภาษาที่เจืออารมณ์ ซึ่งจะก่อให้เกิดความตระหนักในตัวผู้รับสาร แต่อาจสร้างทัศนคติได้ทั้งในแง่บวกและลบ

2.2 การเชื่อมโยงความคิดที่เสนอใหม่กับความคิดเก่า ความคิดเก่าบางอย่างเป็นที่ชื่นชอบและไม่ชอบ แต่เมื่อผู้ส่งสารสามารถเชื่อมโยงความคิดใหม่นี้ได้กับความคิดเก่า ก็อาจจะจูงใจทางอารมณ์ให้ผู้ส่งสารคล้อยตามได้ ไม่ว่าจะเลือกความคิดเก่าที่เป็นบวกหรือลบ

2.3 การเชื่อมโยงความคิดที่เสนอเข้ากับอวัจนสารที่สามารถเร้าอารมณ์ได้ เช่น การเสนอรูปเด็กผู้หญิงเวียดนามที่วิ่งหนีระเบิดนาปาล์ม ร่างกายล่อนจ้อเพราะแรงระเบิด และร้องไห้ด้วยความตกใจ รูปนี้เป็นหน้าปกนิตยสารที่มีชื่อและจำหน่ายทั่วโลก เป็นรูปที่สะเทือนใจผู้รับสารมากที่สุดรูปหนึ่งในเรื่องสงครามเวียดนาม หรือการพูดปลุกใจให้คนเกิดความรักชาติ อาจจะมีรูปผู้นำชาติ เพื่อสร้างบรรยากาศ

2.4 การทำให้วัจนสารและอวัจนสารสอดคล้องกัน โดยผู้ส่งสาร เมื่อผู้พูดพูดเรื่องที่ต้องใช้อารมณ์เข้าเจือปน ผู้พูดต้องมีอาการทำท่างน่าเสียงประกอบ ทำให้ผู้ฟังคล้อยตาม แต่ถ้าผู้พูดพูดด้วยเนื้อหาที่ไม่มีอารมณ์และมีท่าทางเฉยเมย ก็จะทำให้โน้มน้าวใจผู้ฟังได้ยาก

3. จุดจูงใจโดยใช้ความโกรธ (Anger Appeals) วิธีนี้ผู้ส่งสารได้สร้างความโกรธ หรือความคับข้องใจ แก่ผู้รับสารแล้วจึงเขียน หรือพูด เพื่อลด หรือเพิ่มความเครียด แก่ผู้รับสาร และวิธีแก้ไขตัวอย่างคือ วาทะในช่วงเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ในประเทศที่มีผู้ส่งสารสร้างความโกรธ หรือความคับข้องใจในหมู่ของประชาชนด้วยการหยิบยกเรื่องนายกรัฐมนตรีควรมาจากการเลือกตั้งขึ้นมาเป็นจุดจูงใจให้ผู้รับสาร

4. จุดจูงใจโดยใช้อารมณ์ขัน (Humorous Appeals) วิธีนี้โน้มน้าวใจโดยการลดความเครียด อาจทำได้โดยวิธีการประชดแดกดัน เช่น เขียนประโยคโง่ว่า “ขอความกรุณาอย่าขโมยอีกเพราะไม่มีให้ขโมยแล้ว” และคิดป้ายนี้ไว้หน้าบ้าน

5. จุดจูงใจโดยใช้รางวัล (Rewards As Appeals) เนื้อหาสารที่ตอบสนองความต้องการของผู้รับสารจะประสบความสำเร็จมากกว่าเนื้อหาสารที่ไม่ได้ให้คำสัญญาเกี่ยวกับสิ่งใดกับคนฟัง ยิ่งทำให้เนื้อหาสารที่มีรางวัล หรือมีสิ่งตอบแทนมาก ก็จะยิ่งเรียกร้องความสนใจมากขึ้น หรือจูงใจคนฟังได้มากยิ่งขึ้น

6. จุดจูงใจโดยใช้แรงจูงใจ (Motivational Appeals) จุดจูงใจทุกชนิดถือว่าเป็นแรงจูงใจ ซึ่งในการสื่อสารโดยใช้แรงจูงใจต้องมีการวิเคราะห์ถึงผู้ฟังอย่างมาก เพราะคุณธรรม ค่านิยม หรือแรงจูงใจอย่างหนึ่งอาจมีความหมายมากต่อผู้ฟังคนหนึ่ง ขณะที่ผู้ฟังอีกคนหนึ่งอาจจะไม่รู้สึกละเลย

แนวคิดทฤษฎีจุดจูงใจการสื่อสาร การวิจัยครั้งนี้จะใช้มาเป็นหลักในการศึกษาการวิเคราะห์เนื้อหาสารที่ทางวัดป่านานาชาติได้ทำการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติที่ทำให้เกิดการโน้มน้าวใจ

### กลยุทธ์การสื่อสาร

กลยุทธ์ คือ การเลือกหนทางและวิธีการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางแผนไว้กลยุทธ์ก็คือ ทิศทางที่นักวางแผนคิดขึ้นเหมือนความคิดและเทคนิควิธีที่จะช่วยทำให้บรรลุเป้าหมายและบรรลุ วัตถุประสงค์ที่วางไว้ (ประทุม ฤกษ์กลาง, 2551, หน้า 10)

#### ลักษณะของกลยุทธ์ที่ดี

กลยุทธ์นับว่าเป็นคำที่มีขอบเขตที่กว้าง เลื่อนลอย และจับต้องได้ยาก ซึ่งในเรื่องของกลยุทธ์เป็นงานบริหารที่ค่อนข้างจะมีปัญหาที่ยุ่งยาก มีข้อโต้แย้งได้ง่าย ทางแก้ที่จะให้กลยุทธ์เป็นไปในทางที่ดีและเป็นที่ยอมรับ คือ กลยุทธ์ที่ดีจะต้องอยู่ในกรอบการคิดและวิเคราะห์ที่ดีและถูกต้อง ดังนี้ (ธงชัย สันติวงษ์, 2537, หน้า 44-46)

1. กลยุทธ์จะต้องมีจุดเน้นที่ชัดเจนตามสมควร คือ กลยุทธ์ที่ดีจะต้องไม่อยู่ในลักษณะที่มีขอบเขตกว้างเกินไปจนไม่มีจุดเน้นที่ชัดเจน ทั้งนี้เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือ กลยุทธ์ที่กว้างและไม่ มีจุดเน้น ย่อมจะทำให้กลยุทธ์เลื่อนลอยโดยไร้ขอบเขตความหมายที่ชัดเจน ซึ่งทำให้ไม่อาจใช้เป็น เครื่องชี้นำการทำงานของผู้บริหารระดับสูงทั้งหลายได้
2. กลยุทธ์จะต้องมีกลไกการประสานให้ทุกอย่างเข้ากันได้ คือ การต้องไม่ปล่อยให้ขาด แนวทางร่วมสำหรับที่ฝ่ายต่าง ๆ จะมาประสาน ซึ่งสามารถช่วยการทำงานให้ร่วมไปในทิศทางเดียวกัน การขาดการประสานจะทำให้เกิดปัญหาต่อฝ่ายต่าง ๆ โดยเจ้าหน้าที่ฝ่าย เช่น ฝ่ายแนะนำ ปรีกษาอาจทำงานไปในทางที่ฝ่ายปฏิบัติงานไม่ต้องการ หรือหน่วยงานต่าง ๆ ในกลุ่มอาจทำงานไปคนละทิศ คนละทาง ซึ่งย่อมทำให้ทิศทางร่วมของทั้งกิจการต้องขาดหายไปนั่นเอง
3. กลยุทธ์จะต้องคล่องตัวที่จะต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง คือ กลยุทธ์จะต้อง ทันเสมอกับเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยการมีประสิทธิภาพที่เหมาะสมจะใช้แก้ปัญหาตามสถานการณ์ที่ เปลี่ยนแปลงได้ กล่าวคือ นอกจากจะต้องตามให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมแล้วแล้ว การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในก็จะต้องถูกนำมาพิจารณาสัมพันธ์กันตลอดเวลา

### กลยุทธ์การสร้างสาร

กลยุทธ์การสร้างสารของการสื่อสารที่จะส่งให้ผู้รับสาร คือ กลยุทธ์การคล้อยตาม กลยุทธ์การสื่อสารแบบผนวกและไม่ผนวกเป้าหมายของผู้ส่งสาร กลยุทธ์การสื่อสารแบบใช้วาทศิลป์ที่ไวต่อความรู้สึกคู่สื่อสาร และกลยุทธ์การสื่อสารแบบเน้นกฎแห่งความสุขในสังคม ซึ่งทั้ง 4 กลยุทธ์สามารถอธิบายได้ดังนี้ (อรวรรณ ปิรันธน์โอวาท, 2552, หน้า 215-218)

1. กลยุทธ์การคล้อยตาม (Compliance Gaining Strategies) เป็นกลยุทธ์ที่มุ่งเน้นไปสู่ผลแห่งพฤติกรรมการสื่อสารไม่ว่าผู้รับสารจะปรับเปลี่ยนทัศนคติหรือไม่ก็ตาม ซึ่งกลยุทธ์ของการยอมคล้อยตามเนื้อหาสาระที่ผู้ส่งสารส่งไปให้ผู้รับสารมุ่งให้เกิดพฤติกรรมโดยใช้กลยุทธ์ 16 อย่างภายใต้ 4 สถานการณ์ที่สร้างขึ้น คือ ปริบทของการทำงาน ครอบครั้ว การขายและเพื่อนร่วมห้อง กล่าวคือ กลยุทธ์นี้ผู้ส่งสารเลือกที่จะโน้มน้าวให้เกิดพฤติกรรม ซึ่งถูกกำหนดไว้ล่วงหน้าแล้วว่าผู้ส่งสารต้องการผลแบบใด ซึ่ง 16 กลยุทธ์ (Marwell & Schmidt, 1967 อ้างใน อรวรรณ ปิรันธน์โอวาท, 2552, หน้า 215-218) ซึ่งวารุณี สุวรรณพิสิทธิ์ได้ทดลองใช้กลยุทธ์การคล้อยตามในการศึกษากลยุทธ์ที่ตัวแทนขายประกันชีวิตโน้มน้าวใจลูกค้าที่ซื้อประกันได้ยกตัวอย่าง 16 กลยุทธ์ ดังนี้

1.1 การให้คำสัญญา (Promise : If you comply. I'll reward you) ตัวอย่างคือ หากคุณตัดสินใจฝากเงินวันนี้คุณจะได้รับความสะดวกชีวิตทันที 500,000 บาท พร้อมกับสร้อยคอทองคำหนัก 1 บาท ค่ะ

1.2 การข่มขู่ (Threat : If you do not comply. I'll punish you) ตัวอย่างคือ หากคุณยังลังเลไม่ตัดสินใจตอนนี้ความคุ้มครองชีวิตก็ยังไม่เกิดขึ้น จังหวะชีวิตคนไม่แน่นอน อีกทั้งยังพลาดโอกาสรับทองมูลค่ากว่า 6,000 บาทด้วย

1.3 การใช้ความชำนาญของผู้ส่งสารที่จะพยากรณ์ในทางบวกกับอนาคต (Expertise (Positive): If you comply. you'll be rewarded in life in the future) ตัวอย่างคือ ถ้าคุณตัดสินใจทำประกันชีวิตวันนี้เท่ากับว่าคุณได้ประกันความสามารถในการหารายได้และยังเป็นการปกป้องครอบครั้วให้ปลอดภัยและมั่นคงด้วย

1.4 การใช้ความชำนาญของผู้ส่งสารที่จะพยากรณ์ในทางลบเกี่ยวกับอนาคต (Expertise (Negative): If you comply. you'll be rewarded in life in the future) ตัวอย่างคือ ถ้าคุณไม่ตัดสินใจทำประกันชีวิตในวันนี้เท่ากับคุณเสี่ยงชีวิตทุกวัน หากพลาดพลั้งไปไม่ใช่ตัวคุณคนเดียวกรรหาและลูกก็ได้รับความเดือดร้อนไปด้วย

1.5 การให้ผู้รับสารแสดงความชื่นชอบในตัวผู้ส่งสารและยอมตาม (Liking : I'm friendly and I'll get you into a good mood "good frame of mind"so that you'll comply) ตัวอย่างคือ

คุณชื่นชอบในตัวแทนประกันคุณยินดีที่จะสนับสนุนซื้อประกันชีวิตเพื่อตัวคุณเองและได้ช่วยผมให้อยู่ในอาชีพนี้ได้ไม่นาน ผมจะได้อาศัยใช้คุณนาน ๆ

1.6 การให้ก่อนแล้วจึงรับ (Pregiving before receiving : Actors or speakers reward target before requesting compliance) ตัวอย่างคือ ผมหาลูกค้ามาอุดหนุนร้านคุณตั้งมากมาย ถ้าเช่นนั้นคุณทำประกันชีวิตกับผมสัก 1 ฉบับ

1.7 การกระตุ้นที่เป็นทางลบจนกว่าคู่สื่อสารจะยอมตาม (Stimulation : I'll continue to punish you until you comply with my wish) ตัวอย่างคือ หากท่านยังไม่ตัดสินใจทำประกันชีวิตในวันนี้ ความคุ้มครองชีวิตก็ยังไม่เกิดขึ้น ชีวิตของท่านอยู่บนความไม่แน่นอน หากยังลังเลที่จะตัดสินใจทำประกันชีวิตในวันนี้ ความไม่แน่นอนก็ยังมีต่อไป

1.8 การทวงบุญคุณ (Debt : You owe me compliance because of past favors) ตัวอย่างคือ ดิฉันก็ได้ฝากน้อง ๆ (ลูกท่าน) เข้าโรงเรียนโดยเสียเปะเจี๊ยะต่ำ ช่วยมองหาที่ดินแถวรังสิตให้ท่าน ท่านจะไม่เอ็นดูตัวแทนคนนี้สักหนหรือ

1.9 การพูดว่าผู้รับสารขาดศีลธรรมถ้าไม่คล้อยตาม (Moral appeal : You're immoral if you do not comply) ตัวอย่างคือ ลูก ๆ ที่มีความกตัญญูต่อพ่อแม่ หากไม่เก็บเงินให้ท่านไว้ใช้จ่ายในขณะที่ทำได้แล้วเมื่อไรจะได้มีโอกาสทดแทนท่าน ตัดสินใจใจทำวันนี้ดีกว่า

1.10 การรู้สึกดีถ้าตนเองยอมคล้อยตาม (Self-Feeling (Positive) : You'll feel better about yourself if you comply) ตัวอย่างคือ คุณพ่อคุณแม่จะภูมิใจและชื่นชมในตัวคุณที่คุณตัดสินใจทำประกันชีวิตให้กับท่านเปรียบเหมือนสัญญาแห่งความรักที่คุณมีให้ท่าน

1.11 การรู้สึกแย่ถ้าตัวเองไม่คล้อยตาม (Self-Feeling (Negative) : You'll feel better about yourself if you comply) ตัวอย่างคือ หากคุณไม่ทำประกันชีวิตในวันนี้ ถือได้ว่าคุณค่อนข้างเสี่ยงชีวิตตัวเองและชีวิตของคุณพ่อคุณแม่ด้วย คุณพ่อคุณแม่อาจจะไม่แน่ใจในความรักที่คุณมีต่อท่าน

1.12 คนดีจะคล้อยตาม (Altercasting (Positive) : Only a person) ตัวอย่างคือ ทุกคนอยากเป็นลูกที่ดี ดิฉันคิดว่าคุณก็เช่นกัน ที่เห็นถึงคุณค่าในการทำประกันชีวิต สัญญาประกันชีวิตจะเป็นเหมือนสัญญาแห่งความรักของลูกที่มีต่อพ่อแม่ คุณสร้างสัญญาแห่งความรักฉบับนี้หรือยัง

1.13 คนไม่ดีจะไม่คล้อยตาม (Altercasting (Negative) : Only a person) ตัวอย่างคือ คงไม่มีใครอยากถูกเรียกว่าเป็นลูกไม่ดี ดิฉันคิดว่าคุณก็เช่นกัน หากไม่ได้วางแผนทางการเงินด้วยการทำประกันชีวิต ณ เวลานี้ วันข้างหน้าหากคุณไม่สามารถทำงานได้ คุณจะเลี้ยงดูคุณพ่อคุณแม่ได้อย่างไร การทำประกันชีวิตสามารถช่วยเลี้ยงดูท่านได้

1.14 การทำความดีเพื่อคนอื่น (Altruism : I need your compliance very badly,

so do it for me) ตัวอย่างคือ ปีนีดิฉันยังทำประกันไม่ได้ตามเป้าเลย นี่ครึ่งปีเข้าไปแล้ว ขอท่านกรุณาช่วยดิฉันด้วยเหตุการณ์ผันผวนมากปีนี้

1.15 การได้รับการยอมรับนับถือถ้าคล้อยตาม (Esteem (Positive): People you value will think better of you if you comply) ตัวอย่างคือ สมาชิกในครอบครัวจะภูมิใจในตัวคุณ ถ้าคุณคิดเป็นวางแผนชีวิตเป็นด้วยการทำประกันชีวิตเพื่อตัวคุณเองและครอบครัว

1.16 การไม่ได้รับการยอมรับนับถือถ้าไม่คล้อยตาม (Esteem (Negative): People you value will think worse of you if you do not comply) ตัวอย่างคือ สมาชิกในครอบครัวจะผิดหวังในตัวคุณ ที่คุณยังไม่วางแผนเก็บออมเงินด้วยการทำประกันชีวิตเพื่อตัวคุณและครอบครัว

กลยุทธ์การสร้างสารแบบตะวันตกได้พูดถึงกลยุทธ์การคล้อยตามเหล่านี้ว่ามุ่งเน้นไปสู่ผลแห่งพฤติกรรมการสื่อสารของผู้ส่งสารโดยไม่คำนึงถึงว่าผู้รับสารจะเปลี่ยนทัศนคติหรือไม่ก็ตาม

2. กลยุทธ์การสื่อสารแบบผนวกและไม่ผนวกเป้าหมายของผู้ส่งสาร คือ โดยทั่วไปแล้วถ้าผู้ส่งสารมีทางเลือกที่จะส่งสารในสถานการณ์หนึ่ง กลยุทธ์ที่จะเลือกคือ กลยุทธ์ที่จะแสดงน้ำใจไม่ตรีต่อคนฟัง แต่ในทางปฏิบัติแล้ว ผู้ส่งสารไม่สามารถส่งสารได้อย่างที่ใจปรารถนา บาร์บารา โอคิฟ (Keefe, 1988 อ้างใน อรวรรณ ปิรันธัโรวาท, 2552, หน้า 219-222) ได้กล่าวว่า ผู้คนแตกต่างกันในเป้าหมายและความสามารถที่จะหาเหตุผลมาสนับสนุนแต่ละเป้าหมาย เพราะฉะนั้นกลยุทธ์ที่จะให้สัมฤทธิ์แต่ละเป้าหมายก็แตกต่างกันด้วยตามระดับของความสามารถและความแตกต่างกัน ซึ่งสามารถแบ่งระดับความสามารถของผู้ส่งสารออกเป็น 3 ระดับ ในการส่งสารให้ได้ตามเป้าหมายที่ซับซ้อน ได้แก่

2.1 การแสดงออกในการสื่อสาร (Expressive Communicators) หรือพวกมุ่งให้กิจกรรมเสร็จได้แก่ผู้สื่อสารที่เลือกเพียงเป้าหมายเดียวโดยต้องการให้กิจกรรมสัมฤทธิ์ทั้งที่เผชิญกับหลายเป้าหมายในสถานการณ์หนึ่งตัวอย่างสารที่ใช้พูดตรงๆแสดงความโกรธและต้องการให้งานสัมฤทธิ์ผลออกมาให้ชัดเจนและทำตามเป้าหมายและสถานการณ์นั้น

2.2 ธรรมเนียมของการสื่อสาร (Conventional Communicators) คือ พวกที่ชอบแยกแยะเป้าหมาย มุ่งสัมฤทธิ์ผลในการทำงานและรักษาสัมพันธภาพกับคู่สื่อสาร ฉะนั้นการสื่อสารส่วนหนึ่งจะพูดเรื่องธุรกิจแต่ในขณะที่สารอีกส่วนหนึ่งจะมุ่งสัมพันธภาพตัวอย่างสารที่ใช้ พูดอ่อนพูดสุภาพ แต่แยกเป้าหมายด้านงานและสัมพันธภาพ

2.3 การสื่อสารเชิงโวหาร (Rhetorical Communicators) คือ ผู้ส่งสารที่สามารถบูรณาการเป้าหมายทางด้านธุรกิจและความสัมพันธภาพไว้ในสารชิ้นเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแสดงว่าเขามีความสามารถในการสื่อสารเป็นอย่างดีตัวอย่างสารที่ใช้ พูดตรงแต่



ไม่ก้าวร้าวทำความเข้าใจสถานภาพที่ดำรงอยู่ในมุมมองใหม่ มีการสัมฤทธิ์ผลทั้งงานและสัมพันธภาพที่จะคงอยู่ต่อไป

3. กลยุทธ์การสื่อสารแบบใช้วาทศิลป์ที่ไวต่อความรู้สึกคู่สื่อสาร (Rhetorical Sensitivity Strategy) เป็นกลยุทธ์การแสดงบุคลิกของผู้ส่งสารที่พยายามสื่อสาร โดยตระหนักถึงความต้องการของผู้รับสารและพยายามสื่อสารโดยคำนึงถึงปฏิกิริยาโต้ตอบจากผู้รับสาร (Hart Carlson & Eadie, 1988 อ้างใน อรรวรรณ ปีลันท์โอวาท, 2552, หน้า 222-225) ซึ่งในบุคลิกของผู้ส่งสารแบ่งเป็น 3 แบบคือ คนที่เอาตัวเองเป็นศูนย์กลาง (Noble Selves) ไม่วิเคราะห์ผลของสารที่จะมีต่อผู้รับสาร บุคลิกเช่นนี้คล้ายพวกมุ่งกิจธุระเสร็จ

3.2 ผู้สื่อสารที่เปลี่ยนพฤติกรรมของตัวเองให้สอดคล้องกับปฏิกิริยาจากคนอื่น (Rhetorical Reflectors) พวกนี้จะคล้ายพวกที่ชอบแยกแยะเป้าหมาย

3.3 ผู้สื่อสารที่พยายามเข้าใจและมองประเด็นต่าง ๆ จากมุมมองของคนอื่น (Rhetorically Sensitive) พวกนี้คล้ายกับพวกผู้ส่งสารแบบบูรณาการเป้าหมาย

4. กลยุทธ์การสื่อสารแบบเน้นกฎแห่งความสุภาพในสังคมคือ กลยุทธ์ความสุภาพด้วยวิธีการที่คู่สื่อสารพยายามปิดเป้าและแก้ไขตนเองจากความเสียหายที่จะเสียหายของบราวและเลวินสัน (Brown & Levinson, 1987 อ้างใน อรรวรรณ ปีลันท์โอวาท, 2552, หน้า 225-227) โดยแบ่งกลยุทธ์ไว้ 5 กลยุทธ์ดังนี้

4.1 กลยุทธ์การพูดตรงไปตรงมา (Bald On-Record Strategies) ถ้ามีความเสี่ยงน้อยมากผู้พูดก็จะต้องพูดตรงไปตรงมา ความสัมพันธ์จะเป็นแบบอสมมาตร เช่น ครู-ศิษย์ คือ ครูมีอำนาจมากกว่าศิษย์ในความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

4.2 กลยุทธ์ความสุภาพเชิงบวก (Positive Politeness Strategies) เป็นการเพิ่มพูนมิติทางบวกแก่คู่สนทนา ได้แก่ วิธีการฟังอย่างตั้งใจ มองโลกในแง่ดี ตอบกลับโดยการแสดงความเห็นด้วย

4.3 กลยุทธ์ความสุภาพเชิงลบ (Negative Politeness Strategy) คือ การพูดที่ทำให้อิสระแก่คู่สนทนาในการที่จะไม่ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ฝืนใจคู่สนทนา ให้อิสระในการมองโลกในแง่ร้ายบ้าง พูดปกป้องตนเองบ้าง

4.4 กลยุทธ์แบบไม่ต้องจดบันทึก คือ การพูดลอย ๆ ไม่พาดพิงถึงใคร (Off-The-Record Strategies) เมื่อผู้พูดรู้สึกว่ามีความเสี่ยงสูงในการที่จะต้องเสียหาย ผู้พูดต้องมีทางเลือกให้ตัวเองมากที่สุดที่จะปฏิเสธเจตนาในการพูดคือ หาทางเลี่ยงให้ได้มากที่สุด

4.5 กลยุทธ์เลือกที่จะไม่พูดดีกว่า (Opting out) ถ้าความเสี่ยงมากเกินไปผู้พูดอาจตกลงที่จะไม่พูดดีกว่า



กลยุทธ์ทั้ง 5 ดังกล่าว เป็นมาตรวัดที่แสดงถึงว่าการพูดอ้อมมากเท่าใด แสดงถึงการคิดถึงจิตใจคนมากเท่านั้น และยิ่งสุภาพมากขึ้นเท่านั้น

แนวคิดทฤษฎีกลยุทธ์การสร้างสาร ในการวิจัยครั้งนี้จะใช้เพื่อศึกษารูปแบบการจัดเรียงสารของวัดป่านานาชาติในเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ

#### การจัดระเบียบเรียงเรื่องที่จะพูด

การมีเนื้อหาที่จะพูด ขึ้นตอนต่อไปที่ผู้ส่งสารจะต้องจัดระเบียบเรียงเรื่องที่จะพูดให้ดี ซึ่งอาจแบ่งเรื่องที่จะพูดออกเป็น 3 ส่วนด้วยกัน คือ (วิรัช ลภีรัตนกุล, 2543, หน้า 38-39)

1. คำนำหรือการเริ่มต้นเรื่อง (Introduction) การเริ่มคำนำมีความสำคัญมาก ผู้ส่งสารจะต้องเริ่มเรื่องให้น่าฟัง น่าสนใจ แล้วนำผู้รับสารไปสู่เนื้อหาที่ต้องการ คำนำ หรืออารัมภบท ควรจะชี้ให้ผู้รับสารเห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับ อาจจะกระทำได้หลายวิธี เช่น การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ สุภาพยิต คำคม คำพังเพย ฯลฯ ขึ้นนำเพื่อเรียกร้องและสร้างจุดสนใจ

2. เนื้อเรื่องหรือตัวเรื่อง (Body) เป็นส่วนสำคัญหรือสาระสำคัญของเรื่อง ซึ่งผู้ส่งสารควรแบ่งสาระสำคัญของเนื้อเรื่องให้ชัดเจน มีประโยคความคิดหลักสำคัญ และมีประโยคสนับสนุนคอยขยาย และช่วยสนับสนุนให้ใจความหลักเด่นชัดยิ่งขึ้น ผู้ส่งสารจะต้องเรียบเรียงให้เป็นระเบียบเรียงลำดับสิ่งที่ควรพูดก่อนพูดหลัง เนื้อเรื่องต้องมีความถูกต้อง กะทัดรัด ชัดเจน ไม่คลุมเครือ และอาจมีตัวอย่างประกอบ เพื่อความชัดเจนยิ่งขึ้น

3. สรุป (Conclusion) การสรุปทั้งท้ายหรือปิดท้ายเรื่องที่จะพูดโดยผู้ส่งสารอาจสรุปด้วยการเน้นย้ำ ทบทวนประเด็นโดยย่อ หรือให้ข้อคิดสั้น ๆ ที่สอดคล้องกับเรื่องที่จะพูด

แนวคิดทฤษฎีการจัดระเบียบเรียงคำพูด ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ เพื่อศึกษาวิธีการเรียงสารของผู้ส่งสารในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ

#### การจัดเรียงสาร (Organization)

การจัดเรียงสารปกติมักใช้แบบแผนที่ผู้รับสารคุ้นเคย ทั้งนี้มิได้หมายความว่า แบบแผนแปลกใหม่จะ โน้มน้าวใจไม่ได้ผล ซึ่งการจัดลำดับสารมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าตัวสาร แม้ว่าสารนั้นจะสื่อความหมายไปยังผู้รับสารได้ แต่หากสารนั้นจัดลำดับเป็นอย่างดี ย่อมส่งผลให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งในการจัดเรียงสารนั้นมีนักวิชาการด้านการสื่อสารหลายคนได้เสนอแนวทางในการจัดเรียงสารไว้ดังนี้ (Bettinghaus & Cody, 1994; Monroe & Ehninger, 1975; Putnis & Petelin, 1996 อ้างใน วรวัฒน์ จินตกานนท์, 2549, หน้า 292-295)

1. จัดตามพื้นที่ (Spatial or Geographical Organization) หมายถึง การจัดองค์ประกอบของข่าวสาร โดยอาศัยหลักทางภูมิศาสตร์หรือพื้นที่ของสิ่งนั้น ซึ่งจะทำให้สารนั้นน่าสนใจและง่ายต่อการติดตาม

2. จัดลำดับเวลา (Chronological/ Historical Organization) คือ การจัดลำดับเหตุการณ์นำเสนอสารตามลำดับเวลาที่เกิดขึ้นจากอดีตสู่ปัจจุบัน หรือปัจจุบันสู่อดีต ซึ่งการจัดลำดับเวลาจะช่วยให้เห็นถึงประวัติความเป็นมาในเรื่องนั้นว่ามีเหตุการณ์ใดเกิดขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการเรียบเรียงข้อความมาก

3. จัดโดยอาศัยวิธีการนิรนัย (Deductive) เป็นการนำเสนอสารในประเด็นกว้าง ๆ ก่อน แล้วจึงนำเสนอประเด็นย่อย ๆ ที่เฉพาะเจาะจงลงไป

4. จัดโดยวิธีอุปนัย (Inductive) การนำเสนอสารในประเด็นย่อยหรือประเด็นที่เฉพาะเจาะจงก่อนแล้วจึงสรุปเป็นภาพรวม

5. จัดตามหลักจิตวิทยา การนำเสนอตามการตัดสินใจของมนุษย์ที่เป็นไปตามลำดับขั้น 5 ขั้น คือ ความตั้งใจ ความต้องการ ความพึงพอใจ การมองเห็นภาพและการกระทำ โดยการจะเริ่มให้ผู้รับสารเกิดความตั้งใจที่จะรับสาร แล้วบอกปัญหาหรือความต้องการ ตามด้วยการนำเสนอทางแก้เพื่อก่อให้เกิดความพึงพอใจ จากนั้นจะแสดงให้เห็นถึงผลที่เกิดจากทางแก้ไวนั้น แล้วจบลงด้วยการเสนอทางแก้ไขเพื่อก่อให้เกิดความพึงพอใจ จากนั้นจะแสดงให้เห็นถึงผลที่เกิดจากทางแก้ไวนั้น แล้วจบลงด้วยการสร้างการยอมรับและกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม

6. จัดโดยอาศัยวิธีเสนอปัญหาและวิธีแก้ไขเป็นรูปแบบที่คนโดยทั่วไปคุ้นเคยและใช้กันมาก ขั้นแรกผู้ส่งสารต้องเสนอภาพหรือธรรมชาติของปัญหาขึ้นก่อน แล้วจึงเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหานั้นว่ามีวิธีแก้ไขอย่างไร

7. การเรียบเรียงสารด้วยวิธีของทูลมิน (Toulmin's Model) คือ แบบจำลองซึ่งสติเฟินทูลมิน ศาสตราจารย์แห่งมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ได้คิดขึ้น โดยแบบจำลองของทูลมินใช้กับการโต้แย้งในชีวิตประจำวันได้ง่ายกว่าด้วยเหตุผลที่ว่าสมจริงเพราะในความเป็นจริงจะหาคำกล่าวที่เป็นจริงในทุกกรณีได้ยากมาก มักจะมีข้อเจือปนไขข้อยกเว้นเสมอ

8. จัดโดยตามขั้นตอน (Sequential Process Order) เป็นการนำเสนอสารโดยเน้นถึงขั้นตอน หรือกระบวนการของเรื่องราวที่จะนำเสนอ เช่น การนำเสนอสารเรื่องการผลิตสับปะรดกระป๋อง ผู้รับสารจะประกอบสารตั้งแต่ขั้นตอนแรก คือ การเตรียมสับปะรด การปอก การหั่น การเตรียมน้ำเชื่อม ไปจนกระทั่งการบรรจุกระป๋อง การปิดฉลาก และบรรจุหีบห่อ เป็นต้น

9. จัดตามหัวเรื่อง (Topical Pattern) วิธีนี้จะเป็นการจัดเรียงสารโดยการให้ความสำคัญกับหัวเรื่องแล้วเลือกหัวข้อย่อยที่จะนำเสนอ โดยแบ่งเป็นหมวดหมู่

10. จัดโดยอาศัยลำดับเหตุผล เป็นแบบที่นิยมใช้กันมาก คือ ไม่เพียงจะกล่าวถึงปัญหาเหล่านั้น แต่ลึกเข้าไปถึงสาเหตุของปัญหาด้วย เป็นสถานการณ์ที่ผู้ส่งสารใช้เพื่อจะบอกว่าอะไรเป็นสาเหตุ หรือผลนี้เกิดจากสาเหตุใด

11. จัดโดยการเปรียบเทียบ (Comparison-Contrast Design) เป็นการนำเสนอสาร โดยใช้ให้เห็นความเหมือน ความต่างของเรื่องราว 2 เรื่องราว หรือของ 2 สิ่ง เช่น สารเรื่องการเลือกซื้อรถยนต์ ผู้สร้างอาจเลือกการนำเสนอข้อดีข้อเสียระหว่างการเลือกซื้อรถยนต์ยุโรปกับรถยนต์ญี่ปุ่น เป็นต้น

12. จัดโดยตามระดับความคุ้นเคย (Degree of Familiarity Pattern) เป็นการเรียงสารโดยดูจากความคุ้นเคยของผู้รับสารกับสาร หรือเรื่องราวที่จะนำเสนอซึ่งอาจจะสัมพันธ์กับระดับของความยากง่ายของสารด้วย

13. จัดโดยตามโครงสร้างหน้าที่ (Structure-Function Pattern) เป็นการประกอบสารโดยมองภาพรวมของโครงสร้างก่อน แล้วนำเสนอรายละเอียดขององค์ประกอบย่อยของโครงสร้างนั้น ในส่วนของหน้าที่ เช่น สายเรื่องการบริหารงานโฆษณา จะชี้ให้เห็นภาพรวมว่าภายในบริษัท โฆษณาประกอบด้วย ฝ่ายบริหารงานลูกค้า ฝ่ายสร้างสรรค์ ฝ่ายสื่อโฆษณา ฝ่ายวิจัย ฝ่ายผลิต ฝ่ายบัญชี ฝ่ายบริหารงานทั่วไป แล้วจึงชี้ให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย ในการทำงานว่ามีการทำงานกันอย่างไรของแต่ละฝ่าย เป็นต้น

แนวคิดทฤษฎีการจัดเรียงข้อความ ในงานวิจัยครั้งนี้จะใช้เป็นตัวแปร เพื่อศึกษารูปแบบกลยุทธ์การนำเสนอการจัดเรียงสารที่วัดป่านานาชาติได้ถ่ายทอดให้กับพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติได้รับรู้

#### การรับรู้และการเลือกเปิดรับ

#### การรับรู้

ค่านิยมและพฤติกรรมของแต่ละบุคคล ซึ่งการรับรู้เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการสื่อสาร การรับรู้เป็นกระบวนการการเลือกรับสาร การจัดสารเข้าด้วยกัน และการตีความที่ได้รับซึ่งการรับรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัวหรือตั้งใจ และมักจะเกิดตามประสบการณ์และการสังสมทางอารมณ์ สิ่งต่อไปนี้มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของแต่ละบุคคล ได้แก่ (พัชนี เขยจรรยา และคณะ, 2530, หน้า 113-116)

1. แรงผลักดันหรือแรงจูงใจ (Motives) มักจะเห็นในสิ่งที่เราต้องการเห็น และได้รับรู้ในสิ่งที่ต้องการรับรู้ตามความต้องการของตนเอง
2. ประสบการณ์เดิม (Past Experience) คนเราต่างเติบโตขึ้นในสภาพแวดล้อมต่างกัน ถูกเลี้ยงดูต่างวิธีกัน และคบสมาคมต่างกัน จะเกิดทัศนคติที่ดีต่อคนของชาตินั้นมากกว่าคนที่พบเพียงกับกับคนที่เหยียดหยามชาติตน
3. กรอบอ้างอิง (Frame of Reference) ซึ่งเกิดจากการสังสมอบรมทางครอบครัวและสังคม ฉะนั้นคนต่างศาสนากันจึงมีความเชื่อและทัศนคติในเรื่องต่างๆต่างกันได้

4. สภาพแวดล้อม สภาพแวดล้อมที่ต่างกัน จะตีความสารได้ต่างกัน

5. สภาพจิตใจและอารมณ์ ได้แก่ ความโกรธ หลง กลัว ฯลฯ ตัวอย่างเช่น เรามักจะมองความผิดเล็กน้อยเป็นเรื่องใหญ่โตขณะที่เราอารมณ์ไม่ดีหรือหงุดหงิดแต่กลับมองปัญหาหรืออุปสรรคใหญ่หลวงเป็นเรื่องเล็กน้อยขณะที่มีความรัก เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป การรับรู้ของบุคคลเป็นผลมาจากสภาพร่างกาย หรือความสามารถทางกายภาพของบุคคล การเรียนรู้ทางสังคม วัฒนธรรม และลักษณะทางจิตวิทยาของบุคคล

#### การเลือกเปิดรับ

การสื่อสารระหว่างมนุษย์ คือ การเลือกเปิดรับ การเลือกรับรู้ การเลือกจดจำ แม้ว่าจะสามารถแยกออกเป็นพฤติกรรม 3 แบบ แต่นักวิชาการบางกลุ่มก็นิยมเรียกรวมกันว่า การเลือกรับรู้ซึ่งใน 3 แบบ อธิบายได้ดังนี้ (พัชนี เษจรรยา และคณะ, 2530, หน้า 117-118)

การเลือกเปิดรับ (Selective Exposure) คนเรามีแนวโน้มที่จะเปิดรับตัวเองให้สื่อสารตามความคิดเห็นและความสนใจของตน และหลีกเลี่ยงไม่สื่อสารในสิ่งที่ไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นและความสนใจของตัวเองซึ่งในการเลือกเปิดรับสารจะเอนเอียงไปตามลักษณะของแต่ละบุคคล ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องที่แต่ละบุคคลรู้สึกตัว หรืออยู่ในระดับจิตสำนึก การเลือกเปิดรับเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ในระดับจิตไร้สำนึกด้วยเช่นกัน

การเลือกรับรู้ (Selective Perception) การเลือกรับรู้ หมายถึงแนวโน้มของคนเราที่จะเปิดรับและตีความ เพื่อให้การสื่อสารนั้นเป็นไปตามความคิดเห็นและความสนใจของตน โดยการบิดเบือนให้ไปในทิศทางที่ตนพึงพอใจ ด้วยเหตุนี้จะเห็นได้ว่าคน ๆ หนึ่งจึงอาจได้ยินผู้พูด พูดในสิ่งหนึ่งขณะที่อีกคนหนึ่งได้ยินในสิ่งที่แตกต่างกัน

การเลือกจดจำ (Selective Retention) การที่จะเลือกที่จะจดจำสารที่เกิดขึ้นที่ตนสนใจและพร้อมที่จะเข้าใจ และพร้อมที่จะลืมสาร ที่ไม่สนใจที่จะรับรู้และไม่พร้อมที่จะเข้าใจ

แนวทางการรับรู้และการเลือกเปิดรับในการวิจัยครั้งนี้จะใช้เป็นตัวแปรเพื่อศึกษาพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารของพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติต่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่านานาชาติ

#### ประสิทธิภาพของการสื่อสาร

แอริสโตเติล (Aristotelian) ได้อธิบายถึงแบบจำลองการสื่อสาร ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 3 ประการดังนี้ (Aristotelian, 1946 อ้างใน ปรมะ สตะเวทิน, 2538, หน้า 4-36)

Ethos คือ ผู้พูด (Speaker) จะต้องมีบุคลิกลักษณะที่ดี มีความรู้ ความน่าเชื่อถืออย่างน้อย

เพียงใด Logos คือ คำพูด (Speech) จะต้องมีเหตุผลที่น่าเชื่อถือเนื้อหาสาระของคำพูด และตลอดจนการเรียบเรียงและวิธีการพูดก็จะมีผลต่อการชักจูงใจ

Pathos คือ ผู้ฟัง (Audience) ซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการพูด เป็นผู้ถูกชักจูงใจจะเชื่อตามคำพูดของผู้พูดหรือไม่ขึ้นอยู่กับอารมณ์ของผู้ฟัง

แบบจำลองกระบวนการสื่อสารของ แอริสโตเติล (Aristotelian) เป็นเครื่องมือพื้นฐานที่เป็นสมบัติของมนุษย์ทุกคนที่จะสามารถใช้เพื่อเป็นการชักจูงใจให้ผู้ฟังเกิดความเห็นและคล้อยตามในการสื่อสารจะประสบผลสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อมีองค์ประกอบแต่ละตัวที่มีคุณลักษณะเอื้ออำนวยให้การพูดประสบผลสำเร็จ

เบอร์โล (Berlo, 1960) ได้อธิบายถึงแบบจำลองกระบวนการสื่อสาร ว่าการสื่อสารจะมีประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด ส่วนสำคัญที่สุดของการสื่อสาร คือ ส่วนประกอบที่อยู่ใน ผู้ส่งสาร สาร ช่องสารและผู้รับสาร ประกอบไปด้วยดังนี้ (ปรเม สตะเวทิน, 2538, หน้า 112-116)

ผู้ส่งสาร ประกอบด้วย ทักษะในการสื่อสาร ทักษะ ทักษะ ความรู้ ระบบสังคมและวัฒนธรรม สาร ประกอบด้วย โครงสร้าง เนื้อหา การจัดสาร รหัส

ช่องสาร ประกอบด้วย ช่องทางที่จะนำสารไปสู่ประสาทในความรู้สึก หรือการถอดรหัสของผู้รับสาร อันได้แก่ การเห็น การได้ยิน การสัมผัส การได้กลิ่นและการได้รส

ผู้รับสาร ประกอบด้วย ทักษะในการสื่อสาร ทักษะ ความรู้ ระบบสังคมและวัฒนธรรม ปัจจัยที่ช่วยให้การสื่อสารสัมฤทธิ์

การสื่อสารจะประสบผลสำเร็จขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ผู้ที่กำลังอยู่ในระหว่างการฝึกสื่อสาร จะต้องทำใจมั่นคง และพร้อมเสมอที่จะยอมรับความบกพร่องของตนเอง แล้วพยายามปรับปรุงกระบวนการสื่อสารให้ดีขึ้น โดยคำนึงถึงปัจจัยสำคัญ ๆ ที่มีส่วนทำให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผล ดังนี้ (สมจิต ชิวปรีชา, 2535, หน้า 12-20)

### 1. บุคลิกภาพเป็นสิ่งสำคัญที่สุด

ในการสื่อสารต่อหน้าคนจำนวนมาก ๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะนำความสำเร็จมาสู่ผู้ส่งสาร เพราะเป็นสิ่งที่ปรากฏแก่ สายตาผู้อื่น ซึ่งได้แก่ การแต่งกาย กิริยา ท่าทาง การใช้เสียง การวางตัว และมารยาทในการสื่อสาร บุคลิกภาพที่ดีเหล่านี้จะสามารถสร้างความประทับใจให้แก่ผู้รับสารได้ ผู้สื่อสารที่ดีจะต้องมีบุคลิกภาพที่ดีพอสมควร ไม่ใช่บุคลิกภาพที่เด่นเกินไป บุคลิกภาพเป็นสิ่งที่สามารถจะฝึกฝนและพัฒนาให้ดีขึ้นตามความประสงค์ได้ ผู้สื่อสารที่ดีควรรู้จักสำรวจบุคลิกภาพของตนเอง เอาใจใส่แก้ไขปรับปรุงส่วนที่บกพร่อง และรักษาสิ่งที่ดีไว้แล้วพยายามพัฒนาให้ดีขึ้นเป็นลำดับ

### 2. การใช้ภาษาในการพูด

ผู้สื่อสารหลายคนประสบความสำเร็จ เพราะรู้จักเลือกใช้ถ้อยคำภาษาที่เหมาะสม

ผู้คนที่คิดใจ การรู้จักเลือกใช้ภาษาหรือคำพูดที่สั้น กระชับรัด จะให้ความประทับใจแก่ผู้รับสาร ภาษาพูดจะต้องมีความชัดเจนและเข้าใจได้ทันที ฝึกใช้ประโยคสั้น ๆ และง่าย ๆ มากที่สุด อย่าใช้ภาษายากและมีศัพท์สูง ๆ หรือศัพท์ทางวิชาการมากเกินไป เพื่อคนฟังจะได้ติดตามการพูดได้ตลอด ผู้สื่อสารที่ดีต้องรู้จักเลือกใช้ถ้อยคำให้เหมาะสมกับบุคลิกภาพ ความสนใจ ทักษะ และพื้นฐานของผู้สื่อสาร ไม่ใช่ศัพท์ที่ฟังยาก ซึ่งแม้ตัวผู้สื่อสารเองก็ยังไม่เข้าใจ ข้อสำคัญอย่าเลียนสำนวนของนักสื่อสารที่มีชื่อเสียง เพราะสำนวนของใครก็ของคนนั้นถ้าจะใช้ก็ควรจะใช้เป็นแนวทางในการฝึกฝนตัวเองจะเหมาะสมกว่า

### 3. เนื้อเรื่องที่สื่อสาร

เนื้อหาของเรื่องที่สื่อสารนั้นเป็นองค์ประกอบสำคัญอันหนึ่งที่ควรคำนึงถึง การสื่อสารที่ดีจะต้องให้ผู้รับสารได้เนื้อหาสาระด้วย การที่ผู้รับสารจะได้รับประโยชน์จากการสื่อสารขึ้นอยู่กับทางเลือกเรื่องและการเรียบเรียงของผู้สื่อสารนั่นเอง

### 4. กำลังใจของผู้สื่อสาร

การสื่อสารในบางโอกาสเมื่อผู้สื่อสารขาดความมั่นใจในตนเองย่อมจะรู้สึกประหม่า ตื่นเต้น หรือเกิดอาการสะทกสะท้านผิดปกติ อาจรู้สึกว่าหัวใจเต้นแรง คอแห้ง ริมฝีปากสั่น เสียงสั่น ขาและแขนสั่น ลืมเรื่องที่สื่อสาร เป็นต้น ฉะนั้นจะต้องหาวิธีขจัดความรู้สึกประหม่าตื่นเต้น เช่นนี้ให้หมดไป อันจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่ตนเองสูงขึ้น ดังเช่น

4.1 เตรียมตัวให้พร้อม ด้วยการเตรียมเนื้อหาเรื่องที่สื่อสาร ให้พร้อม แล้วเตรียมซ้อมเรื่องที่สื่อสารให้แม่นยำที่สุดเท่าที่จะทำได้

4.2 พยายามสมมุติตัวเองให้เกิดความเชื่อมั่น ถึงแม้ความเป็นจริงเราจะประหม่า ตื่นเต้นก็ตาม ถ้าหากเราสามารถก้าวไปสู่หน้าเวทีได้ แสดงว่าชัยชนะเป็นของเราแล้วอย่างน้อยก็ครั้งหนึ่ง

4.3 ให้พยายามทรงตัวให้ดี และมั่นคงในขณะที่สื่อสาร เพราะการทรงตัวให้สมดุล จะทำให้ผู้สื่อสารรู้สึกมั่นใจขึ้น

4.4 ในขณะที่สื่อสารให้สุดสมหายใจยาว ๆ ลึก ๆ เพื่อให้คลายความประหม่า

4.5 ให้ความสนใจกับผู้รับสารให้มากพอ เพื่อที่จะได้คัดแปลงเรื่องที่เรากล่าวสื่อสารให้เหมาะสมกับผู้รับสารให้มากที่สุด

4.6 รู้จักหาอารมณ์ขันที่เหมาะสมมาใช้ จะช่วยให้เป็นกันเองกับผู้รับสารเมื่อความตื่นเต้นหายไป ร่างกายจะรู้สึกปลอดโปร่ง เกิดความมั่นใจมากขึ้น ซึ่งจะช่วยเสริมสมรรถภาพในการสื่อสารให้ดีขึ้น

### 5. การวิเคราะห์ผู้รับสารผู้สื่อสารที่ดีจะต้องรู้ล่วงหน้าว่าสื่อสารกับใคร เพศใด อายุ



เท่าไร มีความสนใจเรื่องใด ระดับการศึกษาเป็นอย่างไร ฯลฯ เพื่อที่จะเตรียมวิธีสื่อสารและเรื่องที่จะสื่อสารหรือใช้ถ้อยคำสำนวนกิริยาท่าทางให้เข้ากับบรรยากาศของกลุ่มผู้รับสาร

6. การเตรียมตัวของผู้สื่อสารการเตรียมตัวเป็นเรื่องสำคัญที่สุดในการสื่อสาร ประการแรกผู้สื่อสารต้องสร้างนิสัยให้รู้จักอ่านมาก ฟังมาก เพราะจะช่วยทำให้ผู้สื่อสารมีความรู้กว้างขวาง ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้การสื่อสารสนุกสนาน น่าฟัง เพิ่มความน่าเชื่อถือ ศรัทธาแก่ผู้รับสารการวิเคราะห์ผู้รับสาร

#### การวัดประสิทธิภาพของการสื่อสาร

การสื่อสารจะมีประสิทธิภาพ เมื่อผู้ส่งสารส่งไปยังผู้รับสาร ได้มีการตอบรับโดยการรับรู้ และตอบสนองจากผู้รับ ใกล้เคียงกับผู้ส่งออกไป การสื่อสารจะมีประสิทธิภาพสูงสุดเมื่อผู้ส่งสารและผู้รับเข้าใจตรงกัน ซึ่งประสิทธิภาพของการสื่อสารนี้สามารถวัดได้จาก (Tubb & Moss, 1994 อ้างใน ประทุม ฤกษ์กลาง, 2552 ก, หน้า 4)

1. ความเข้าใจ (Understanding) หมายถึง การรับรู้เนื้อหาสาระของสิ่งกระตุ้นที่ผู้ส่งสารส่งมาให้ได้อย่างถูกต้อง ถ้าผู้รับสารรับสารของผู้ส่งสารได้ถูกต้อง แสดงว่าการสื่อสารมีประสิทธิภาพ
2. ความพึงพอใจ (Pleasure) คือ สารที่ส่งออกไปทำให้ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความบันเทิงพร้อมทั้งเป็นการสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการหรือการพูดคุยกันในระหว่างเพื่อนฝูง
3. อิทธิพลต่อทัศนคติ (Attitude Influence) เป็นการสื่อสารที่ต้องการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ สร้างทัศนคติ ถ้าทำได้สำเร็จถือได้ว่าการสื่อสารนั้นมีประสิทธิภาพ
4. เสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดี (Improved Relationships) การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพสามารถสร้างความไว้วางใจ ความใกล้ชิด ความสามัคคีกลมเกลียวในระหว่างสมาชิกกลุ่มความน่าเชื่อถือศรัทธาให้เกิดขึ้น
5. การกระทำ (Action) การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ จะสามารถก่อให้เกิดการกระทำพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดได้ เช่น การเลิกสูบบุหรี่ การช่วยกันประหยัดพลังงาน พฤติกรรมการแยกขยะ เป็นต้น

แนวคิดทฤษฎีนี้ ในการวิจัยครั้งนี้ใช้เป็นตัวแปรเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้รับสารในเรื่องจุดเด่นของทางวัดปานานาชาติที่ส่งผลให้ประสบความสำเร็จในเรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ

#### ผลของการสื่อสาร

ผลของการสื่อสาร หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างและหลังการสื่อสารซึ่งมาจากการตีความสารของผู้รับสารหรือสิ่งทีแสดงว่าผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความรู้ความเข้าใจสารในกระบวนการสื่อสารร่วมกันหรือไม่มากนักน้อยเพียงใด การสื่อสารจะประสบความสำเร็จได้ต่อเมื่อการตีความหมาย



สารที่ได้รับของผู้รับสารสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของผู้ส่งสารหรืออีกนัยหนึ่ง คือ จุดมุ่งหมายของผู้ส่งสารสามารถตอบสนองต่อความคาดหวังของผู้รับสาร ซึ่งจุดมุ่งหมายของผู้ส่งสารและผลที่เกิดกับผู้รับสารสามารถสรุปได้ดังนี้ (พัชนี เจริญรยา และคณะ, 2530, หน้า 52-56)

ตารางที่ 2: จุดมุ่งหมายของผู้ส่งสารและผลที่เกิดกับผู้รับสาร

จุดมุ่งหมายของผู้ส่งสาร	สิ่งที่เกิดขึ้นในตัวผู้รับสาร
1. เพื่ออธิบาย บรรยาย เต่า สอน แจ้งให้ทราบ (to inform)	1. เข้าใจ ได้ข้อมูล มีความรู้ รับทราบ
2. เพื่อโน้มน้าวใจหรือชักจูงใจ (to persuade)	2. คล้อยตาม เกิดการเปลี่ยนแปลงทาง ทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม หรือการกระทำ การลงมือปฏิบัติ
3. เพื่อจรรโลงใจ (to inspire)	3. เกิดอารมณ์คล้อยตาม มีความรู้สึกชื่น ชม จิตใจถูกยกระดับสูงขึ้น
4. เพื่อผ่อนคลายหรือให้ความบันเทิง (to entertain)	4. สนุก รื่นเริง คลายความตึงเครียด

ที่มา : พัทณี เจริญรยา, เมตตา กฤตวิทย์ และฉัตรนันทน์ อนุวัชศิริวงศ์. (2530). *แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ผลของการสื่อสารจึงอาจเป็นผลทางด้านความนึกคิดหรือปัญญา ด้านอารมณ์ความรู้สึก และด้านพฤติกรรมการกระทำ ซึ่งผลของการสื่อสารอาจเกิดขึ้นโดยผู้ส่งสารหรือผู้รับสารไม่ได้ เจตนา การสื่อสารอาจส่งผลต่อตัวบุคคล หรือส่งผลต่อกลุ่ม องค์กร สังคม ประเทศชาติ หรือต่อคนทั้งโลก (พัชนี เจริญรยา และคณะ, 2530, หน้า 55-56)

จากแนวคิดทฤษฎีผลของการสื่อสารในการวิจัยครั้งนี้จะใช้เพื่อศึกษาผลของการสื่อสารที่วัดป่านานาชาติได้รับจากการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ

### สื่อกับสถาบันศาสนา

ศาสนาตามความหมายของพระพุทธศาสนาต่างจากความเข้าใจทางตะวันตกที่หมายถึงลัทธิความเชื่อที่มีพระเป็นพระเจ้า แต่ศาสนาหรือเขียนเป็นคำบาลีว่า “สาสนา” แปลว่าคำสอน ซึ่งเป็นหน้าที่ของพระภิกษุสงฆ์ที่ต้องเผยแพร่คำสอนของพระพุทธศาสนา เผยแพร่ด้วยความเมตตาและกรุณา ทำให้แพร่หลายกว้างขวาง (ธรรมเกียรติ กันอริ, 2542, หน้า 44-45)

การตรัสรู้ของพระพุทธเจ้านั้น จะใช้วิธีคิดโดยสาวจากเหตุไปผล ด้วยการเริ่มต้นจากเหตุ เพราะการปฏิบัติจะนำไปสู่ผล และการคิดโดยสาวจากผลไปเหตุ ซึ่งการเริ่มต้นแสวงหาความรู้ (การตรัสรู้) ของพระพุทธเจ้าทรงใช้วิธีคิดจากเหตุไปผล คือ การสำรวจจากเหตุไปผล ทรงปฏิบัติหลายประการแต่มีทรงบรรลุวัตถุประสงค์ได้ จึงทรงใช้วิธีคิดจากผลไปเหตุ คือ สำรวจย้อนจากผลกลับมาหาเหตุจึงได้ตรัสรู้อริยสัจ 4 (อรรถธรรม ปีลันธนโรวาท, 2539, หน้า 230-232)

ผล คือ ทรงรู้แจ้งทุกข์ เหตุก็คือทุกข์สมุทัย ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดทุกข์ เมื่อทรงรู้แจ้งว่าทุกข์คืออะไรแล้ว พระองค์ทรงสาวไปหาเหตุว่าอะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์ขึ้น

ผล คือ ทรงรู้แจ้งความดับทุกข์ว่าต้องดับตัณหา ซึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดทุกข์เสีย แล้วทุกข์ทั้งหลายก็จะดับไป หมายความว่า เมื่อทรงรู้แจ้งว่าความดับทุกข์ก็คืออะไรแล้ว ก็ทรงสาวไปหาเหตุก็พบว่าอริยมรรคมีองค์ 8 เป็นเหตุที่จะนำไปสู่ความหลุดพ้นจากทุกข์ได้จริง

เมื่อพระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว พระองค์ทรงสั่งสอนแก่ผู้คนทุกชั้นวรรณะ โดยไม่จำกัด เพศ ฐานะ ชาติตระกูล ทรงพิจารณาว่าบุคคลเหล่าใดมีจริตควรแก่การรับธรรมะระดับใด ก็ทรงสั่งสอนธรรมะระดับนั้นแก่บุคคลนั้น ตลอดระยะเวลา 45 พรรษา นับแต่ตรัสรู้จนถึงปรินิพพาน ทรงปฏิบัติพุทธกิจโดยกำหนดเป็นเวลาและหน้าที่ประจำวัน ซึ่งแบ่งเป็น 5 เวลา ดังนี้

(อรรถธรรม ปีลันธนโรวาท, 2539, หน้า 232-234)

1. ทรงแสดงธรรมในช่วงเช้าก่อนเที่ยงวัน นับแต่เวลาเช้าเสด็จออกบิณฑบาต โดยพระบาทเปลาตามตรอกซอย ในระหว่างทางหากทรงสามารถช่วยผู้ใดให้มีความสุขทางธรรมก็มีได้ละเว้น หลังกลับมาก่อนจะเสวยพระกระยาหารกลางวัน เสด็จออกมารับผู้สนใจจะเข้าฟังธรรม และทรงแสดงพระธรรมเทศนาให้เหมาะแก่จริตของผู้ฟัง แต่ละคนแต่ละกลุ่มให้มีพระรัตนตรัยเป็นสมณะ
2. ทรงแสดงธรรมหลังเที่ยงวัน กำหนดเป็นเวลาเย็น ก่อนเวลาแสดงพระธรรมทรงพักผ่อนพระอิริยาบถ ประทับพระองค์เดียวในพระคันธกุฎี เมื่อถึงเวลาอันสมควรพระพุทธองค์เสด็จออกทรงแสดงพระธรรมเทศนาแก่ประชาชนที่มาเฝ้าเป็นประจำทุกวัน
3. ทรงแสดงธรรมเวลาหัวค่ำ ประมาณเวลา 22-24 นาฬิกาเป็นเวลา ฟังธรรมของภิกษุผู้มาจากต่างถิ่นทั้งใกล้และไกลเป็นเวลาประมาณ 2 ชั่วโมง
4. ทรงแสดงธรรมหลังเที่ยงคืน (ประมาณ 2 นาฬิกา) เป็นเวลาที่เหล่าเทวดาและเหล่าทิพยบุคคลอันคนธรรมดาไม่สามารถเห็นด้วยจากเปลา เข้าเฝ้าพระภาคเพื่อทูลขอให้ทรงแก้ปัญหา
5. ทรงตรวจโลก กำหนดใกล้รุ่ง ก่อนสว่าง ทรงประทับในฉานสมาบัติ ตรวจดูความเป็นไปของสัตว์โลก ทรงพิจารณาว่าผู้ใดมีจิตอันควรได้รับรสพระธรรมก็จักเสด็จไปแสดงธรรมโปรดในเวลาอันควร สถานที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ หรือสถานที่เผยแพร่พระพุทธศาสนานั้น ที่คนส่วนใหญ่เรียกว่า วัด ซึ่งวัดเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันสงฆ์ เป็นที่อยู่ของพระภิกษุสงฆ์ วัดเกิดขึ้นจากมีผู้

บรรลุลหรรณเข้าใจถึงธรรมชาติและชีวิตมีความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา มุ่งทำประโยชน์เพื่อความสุขของมหาชนในสังคม ซึ่งวัดจึงเป็นสัญลักษณ์ของความสงบ ร่มรื่น ทั้งกาย วาจาใน วัดจึงเป็นสถาบันที่เปลี่ยนแปลงทัศนคติด้านพื้นฐานของมนุษย์ เปลี่ยนแปลงทัศนคติของสังคม โดยการตั้งสังคมอริยสงฆ์ซึ่งมีปัญญาและกรุณาเป็นค้วนำและมีความบริสุทธิ์สะอาดเป็นพื้นฐาน

ปัจจุบันการเผยแพร่พระพุทธศาสนาผ่านสื่อต่างๆมีมากมายอย่างแพร่หลายไปอย่างกว้างขวาง โดยมีการใช้สื่อต่างๆ ในการเผยแพร่พระพุทธศาสนา อาทิเช่น สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ อินเทอร์เน็ต รวมถึงการขยายสาขา เป็นต้น ซึ่งพระสงฆ์ได้รับการสนับสนุนด้านแนวคิด และทรัพยากรจากประชาชนในท้องถิ่น นักวิชาการ และองค์กรพัฒนาเอกชนต่าง ๆ เช่น ศูนย์วัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาหมู่บ้าน และคณะกรรมการศาสนาเพื่อการพัฒนา เป็นต้น เนื่องจากพวกเขาคิดว่า ถ้าพึงรัฐบาลและองค์กรพัฒนาเอกชนคงไม่เพียงพอที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นสังคม จำต้องอาศัยความร่วมมือจากพระสงฆ์ด้วย เพราะว่าพระสงฆ์ส่วนใหญ่ ยังเป็นที่เชื่อถือและเคารพของประชาชนเป็นจำนวนมาก

#### บทบาทของภิกษุสงฆ์

หน้าที่หลักของพระสงฆ์ในการเผยแพร่พระพุทธศาสนานั้น คือ การเผยแพร่ธรรมะของพระพุทธเจ้าและส่งเสริมการพัฒนาจิตใจแก่ประชาชน เมื่อแบ่งตามรูปแบบบทบาทของพระสงฆ์ อาจแบ่งได้ 3 ประการ คือ การพัฒนาคุณภาพของพลเมือง การสงเคราะห์ประชาชนและการช่วยเหลือทางราชการ (คณิงนิตย จันทรบุตร, 2532, หน้า 42-46)

#### 1. การพัฒนาคุณภาพของพลเมืองด้านคุณธรรมและจริยธรรม จำแนกเป็น

1.1 การให้การบรรพชาอุปสมบทแก่กุลบุตร ทุกระดับอายุ ให้ได้เข้ามาอยู่ในพระธรรมวินัย ศึกษาและปฏิบัติตามพระธรรมวินัย แม้จะเป็นการบวชในระยะสั้น ๆ 3 วัน หรือ 15 วัน หรือ 1 พรรษา ที่เรียกว่า บวชตามประเพณี เมื่อผู้ที่มาบวชนั้นศึกษาเล่าเรียนและปฏิบัติตามพระธรรมวินัยที่พระสงฆ์เป็นผู้เป็นอุปัชฌาย์อาจารย์ให้หนัก ใ้ห้อนุศาสน์และอบรมสั่งสอนอย่างจริงจัง เมื่อลาสิกขาไปก็จะได้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของสังคมได้

1.2 การเทศนาอบรมสั่งสอนประชาชน ที่มาทำบุญที่วัดในวันธรรมสวนะและในงานทำบุญบำเพ็ญกุศลต่าง ๆ ตามประเพณีหรือในงานเทศกาลต่าง ๆ การเทศน์ทางวิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ การบรรยายธรรม การสนทนาธรรม การปาฐกถาธรรม การเขียนบทความเผยแพร่ทางหนังสือพิมพ์ การเรียบเรียงหนังสือธรรมเผยแพร่ในงานและโอกาสต่าง ๆ ตลอดจนกิจกรรมเผยแพร่พระพุทธศาสนาทั้งปวง ซึ่งเป็นงานที่ทำให้ประชาชนได้ทราบ ได้รู้จัก ได้เข้าถึง และได้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบตามพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า

#### 1.3 การจัดการศึกษา

### 1.3.1 สำหรับภิกษุสามเณร

1.3.1.1 ศึกษาถึงประวัติศาสตร์ ศึกษาให้เข้าใจในคัมภีร์ เช่น พระไตรปิฎก อรรถกถาฎีกา อนุฎีกา อันเป็นหลักทฤษฎี เนื้อหาคำสอนให้แจ่มแจ้ง

1.3.1.2 ศึกษาปฏิบัติศาสนา โดยการนำเอาการศึกษาที่ได้ศึกษาแล้วไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความรู้จริงมีความชำนาญ เกิดประสบการณ์ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ตามหลักปฏิบัติอันเป็นพระของพระภิกษุสามเณรมีอยู่ 3 อย่าง คือ ศีล สมาธิ และปัญญา

1.3.1.3 ศึกษาปฎิเวศศาสนา เมื่อนำเอาการศึกษาไปปฏิบัติ ย่อมเกิดความรู้แจ้ง รู้จริงกล่าวคือ รู้แจ้งเห็นจริงในมรรค 4 ผล 4 และนิพาน อันเป็นผลของการปฏิบัติ และเป็นจุดประสงค์ที่แท้จริงหรือสูงสุดในพระพุทธศาสนา

แต่ในปัจจุบันนี้ จำเป็นที่จะต้องศึกษาให้รอบรู้ในด้านอื่นบ้าง เช่น ศึกษาให้เข้าใจในคำสอนของพระพุทธองค์โดยตรง ศึกษาให้เข้าใจวิชาการทางโลก เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับตามเวลา สถานที่และบุคคล ศึกษาให้เข้าใจในวิธีการรักษาโรคทางจิต หรือ รักษาโรคด้วยพุทธธรรม และศึกษาให้เข้าใจในการอนุรักษ์ ปรับปรุง ซ่อมแซมสิ่งของต่าง ๆ

ถ้าศึกษาให้เข้าใจ ชำนาญในวิชาการเหล่านี้แล้ว จะได้นำมาสั่งสอน และเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้ต่อไป

1.3.2 การจัดสอนศาสนศึกษาแก่เด็กและประชาชน เช่น การสอนศีลธรรมในสถานศึกษาต่าง ๆ การสอนธรรมศึกษาแก่นักเรียนและประชาชน การจัดตั้งหน่วยพุทธมามกะผู้เยาว์ในวัด ในหมู่บ้านตำบล การจัดตั้งและดำเนินการ โรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ โรงเรียนสอนเด็กก่อนเกณฑ์ การจัดตั้งห้องสมุดในวัด การตั้ง โรงมหรสพทางวิญญาน การจัดตั้งและดำเนินการสำนักวิปัสสนาต่าง ๆ งานเหล่านี้ล้วนชักนำเด็กและประชาชนให้ได้ศึกษาเล่าเรียน และปฏิบัติตนตามหลักธรรมพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นการวางพื้นฐานสร้างคุณภาพของพลเมืองต่อไป

2. การสงเคราะห์ประชาชน ซึ่งเป็นหน้าที่ของพระสงฆ์ตามคติพระพุทธศาสนาการสงเคราะห์ประชาชนของพระสงฆ์ เช่น การให้ความสะดวก ในการบำเพ็ญกุศลแก่ประชาชนตามประเพณีเกี่ยวกับชีวิต ทั้งยังมีการช่วยประกอบศาสนพิธีในงานต่าง ๆ การให้ที่พักอาศัยและให้คำปรึกษาเรื่องต่างๆแก่ประชาชนที่เดือดร้อน รวมถึงการให้ทางราชการหรือส่วนร่วมใช้สถานที่วัดในการทำกิจการบริการหรือสงเคราะห์ประชาชนด้านต่าง ๆ

3. การช่วยเหลือทางราชการ ในด้านต่าง ๆ เช่น ช่วยในการอบรมชี้แจงราษฎร ให้รู้ชอบชั่วดี ช่วยกิจการบริหารตามปกติของเจ้าหน้าที่รัฐบาล เช่น ช่วยสอนหนังสือเผยแพร่กิจการต่าง ๆ ของรัฐบาล ชักชวนให้ประชาชนช่วยรัฐบาลเป็นต้น รวมถึงการสงเคราะห์ประชาชน ในท้องถิ่นที่

วัดตั้งอยู่ ในเรื่องต่าง ๆ ที่ประชาชนเดือดร้อน เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และการช่วยเหลือราชการเกี่ยวกับกิจการความมั่นคง

พระพุทธศาสนากับสื่อมวลชน ซึ่งสมัยก่อนยังไม่มีสื่อมวลชนในการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา เช่น หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ จะต้องใช้พระภิกษุสงฆ์เป็นผู้ส่งสารด้วยช่องทางสารผ่านก็มีทั้งพระภิกษุ ได้แสดงธรรมหรือสอนโดยการปฏิบัติให้ดู สอน โดยคำพูด การเทศนารวมถึงผ่านประเพณีพิธีกรรมต่าง ๆ ซึ่งผู้รับสารจะได้รับสารทางเดียว และยังสามารถสื่อความคิดเห็น ชักถามแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้ด้วยการสื่อสารโต้ตอบกัน เป็นการสื่อสารสองทาง (ธรรมเกียรติ กันอริ, 2542, หน้า 46-47)

สถาบันสื่อมวลชนเป็นสถาบันใหม่ สามารถเห็นบทบาทของศาสนาปรากฏอยู่อย่างไม่ขาดสาย เช่น มีการอ่านพุทธศาสนสุภาษิตเป็นภาษาบาลีในการตบท้ายรายการข่าวบางช่อง ในวันพิเศษ เช่น ปีใหม่จะมีผู้นำศาสนามากล่าวให้ศีลให้พร โทรทัศน์ไทยในบางรายการก็เสนอเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อและไสยศาสตร์โดยเฉพาะ หรือคอลัมน์แนะนำพระสงฆ์ผู้ปฏิบัติชอบควบคู่ไปกับคอลัมน์ดูพระเครื่องในนิตยสารวิเคราะห์ข่าวการเมือง ดังนั้นสื่อมวลชนจึงมีบทบาทที่ต้องเกี่ยวข้องกับศาสนาอยู่อย่างประปราย ถึงจะไม่ค่อยเด่นจนเห็นได้ชัด

แต่ก็เป็น 2 บทบาทที่ขาดกันไม่ได้ ภาพรวมของความสัมพันธ์ทั้ง 2 สถาบันนี้ คือ สถาบันศาสนาที่มีมาก่อน และสถาบันสื่อมวลชนที่เข้ามาทีหลัง และต่อจากนั้นทั้ง 2 สถาบันต่างก็แวะเวียนเข้ามาเชื่อมโยงกันในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง ทำให้เป็นปัญหาที่น่าศึกษาวิจัยว่าสื่อกับศาสนามีความแตกต่างกันอย่างไร (กาญจนา แก้วเทพ, 2544, หน้า 15-16)

ปัจจุบันการเผยแพร่พระพุทธศาสนาผ่านสื่อต่าง ๆ มีมากมายอย่างแพร่หลายไปอย่างกว้างขวาง โดยมีการใช้สื่อต่าง ๆ ซึ่งในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในประเทศไทย สามารถแบ่งรูปแบบและประเภทการสื่อสารเผยแพร่พระพุทธศาสนาได้ดังนี้ (ทัศนีย์ จันทร, 2533, หน้า 835-840)

1. สื่อบุคคล ใช้วิธีการเผยแพร่ธรรมะด้วยการสอนถ่ายทอดความรู้ โดยการเผชิญหน้า เช่น การเทศน์ บรรยายธรรม สอนให้ปฏิบัติธรรมหรือเป็นการสนทนาถามตอบ
2. สื่อมวลชน มีบทบาทในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาประชาสัมพันธศาสนาและสั่งสอนธรรมะ ได้แก่

2.1 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น รายการวิทยุโทรทัศน์ เป็นการบรรยาย การเทศน์ สนทนาทางธรรมรายการสารคดีเกี่ยวกับศาสนา รายการเกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนา ละครสั้น ที่สะท้อนชีวิตและใช้หลักธรรมแก้ปัญหา

วิทยุกระจายเสียง มีการจัดรายการปาฐกถาธรรมหรือธรรมเทศนา การเผยแพร่

## พระพุทธศาสนา

### 2.2 สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่

หนังสือพิมพ์ มีบทบาทในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาโดยตรง ในการให้ข่าวสาร กิจกรรมและพิธีกรรมทางศาสนาให้ประชาชนทราบ และเชิญชวนให้เข้าร่วมในกิจกรรม

วารสารและนิตยสาร แผ่นพับ แผ่นประกาศและโปสเตอร์ และหนังสือธรรมะ

### 2.3 สื่อโสตทัศน์ ได้แก่ เทปบันทึกเสียง ภาพ สไลด์ภาพถ่าย ภาพวาด

2.4 สื่อกิจกรรม เช่น การมาร่วมทำบุญหรือร่วมพิธีในวันสำคัญทางศาสนา หรือ กิจกรรมของทางวัด

การเผยแพร่พระพุทธศาสนาโดยการใช้สื่อต่าง ๆ นั้นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ ปลุกฝังทัศนคติ ความเชื่อและค่านิยมที่ฝังรากลึก ซึ่งทำให้เกิดผลในการเปลี่ยนแปลงทันที เช่น มีการติดตามข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการเผยแพร่พระพุทธศาสนา ทำให้เกิดความสนใจทำบุญ เข้าวัด ปฏิบัติธรรม เป็นต้น ในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาจากการสื่อสารผ่านบุคคล และสื่อต่าง ๆ ในการเผยแพร่ โดยคำสอนมีผลแทรกซึมเข้าไปในจิตใจของแต่ละบุคคล จิตสำนึกของประเทศก็จะ ยกสูงขึ้น ปัญหาความขัดแย้งก็จะน้อยลง

ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสื่อกับรายการธรรมะ อาเบลแมนและ ฮูเวอร์ (Abelmam & Hoover, 1900 อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ, 2544, หน้า 361-366) ได้สรุปคติความเชื่อไว้ 10 ประการ ที่สามารถนัยยะความสัมพันธ์ระหว่างสื่อกับศาสนาได้ดังนี้

1. การที่พระสงฆ์จะออกรายการวิทยุหรือโทรทัศน์ ซึ่งจะเป็นเวลาที่ไมเหมาะสมแก่สถานภาพของสงฆ์ เนื่องจากรูปแบบของสื่อในสมัยนี้จะเน้นไปในทางโลกียสุข เช่น เน้นความ ตื่นเต้น สนุกสนาน บันเทิง มีเรื่องทางเพศเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่ในขณะที่รูปแบบของศาสนานั้นเน้น ความเรียบง่าย สละความสุขทางเนื้อหนัง มุ่งระวังกิเลสและอารมณ์ เพื่อให้เกิดปัญญาตามมา ดังนั้น หากศาสนาก้าวเข้าไปในโลกของสื่อ อาจจะถูกปรับเปลี่ยนรูปแบบและเนื้อหาของสื่อครอบงำได้ ซึ่งควรมี การศึกษาถึงรูปแบบรายการธรรมะนั้นแตกต่างจากรายการอื่น ๆ อย่างไร

2. บุคคลบางกลุ่มมีความเชื่อเกี่ยวกับสื่อมวลชน ตามหลักทฤษฎีเรื่องพลังอำนาจอัน มหาศาลของสื่อ (Impact Theory) ไม่ว่าจะเป็นการที่สื่อสามารถปลุกฝังค่านิยมที่เสื่อมโทรมทาง ศีลธรรม หรือการที่สื่อขุดคุ้ยมุมมืดด้านลบของศาสนาแต่เพียงใด ซึ่งสถานบันศาสนาเชื่อว่าเป็นการ ทำลายศาสนา ในกรณีของรายการประเภทต่างๆด้านศาสนาในสื่อ เช่น รายการข่าว รายการเผยแพร่ ธรรมะ รายการตอบปัญหาธรรมะ ฯลฯ ก็ยังมีคำถามในเรื่องปริมาณ องค์ประกอบและความสนใจ ของผู้ชมที่ต้องการศึกษาวิจัยอย่างจริงจัง

3. เชื่อกันว่าการที่พระสงฆ์หันไปใช้ช่องทางในการเผยแพร่ธรรมะผ่านวัฒนธรรมสื่อมวลชน



(Mass-mediated Culture) แทนช่องทางเดิมคือ การสื่อสารระหว่างกลุ่ม (Group Communication) เช่น การไปวัดฟังเทศน์ ประกอบพิธีกรรมของศาสนิกชนนั้นจะส่งผลเสียระยะยาว เนื่องจากการเทศน์ทางวิทยุหรือโทรทัศน์ พระที่ได้คัดเลือกออกฉายเหล่านี้มักจะเทศน์ด้วยเนื้อหาที่น่าสนใจมากกว่า มีรูปแบบที่น่าติดตามมากกว่า ดังนั้น ในระยะยาวศาสนิกชนอาจจะฟังเทศน์ผ่านสื่อมวลชนแทนการไปวัด ในกรณีนี้ ควรมีการวิจัยโดยเฉพาะบริบทของสังคมชนบทที่ยังมีรูปแบบศาสนาแบบการสื่อสารระหว่างกลุ่มอยู่มาก

4. บุคลากรทางศาสนามีความเห็นว่าการนำเอาหลักธรรมะศาสนาไปเผยแพร่ผ่านสื่อ นั้นจะทำให้ลัทธิธรรมเข้าถึงสัตว์โลกที่ยังไม่หลุดพ้น แต่ข้อเท็จจริงคือ การใช้ช่องทางการเผยแพร่ผ่านสื่อ นั้นมีค่าใช้จ่าย โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์ที่มีค่าใช้จ่ายสูงมาก ซึ่งทำให้ผู้ผลิตรายการจะต้องใช้ค่านิยมแบบธุรกิจ เช่น ต้องมีประสิทธิภาพ ต้องได้กำไรมาลงทุนซ้ำ ต้องขยายตัว เป็นต้น ซึ่งขัดแย้งกับค่านิยมแบบทางศาสนา เช่น เน้นการให้เป็นทาน ความเมตตา ความเสียสละ เป็นต้น ในกรณีนี้ ควรที่จะมีการวิจัยศึกษาว่าสามารถดำเนินการจัดการแก้ไขข้อขัดแย้งได้อย่างไร

5. รูปแบบใหม่ของศาสนาที่เผยแพร่ธรรมะผ่านสื่อวิทยุหรือโทรทัศน์มีความน่าสนใจมากกว่ารูปแบบเก่าของศาสนาที่อยู่ในสถาบันเก่าคือ วัดจึงควรมีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบใหม่ในการเผยแพร่ธรรมะ

6. สังคมปัจจุบันเป็นวัฒนธรรมการตลาด ศาสนาจะต้องมีการแสวงหาจัดขาย และเมื่อปัจจุบันมีลักษณะการกระจายอำนาจ และมีกลุ่มเป้าหมายที่กระจัดกระจาย ฉะนั้นศาสนาจะมีรูปแบบเดียวให้เลือกเป็นไปไม่ได้จะต้องมีรูปแบบศาสนาหลาย ๆ แบบให้ผู้คนเลือกสรรทำตามความต้องการ

7. เมื่อโลกทางศาสนาก้าวเข้ามาสู่โลกของปุถุชน ศาสนาย่อมหลีกเลี่ยงไม่พ้นปัญหาพื้นฐานที่โลกต้องเผชิญ คือ อำนาจ ผลประโยชน์ การแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกัน เมื่อพระสงฆ์ก้าวออกจากวัดแล้วมาออกโทรทัศน์ ซึ่งเป็นบรรยากาศสาธารณะทำให้มีอำนาจในการโน้มน้าวชักชวนหรือตัดสินใจทางของสังคม พระสงฆ์จะหนีไม่พ้นการสร้างศัตรูอันเนื่องมาจากเหตุผลต่าง ๆ เช่น ไปขัดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ การเมือง ความอิจฉาริษยา ฯลฯ ด้วยเหตุนี้้อาจเป็นเหตุผลให้บุคลากรทางศาสนาไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับทางโลกเนื่องจากหลักการที่ว่าเข้ามาอยู่กับโลก แต่อยู่ให้เหนือโลก นั้นเป็นข้อปฏิบัติที่กระทำยากยิ่ง

8. พระภิกษุส่วนหนึ่งมีความสามารถด้านการสื่อสารในระบบสถาบันศาสนาแบบเดิมอยู่แล้ว เช่น เป็นพระเทศนาสั่งสอนอยู่ในวัดอย่างเก่งกาจ รู้จักวิเคราะห์อารมณ์ความรู้สึกของผู้ฟัง มีบุคลิกภาพที่ดี มีสำนวนโวหารในการโน้มน้าว เมื่อพระภิกษุผู้มีทักษะทางการสื่อสารชั้นเยี่ยมเหล่านี้มาประสานพลังกับการสื่อสารแบบใหม่ เช่น โทรทัศน์ที่มีเทคโนโลยีขั้นสูงทางการสื่อสาร

เช่น การจัดฉาก จัดแสงและสี การใช้เสียงประกอบ การตัดต่อภาพ ฯลฯ ก็จะทำให้ภาพยนตร์ใน การโน้มมน้ำวชักชวนมีพลังเพิ่มมากขึ้นเป็นเท่าทวีคูณ

9. จากประเด็นข้างต้น การเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับโลก เช่น สื่อมวลชน มักจะหนีไม่พ้นเรื่อง เงินทอง การทำธุรกิจการแสวงหาผลกำไร ซึ่งส่วนของสถาบันศาสนาก็มีเรื่องเงินทองอยู่ ในรูปแบบ ของการทำบุญบริจาคต่าง ๆ ดังนั้นเมื่อปรากฏในรูปแบบของสื่อมวลชน ทำให้ขอบเขตของเรื่องเงิน ขยายใหญ่โตกว้างขวางขึ้น เช่น รายการบอกบุญเรียไรทางวิทยุทั้งหลาย และทำให้มีการกล่าวหาว่า รายการศาสนาในสื่อ นั้นกลายเป็นกลไกเครื่องมือในการกอบโกยทรัพย์สินจากคนยากจน มาสู่คนที่ มั่งคั่งอยู่แล้ว และในสังคมมักขาดกลไกในการตรวจสอบเนื่องจากความไว้วางใจในสถาบันศาสนา ที่มาแต่ประเพณี

10. รายการศาสนาต่างมีการเผยแพร่ผ่านสื่อที่เป็นการผลิตแบบใหม่ของวัฒนธรรมที่เกิด จากการรวมตัวของศาสนาและสื่อมวลชน ที่มีเนื้อหาและรูปแบบของตัวเองเช่น ในพุทธศาสนาเมื่อ พระจะเทศน์นั้นจะต้องมีการอาราธนาเสียก่อน พระจะต้องนั่งสูงกว่าฆราวาส ส่วนในสื่อมวลชน บรรดารางการสนทนาทั้งหลายก็ต้องมีพิธีกรและแขกรับเชิญ ต้องมีการทำทศกริปต์ ดังนั้นมี รายการนิมนต์พระมาออกรายการสนทนาจะต้องคัดแปลงอย่างไร ซึ่งเชื่อมประสานระหว่าง ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับสื่อมวลชนนั้นจะทำให้ผลลัพธ์ออกมาในรูปแบบใดขึ้นอยู่กับปัจจัย หลายประการ เช่น ชนิดของสื่อและช่วงเวลา

ทิศทางของกลุ่มที่สนใจความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันศาสนากับสถาบันสื่อมวลชน ออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่คือ (กาญจนา แก้วเทพ, 2544, หน้า 361-366)

1. กลุ่มวิพากษ์วิจารณ์ (Critical) กลุ่มนี้มีกัสังกัดอยู่สายศาสนา ได้แก่ กลุ่มที่ วิพากษ์วิจารณ์ว่าการเข้ามาสัมพันธ์กันระหว่างสื่อมวลชนกับศาสนานั้น รังแต่จะทำให้ศาสนาเสื่อม โทรมลงไป ทั้งนี้เพราะค่านิยมในสื่อ นั้นเต็มไปด้วยด้านลบทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นกิเลส โลภ โกรธ หลง ความเห็นแก่ตัว

2. กลุ่มที่มองสื่ออย่างเป็นเครื่องมือ (Instrumentalist) กลุ่มนี้จะมองอย่างเป็นกลางว่า สื่อ นั้นเป็นเทคโนโลยีอย่างหนึ่ง แล้วแต่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษ

3. กลุ่มที่สนใจรูปแบบและเนื้อหาอันหลากหลายในความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันศาสนา เช่น เรื่องราวของศาสนาในรายการข่าว โทรทัศน์มีมายน้อยเพียงใด ถูกนำเสนอในลักษณะใด ผู้รับ สารมีการเปิดรับชมอย่างไรอะไรเป็นเหตุให้ศาสนาและสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์หมางเมินหรือไม่ ค่อยถูกชะตากัน

สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับสื่อกับศาสนา ในการวิจัยครั้งนี้ใช้เพื่อศึกษาถึงการ ใช้สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ และเว็บไซต์ ในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ

### งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า สมัยก่อนมีการเผยแพร่พระพุทธศาสนาเพียงการใช้สื่อบุคคล ด้วยพระสงฆ์เทศน์ในงานโอกาสต่าง ๆ แต่ในปัจจุบันสื่อมวลชนมีบทบาทในการเผยแพร่พระพุทธศาสนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะให้พุทธศาสนิกชนเข้าถึงและเข้าใจในพระพุทธศาสนา มากขึ้น

จิราพร เนติธาดา (2542) ศึกษาวิจัยเรื่อง วิธีการถ่ายทอดธรรมะของหลวงพ่ocha สุภัทโท สรุปลงได้ดังนี้

1. หลวงพ่ocha สุภัทโท มีวิธีการถ่ายทอดธรรมะ โดยการพูดเรื่องธรรมะ โดยการพูดเรื่องธรรมะให้ลูกศิษย์ฟัง ปฏิบัติในสิ่งที่พูดให้ฟังไปแล้วให้ดูเป็นตัวอย่าง และให้ลูกศิษย์ทดลองปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเข้าใจด้วยตนเอง

2. การถ่ายทอดธรรมะหลวงพ่ocha สุภัทโท มีวิธีการถ่ายทอดธรรมะโดยการพูดให้ฟังนั้น จะใช้วิธีการใช้คำพูดสั้น ๆ ง่าย ๆ ไม่ใช่คำศัพท์ภาษาบาลี สั้นสกระด ในกรณีที่ต้องใช้จะมีคำอธิบายประกอบ

3. หลวงพ่ocha สุภัทโท ใช้การยกตัวอย่างเปรียบเทียบแบบอุปมา อุปมัย ในการอธิบายหัวข้อธรรมะซึ่งเป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม โดยสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบนั้นเป็นธรรมชาติที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งมีมนุษย์ส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์มาก่อน จึงสามารถสร้างมโนภาพตามตัวอย่างเปรียบเทียบ และเข้าใจธรรมะได้ง่ายขึ้น

4. การถ่ายทอดธรรมะโดยการปฏิบัติให้ดูและให้ปฏิบัติตามนี้เป็นการใช้สัญลักษณ์ โดยผ่านวันจกษาเพื่อสื่อความหมายของการปฏิบัติในบริบทของพระธรรม ซึ่งจะช่วยให้ความมั่นใจให้กับผู้รับการถ่ายทอดด้วยการเห็นของจริงและได้รับรู้ถึงความรู้สึกจริงจากการปฏิบัติด้วยตนเอง หลังจากที่ได้ฟังธรรมะมาก่อนแล้ว ในแง่มุมของการเล่าเรื่องนั้น

5. หลวงพ่ocha สุภัทโท จะเล่าเรื่องที่ใช้ในการยกไปเปรียบเทียบกับธรรมะซึ่งเป็นเรื่องที่เล่าจะเป็นเรื่องสั้น ๆ มีเหตุการณ์เพียง 2-3 เหตุการณ์ มีตัวละครเพียง 1-2 ตัว เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมีความสัมพันธ์กันแบบเป็นผลหลักธรรมชาติ โดยมีความคิดหลักคือ การใช้สติพิจารณาความไม่แน่นอนของสรรพสิ่งเพื่อนำไปสู่การปล่อยวาง ปฏิบัติสมาธิภาวนา และการปฏิบัติตามหนทางแห่งการดับทุกข์

6. เรื่องเล่าของหลวงพ่ocha สุภัทโท เป็นเรื่องที่เป็นไปได้ น่าเชื่อถือ และเป็นที่ยอมรับของลูกศิษย์เนื่องจากการปฏิบัติตนของท่านสอดคล้องกับสิ่งที่ท่านเล่า และเรื่องที่ท่านเล่านี้มี ความคงเส้นคงวา ตลอดเรื่องเป็นเรื่องจริงและมีคุณค่าในแง่ของศีลธรรมด้วย

อัญชลี ธีรเนตร (2543) ศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจในหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจที่ปรากฏในหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าในพระไตรปิฎก ภายใต้ทฤษฎีกระบวนการทัศนคติการเล่าเรื่อง และทฤษฎีสัญญาวิทยา สรุปได้ดังนี้

1. การโน้มน้าวใจในหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า จะเริ่มด้วยการเล่าเรื่องหรือเปรียบเทียบสิ่งใกล้ ๆ ตัวผู้ฟังกับธรรมะที่จะสอน หรือสรุปประเด็นสำคัญไว้ตอนต้นเรื่อง ซึ่งช่วยจูงใจผู้ฟังให้สนใจเนื้อหา และมีวิธีการดำเนินเรื่อง โดยการใช้หลักฐานอ้างอิงคำสอน ด้วยการอธิบายรายละเอียดประกอบ การพรรณนาขยายความ การบอกเล่าจากประสบการณ์ตรง พร้อมทั้งยกตัวอย่าง และการเปรียบเทียบสิ่งที่ใกล้ตัว ทำให้เห็นภาพชัดเจนและมีความน่าเชื่อถือ
2. การยกตัวอย่างและการเปรียบเทียบ จะใช้เรื่องเล่าซึ่งเป็นเรื่องสั้น ๆ ไม่ซับซ้อน เหตุการณ์ต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันตามหลักเหตุและผล สามารถติดตามและเห็นจริง
3. การยกตัวอย่างเปรียบเทียบอุปมาอุปไมย ในการอธิบายหัวข้อธรรมะซึ่งเป็นนามธรรม ให้เป็นรูปธรรมโดยสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบเป็นธรรมชาติที่อยู่รอบ ๆ ตัวมนุษย์ ซึ่งมีมนุษย์ส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์มาก่อน จึงสามารถสร้างมโนภาพตามตัวอย่างที่นำมาเปรียบเทียบ และเข้าใจในหลักธรรมะนั้นง่ายขึ้น
4. การอธิบายธรรมะที่เป็นนามธรรมโดยการใช้คำสั้น ๆ ง่าย ๆ และเป็นคำที่มีความหมายในตัวเองเป็นรูปธรรมซึ่งมีความสัมพันธ์กับวัตถุจริง ทำให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น

อมร เจริญทักษิณายัน (2550) ศึกษาวิจัยเรื่อง การทำหน้าที่เผยแผ่ธรรมะของพระสงฆ์เพื่ออบรมบ่มเพาะศีลธรรมให้พุทธศาสนิกชน กรณีศึกษา พระสงฆ์ผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรนักเผยแผ่ธรรมะทางวิทยุกระจายเสียง โดยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยร่วมกับ สถาบันการประชาสัมพันธ์กรมประชาสัมพันธ์ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษา การทำหน้าที่เผยแผ่ธรรมะเพื่ออบรมบ่มเพาะศีลธรรมให้กับพุทธศาสนิกชน รวมถึงการได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงในการเผยแผ่ธรรมะให้กับพุทธศาสนิกชน และเพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์จากสื่อวิทยุกระจายเสียงในการเผยแผ่ธรรมะของพระสงฆ์ผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรนักเผยแผ่ธรรมะทางวิทยุกระจายเสียง ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. พระสงฆ์ส่วนใหญ่บวชมาแล้ว มากกว่า 9 พรรษา โดยได้ศึกษาในระดับปริญญาตรี 1-3 และธรรมะศึกษาชั้นเอก สำหรับการศึกษาทางโลกพระสงฆ์ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี
2. พระสงฆ์ส่วนใหญ่ มีความเห็นว่าการเผยแผ่ธรรมะเพื่ออบรมบ่มเพาะศีลธรรมให้แก่

พุทธศาสนิกชนมีความสำคัญมาก ถือเป็นหน้าที่หลักเพราะช่วยให้คนในสังคมเกิดความสงบสุข ร่วมเย็น โดยจะใช้เวลาในการทำหน้าที่เผยแผ่ธรรมะทุกวัน ด้วยการเทศน์บรรยายธรรม มุ่งเน้น เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคนในสังคม ซึ่งปัญหาที่พบในการเผยแผ่ธรรมะของ พระสงฆ์ในปัจจุบัน คือ พระสงฆ์มีความรู้ในเรื่องหลักธรรมะดีพอแต่ขาดทักษะและลีลาในการเผยแผ่ที่น่าสนใจ

3. ในภาพรวมของหัวข้อการบรรยาย พระสงฆ์ส่วนใหญ่ ได้รับความรู้เพิ่มเติมจากเดิมในระดับมาก โดยหัวข้อการบรรยายที่พระสงฆ์ได้รับความรู้มากที่สุด คือ การออกเสียงและการอ่าน ข่าทางวิทยุกระจายเสียง ในขณะที่หัวข้อการบรรยายที่พระสงฆ์ได้รับความรู้เพิ่มเติมน้อยที่สุด คือ หลักกฎหมายที่พระสงฆ์ควรทราบในงานสื่อสารมวลชน โดยได้รับความรู้เพิ่มเติมในระดับปานกลาง เหตุผลสำคัญที่ผู้สมัครเข้ารับการอบรมหลักสูตรนักเผยแผ่รายการธรรมะทางวิทยุกระจายเสียง คือ ต้องการหาความรู้เพื่อนำมาใช้ประโยชน์จากสื่อวิทยุกระจายเสียงเป็นเครื่องมือเผยแผ่ธรรมะ สำหรับปัญหาที่สำคัญในการเผยแผ่ธรรมะทางวิทยุกระจายเสียงส่วนใหญ่ คือ มีค่าใช้จ่ายมากในการซื้อเวลาจากสถานี หรือจัดตั้งสถานีวิทยุชุมชน

4. พระสงฆ์ส่วนใหญ่ นำความรู้ที่ได้มาใช้เผยแผ่ธรรมะผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียงและมี ส่วนช่วยในการเผยแผ่ธรรมะผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ด้วยการเป็นนักจัดรายการธรรมะทางวิทยุกระจายเสียง ซึ่งก่อนเข้ารับการอบรม พระสงฆ์ส่วนใหญ่ทำหน้าที่เผยแผ่ธรรมะในลักษณะการใช้สื่อบุคคล โดยการเทศน์ให้กับประชาชนที่เข้ามาทำบุญหรือทำพิธีกรรม ทางศาสนาภายในวัด ในขณะที่หลังอบรมพระสงฆ์ได้ทำการใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุชุมชน โดยการบรรยายธรรมะผ่านรายการวิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุชุมชนเป็นจำนวนเพิ่มขึ้นมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับสื่ออื่น สำหรับพระสงฆ์ที่ยังไม่มีโอกาสทำหน้าที่ หรือมีประสบการณ์ในการเผยแผ่ธรรมะ หลังจากได้รับการอบรมแล้ว มีจำนวนลดลง

อรทัย พนาราม (2545) ศึกษาวิจัยเรื่อง สื่อมวลชนกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ซึ่งผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงบทบาทและแนวโน้มการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ในสื่อมวลชนแต่ละประเภท ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อวิทยุโทรทัศน์ และสื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งในการเผยแผ่ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 - กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ ของคุณสมบัติของสื่อ ปัจจัยสิ่งแวดล้อม ได้แก่ องค์การเผยแผ่ กลุ่มเป้าหมาย และสภาพสังคม กับ เนื้อหาทางพระพุทธศาสนาในสื่อแต่ละชนิดว่ามีอิทธิพลอย่างไร ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. คุณลักษณะของสื่อ ปัจจัยสิ่งแวดล้อมของสื่อ มีส่วนกำหนดแนวทางเนื้อหาพระพุทธศาสนาที่นำเสนอในสื่อมวลชนแต่ละประเภทให้แตกต่างกัน
2. เนื้อหาพระพุทธศาสนาในสื่อมวลชนสะท้อนภาพสถานการณ์ปัจจุบันของ

พระพุทธศาสนาในเมืองไทย ซึ่งมีที่มาจาก การเคลื่อนไหวขององค์กรพุทธเป็นส่วนสำคัญ

3. กระแสหลักของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสื่อมวลชน แบ่งได้ 3 กลุ่ม ได้แก่

- 1) กลุ่มอนุรักษ์นิยม (พระพุทธศาสนาแบบประเพณี)
- 2) กลุ่มปฏิรูป (พระพุทธศาสนาแบบประยุกต์)
- 3) กลุ่มไสยศาสตร์ (นำเสนอพระพุทธศาสนาในเชิงไสยศาสตร์)

ประทุม ฤกษ์กลาง (2552 ข) ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับ การใช้ประโยชน์ และความต้องการข่าวสารของพุทธศาสนิกชนชาวไทย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสนใจและปฏิบัติตนตามแนวพุทธศาสนา พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร การใช้ประโยชน์ ความต้องการข่าวสารพุทธศาสนา และความคิดเห็นของพุทธศาสนิกชนต่อรูปแบบการสื่อสารเผยแผ่พุทธศาสนา การวิจัยเชิงสำรวจพบว่า พุทธศาสนิกชนที่มีอายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ถิ่นที่อยู่แตกต่างกัน มีความสนใจและการปฏิบัติตนตามแนวพระพุทธศาสนา แตกต่างกัน พุทธศาสนิกชนที่มีอายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ถิ่นที่อยู่แตกต่างกัน มีความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสารพุทธศาสนา แตกต่างกัน พุทธศาสนิกชนที่มีอายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ถิ่นที่อยู่แตกต่างกัน ความสนใจและการปฏิบัติตนตามแนวพุทธศาสนาแตกต่างกัน มีการเปิดรับเนื้อหาข่าวสารพุทธศาสนา ความต้องการข่าวสารและการใช้ประโยชน์ข่าวสารพุทธศาสนาตลอดจนมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการเผยแผ่พุทธศาสนิกชนแตกต่างกัน ความสนใจและการปฏิบัติตนตามแนวพระพุทธศาสนา พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารพุทธศาสนา ความต้องการข่าวสารพุทธศาสนา การใช้ประโยชน์ข่าวสารพุทธศาสนา มีความสัมพันธ์

การวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า พุทธศาสนิกชนมีความสนใจและปฏิบัติตนตามแนวพุทธศาสนา ในระดับปานกลาง สื่อที่ใช้เปิดรับข่าวสารพุทธศาสนามากที่สุด ได้แก่ สื่อโทรทัศน์ ประเด็นเนื้อหาที่เปิดรับมากที่สุด ได้แก่ หลักธรรมะ พุทธศาสนิกชนมีความต้องการข่าวสารด้านหลักธรรมะและการปฏิบัติตนตามธรรม พุทธศาสนิกชนมีการนำข่าวสารพุทธศาสนาไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และปฏิบัติตน การเผยแผ่พุทธศาสนายังมีอยู่น้อยเกินไป ไม่น่าสนใจและน่าเบื่อ ควรนำเสนอในรูปแบบใหม่ทันสมัย เข้าใจง่าย สะดวกต่อการพกพา มีสีสัน น่าตื่นเต้น น่าสนใจในติดตามผสมผสานกับความบันเทิงและให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม

คณิงนิตย์ จันทบุตร และสุบรรณ จันทบุตร (2545) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจของวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีวัดป่านานาชาติ อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อศึกษาความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจของวัดเชิงศึกษาเกี่ยวกับแนวคิด รูปแบบและแนวทางในการดำเนินการกิจ 6 ด้านของคณะสงฆ์ และส่วนที่มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ในทั้ง 6 ด้าน ผลวิจัย พบว่า ด้านการปกครองวัดป่านานาชาติได้ยึดตามหลักแนวคิดวัดหนองป่าพง คือ



ยึดหลักพระธรรมวินัยเป็นหลัก เครื่องครัดในข้อวัตรปฏิบัติ ไม่จำเป็นต้องเงินทอง ยึดหลักธรรมที่ว่าด้วยปริหานิยธรรม 7 ที่เน้นความสามัคคีพร้อมเพียงเป็นใหญ่ เครื่องครัดในสิกขาบทเรื่องชุกฉวัตร นั้นในบาตร นั้นมือเดียว วันพระถือเนสัชชิก ไม่นอนตลอดคืน มีการคัดผู้บวชเป็นขั้นตอน เน้นการปฏิบัติเรื่องอาจารย์วัตรและอุปัชฌาย์วัตร

ข้อที่แตกต่างจากวัดหนองป่าพง คือ ในทุกวัน โคนจะมีการประชุมเน้นการเสมอภาค ให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ให้ถือว่าปัญหาทุกปัญหาที่เกิดขึ้นภายในวัด สงฆ์จะต้องมีส่วนร่วมกันแก้ไข เพราะการบริหารไม่ได้อยู่ที่เจ้าอาวาสแต่จะอยู่ที่สงฆ์ และในระหว่างเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม จะออกธุดงค์ไปที่วัดเต่าดำ จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งมีลักษณะภูมิประเทศเป็นป่าเขา เหมือนกับสมัยหลวงพ่อบุญ

การศึกษา เน้นการปฏิบัติภาวนาเพื่อขัดเกลาดนเองให้สติอยู่กับตัว มีการรวบรวมเอกสารตำรา หนังสือธรรมะไว้ในห้องสมุด โดยแยกเป็นพระภิกษุสามเณรและฆราวาส และจะมีการสอนธรรมะมีอยู่เนื่อง ๆ แต่ไม่เป็นทางการ เช่น เวลาฉันน้ำปานะ หรือก่อนฉันในวันธรรมสวนะ และหลังจากการทำวัตรเย็นจะมีเทศนาธรรม ในวันพระ 15 คำ หลังจากพระสงฆ์สวดปาฏิโมกข์ก็จะมีการเทศน์อบรม แต่เฉพาะพระสงฆ์

การเผยแผ่ เน้นการยึดทางหลวงพ่อบุญ คือ ใช้คำพูดสั้น ๆ ง่าย ๆ ไม่ยืดเยื้อ ไม่ติดศัพท์แสง และยึดการทำให้ดูเป็นตัวอย่าง มีการพิมพ์หนังสือออกเผยแผ่ เป็นวิทยากรในการประชุมอบรม สัมมนาพระพุทธศาสนา มีการขยายสาขาไปยังต่างประเทศ

การสาธารณูปการ เน้นความเรียบง่ายความสะดวกเป็นระเบียบ มีความกลมกลืนกับสภาพป่าและธรรมชาติ มีการแยกประโยชน์ใช้สอยให้เห็นอย่างชัดเจน เช่น ศาลานอกสำหรับฆราวาส ศาลาในสำหรับพระสงฆ์

การศึกษาสงเคราะห์ เน้นการให้ทุนการศึกษาเด็กให้บริการด้านสถานที่จัดอบรมปฏิบัติธรรมแก่นักศึกษา นักเรียน

การสาธารณสงเคราะห์ เน้นการสร้างผูกพันแก่หมู่บ้านและชุมชนโดยการสงเคราะห์ในพื้นที่หมู่บ้าน ชุมชน โรงเรียน ที่จำเป็น อาทิ แหงค้ำน้ำ ศาลา ห้องสมุด โรงเรียน สร้างความรู้สึกที่ดีโดยการบิณฑบาตทุกเช้าและรับนิมนต์ไปทำบุญบ้านของญาติโยม

พระมหาอมรวิชัย ชาติเมธี (2547) ศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาเทคนิคการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) พบว่า หลวงพ่อบุญใช้เทคนิคการเผยแผ่ ทั้งที่เหมือนและแตกต่างจากครูบาอาจารย์ร่วมสมัยได้เคยนำมาใช้ ในส่วนของงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะเทคนิคการเผยแผ่ที่โดดเด่นของหลวงพ่อบุญเพียง 5 เทคนิค คือ

1. การแสดงพระธรรมเทศนา หลวงพ่อบุญมักจะเทศน์จากประสบการณ์จริง ใช้ภาษา

ที่เข้าใจง่าย และมีการทำท่ายำให้นำไปปฏิบัติอยู่เสมอ

2. การทำให้คุณเป็นตัวอย่าง หลวงพ่อชาถือคติทำอย่างทีสอนและสอนอย่างทีทำ (ยถา วาที ตถากาโร) ด้วยการสร้างรูปแบบที่เอื้อต่อการปฏิบัติธรรมและนำเสนอศิษย์บำเพ็ญข้อวัตร ปฏิบัติ “ทำให้คุณ เป็นอยู่ให้เห็น” ตลอดชีวิตแห่งการเผยแผ่ของท่าน

3. การใช้อุปมา อุปไมย คำสอนของหลวงพ่อชามีความโดดเด่นตรงทีมองเห็นเป็น รูปธรรมและเข้าใจง่าย เพราะเวลาสอนธรรมท่านมักจะชักอุปมาอุปไมยทีเกี่ยวกับคนและสัตว์ อุปมาอุปไมยทีเกี่ยวกับสิ่งของเครื่องใช้ใกล้ตัว อุปมา อุปไมยทีเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อุปมา อุปไมยทีเกี่ยวกับเหตุการณ์ มาอธิบายเนื้อหาประกอบคำสอนเสมอ

4. การสอนแบบปุจฉา - วิสัชนา การสอนลักษณะนี้มีส่วนคล้ายคลึงกับครูบาอาจารย์ ท่านอื่น ๆ เพียงแต่หลวงพ่อชามีลักษณะเฉพาะทีโดดเด่นกว่า กล่าวคือ ท่านมีลูกดอกลูกชน หรือมี ลูกเล่นในการถาม-ตอบปัญหา สามารถยืดหยุ่นและพลิกแพลงประเด็นคำถามตามกลุ่มผู้ฟัง

5. ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับผู้ฟัง สามารถนำสิ่งที่ใกล้ตัวมาเป็นสื่อในการแก้ปัญหาได้ อย่างทันทีว่งที และการให้ฝรั่งสอนฝรั่ง กล่าวได้ว่าเป็นเทคนิคดังกล่าวนี้เองทำให้พระพุทธศาสนา เถรวาท (สายวัดหนองป่าพง) แผ่ขยายไปยังต่างประเทศทั้งในยุโรปและอเมริกา ทำให้วัดและสำนัก สาขาของวัดหนองป่าพง ตลอดถึงพระสงฆ์ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติทีเลื่อมใสในหลวงพ่อชามี จำนวนมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าหลวงพ่อชา สุภัทโท จะใช้เทคนิคในการเผยแผ่หลากหลายเทคนิค ทว่า ท่านกลับมีเป้าหมายในการเผยแผ่อยู่เพียงหนึ่งเดียว นั่นคือ ต้องการเผยแผ่ “ความจริง มากกว่า ความรู้” คำว่า ความจริง ในทีนี้หมายถึง การปฏิบัติจริง และได้รับผลแห่งการปฏิบัตินั้นจริง ๆ จน สามารถดับกิเลสได้อย่างสิ้นเชิง หลวงพ่อชามุ่งเผยแผ่บุคคลากรทางศาสนา หรือสร้างศาสนทายาท ให้เป็น พระแท้ ควบคู่กันไป แล้วจึงส่งสาธุศิษย์ออกเผยแผ่หลักคำสอน หรือหลักแห่งการครอง ชีวิตอันประเสริฐ เช่นเดียวกับทีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงปฏิบัติมาแล้ว

พระมหาสมพร อากาศโร (2548) ศึกษางานวิจัยเรื่อง การศึกษาอุปมาอุปไมยในคำสอนของ พระโพธิญาณเถร (ชา สุภัทโท) พบว่า การสอนโดยใช้เทคนิคแบบอุปมาอุปไมยของพระโพธิญาณ เถร (ชา สุภัทโท) เป็นวิธีทีโดดเด่นกว่าครูบาอาจารย์ร่วมสมัย สรุปได้ดังนี้

1. การใช้อุปมาอุปไมยของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภัทโท) เน้นเรื่องของการเข้าถึง หลักธรรมโดยอาศัยองค์ประกอบทีจะนำสู่จุดหมายทีสำคัญคือ บุคคล สถานที่ กาลเวลา หลักธรรม

2. การใช้อุปมาอุปไมยของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภัทโท) เป็นการอธิบายธรรมให้ผู้ฟัง เข้าใจได้อย่างลึกซึ้งและสามารถจับความสงสัยได้อย่างชัดเจน

3. รูปแบบการใช้อุปมาอุปไมยของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทโท) เป็นการประยุกต์ให้เหมาะกับบุคคล สถานที่ โอกาส สิ่งแวดล้อม และใช้หลักธรรมให้ถูกจริตผู้ฟัง

4. ในการใช้เทคนิคแบบอุปมาอุปไมย มีปรากฏตั้งแต่สมัยพุทธกาลและในภายหลังพุทธกาล คือ ในมิลินทปัญหาภายหลังพุทธกาล 500 ปี และเป็นเทคนิคที่โดดเด่นที่ท่านพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทโท) นำมาประยุกต์ใช้ในสมัยปัจจุบัน ถือได้ว่าท่านได้นำเอาเทคนิคนี้ใช้ในการบรรยาย อธิบาย เทศนาและการตอบปัญหา เป็นวิธีที่ทำให้เนื้อหาของเรื่องที่ยกมานำเสนอในขณะนั้น ๆ มีน้ำหนักและเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ฟังเข้าใจในคำสอนของพระพุทธศาสนาได้ชัดเจนและลึกซึ้ง ทั้งความไพเราะ ความสละสลวย ความนุ่มนวล ของภาษา เป็นสิ่งที่ปรากฏเป็นลักษณะเฉพาะของการอุปมาอุปไมย

#### สรุปประเด็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น สามารถสรุปประเด็นที่สำคัญได้ดังนี้

1. ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา จะต้องมีการเล่าเรื่องที่มีเนื้อหาที่น่าสนใจเป็นรูปธรรมเปรียบเทียบกับสิ่งที่ใกล้ตัว ทำให้เข้าใจภาพชัดเจนและมีความน่าเชื่อถือ และใช้วิธีการดำเนินเรื่องโดยการอ้างอิงคำสอนของพระพุทธเจ้า เพื่อให้พุทธศาสนิกชนเข้าใจง่าย
2. ปัจจุบันพบว่า พุทธศาสนิกชนมีการเลือกเปิดรับสื่อต่าง ๆ มากมาย จึงทำให้การเผยแผ่พระพุทธศาสนาควรที่จะใช้การสื่อสารต่าง ๆ เพื่อมากขึ้น ไม่ใช่อยู่เผยแผ่ผ่านแค่สื่อบุคคลแต่อย่างเดียว ควรที่จะมีการใช้การสื่อสารต่าง ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อวิทยุโทรทัศน์ และสื่ออินเทอร์เน็ตเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เพื่อที่จะทำให้เข้าถึงพุทธศาสนิกชนเพิ่มมากขึ้น
3. การที่จะใช้สื่อมวลชนในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่พุทธศาสนิกชน ควรที่จะดูว่าเนื้อหาแต่ละเนื้อหาเหมาะสมกับสื่อใด เพื่อที่จะเป็นการใช้สื่อต่าง ๆ ให้ถูกต้อง
4. สื่อที่ใช้เปิดรับข่าวสารพุทธศาสนามากที่สุด ได้แก่ สื่อโทรทัศน์
5. ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจะต้องมีการเน้นการปฏิบัติจริงที่จริง และได้รับผลแห่งการปฏิบัตินั้นจริงๆ จนสามารถดับกิเลสได้อย่างสิ้นเชิง
6. ในการใช้เทคนิคแบบอุปมาอุปไมยเป็นเทคนิคที่โดดเด่นที่ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในสมัยปัจจุบัน โดยการนำเอาเทคนิคนี้ใช้ในการบรรยาย อธิบาย เทศนาและการตอบปัญหา เป็นวิธีที่ทำให้เนื้อหาของเรื่องที่ยกมานำเสนอในขณะนั้น ๆ มีน้ำหนักและเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ฟังเข้าใจในคำสอนของพระพุทธศาสนาได้ชัดเจนและลึกซึ้ง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการวิจัยครั้งนี้จะใช้เพื่อศึกษาถึงการจัดเรียงสาร และการสื่อสารเพื่อ  
การโน้มน้าวใจของวัดป่านานาชาติมีรูปแบบการนำเสนอเป็นอย่างไร รวมถึงการเปิดรับสื่อของ  
พุทธศาสนิกชน โดยนำมาศึกษาวิเคราะห์ต่อในงานวิจัยครั้งนี้



### บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยทำการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ดังต่อไปนี้

#### การวิจัยเอกสาร (Documentary Research)

##### เอกสารในการวิจัย

เอกสารในการวิจัย ได้แก่ หนังสือธรรมะ ที่ทางวัดป่านานาชาติได้เผยแพร่แก่พุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติ

##### กลุ่มตัวอย่างและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเอกสาร เกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดเรียงสารและการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ โดยจะทำการวิจัยจากเอกสารหนังสือธรรมะ ที่ทางวัดป่านานาชาติได้เผยแพร่แก่พุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2554 ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ใช้เลือกเจาะจง (Purposive Sampling) หนังสือธรรมะ จำนวน 12 เล่ม ดังนี้

หนังสือของพระชยสาโร ภิกขุ (2540, 2541, 2542 ก, 2542 ข, 2551, 2552) จำนวน 6 เล่ม ซึ่งประกอบไปด้วย

- 1) หนังสือหนังสือศักดิ์สิทธิ์ปีที่เผยแพร่ พ.ศ. 2540
- 2) หนังสือสุขเป็น ก็เป็นสุข ปีที่เผยแพร่ พ.ศ. 2541
- 3) หนังสือสบาย สบาย สไตล์พุทธ ปีที่เผยแพร่ พ.ศ. 2542
- 4) หนังสือไฮเทค ไฮทุกซ์ ปีที่เผยแพร่ พ.ศ. 2542
- 5) หนังสือธรรมธรรม ปีที่เผยแพร่ พ.ศ. 2551
- 6) หนังสือเรื่องท่านเล่า ปีที่เผยแพร่ พ.ศ. 2552

หนังสือของพระญาณัมโม ภิกขุ (2549) จำนวน 1 เล่ม ได้แก่

- 1) หนังสือฝรั่งไทยใจเดียวกัน ปีที่เผยแพร่ พ.ศ. 2549

หนังสือของพระสุเมธจารย์ (2545, 2554) จำนวน 2 เล่ม ซึ่งประกอบไปด้วย

- 1) หนังสืออันชนกชนนินันมีคุณ ปีที่เผยแพร่ พ.ศ. 2545
- 2) หนังสืออริยสัจ 4 ปีที่เผยแพร่ พ.ศ. 2554

หนังสือคณะศิษย์วัดป่านานาชาติ (2546, 2549, 2554) ที่เป็นผู้รวบรวมเนื้อหาของพระอาจารย์แต่ละรูปที่ได้เผยแพร่พระพุทธานุภาพ มีจำนวน 3 เล่ม ซึ่งประกอบไปด้วย

- 1) หนังสือปทุมโหมทัย ธรรมกถาเกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ปีที่เผยแพร่ พ.ศ. 2546
- 2) หนังสือหมากงะเกี๊ ได้ เซาชะเกี๊ตี ปีที่เผยแพร่ พ.ศ. 2549
- 3) หนังสือบุญเมตตา ปีที่เผยแพร่ พ.ศ. 2554

#### เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การวิเคราะห์รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งได้วิเคราะห์ 2 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์การจัดเรียงสาร และการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ โดยแบ่งเป็น 2 กลยุทธ์ ดังต่อไปนี้

1. การวิจัยเอกสารเกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดเรียงสาร โดยการวิเคราะห์ 10 ด้าน ซึ่งประกอบไปด้วย ดังนี้

- 1.1 การจัดเรียงสาร โดยจัดตำแหน่งพื้นที่ สถานที่เกิดเหตุ
- 1.2 การจัดเรียงสารตามลำดับเวลา
- 1.3 การจัดเรียงสารแบบนิรนัย เป็นการนำเสนอสารในประเด็นกว้าง ๆ ก่อน แล้วจึงนำเสนอประเด็นย่อยที่เฉพาะเจาะจง
- 1.4 การจัดเรียงสารแบบอุปนัย เป็นการนำเสนอสารในประเด็นย่อยหรือประเด็นที่เฉพาะเจาะจงก่อน แล้วจึงสรุปเป็นภาพรวม
- 1.5 การจัดเรียงสาร โดยการนำเสนอปัญหาและวิธีการแก้ไข
- 1.6 การจัดเรียงสารตามขั้นตอน
- 1.7 การจัดเรียงสารตามหัวเรื่อง
- 1.8 การจัดเรียงสารตามเหตุและผล
- 1.9 การจัดเรียงสารแบบเปรียบเทียบ
- 1.10 การจัดเรียงสารตามระดับความคุ้นเคยของสาร

2. การวิจัยเอกสารเกี่ยวกับกลยุทธ์การโน้มน้าวใจ โดยการวิเคราะห์ 9 ด้าน ซึ่งประกอบไปด้วย ดังนี้

- 2.1 การโน้มน้าวใจด้วยการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย
- 2.2 การโน้มน้าวใจด้วยความกลัว
- 2.3 การโน้มน้าวใจด้วยใช้ความโกรธ
- 2.4 การโน้มน้าวใจโดยใช้อารมณ์ขัน
- 2.5 การโน้มน้าวใจโดยใช้รางวัล
- 2.6 การโน้มน้าวใจโดยใช้แรงจูงใจ



2.7 การโน้มน้าวใจโดยใช้ผู้ที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2.8 การโน้มน้าวใจจากการเล่าจากประสบการณ์จริง

2.9 การโน้มน้าวใจโดยการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจ

#### การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ

การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้นำตารางการวิเคราะห์เนื้อหาที่สร้างขึ้นหาความเที่ยงตรง โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Wording) การขอคำปรึกษาและตรวจสอบโดยอาจารย์ที่ปรึกษา

#### การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากการเอกสาร หนังสือธรรมะของทางวัดป่านานาชาติที่ได้เผยแพร่ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการลงรหัสในตารางบันทึกการวิเคราะห์เนื้อหา กลยุทธ์การจัดเรียงสาร และการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ ระยะเวลาการเก็บข้อมูล 1 มกราคม พ.ศ. 2555 - 1 มีนาคม พ.ศ. 2555

#### การวิเคราะห์ และการนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ซึ่งผลของการวิเคราะห์จะนำมาจาก ผลของตารางการวิเคราะห์เนื้อหา ในแต่ละประเด็น โดยการนำเสนอในรูปแบบความเรียง (Descriptive Presentation) แยกเป็นประเด็น ๆ เพื่อให้เข้าใจง่ายและมีความชัดเจนยิ่งขึ้น

#### การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

##### ประชากรในการวิจัย

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ เจ้าอาวาสและพระสงฆ์ พุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับวัดป่านานาชาติ

##### กลุ่มตัวอย่างและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในการสัมภาษณ์เชิงลึก ได้แก่ เจ้าอาวาส 1 รูปและพระสงฆ์ 2 รูป พุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติ กลุ่มละ 7 คน โดยศึกษาและปฏิบัติธรรมกับวัดป่านานาชาติ ซึ่งจะใช้กลุ่มตัวอย่างแทนประชากรที่อยู่ภายในวัด

การวิจัยในครั้งนี้จึงเลือกเจาะจง (Purposive Sampling) วิธีการเลือกกลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ คือ พระสงฆ์ที่มีการบวชเรียนกับวัดป่านานาชาติ 2 พรรษาขึ้นไป ส่วน

พุทธศาสนิกชนชาวไทยจะต้องมาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับวัดป่านานาชาติ 1 ปีขึ้นไป และ  
พุทธศาสนิกชนชาวต่างชาติจะต้องมาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับวัดป่านานาชาติ 1 สัปดาห์ขึ้นไป

#### เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การสัมภาษณ์แบบแนวคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดเรียงสาร และการสื่อสารเพื่อการ  
การโน้มน้าวใจ ประสิทธิภาพของสื่อที่ทำให้พุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติหันมาศึกษา  
และปฏิบัติธรรมกับทางวัดป่านานาชาติ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ  
โดยการสัมภาษณ์เจ้าอาวาสและพระสงฆ์ ในบทบาทหน้าที่ของผู้เผยแพร่พระพุทธศาสนา  
ส่วนพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติสัมภาษณ์ในบทบาทหน้าที่ของผู้รับการเผยแพร่  
พระพุทธศาสนา

ในการสัมภาษณ์แบบอภิปรายกลุ่มนี้จะแบ่งคำถามเป็น 2 ชุด ซึ่งในแต่ละชุดจะมีคำถามที่  
ไม่เหมือนกันในบางข้อ ประเด็นหัวข้อในการสัมภาษณ์แบบอภิปรายกลุ่มแบ่งออกเป็น 2 ชุด มี  
ดังต่อไปนี้

#### ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์เจ้าอาวาส และพระสงฆ์

บทบาทหน้าที่ของผู้เผยแพร่พระพุทธศาสนา

1. วัดป่านานาชาติมีวิธีการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติอย่างไร
2. วัดป่านานาชาติมีการจัดเรียงสารในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติอย่างไร
3. วัดป่านานาชาติมีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจอย่างไรให้พุทธศาสนิกชนชาวไทย  
และชาวต่างชาติหันมาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัดป่านานาชาติ
4. วัดป่าชาติใช้สื่อใดบ้างในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ
5. ประสิทธิภาพของสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติคือสื่อใด
6. ปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ

#### ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์พุทธศาสนิกชนชาวไทย

บทบาทหน้าที่ผู้รับการเผยแพร่พระพุทธศาสนา

1. ท่านคิดว่าสาเหตุใดที่ทำให้ท่านสนใจที่จะศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัดป่า  
นานาชาติ
2. ท่านคิดว่าวัดป่านานาชาติมีการจัดเรียงสารในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ  
อย่างไร
3. ท่านคิดว่าวัดป่านานาชาติมีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจอย่างไรให้ท่านสนใจที่จะมา  
ศึกษาและปฏิบัติกับทางวัดป่านานาชาติ
4. ท่านได้ข้อมูล ข่าวสารความรู้ต่าง ๆ ของทางวัดป่านานาชาติจากสื่อใด

5. ท่านคิดว่าประสิทธิภาพของสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติคือสื่อใด  
ชุดที่ 3 แบบสัมภาษณ์พุทธศาสนิกชนชาวต่างชาติ

บทบาทหน้าที่ผู้รับการเผยแพร่พระพุทธศาสนา

1. ท่านคิดว่าสาเหตุใดที่ทำให้ท่านสนใจที่จะศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัดป่านานาชาติ
2. ท่านคิดว่าวัดป่านานาชาติมีการจัดเรียงสารในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติอย่างไร
3. ท่านคิดว่าวัดป่านานาชาติมีการสื่อสารเพื่อการ โน้มน้าวใจอย่างไรให้ท่านสนใจที่จะมาศึกษาและปฏิบัติกับทางวัดป่านานาชาติ
4. ท่านได้ข้อมูล ข่าวสารความรู้ต่าง ๆ ของทางวัดป่านานาชาติจากสื่อใด
5. ท่านคิดว่าประสิทธิภาพของสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติคือสื่อใด
6. ท่านคิดว่าปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่านานาชาติมีอะไรบ้าง

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ออกแบบสัมภาษณ์โดยยึดหลักแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะศึกษาเป็นหลัก จากนั้นผู้วิจัยได้ขอคำปรึกษาและตรวจสอบโดยอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วจึงทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้เก็บวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการยื่นเรื่องการวิจัยให้กับเจ้าอาวาส เพื่อที่จะให้เจ้าอาวาสนัดประชากรกลุ่มตัวอย่างมาสัมภาษณ์ ซึ่งวิธีการเก็บข้อมูลจะใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลด้วยวิธีบันทึกลงและจดบันทึกกับประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยมีประเด็นคำถามตามที่วัตถุประสงค์ที่กำหนด

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ระยะเวลาตั้งแต่ 1 มกราคม พ.ศ. 2555 - 1 มีนาคม พ.ศ. 2555 เมื่อสัมภาษณ์กลุ่มประชากรตัวอย่างแล้ว แต่ยังไม่สามารถได้ข้อมูลไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยได้นำต้นฉบับเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

เมื่อได้ข้อมูลจากทั้งหมดแล้ว จากนั้นผู้วิจัยจึงนำมารวบรวมและวิเคราะห์ผลต่อไป

การวิเคราะห์ และการนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์บทสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการใช้แนวคิดกระบวนการตอบสนองมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ โดยศึกษากลยุทธ์การจัดเรียงสาร การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ

ประสิทธิภาพของสื่อที่ทำให้พุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติหันมาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัดป่านานาชาติ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย ซึ่งจะแยกเป็นประเด็น ๆ เพื่อให้เข้าใจง่ายและมีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยนำเสนอข้อมูลตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การสื่อสารการจัดเรียงสารโรการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่านานาชาติ
2. การสื่อสารเพื่อการ โน้มน้าวใจในเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่านานาชาติ
3. ประสิทธิภาพของสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่านานาชาติ
4. ปัญหาและอุปสรรคของการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่านานาชาติ

## บทที่ 4 ผลการวิจัย

การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการวิจัยการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งผู้วิจัยได้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษากลยุทธ์การสื่อสารในด้านการจัดเรียงสาร
2. เพื่อศึกษากลยุทธ์การสื่อสารในด้านการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ
3. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ
4. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่านานาชาติ

การนำเสนอผลการวิจัยจะประกอบด้วยเนื้อหา 2 ตอน ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) จากการวิเคราะห์ หนังสือธรรมะจำนวน 12 เล่ม ที่ทางวัดได้เผยแพร่ให้กับพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยผู้แต่งเป็นพระอาจารย์ชาวต่างชาติที่เคยบวชและจำพรรษาที่วัดป่านานาชาติ และบางเล่มเป็นลูกศิษย์วัดนำเนื้อหาที่พระอาจารย์วัดป่านานาชาติสอนมาถ่ายทอด

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) การคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เจ้าอาวาสและพระสงฆ์ สัมภาษณ์ในบทบาทหน้าที่ของผู้เผยแพร่พระพุทธศาสนา จำนวน 3 รูป กลุ่มที่ 2 พุทธศาสนิกชนชาวไทยและพุทธศาสนิกชนชาวต่างชาติ สัมภาษณ์ในบทบาทหน้าที่ของผู้รับการเผยแพร่พระพุทธศาสนา กลุ่มละ 7 คน

### 1. การวิจัยเอกสาร (Documentary Research)

การวิจัยเอกสาร โดยการเก็บข้อมูลจากหนังสือธรรมะจำนวน 12 เล่ม ที่ทางวัดป่านานาชาติได้เผยแพร่แก่พุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2554 ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้วิเคราะห์ 2 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์การจัดเรียงสาร และการสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจ จากผลการวิจัยเอกสารพบว่า

#### 1.1 การวิจัยเอกสารเกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดเรียงสาร

จากการเก็บข้อมูลเอกสาร พบว่า การจัดเรียงสารของทางวัดป่านานาชาติ จะใช้รูปแบบการจัดเรียงสารโดยการใช้อย่างที่เข้าใจง่าย ประโยคสั้น ๆ บางประโยคมีการเปรียบเทียบอุปมา อุปมัย มีการยกตัวอย่างจากสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม มาเปรียบเทียบหรือนำเสนอสารให้เข้ากับหลักธรรมะ พบดังนี้

1) การจัดเรียงสารแบบเปรียบเทียบเป็นการนำเสนอ การจัดเรียงสาร โดยเน้นให้เห็นถึงความต่างของ เรื่องราว 2 เรื่องราว เปรียบเทียบให้เห็นภาพที่ชัดเจนขึ้นซึ่ง ผลการวิจัยพบว่า การจัดเรียงสารแบบเปรียบเทียบ มีดังนี้

“เรื่องบาปในศาสนาของเราไม่เหมือนบาปในศาสนาอื่น เช่น ศาสนา คริสต์ บาป คือ เรื่องที่พระเจ้าไม่อนุญาตหรือสิ่งที่พระเจ้าห้าม ซึ่งเราก็มียังมีโอกาสที่จะต่อรอง คือ ขอให้ท่านเปลี่ยนใจ คือ ถ้าเราทำอะไรไม่ดี ขอร่อนระอย่าถือเป็นบาปเลย แต่ที่นี้เราไม่ได้ถือหลักนี้ เราถือหลักตามธรรมชาติ ซึ่งขึ้นอยู่กับเจตนาของตน ถ้าเรามีเจตนาที่จะฆ่าสิ่งใดที่มีชีวิต เรียกว่าบาป เป็นกฎตามตัวของธรรมชาติ” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2542 ก, หน้า 34)

“ถ้าเราขาดพระที่ดี ก็เหมือนเราไม่มีนักวิจัยทางจิตใจ ไม่มีที่จะให้ คำแนะนำในเรื่องการพัฒนาจิตใจ ซึ่งถ้าเราไม่พัฒนาจิตใจ ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะเจริญ จะพัฒนา ไปมากขนาดไหน ความเจริญนั้นก็ จะไม่มีความหมาย เหมือนกับเราเป็น โรคบิด มีเชื้อโรคอยู่ในท้อง แม้จะทานอาหารที่เอร็ดอร่อย ที่มีโปรตีน มีวิตามิน มีคุณค่าทางโภชนาการมากเท่าไร พออาหารลง มาถึงท้องของเราแล้ว แทนที่จะกลายเป็นพลังให้กับร่างกาย ก็กลายเป็นมูก เป็นเลือด ถ้าเราพัฒนา แต่ภายนอก ไม่ได้พัฒนาภายใน ถึงจะได้ความสะดวกสบายทางร่างกาย สิ่งเหล่านี้ก็ไม่มี ความหมาย ทางจิต อาจกลายเป็นมูกเลือดไปเลยก็ได้” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2542 ข, หน้า 22)

“หลวงพ่อดีๆ รูปร่างของท่านเล็กมากเนี่ยเมื่อเทียบกับอาตมา เวลาอยู่กับ หลวงพ่ออาตมาจะรู้สึกทึ่งมาก เพราะดูท่านยิ่งใหญ่เหลือเกิน ใหญ่กว่าอาตมาเยอะเลยทั้งๆที่ตัว ท่านเล็กกว่า มันน่าอัศจรรย์นะ คนตัวเล็กแต่คุณใหญ่นี่ ที่เป็นอย่างงี้ก็ด้วยอำนาจแห่งความเมตตาของ ท่านนั่นเอง” (พระสุเมธอาจารย์, 2545, หน้า 10)

“เวลาเราคิดว่า “เราไม่ยอมทำสิ่งนี้” หรือเราอาจจะเสริมเข้าไปอีกว่า มัน เป็นเรื่องสั้นเปลืองเวลาเปล่า ๆ จริง ๆ กรณีนี้เรียกว่าเป็นการขยายขนาดของเรื่อง ทำเรื่องเล็กให้ เป็นเรื่องใหญ่ พอคุณเข้าไป เปรียบเหมือนบั้นก้อนหิมะขึ้นมา และค่อยๆกลิ้งลงมาบนเนินเขาที่ เต็มไปด้วยหิมะ ก้อนหิมะนี้ก็จะมีความใหญ่ขึ้น ๆ ความคิดในทางลบก็เช่นกัน ก็ขยายขนาดใหญ่ ขึ้น ๆ ในเมื่อเราหมกมุ่นอยู่กับเหตุผลว่า เรื่องนี้ไม่ดีไม่งามอย่างไรบ้าง” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2551, หน้า 38)

“ถ้าทำบุญเพื่อบรรเทาทุกข์ มันต้องทำบุญด้วย ทำกุศลด้วย บุญคือ เนื้อ กุศล คือ เกล็ดต้องอาศัยกันจึงอยู่ได้นาน เปรียบถ้าเอาเนื้อทิ้งไว้เฉย ๆ มันจะเน่า มันอาศัยเกล็ด จึงมี อายุได้นาน” (คณะศิษย์วัดป่านานาชาติ, 2554, หน้า 53)



2) การจัดเรียงสารตามขั้นตอนเป็นการนำเสนอ การจัดเรียงสารโดยการอธิบายเป็นขั้นเป็นตอน เพื่อให้ทำให้ทราบถึงการปฏิบัติในแต่ละขั้นตอน ต้องทำอะไร ผลการวิจัยพบว่า การจัดเรียงสารตามขั้นตอน มีดังนี้

“โดยปกติชีวิตมนุษย์ไม่เป็นสุข เพราะหลงยึดมั่นถือมั่นในสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นของเรา เป็นของเรา ขั้นตอนในการฝึกให้เห็นสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง ต้องถอดถอนอุปทาน จนจิตเป็นอิสระพ้นแล้วการบีบคั้นของกิเลส คือ การเข้าถึงความสุขที่แท้จริง” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2541, หน้า 10)

“ในเบื้องต้น หนทางปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์สวัสดีสุขที่แท้จริงนั้น เริ่มด้วยทิวาระดับความเชื่อถือ ค่านิยม แนวความคิด ซึ่งหนึ่งไม่นำไปสู่การเบียดเบียนตนหรือผู้อื่น เช่นกินเพื่ออยู่ไม่ใช้อยู่เพื่อกิน ถือการรักษาศีลห้าเป็นมาตรฐานชีวิต และสองลงรอยกับความจริงของธรรมชาติ เช่น เรามีกรรมเป็นของ ๆ ตน การละกิเลสนำมาสู่ขมาให้การพ้นทุกข์ไม่เน้นสมัย สำหรับผู้ปฏิบัติใหม่ ๆ ท่านจึงเน้นในการปรับทิวาให้สอดคล้องกับความดีและความจริง” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2541, หน้า 2)

“พุทธศาสนาสอนว่า เราควรพิจารณาชีวิตของตนและถามตัวเองว่าเราอยู่เพื่ออะไร เราต้องการชีวิตอย่างไร เคี้ยวนี้เรากำลังสร้างเหตุปัจจัยของชีวิตเช่นนั้นหรือไม่ ทำอย่างไรเราจึงจะมีชีวิตที่เราภูมิใจได้ ทำอย่างไรเราจึงจะมีชีวิตที่มีทั้งประโยชน์ทั้งต่อตัวเอง คนรอบข้างและต่อสังคม ทำอย่างไรเราจึงจะเข้าถึงความสุขที่แท้จริง” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2542 ก, หน้า 18-19)

“ผมขอใช้เวลานี้ให้ข้คิดเรื่องเหตุที่พวกฝรั่งมาบวชในประเทศไทย คนต่างประเทศทุกวันนี้ส่วนมากกำลังสนใจเรื่อง จิต สนใจเรื่องจิตวิทยาที่จะทำให้ชีวิตมีความสุข เพราะประเทศเขาโดยส่วนมากก็เจริญพอสมควร และเขาก็ยังไม่มีมีความสุขที่แท้จริง เขาก็ยังทุกข์ทั้งจิต ทุกข์ทั้งใจ เขาจึงกำลังหันไปหาหนทางที่จะทำให้เกิดความสุขขึ้น ซึ่งเป็นเหตุที่เขาจะมาหาหนทางที่จะทำให้เกิดความสุขขึ้น ซึ่งเป็นเหตุที่จะทำให้เขามาหาพระเรา เพราะเขาสนใจเรื่องชีวิตของตน ถ้าหากเราถามพวกฝรั่งทั้งหลายที่มาบวชในวัดป่านานาชาตินี้ ว่ามาสนใจพระพุทธศาสนาเพราะเหตุใด ส่วนมากท่านทั้งหลายจะบอกว่าสนใจในเรื่องราว สอนเรื่องสมาธิเพื่อทำให้จิตใจสงบ ถ้าหากเราพูดถึงเรื่องพระพุทธศาสนา ฝรั่งก็สนใจแต่ยอด ยอดธรรม และเมื่อสนใจเรื่องจิต เรื่องการนั่งภาวนา วิถีทางที่จะทำให้จิตสงบ ก็ต้องสนใจในเรื่องศีล สนใจเรื่องทาน สนใจเรื่องปัญญาไปด้วย และจะเกิดความเข้าใจเรื่องคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา แต่ส่วนมากขั้นแรกก็จะสนใจเรื่องวิถีทางที่จะทำให้จิตสงบ” (พระญาณธัมโม ภิกขุ, 2549, หน้า 2-3)

3) การจัดเรียงสารตามระดับความคุ้นเคยของสารเป็นการนำเสนอสาร โดยการจัดเรียงสารด้วยการดูจากความคุ้นเคยของพุทธศาสนิกชนกับสาร ซึ่งจะนำเสนอโดยการให้ความคุ้นเคยกับสารเป็นตัวหลัก แล้วใช้สารที่คุ้นเคยนั้นสอนถึงข้อคิด วิธีการปฏิบัติ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การจัดเรียงสารตามระดับความคุ้นเคยของสาร มีดังนี้

“ในการเจริญสติในชีวิตประจำวัน เริ่มต้นด้วยสิ่งง่าย ๆ เช่น การแปรงฟัน เมื่อเช่นนี้ พวกเราคงได้แปรงฟันกันทุกคน เราจำได้ไ้หนว่า ขณะที่เราแปรงฟัน เราได้คิดอะไรด้วยไหม เราตั้งใจแปรงฟัน หรือว่าปล่อยให้จิตใจคิดเรื่องอื่น อันนี้ที่เราารู้สึกว่าไม่มีเวลา ก็เพราะเราไม่รู้จักใช้เวลา ไม่ว่าเราจะยุ่ง จะมีภาระหนักมากมายขนาดไหน ยังมีเวลาแปรงฟัน ยังมีเวลาอาบน้ำยังมีเวลาแต่งตัว ยังมีเวลาถอดรองเท้า ใส่รองเท้า ยังมีเวลาปิดเปิดประตู เดินขึ้นลงบันได หลายสิ่งหลายอย่างที่เราจะน้อมเข้ามาเป็นเรื่องของการปฏิบัติได้ คือ ตั้งจิตตั้งใจอยู่ในปัจจุบันกับสิ่งที่เราทำอยู่กับสิ่งที่เราทำอย่าง ง่าย ๆ” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2542 ข, หน้า 27)

“ทุกวันนี้เราพูดภาษาไทยได้ พูดภาษาอังกฤษก็ได้ ใครเป็นผู้สอนภาษาไทยเรา? พ่อแม่ ถ้าพ่อแม่ไม่ได้สอนภาษารักก็พูดไม่ได้ ลองคิดว่า ถ้าเราพูดภาษาคน ภาษามนุษย์ไม่ได้จะลำบากแค่ไหน เวลาเราเด็ก ๆ เราหากินได้ไหม ไม่ได้ มีแต่พ่อแม่หาให้เรารับประทานใจมาก

“การคิดอย่างจริงจังเป็นการภาวนาเหมือนกัน คือ การพิจารณาความจริงว่า สิ่งที่เราถืออยู่เกือบทั้งหมดมาจากพ่อแม่ เพราะการภาวนา คือ การสำนึกในความจริงและปฏิบัติที่พอดีกับความจริง” (พระชยสาโรภิกขุ, 2551, หน้า 11)

4) การจัดเรียงสารตามหัวเรื่องเป็นการนำเสนอสาร โดยการจัดเรียงสาร โดยการใช้ความสำคัญกับหัวเรื่อง แล้วเลือกข้อย่อยที่จะนำเสนอ มาแบ่งเป็นหมวดหมู่เพื่อที่จะให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การจัดเรียงสารตามหัวเรื่อง มีดังนี้

“การฝึกอบรมหนึ่งด้วยศีล คือ การระมัดระวังในการพูด การกระทำสอง ด้วยการฝึกจิตใจให้อยู่กับอารมณ์กรรมฐานอย่างแน่วแน่ ทำให้พลังจิตมารวมอยู่ที่จุดเดียว” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2542 ก, หน้า 30)

“เรื่องความอยากขอให้เข้าใจว่า มี 2 อย่าง คือ ความอยากที่เป็นตัณหา ที่ท่านสอนว่าเป็นเหตุให้เกิดทุกข์เป็นสิ่งที่ควรกำจัดเสีย และความอยากที่เป็นประโยชน์ เป็นความอยากทำ อยากทำไม่ถือว่าเป็นกิเลส อยากได้ผลของการกระทำ นั่นแหละคือกิเลส การอยากทำความดีก็ไม่ใช่กิเลส ขอให้ทำมาากๆ แต่ถ้าเราอยากได้ผลของการทำความดี นั่นแหละจะเป็นเหตุให้เราพ้นทุกข์ ให้รู้จักแยกแยะระหว่างความอยากที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตและต่อสังคมและความอยากที่เป็นการทำลายสังคม” (พระชยสาโรภิกขุ, 2542 ข, หน้า 6-7)

5) การจัดเรียงเรียงสารโดยการจัดตำแหน่งพื้นที่ สถานที่เกิดเหตุเป็น นำเสนอสาร โดยการจัดเรียงสารด้วยการอาศัยหลักภูมิศาสตร์หรือพื้นที่ของสิ่งนั้น แล้วเผยแพร่ในแง่ของตามสถานที่ ภูมิศาสตร์นั้นเป็นอย่างไร ควรปฏิบัติตัวอย่างใด ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การจัดเรียงสารโดยการจัดตำแหน่งพื้นที่ สถานที่เกิดเหตุ มีดังนี้

“พุทธศาสนาท่านสอนให้เราเป็นผู้รู้จักคิด รู้จักพิจารณาให้เห็นว่า ชีวิตของเราทั้งชีวิตคือ การศึกษา ไม่ใช่เราศึกษาเฉพาะเวลาที่เรายู่โรงเรียน หรือในสถาบันการศึกษาของรัฐ แต่ที่จริงแล้วชีวิตทั้งชีวิต คือ การศึกษา ศึกษาและปฏิบัติ ถ้าเราไม่ศึกษาและไม่ปฏิบัติ เราย่อมทำสิ่งที่ไม่ควรทำ พุทธสิ่งที่ไม่ควรพูดอยู่เสมอ ต่อมาก็รู้สึกเดือดร้อนเสียใจ” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2551, หน้า 9)

6) การจัดเรียงสารตามลำดับเวลาเป็นการนำเสนอสาร โดยการจัดเรียงสารด้วยการจัดลำดับเหตุการณ์ที่จะนำเสนอ จากอดีตสู่ปัจจุบันหรือปัจจุบันสู่อดีต ว่าเป็นอย่างไรซึ่งผลการวิจัยพบว่า การจัดเรียงสารตามลำดับเวลา มีดังนี้

“แต่ไม่ใช่ที่ท่านจะห้ามไม่ให้คิดเรื่องที่ผ่านมาไปแล้วหรือห้ามไม่ให้คิดถึงเรื่องอนาคตเลย เพราะว่าบางครั้งเราต้องใช้ประสบการณ์จากอดีตมาช่วยแก้ไขปัญหในปัจจุบัน เช่น เกิดปัญหาขึ้นแล้ว คิดว่าปัญหาเช่นนี้เคยเกิดมาก่อนแล้ว เราเคยคิดใช้วิธีการอย่างไรใหม่ อย่างนี้ก็ถูกต้องบางทีก็ต้องมีการวางแผนว่า พຽງนี้เราจะเดินทางที่โหมง เราจะถึงที่โหมง อะไรอย่างนี้ไม่ผิด แต่สำคัญที่การคิดในอดีตและอนาคตอยู่ในขอบเขตของปัจจุบัน เราคิดถึงเรื่องอนาคตหรือเรื่องอดีตอยู่ในปัจจุบัน รู้เท่าทันความคิด” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2542 ข, หน้า 27)

7) การจัดเรียงสารแบบนิรนัยเป็นการนำเสนอสาร โดยการจัดเรียงสารด้วยให้เห็นภาพที่กว้างก่อนว่าเป็นอย่างไร แล้วจึงมาสรุปเป็นประเด็นย่อยให้เห็นภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การจัดเรียงสารแบบนิรนัยเป็นการนำเสนอสารในประเด็นกว้าง ๆ ก่อนแล้วจึงนำเสนอประเด็นย่อยที่เฉพาะเจาะจง มีดังนี้

“เมืองไทยเป็นเมืองพุทธ ได้หลายร้อยปีแล้วแต่เป็นที่น่าเสียดายและแปลกเหมือนกันว่า ความเข้าใจในพุทธศาสนาของคนทั่วไปยังขาดตกบกพร่อง ยังผิดพลาดกันมากเองง่าย ๆ ในเมืองพุทธ คนที่เข้าวัดก็น่าจะได้รับการยกย่องจากสังคม น่าจะได้รับการสนับสนุน แต่ความเป็นจริงแล้วเป็นอย่างไร เกือบจะตรงกันข้าม ใครเข้าวัดแล้วก็มีคนพูดเสียดสี หรือมองในแง่ไม่ดีเสียเป็นส่วนใหญ่ ถูมองว่าเป็นผู้จ้านทนต่อปัญหาชีวิต” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2542 ก, หน้า 8)

8) การจัดเรียงสารแบบอุปนัย เป็นการนำเสนอสารเป็นการนำเสนอสาร

โดยการจัดเรียงสารในประเด็นย่อยหรือประเด็นที่เฉพาะเจาะจงก่อน แล้วจึงสรุปเป็นภาพรวม ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การจัดเรียงสารแบบอุปนัยเป็นการนำเสนอสารในประเด็นย่อยหรือประเด็นที่เฉพาะเจาะจงก่อน แล้วจึงสรุปเป็นภาพรวม มีดังนี้

“ทุกวันนี้เราชอบสายหัว บ่นกันถึงเรื่องสังคมปัจจุบันว่า ยุคนี้เป็นยุคที่คนเห็นแก่ตัวเหลือเกิน เอาแต่ใจตนเองหรือหาแต่ผลประโยชน์ส่วนตัวถ่ายเดียว คนแก่มักจะเติมว่าไม่เหมือนสมัยก่อน สมัยก่อนคนไทยยังมีน้ำใจต่อกันดี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เดียวนี้เอาแต่ตัวใครตัวมัน เอาตามไม่แก่เท่าไรก็ยังชอบมองแบบนั้นบ้างเหมือนกัน แต่เอาตามได้สังเกตสิ่งที่น่าตก (ร้าย) อย่างหนึ่ง นั่นคือทุกๆ การช่วงชิงแก่งแย่งกันในสังคมเพิ่มทวีขึ้น เหมือนกับความสุขมีจำกัด ใครไม่รีบคว้าเอาจะเสียเปรียบ แต่ขณะเดียวกันนั้น คนส่วนใหญ่กลับทำในสิ่งที่ไม่นำไปสู่ความสุขที่ตนต้องการ และทำสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์แก่ตนเองอยู่เรื่อย เขาจึงยิ่งทุกข์มากกว่าคนในยุคสบาย ๆ ที่คนไทยยังเป็นฝ่ายบุญนิยมกันอยู่ เป็นเพราะอะไร ถ้าไม่ใช่การประชดตนเองก็น่าจะต้องสรุปว่า พวกเราไม่ค่อยเป็น” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2541, หน้า 2)

9) การจัดเรียงสารตามเหตุและผลเป็นการนำเสนอสาร โดยการจัดเรียงสารด้วยการกล่าวถึงปัญหาเหล่านั้น และผลที่เกิดขึ้นทำให้เข้าใจถึงปัญหาและรู้ถึงวิธีแก้ไขได้ สามารถนำมาปรับใช้กับชีวิตประจำวันได้ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การจัดเรียงสารตามเหตุและผล มีดังนี้

“เราเป็นทาสของความคิด เป็นทาสของอารมณ์ คนเจ้าอารมณ์ก็เป็นทาสของอารมณ์นั่นเอง เราไม่สามารถแยกความรู้สึกนึกคิดออกจากตัวจิตอันนี้ก็เป็นเหตุสำคัญในที่ทำงาน บางทีก็เกิดการเข้าใจผิดกัน ก็เรียกว่า ธรรมดา แต่บางทีปัญหาเล็ก ๆ น้อย ๆ กลายเป็นปัญหาใหญ่ เพราะความคิดปรุงแต่ง” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2542 ข, หน้า 10)

## 1.2 การวิจัยเอกสารเกี่ยวกับกลยุทธ์การโน้มน้าวใจ

จากการเก็บข้อมูลเอกสาร พบว่า การโน้มน้าวใจของทางวัดป่านานาชาติ จะให้หลักการในการโน้มน้าวใจ โดยการสื่อสารด้วยการใช้ประโยชน์สั้น ๆ เข้าใจง่าย และการโน้มน้าวใจด้วยนำเสนอสาร โดยการเล่าเรื่องตาม สิ่งใกล้ตัว หลักความเป็นจริงทางธรรมชาติ ใช้หลักวิทยาศาสตร์ ไม่ใช่หลักไสยศาสตร์ ในการโน้มน้าวใจแก่พุทธศาสนิกชน พบดังนี้

1) การโน้มน้าวใจโดยใช้ผู้ที่มีชื่อเสียง ได้รับการยกย่องทั้งในประเทศและต่างประเทศเป็นการนำเสนอสาร โดยการโน้มน้าวใจด้วยนำคำสอนของการใช้ผู้ที่มีชื่อเสียงได้รับการยอมรับทั้งไทยและต่างประเทศ คือ พระพุทธเจ้าและพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทโท) นำมาสอนและปฏิบัติตาม ซึ่ง ผลการวิจัยเอกสารพบว่า คือ การโน้มน้าวใจโดยใช้ผู้ที่มีชื่อเสียง นำยกย่อง มีดังนี้

“พระพุทธองค์ทรงสอนว่าไม่มีบาปกรรมใด ๆ หนักเท่าการฆ่ามารดาหรือบิดา” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2540, หน้า 8)

“พระพุทธองค์ทรงสอนเรื่องการตอบแทนบุญคุณของพ่อแม่ในที่หลายแห่ง ที่ชินหูกันมากที่สุดคือตอนที่ท่านทรงสอน “ทิสหก” ให้แก่หนุ่มชื่อ สิงคาลกะ มีข้อความตอนหนึ่งว่า บุตรธิดาควรบำรุงมารดาบิดาผู้เป็นเหมือนทิศเบื้องหน้าว่าโดยท่านเลี้ยงเรามาแล้วเลี้ยงท่านตอบแทนช่วยทำกิจการงานของท่าน ดำรงวงศ์สกุล ประพฤติตนให้เหมาะสมกับความเป็นมารยาทเมื่อท่านล่วงลับไปแล้ว ทำบุญให้ท่าน” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2540, หน้า 9)

“พระพุทธองค์ทรงตรัสว่า ลูกคนไหนเชิญคุณพ่อคุณแม่ไปนั่งบนบ่าคนละข้าง แล้วแบกไปแบกมาตลอดร้อยปี รับประทานด้วยอาหารประณีตที่ท่านชอบ อาบน้ำนวดเส้นให้ท่าน แม้จนกระทั่งปล่อยให้ท่านตายปีสวาทและอุจจาระรดบ่า หรือไม่อย่างนั้นมอบเงินให้ท่านเป็นจำนวนล้านหรือสิบล้าน ๑ ล้าน ตั้งท่านไว้ตำแหน่งมีเกียรติยศและอำนาจ ทำถึงขนาดนี้ยังยากที่จะตอบแทนบุญคุณ ท่านได้หมด แต่ว่าลูกคนใดสามารถปลุกฝังหรือชักนำให้พ่อแม่ผู้ไม่มีศรัทธาในหลักธรรม หรือมีศรัทธาน้อย ได้มีศรัทธามากขึ้น พ่อแม่ไม่มีศีลหรือมีศีลขาดตกบกพร่อง ได้มีศีลมากขึ้น พ่อแม่ผู้ตระหนี่ให้กลายเป็นผู้ยินดีในทานและการช่วยเหลือเกื้อกูลพ่อแม่ผู้ไม่มีปัญญาชนะกิเลสและดับความทุกข์ ได้มีปัญญา ลูกที่ทำอย่างนี้ได้สำเร็จก็ถือว่าตอบแทนบุญคุณของพ่อแม่ได้สมบูรณ์ได้ใช้หนี้อันศักดิ์สิทธิ์ได้หมด” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2540, หน้า 10-11)

“พระพุทธองค์ทรงสอนว่าลูกที่ดีควรเอาใจใส่ปรนนิบัติมารดาบิดา การปรนนิบัตินั้นเริ่มด้วยวัตถุ แต่ไม่จบด้วยวัตถุ การให้วัตถุหรือการอำนวยความสะดวกสบายเป็นสัญลักษณ์ของความรัก แต่ไม่ใช่เครื่องพิสูจน์ความรัก และไม่ควรเป็นสิ่งทดแทนความรักเสียเลย” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2540, หน้า 15)

“พระพุทธองค์ทรงตรัสว่า ในโลกนี้ผู้ไม่เคยเป็นพ่อ เป็นแม่ เป็นพี่เป็นน้องของเราในชาติก่อนหาได้ยากมาก ฉะนั้นผู้ที่ซาบซึ้งในบุญคุณของผู้มีอุปการะคุณต่อตนควรจำบทนี้ไว้ด้วย แล้วให้เราปฏิบัติต่อเพื่อนมนุษย์ทุกคนในลักษณะเป็นเพื่อนที่ดี และให้เราเป็นเพื่อนที่ดีของโลกที่เราอยู่ด้วย” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2540, หน้า 25)

“พระพุทธศาสนาสอนว่า ความสงบเกิดจากการรู้เห็นความจริงในทุกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2541, หน้า 16)

“พระพุทธองค์ตรัสว่า ความสุขมีหลายอย่าง จากความสุขสามัญแล้ว ทุกคนไม่ว่านักบวชหรือผู้ครองเรือน ควรหาความสุขที่เกิดจากคุณงามความดี และความสุขอันประเสริฐที่เกิดจากการเป็นอิสระจากกิเลสจะได้มากน้อยแค่ไหนก็ไม่ต้องกังวล เพียงแค่ความ

พยายามที่จะสร้างความสุขประเภทนี้ก็ทำให้ชีวิตมีคุณภาพอย่างน่าภาคภูมิใจ” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2541, หน้า 9)

“พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่า ความสุขที่เกิดจากความสงบเป็นสิ่งที่ประเสริฐ และเป็นสิ่งที่ไม่เหลือวิสัยของมนุษย์” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2544, หน้า 24)

“พระพุทธองค์สอนให้พวกเรามุ่งลดละตัณหา เพราะว่าตัณหาทำให้เราโง่ง ทำให้เรามองเห็นอะไรไม่เป็นตามความเป็นจริงของมัน” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2542 ข, หน้า 5)

“ถ้าหากเราเอาสังขารเป็นหลักดำเนินชีวิต เราจะปลอดภัย มีชีวิตที่สดชื่น แม้ว่าจะไม่รวยทรัพย์ จะไม่มีเงินมีทองมากมาย เราก็จะรวยความชื่นใจ ซึ่งรู้สึกละอายใจกว่า” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2542 ก, หน้า 8-9)

“พระพุทธองค์สอนว่าชีวิตที่ดิ้นรน ต้องอาศัยการรู้ การเข้าใจตัวเอง คนอื่น และโลกตามความเป็นจริง” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2542 ก, หน้า 15)

“พระพุทธเจ้าสอนว่า ให้เราดูความคิดของตัวเอง มาประเมินความคิดของตัวเองว่าในแต่ละวันความคิดที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตและการทำหน้าที่ของเรา มีสักกี่เปอร์เซ็นต์ที่มันวกไปเวียนมาในเรื่องอดีตอนาคต สิ่งที่เราได้แก่กันสารมีสักกี่เปอร์เซ็นต์ เราจะตกใจ จะเห็นว่าที่มีประโยชน์จริง ๆ มีน้อย ถ้าตัวเราตัดส่วนที่ไม่มีประโยชน์ออกแล้วจิตจะมีความสงบขึ้นมาทันทีเลย แต่ความคิดที่ยังเหลืออยู่จะคล่องแคล่วว่องไว จะพัฒนาเป็นตัวปัญญาได้ง่าย” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2542 ข, หน้า 28)

“พระพุทธเจ้าท่านทรงสอนว่า ความสุขและความจริงเป็นเรื่องเดียวกัน ความทุกข์เกิดขึ้นเพราะเราหลงผิดคิดว่าในตัวของเรามีอัตตาตัวตนที่เที่ยงแท้ถาวร ซึ่งอยากได้ อยากมี อยากเป็น การปรนนิบัติตัวนี้ทำให้เราไม่สงบสักที ดังนั้นการทำลายความคิดผิดนี้ จึงเป็นการวางภาระหนักและเข้าถึงความสุขสบายจริง ๆ” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2542 ก, หน้า 19)

“หลวงพ่อบุชา ท่านตอบคำถามว่า ธรรมะคืออะไร ท่านจะบอกว่าธรรมคือ ความถูกต้อง ความถูกต้องนั้นมันเป็นคำที่ครอบคลุมหมด ความถูกต้องในความจริง ความถูกต้องในความดี ความถูกต้องในการแก้ปัญหา ความถูกต้องในการเลี้ยงชีวิต ความถูกต้องในการเป็นผู้ปกครองลูกหลานของเรา ความถูกต้องในการพ้นจากทุกข์ ความถูกต้องนี่ก็เป็นสิ่งสำคัญ” (คณะศิษย์วัดป่านานาชาติ, 2549, หน้า 9)

“หลวงพ่อบุชาท่านก็พูดอยู่ว่า พระพุทธศาสนาไม่ใช่ของชาวอินเดียสมัยพุทธกาล ไม่ใช่ของใคร พระพุทธศาสนาหรือชาวพม่า หรือชาวอื่น ๆ ไม่ใช่ของใคร พระพุทธศาสนาหรือพระธรรมนั้นเป็นของกลาง แล้วแต่ผู้ที่จะประพฤติปฏิบัติเอา ก็เหมือนอาคารหลังนี้ไม่สามารถที่จะบรรจุธรรมได้ ไม่สามารถที่จะรู้ความสงบได้ แต่ดวงจิตของทุกคนที่นั่งอยู่ในห้องนี้



สามารถที่จะรู้จักธรรมชาติของธรรมชาติได้ สามารถที่จะรู้จักความสงบได้” (คณะศิษย์วัดป่านานาชาติ, 2549, หน้า 33)

“พระพุทธเจ้าสอนเพื่อละความโกรธ ละความโลภ ละความหลง นี่เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้า” (พระญาณธัมโม ภิกขุ, 2549, หน้า 57)

“หลวงพ่อบอกเราไว้ว่า ถ้าหากเราปล่อยวางเล็กน้อย เราก็มีความสุขเล็กน้อย ถ้าเราปล่อยวางมาก เราก็มีความสุขมาก ถ้าเราปล่อยวางเลย เราจะมีสุขเลย” (คณะศิษย์วัดป่านานาชาติ, 2549, หน้า 62)

“พุทธศาสนานี้ไม่ยากหรอก เอาแต่หัวใจของพุทธศาสนา อดทน อดทนได้ สิ่งที่ไม่ใช่ของเราที่อดทนคิดจะโกหกเขาก็อดทน ไม่พูด อดทนจะค่าเขาก็ไม่พูดจะนิทานว่าร้ายก็ไม่พูด อดทน อดทนมาก ๆ อย่างนี้จะเป็นคนที่มีจิตใจเข้มแข็ง” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2551, หน้า 17)

“พระพุทธองค์สอนว่า การมีศรัทธาในตัวบุคคลมีโทษ ถ้าความเชื่อของเราผูกพันกับองค์ใดองค์หนึ่ง หรืออาจารย์ท่านใด เมื่ออาจารย์เสียชีวิตไป เราจะรู้สึกเสมือนขาดที่พึ่ง” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2552, หน้า 24)

“พระพุทธองค์สอนว่า เราเกิดโดยกาย เราคลอดออกมาจากท้องแม่ เรายังไม่เป็นมนุษย์ เราเป็นแค่คน ถ้าจะเป็นมนุษย์ ต้องมีมนุษยธรรม ต้องเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ต้องมีความเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ทุกคน” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2551, หน้า 6)

“พระพุทธองค์ตรัสว่า คนที่หลงความสวยความงามเหมือนแมงมุมที่ติดอยู่ในข่ายใหญ่ของตัวเอง สร้างขึ้นมาหลงเอง และทุกข์เอง” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2552, หน้า 24)

“พระพุทธองค์สอนว่า ผู้ครองเรือนแสวงหาโภคทรัพย์ด้วยความซื่อสัตย์ เมื่อได้แล้วก็แบ่งปัน อย่าตระหนี่ รู้จักใช้เงินใช้ทองของเราให้เกิดประโยชน์ และความสุขให้มาก ทั้งแก่ครอบครัว คนรอบข้าง ศาสนา และสังคมทั่วไป” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2552, หน้า 168)

“พระพุทธเจ้าสอนให้เราพิจารณาค้นหา เพื่อจะรู้ตัว हमันเป็นธรรมชาติเหมือนกัน ถ้าเราไม่รู้ไม่เข้าใจค้นหา ไม่รู้เรื่องค้นหาเป็นอย่างไร ตัวเราจะหลุดออกเราได้ เราจะเป็นทาสมองค้นหาได้” (พระสุเมธอาจารย์, 2554, หน้า 20)

“หลวงพ่อบอกท่านสอนว่า คนฉลาด ได้ยิน ได้ฟังได้เห็นแล้วก็คิดพิจารณาคิดทบทวนหน้าหลัง เหมือนรถ เดินหน้าก็ได้ ถอยหลังก็ได้ ดูเขาแล้วมาดูเรา ดูเราแล้วดูเขา” (คณะศิษย์วัดป่านานาชาติ, 2554, หน้า 31)

“หลวงพ่อบอกสอนว่า สุเมธ อย่าได้อบรมตัวเองด้วยวิชา ถือตัวถือนอน อย่าไปหลงสิ่งเหล่านี้ ให้อบรมตัวด้วยปัญญา” (พระสุเมธอาจารย์, 2554, หน้า 58)

“เรื่องมีความสุขในโลกนี้ พระพุทธเจ้าก็แนะนำให้รักษา มีทาน ศีล ทำบุญ

รักษาศีล จะทำให้มีความสุขในโลกได้” (พระสุเมธาจารย์, 2554, หน้า 155)

2) การโน้มน้าวใจโดยการใช้อย่างที่เข้าใจง่ายเป็นการโน้มน้าวใจโดยใช้ภาษาที่สั้นเข้าใจง่าย ไม่เป็นทางการ และไม่ใช้ภาษาบาลี ซึ่งผลการวิจัยเอกสารพบว่า การโน้มน้าวใจโดยการใช้อย่างที่เข้าใจง่าย มีดังนี้

“มนุษย์อยากสุขแต่ไม่รู้จักสุข อยากหนีทุกข์แต่ไม่รู้จักทุกข์ สุ่มสี่สุ่มห้าเดินคลำไปคลำมาในความมืด เอาความหวังในความสุขข้างหน้าเป็นที่ลอบใจ” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2541, หน้า 3)

“เราปฏิบัติเพื่อแสวงหาความสุขที่แท้จริง เมื่อเราปฏิบัติแล้วจิตใจมีความสุขพอสมควรแล้วสบาย ต้องถามตนเองว่าถึงที่สุดหรือยัง ถึงที่สุดของความสุขหรือยัง และความสุขนี้มันหนักแน่นมั่นคงมากน้อยแค่ไหน เป็นความสุขที่ไว้ใจร้อยเปอร์เซ็นต์ได้หรือ” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2541, หน้า 27)

“สิ่งที่ไม่เที่ยง สิ่งที่ไม่เสถียรภาพ ไม่มั่นคงทั้งหลาย ไม่ควรจะถือว่าเป็นเรา เป็นของเราเลย” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2541, หน้า 29)

“การปล่อยวางนั้น ไม่ใช่การปล่อยทิ้งหน้าที่ของเรา แต่หมายถึง การปล่อยวางความหวังในผลของการกระทำ” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2542 ก, หน้า 7)

“สิ่งที่ชาวพุทธเราสนใจที่สุด คือ คุณภาพชีวิตของมนุษย์ สนใจว่าชีวิตของมนุษย์เป็นเช่นไร ทำไมจึงเป็นอย่างนี้ ชีวิตของเราจะดีกว่านี้ได้ไหม ทำอย่างไรเราจึงจะทำชีวิตของเราหรือชีวิตของเพื่อนมนุษย์ให้ดีที่สุด และดีที่สุดนั้นเป็นอย่างไร” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2542 ก, หน้า 14)

“การนั่งสมาธิด้วยความเห็นชอบอย่างที่พระพุทธองค์ทรงแนะนำไว้ ไม่มีพิษมีภัยหรือกแต่ นั่งเพื่ออยากเป็น อยากเห็น นี่แหละอันตราย” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2542 ก, หน้า 16)

“ความสบาย มันเกิดจากความพอดี เราจะรู้จักความพอดีอย่างไร ความพอดีเป็นสิ่งที่ผู้มีจิตสงบจะรู้ จะรู้เองถ้าเรามีสติ” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2542 ก, หน้า 18)

“พุทธศาสนาสอนว่า เราควรพิจารณาชีวิตของตนและถามตัวเองว่าเราอยู่เพื่ออะไร เราต้องการชีวิตอย่างไร เดียวนี้เรากำลังสร้างเหตุปัจจัยของชีวิตเช่นนั้นหรือไม่ ทำอย่างไรเราจึงจะมีชีวิตที่เราภูมิใจได้ ทำอย่างไรเราจึงจะมีชีวิตที่มีทั้งประโยชน์ทั้งต่อตัวเอง คนรอบข้าง และต่อสังคม ทำอย่างไรเราจึงจะเข้าถึงความสุขที่แท้จริง” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2542 ข, หน้า 18-19)

“เมื่อเราฝึกจิตใจให้มีความสุขภายใน เราก็มีความสุขที่จะให้คนอื่น เมื่อเราปล่อยวางความหวงแหนในตัวตน ไม่มีความรู้สึกว่าเรา ว่าของเราเหมือนแต่ก่อน เราก็ไม่จำเป็นต้องปกป้องตัวตนของเรา ก็สามารถช่วยสังคมได้มากขึ้น” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2542 ข, หน้า 24)

“เมื่อเรามีความสุขภายใน อาการแห่งความหิวโหยที่ต้องการแสวงหาความสุขทางเนื้อหนัง มันจะน้อยลง” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2542 ข, หน้า 29)

“เวลาเราคิดว่า “เราไม่อยากทำสิ่งนี้” หรือเราอาจจะเสริมเข้าไปอีกว่า มันเป็นเรื่องสิ้นเปลืองเวลาเปล่า ๆ จริง ๆ กรณีนี้เรียกว่า เป็นการขยายขนาดของเรื่อง ทำเรื่องเล็กให้ เป็นเรื่องใหญ่ พอพูนเข้าไป เหมือนปั้นก้อนหิมะขึ้นมา และค่อย ๆ กลิ้งลงมาบนเนินเขาที่เต็มไปด้วยหิมะ ก้อนหิมะนี้ก็จะมียุทธที่ใหญ่มากขึ้น ๆ ความคิดในทางลบก็เช่นกัน ก็ขยายขนาดใหญ่ขึ้น ๆ ในเมื่อเราหมกมุ่นอยู่กับเหตุผลว่า เรื่องนี้ไม่ดีไม่งามอย่างไรบ้าง” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2551, หน้า 38)

“หากเราสามารถมองเห็นว่า คนอื่นหรือสัตว์อื่นมีอะไร ๆ เหมือน ๆ กับเรา ความเมตตาจะเกิดขึ้น” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2552, หน้า 14)

“เรามีความแก่เป็นธรรมดา จะล่วงพ้นความแก่ไปไม่ได้” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2552, หน้า 25)

“จะขึ้นสวรรค์หรือไม่ได้ขึ้น แล้วจะขึ้นชั้นสูงหรือชั้นต่ำ อยู่ที่การกระทำ ไม่ได้อยู่ที่ตำแหน่ง” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2552, หน้า 28)

“คนที่สามารถตั้งสติอารมณ์ได้ ย่อมมีปัญญาแก้ไขปัญหาค่าได้ดีกว่าคนเจ้าอารมณ์” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2552, หน้า 86)

“คนเรามักจะต้องผ่านความยากลำบากเสียก่อนจึงจะสบายได้” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2552, หน้า 102)

3) การโน้มน้าวใจจากการเล่าจากประสบการณ์จริงการโน้มน้าวใจจากการเล่าจากประสบการณ์จริงเป็นการนำเสนอสาร ประสบการณ์จริงของพระสงฆ์แต่ละรูปมานำเสนอเรื่อง ทำให้ทราบถึงเรื่องจริงและประวัติของท่าน ซึ่งผลการวิจัยเอกสารพบว่า มีดังนี้

“ก่อนมาบวช อาตมาเคยไปประเทศอินเดีย ครั้งหนึ่งไปอยู่กับชวานาในหมู่บ้านเล็ก ๆ ในเทือกเขานิลคีรีบ่ายวันแรกที่ไปอยู่ อาตมาเดินไปอาบน้ำในลำธาร ห่างออกไปจากหมู่บ้านสักห้าร้อยเมตร เด็กชาวบ้านก็เดินตามเป็นแถว พอถึงตลิ่งอาตมาเอาสบู่ออกจากกระเป๋า เด็ก ๆ ก็ท้างงวยและตื่นเต้น “อะไร อะไร” เขาถามกันยังเห็นอาตมาสบู่ เขายังตื่นเต้นใหญ่ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กหญิง อาตมาจึงให้เขาลองดูบ้าง ปรากฏว่าสีผิวเด็กเปลี่ยนอย่างเห็นได้ชัดเจน เขาร้องกรี๊ดกัน ไม่แน่ใจว่าชอบหรือชัง เขาอาจคิดว่าเป็นไสยศาสตร์ฝั่งขาว เขาเหล่านั้นไม่

เคยรู้จักสุมุ เขาคิดว่าความสกปรกเป็นเรื่องธรรมดาที่จะต้องยอมรับเหมือนดินฟ้าอากาศคนเราก็เหมือนกัน อยู่กับความสกปรกของนิเวศตั้งแต่เกิด เข้าใจว่าเป็นตน เป็นของตน เลยไม่เห็นโทษ ไม่คิดที่จะเช็ดถู”(พระชยสาโร ภิกขุ, 2541, หน้า 22-23)

“บุพการีสูงสุด คือ พระเจ้า และหากคำสั่งสอนของพ่อแม่ขัดกับคำสอนของพระพุทธเจ้า อาตมาเองก็เอาคำสอนของพระพุทธเจ้าเป็นหลัก การตอบแทนบุญคุณของพ่อแม่ที่สูงสุด พระพุทธองค์สอนว่า พ่อแม่ที่ไม่มีศรัทธา ไม่มีศีล ไม่ทำทาน ไม่มีจาคะ ไม่มีปัญญา ถ้าเราสามารถให้พ่อแม่มีศีล มีปัญญา มีจาคะ เป็นการตอบแทนสูงสุด” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2541, หน้า 24)

“คำว่า “ภาวนา” เป็นคำที่คนกลัวกันมาก หลายคนก็บอกว่า ถ้าภาวนาแล้วจะเป็นบ้า อาตมาเคยไปเทศน์ที่โรงพยาบาลโรคจิต ที่จังหวัดอุบลราชธานี คนมาฟังหลายร้อยคน ส่วนมากเป็นผู้ป่วย เป็นคนไข้ ซึ่งรู้สึกว่ามันฟังเรียบร้อยดี เรียบร้อยกว่าข้าราชการบางคนด้วยซ้ำ อาตมาได้ถามว่า คน ไข้ที่มานั่งฟังเทศน์ที่นี่ เป็นบ้าเพราะนั่งสมาธิก็คน ก็ไม่มี มีแต่คนเป็นบ้าเพราะไม่นั่งสมาธิมากกว่า” (พระชยสาโรภิกขุ, 2542 ข, หน้า 16)

“พ่ออาตมา เป็นคนที่ไม่สนใจเรื่องศาสนา ไม่ชอบศาสนา เห็นว่ากาฝากของสังคม เมื่ออาตมาขออนุญาตออกบวช ครั้งแรกคิดว่าท่านจะไม่พอใจ แต่ท่านบอกว่า สิ่งที่ต้องการมากที่สุด คือ อยากให้ลูกมีความสุข ถ้าลูกบวชพระแล้วมีความสุข พ่อก็พอใจ” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2542 ก, หน้า 44)

“อาตมายังเป็นเด็กอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา อาตมาก็ไม่เคยคิดถึงบุญคุณของโยมพ่อ โยมแม่หรือก ไม่ได้สำนึกเลยว่าท่านต้องเสียสละมากขนาดไหนในการเลี้ยงดูอาตมากับโยมน้องสาวมาจนโต เราประมาทที่คิดเหมาเอาเองว่าหน้าที่ของพ่อแม่ก็ต้องเป็นอย่างนั้น จนเราโตเป็นผู้ใหญ่ต้องเสียสละเพื่อคนอื่น นั่นแหละเราจึงเริ่มรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของท่านเริ่มเข้าใจคำว่ากตัญญูทเวทีย” (พระสุเมธาจารย์, 2545, หน้า 3)

“โยมแม่ของอาตมาก็ไม่ใช่মনุषย์สมบูรณ์แบบที่รอบรู้ไปเสียทุกสิ่งทุกอย่างตอนที่ท่านให้กำเนิดอาตมา ท่านก็ไม่ได้เป็นพระอรหันต์ ท่านเป็นเพียงมนุษย์ธรรมดาซึ่งมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง แต่ถ้าพูดถึงความรัก ความเสียสละอุทิศตนเองเพื่อครอบครัวแล้ว โยมแม่ก็มีคุณสมบัติเหล่านี้อย่างเพียบพร้อมและเต็มเปี่ยม เมื่ออาตมาได้นึกทบทวนคุณงามความดีของโยมพ่อและ โยมแม่แล้ว ในใจก็ระลึกท่านด้วยความกตัญญู” (พระสุเมธาจารย์, 2545, หน้า 3)

“มีสิ่งหนึ่งที่อาตมาได้สังเกตว่าเหมือนกันทุกประเทศนั่น คือ แม่กับลูก เห็นแม่กับลูกคล้ายกันทุกประเทศ เห็นแม่ของลูก เห็นความรักของแม่เป็นของสากล ประเทศไหนก็เหมือนกัน” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2551, หน้า 10)

“วันหนึ่งมีฝรั่งถามอาตมาว่า ถ้าจะอธิบายพุทธศาสนาอย่างดี ที่จะเข้าใจแก่นสารของพุทธศาสนาจะใช้คำที่จะอธิบายได้ เราบอกได้คำเดียวก็คือ ตื่น”

(พระสุเมธาจารย์, 2554, หน้า 1)

“ในลอนดอน อาตมาเคยหัวเสียมากเมื่อเดินทางด้วย รถไฟใต้ดิน อาตมาเคยนึกเกลียดเอาด้วย สถานีใต้ดินที่มีป้ายโฆษณาที่น่าเกลียดและฝูงชนแออัดในรถไฟที่สกปรกส่งเสียงกึกก้องมาตามอุโมงค์ อาตมาเคยขาดเมตตา เคยนี้กริ่งเกียดสภาพเช่นนั้น แล้ววันหนึ่งอาตมาก็ตัดสินใจจะฝึกจิตแผ่เมตตาขณะเดินทางโดยรถไฟใต้ดิน จนกระทั่งเริ่มสนุกแทนที่จะรู้สึกขุ่นเคือง เริ่มมีเมตตาผู้คนในที่นั่งแล้วในที่สุดความรังเกียจและความรำคาญก็หมดไปโดยสิ้นเชิง”

(พระสุเมธา, 2554, หน้า 50)

4) การโน้มน้าวใจโดยใช้แรงจูงใจเป็นการนำเสนอสาร โดยการโน้มน้าวใจด้วยการใช้แรงจูงใจในการนำเสนอสารเพื่อที่จะเป็นการกระตุ้นให้สารนั้นเกิดการปฏิบัติและเชื่อตามสารนั้น ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การโน้มน้าวใจโดยใช้แรงจูงใจ มีดังนี้

“ถ้าหากเราเอาสังขารเป็นหลักดำเนินชีวิต เราจะปลอดภัย มีชีวิตที่สดชื่น แม้ว่าจะไม่รวยทรัพย์จะไม่มีเงินทองมากมาย เราก็จะรวยความชื่นใจ ซึ่งรู้สึกว่าจะสำคัญกว่า”

(พระชยสาโรภิกขุ, 2542 ข, หน้า 6-7)

“เมตตาเป็นอารมณ์ที่จะเป็นประโยชน์มาก เพื่อจะไม่ให้มีความทุกข์ สิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตของเรา วิชากรรมของเรานะที่เป็นอย่างไร ให้เราใคร่ครวญศึกษาและเห็นด้วยปัญญา อารมณ์ที่เป็นเมตตา เป็นอารมณ์ ที่จะรับทุกสิ่งทุกอย่างได้” (พระสุเมธาจารย์, 2554, หน้า 177)

5) การโน้มน้าวใจด้วยความกลัว เป็นการนำเสนอสาร โดยการโน้มน้าวใจด้วยการใช้ความกลัวในการนำเสนอสารเพื่อที่จะทำให้พุทธศาสนิกชนเกิดความกลัวไม่กล้าที่จะทำตามหรือนำไปเป็นแบบอย่าง ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การโน้มน้าวใจด้วยความกลัว มีดังนี้

“ถ้าหากว่าเราไม่พัฒนาจิตใจของคน ไม่ช่วยให้คนเราเข้าใจในหลักพระพุทธศาสนา อาตมาเชื่อว่าในที่สุดแล้วต้องประสบความล้มเหลว ทุกวันนี้ก็มีปัญหาสังคมมากมาย สติโรครจิต โรคประสาท อาชญากรรม อะไรต่าง ๆ สูงขึ้นไปเรื่อย ๆ มีปัญหามากมายก่ายกอง ถ้าการพัฒนาเน้นที่นอกตัวมากเกินไปโดยละเลยเรื่องภายใน เรื่องธรรมะ การพัฒนาประเทศชาติก็ไม่ยั่งยืน นี่ก็เป็นส่วนที่เรากำลังขาดไป น่ากลัวเราจะได้แต่ทุกข์และโลว์จิต”

(พระชยสาโร ภิกขุ, 2542 ข, หน้า 34-35)

6) การโน้มน้าวใจโดยใช้อารมณ์ขันเป็นการนำเสนอสาร โดยการโน้มน้าวด้วยการใช้อารมณ์ขันในการนำเสนอสาร เพื่อที่จะทำให้พุทธศาสนิกชนสนใจและสนุกกับสารนั้น ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การโน้มน้าวใจโดยใช้อารมณ์ขัน มีดังนี้

“ถ้าเข้าธรรมะแล้วชีวิตไม่มีทางพ้นการเผาผลาญของไฟ โลก ไฟ โภคะ ไฟ หลง (และไฟเนนซ์) ได้เลย ขออย่าประมาท ลองจับการหายใจเข้าหายใจออกดูบ้าง อย่างน้อยที่สุดก็ดีกว่านั่งจับเจ้า” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2541, หน้า 33)

7) การโน้มน้าวใจโดยการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจเป็นการนำเสนอสาร โดยการโน้มน้าวใจด้วยการใช้วัฒนธรรมต่างมานำเสนอเพื่อที่จะทำให้ทราบถึงวัฒนธรรมของชาติอื่น ๆ ด้วย ว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกับประเทศไทย ซึ่งผลการวิจัยเอกสารพบว่า การเขียนรูปแบบการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจดังเช่น

“เมืองไทยเห็นว่าการจับหัวคนเป็นเรื่องไม่สุภาพ แต่ฝรั่งเขาไม่ถือ คนถือไม่เหมือนกัน อันนี้จะได้ข้อคิดที่ดี เวลาเราไปเมืองนอก เราจะเห็นว่าเรื่องประเพณีต่าง ๆ เป็นเรื่องสมมติเป็นเรื่องที่เราคิดขึ้นมาเอง แต่ว่าเมื่อไรไปอยู่ที่ไหน เราต้องรู้สมมติของสังคมนั้น และเราต้องเคารพในการสมมติของเขา” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2551, หน้า 14)

## 2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

### 2.1 การสื่อสารการจัดเรียงสารในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่านานาชาติ

การสื่อสารการจัดเรียงสารในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่านานาชาติจากการสัมภาษณ์พระสงฆ์ในบทบาทหน้าที่ของผู้เผยแพร่ พบว่า วัดป่านานาชาติมีการจัดเรียงสารโดยการอธิบายเนื้อหาหลักธรรมและหลักปฏิบัติเป็นขั้นตอน โดยการเริ่มจากหลักธรรมและหลักปฏิบัติที่ง่ายไปหาขั้นตอนที่ยากขึ้นทำให้สามารถเข้าใจในหลักธรรมและนำไปปฏิบัติได้ง่ายขึ้น

ส่วนการสัมภาษณ์พุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติ ในบทบาทของผู้รับการเผยแพร่ พบว่า เกิดการรับรู้เพิ่มเติมจากพระสงฆ์ คือ มีการจัดเรียงสารโดยการอธิบายเนื้อหาหลักธรรมและหลักปฏิบัติเป็นขั้นตอน และการจัดเรียงสารโดยการเปรียบเทียบในเชิงอุปมา อุปมัยในสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวมนุษย์ ทำให้พุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติเกิดความเข้าใจในหลักธรรมได้ดียิ่งขึ้น ตัวอย่างมีดังนี้

“ในเบื้องต้น หนทางปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์เสวยสุขที่แท้จริงนั้นเริ่มด้วยทิวาระดับความเชื่อถือ ค่านิยม แนวความคิดซึ่ง หนึ่ง ไม่นำไปสู่การเบียดเบียนตนหรือผู้อื่น เช่น กินเพื่ออยู่ไม่ใช่อยู่เพื่อกิน ถือการรักษาศีลห้าเป็นมาตรฐานชีวิต และสอง ลงรอยกับความจริงของธรรมชาติ เช่น เรามี



กรรมเป็นของๆ ตน การละกิเลสนำสุขมาให้ การพ้นทุกข์ไม่เนิ่นสมัย สำหรับผู้ปฏิบัติใหม่ ๆ ท่าน จึงเน้นในการปฏิบัติให้สอดคล้องกับความดีและความจริง” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2541, หน้า 2)

“โดยปกติชีวิตมนุษย์ไม่เป็นสุข เพราะหลงยึดมั่นถือมั่นในสิ่งต่าง ๆ ว่าเป็นของเรา เป็นของเรา ขึ้นตอนในการฝึกให้เห็นสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง ต้องถอดถอนอุปทาน จนจิตเป็นอิสระ พ้น แล้วการบีบคั้นของกิเลส คือ การเข้าถึงความสุขที่แท้จริง” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2541, หน้า 10)

“เรื่องบาปในศาสนาของเราไม่เหมือนบาปในศาสนาอื่น เช่น ศาสนาคริสต์ บาป คือ เรื่องที่พระเจ้าไม่อนุญาตหรือสิ่งที่พระเจ้าห้าม ซึ่งเราก็ยังมีโอกาสที่จะตอรอง คือ ขอให้ท่านเปลี่ยนใจ คือ ถ้าเราทำอะไรไม่ดี ขอรื้องน่อย่าถือเป็นบาปเลย แต่ที่นี้เราไม่ได้ถือหลักนี้ เราถือหลักตาม ธรรมชาติ ซึ่งขึ้นอยู่กับเจตนาของคน ถ้าเรามีเจตนาที่จะฆ่าสิ่งใดที่มีชีวิต เรียกว่าบาป เป็นกฏตามตัว ของธรรมชาติ” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2542 ก, หน้า 34)

“ถ้าเราขาดพระที่ดี ก็เหมือนเราไม่มีนักวิจัยทางจิตใจ ไม่มีที่จะให้คำแนะนำในเรื่องการ พัฒนาจิตใจ ซึ่งถ้าเราไม่พัฒนาจิตใจ ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะเจริญ จะพัฒนาไปมากขนาดไหน ความเจริญนั้นก็จะมีปัญหา เหมือนกับเราเป็นโรคบิด มีเชื้อโรคอยู่ในท้อง แม้จะทานอาหาร ที่เอร็ดอร่อย ที่มีโปรตีน มีวิตามิน มีคุณค่าทางโภชนาการมากเท่าไร พออาหารลงมาถึงท้องของเรา แล้ว แทนที่จะกลายเป็นพลังให้กับร่างกาย ก็กลายเป็นมูก เป็นเลือด ถ้าเราพัฒนาแต่ภายนอก ไม่ได้ พัฒนาภายใน ถึงจะได้ความสะอาดสบายทางร่างกาย สิ่งเหล่านี้ก็ไม่มีผลทางจิต อาจกลายเป็น เป็นมูกเลือดไปเลยก็ได้” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2542 ข, หน้า 22)

## 2.2 การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจในเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่า นานาชาติ

จากการสัมภาษณ์พระสงฆ์ในบทบาทหน้าที่ของผู้เผยแผ่ พบว่า วัดป่านานาชาติมีการ สื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจโดยการนำคำสอนของบุคคลที่มีชื่อเสียง ได้รับการยกย่องทั้งในประเทศ และต่างประเทศ คือ พระพุทธเจ้าและพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทโท) โดยการสื่อสารด้วยการการใช้ภาษาที่กระชับ ได้ใจความ ยึดหลักทางวิทยาศาสตร์ มิได้ใช้หลักทางไสยศาสตร์เพื่อการโน้มน้าวใจ

ส่วนการสัมภาษณ์พุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติ ในบทบาทของผู้รับการเผยแผ่ พบว่า เกิดการรับรู้เพิ่มเติมจากพระสงฆ์ คือ วัดป่านานาชาติมีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจโดยการนำคำสอนของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทโท) และพระพุทธเจ้า โดยการสื่อสารด้วยการใช้ภาษาที่กระชับ ได้ใจความ และทางวัดป่านานาชาติยังมีการใช้การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจโดยการอธิบายปัญหาและวิธีปัญหาการหลุดพ้น จากปัญหาในเรื่องต่าง ๆ

ตัวอย่างมีดังนี้

“พระพุทธองค์ทรงตรัสว่า ลูกคนไหนเชิญคุณพ่อคุณแม่ไปนั่งบนบ่าคนละข้าง แล้วแบกไปแบกมาตลอดร้อยปี รับใช้ด้วยอาหารประณีตที่ท่านชอบ อาบน้ำนวดเส้นให้ท่าน แม่จนกระทั่งปล่อยให้ท่านถ้ำปีศาจและอุจจาระราดบ่า หรือไม่อย่างนั้นมอบเงินให้ท่านเป็นจำนวนล้านหรือสิบล้าน ๑ ล้าน ตั้งท่านไว้ตำแหน่งมีเกียรติยศและอำนาจ ทำถึงขนาดนี้ยังยากที่จะตอบแทนบุญคุณ ท่านได้หมด แต่ว่าลูกคนใดสามารถปลุกฝังหรือชักนำให้พ่อแม่ผู้ไม่มีศรัทธาในหลักธรรมหรือมีศรัทธา น้อยได้มีศรัทธามากขึ้น พ่อแม่ไม่มีศีลหรือมีศีลขาดตกบกพร่อง ได้มีศีลมากขึ้น พ่อแม่ผู้ตระหนี่ให้กลายเป็นผู้ยินดีในทานและการช่วยเหลือเกื้อกูลพ่อแม่ผู้ไม่มีปัญญาชนะกิเลสและดับความทุกข์ได้มีปัญญา ลูกที่ทำอย่างนี้ได้สำเร็จก็ถือว่าตอบแทนบุญคุณของพ่อแม่ได้สมบูรณ์ ได้ใช้หนี้อันศักดิ์สิทธิ์ได้หมด” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2540, หน้า 10-11)

“หลวงพ่อบุญมา ท่านตอบคำถามว่า ธรรมะคืออะไร ท่านจะบอกว่าธรรมะคือ ความถูกต้อง ความถูกต้องนั้นมันเป็นคำที่ครอบคลุมหมด ความถูกต้องในความจริง ความถูกต้องในความดี ความถูกต้องในการแก้ปัญหา ความถูกต้องในการเลี้ยงชีวิต ความถูกต้องในการเป็นผู้ปกครองลูกหลานของเรา ความถูกต้องในการพ้นจากทุกข์ ความถูกต้องนี้ก็เป็นสิ่งสำคัญ (คณะศิษย์วัดป่าอานาชาติ, 2549, หน้า 9)

“หลวงพ่อบุญมาเขียนไว้ว่า ถ้าหากเราปล่อยวางเล็กน้อย เราก็มีความสุขเล็กน้อย ถ้าเราปล่อยวางมาก เราก็มีความสุขมาก ถ้าเราปล่อยวางเลย เราจะมีสุขเลย” (คณะศิษย์วัดป่าอานาชาติ, 2549, หน้า 62)

“ใจจะสงบได้ ก็ด้วยความเห็นที่ถูกต้อง” (ธรรมะต้นไม้)

“จิตที่ฝึกดีแล้วนำความสุขมาให้” (ธรรมะต้นไม้)

“อย่าไปมองข้างนอก ถ้าไปยึดข้างนอก มันจะลืมหูลืมตา มันจะไม่เห็นตัว การพิจารณาตัดสินผู้อื่นจะเพิ่มความหยิ่งทะนงตน จงเฝ้าดูตน” (ธรรมะต้นไม้)

“If it isn't good. Let it die. If it doesn't die make it good.” (ธรรมะต้นไม้)

“Abandoning the unwholesome - it's more important than doing good. ”

(ธรรมะต้นไม้)

### 2.3 ประสิทธิภาพของสื่อที่ใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ

จากการสัมภาษณ์เจ้าอาวาสและพระสงฆ์สามเณรในบทบาทหน้าที่ของผู้เผยแผ่พระพุทธศาสนา พบว่า มีคิดเห็นความสอดคล้องกับผู้รับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ซึ่งหมายถึงพุทธศาสนิกชนชาวไทยและพุทธศาสนิกชนชาวต่างชาติที่มาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัด พบว่า สื่อที่มีประสิทธิภาพสูงสุดที่พุทธศาสนิกชนเข้าถึงได้มากที่สุด คือ สื่อบุคคล ซึ่งหมายถึง

พระสงฆ์วัดป่านานาชาติ โดยที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด เนื่องมาจากตัวพระสงฆ์มีการเคร่งครัดในการรักษาพระธรรมวินัย เน้นความสงบเงียบ ทำให้พุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติเกิดเป็นแรงศรัทธาทำให้พุทธศาสนิกชนชาวต่างชาติสนใจที่จะมาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัดป่านานาชาติ พร้อมทั้งพระสงฆ์ในวัดป่านานาชาติสามารถใช้ภาษาได้ 2 ภาษา คือ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ซึ่งทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ระหว่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติ

รองลงมา คือ สื่อเว็บไซต์ของทางวัดป่านานาชาติ [www.watpahnachat.org](http://www.watpahnachat.org). (วัดป่านานาชาติ, 2554) ซึ่งทางวัดได้ลงเนื้อหา เช่น ประวัติความเป็นมาของวัดป่านานาชาติ กฎระเบียบ วิธีการเตรียมตัวก่อนที่จะเข้ามาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัดป่านานาชาติจะต้องธรรมอย่างไร ที่อยู่และวิธีการติดต่อกับทางวัด รวมถึงหลักคำสอนของพระอาจารย์แต่ละรูปที่เคยสอน เป็นต้น ซึ่งในเว็บไซต์นี้มีข้อมูล ข่าวสารที่ครอบคลุมครบทุกเรื่องเกี่ยวกับทางวัด ทำให้พุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติที่อยู่ไกลสามารถรับรู้ข้อมูลทางวัดได้ง่าย และสะดวกรวดเร็วที่สุด

#### 2.4 ปัญหาและอุปสรรคของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ

จากการสัมภาษณ์เจ้าอาวาสและพระสงฆ์สัมภาษณ์บทบาทหน้าที่ของผู้เผยแผ่พระพุทธศาสนา พบว่า วัดป่านานาชาติไม่ได้มีปัญหาและอุปสรรคในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ เนื่องจากพระสงฆ์ที่วัดป่านานาชาติมีความต้องการที่จะมาศึกษาปฏิบัติพระธรรมวินัยที่เคร่งครัด และต้องการที่จะมาเรียนรู้กับพุทธศาสนิกชนชาวไทย เพื่อที่จะได้ฝึกพระให้มีคุณภาพที่ดีของคณะสงฆ์โดยแท้จริงอีกทั้งทางวัดยังไม่มีความต้องการที่จะเผยแผ่หรือขยายสาขาไปเป็นจำนวนมาก แต่การขยายสาขาต่าง ๆ นั้น ส่วนใหญ่เกิดจากแรงศรัทธาของพุทธศาสนิกชนทั้งหลายที่มีความต้องการที่จะศึกษาและปฏิบัติธรรมกับวัดป่านานาชาติ จึงทำได้ให้มีการขยายสาขาหลาย ๆ แห่ง

จากการสัมภาษณ์พุทธศาสนิกชนชาวต่างชาติที่มาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัด มีความคิดเห็นที่แตกต่างคือ วัดป่านานาชาติมีปัญหาและอุปสรรคในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ เนื่องมาจากพุทธศาสนิกชนชาวต่างชาติบางกลุ่มยังไม่เกิดการรับรู้ว่าพระพุทธศาสนา คืออะไร ไม่รู้ประวัติความเป็นมาของวัด และสาขาต่าง ๆ ของวัดป่านานาชาติ อีกทั้งยังมีเรื่องข้อขัดแย้งในหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่ต่างกันทำให้อาจจะเกิดการสื่อสารที่ผิดพลาดทำให้เกิดเป็นปัญหาและอุปสรรคในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่านานาชาติ

ตัวอย่างเช่น

“ศาสนาคริสต์ บาปคือเรื่องที่พระเจ้าไม่อนุญาตหรือสิ่งที่พระเจ้าห้าม ซึ่งเราก็มียังมี

โอกาสที่จะต่อรอง คือขอให้ท่านเปลี่ยนใจ คือ ถ้าเราทำอะไรไม่ดี ขอร้องนงอย่าถือเป็นบาปเลย แต่  
ทีนี้เราไม่ได้ถือหลักนี้ เราถือหลักตามธรรมชาติ ซึ่งขึ้นอยู่กับเจตนาของตน ถ้าเรามีเจตนาที่จะฆ่าสิ่ง  
ใดที่มีชีวิต เรียกว่าบาป เป็นกฎตามตัวของธรรมชาติ” (พระชยสาโร ภิกขุ, 2542 ก, หน้า 34)



## บทที่ 5

### สรุปผลการวิจัย อภิปรายและเสนอแนะ

ในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอผลสรุปการวิจัย การอภิปรายผล ข้อจำกัดในการวิจัย ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย และข้อเสนอแนะหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลยุทธ์การสื่อสารการจัดเรียงสาร และการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ ประสิทธิภาพของสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติและปัญหาและอุปสรรคของการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่านานาชาติ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์เอกสารเอกสาร โดยการเก็บข้อมูลจากนิตยสารธรรมะจำนวน 12 เล่ม ที่ทางวัดป่านานาชาติได้เผยแพร่แก่พุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2554 และสัมภาษณ์เชิงลึกพระสงฆ์ พุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัด มีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลด้วยวิธีบันทึกเทปและการจดบันทึกกับประชากรกลุ่มตัวอย่างโดยมีประเด็นคำถามตามที่วัตถุประสงค์ที่กำหนด

#### บทสรุปผลการวิจัย

##### สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ในการวิจัยครั้งนี้ได้วิเคราะห์ 2 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์การจัดเรียงสาร และการสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจ จากผลการวิจัยพบว่า

##### 1.1 กลยุทธ์การจัดเรียงสาร

กลยุทธ์การจัดเรียงสาร พบว่า

ส่วนใหญ่มีการจัดเรียงสารแบบเปรียบเทียบเป็นการใช้การนำเสนอ 2 เรื่องราวที่แตกต่างกันมาเปรียบเทียบให้เห็นภาพที่ชัดเจน มีการเปรียบเทียบ อุปมา อุปมัย โดยการนำเสนอเนื้อหาที่ยึดหลักธรรมชาติ

รองลงมา คือ การจัดเรียงสารตามลำดับขั้นตอน เป็นการนำเสนอตามแต่ละขั้นตอนเพื่อให้เห็นภาพได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

รองลงมาคือ การจัดเรียงสารตามหัวเรื่องเป็นการให้ความสำคัญกับหัวเรื่องแล้วเลือกข้อย่อยที่จะนำเสนอมาแบ่งเป็นหมวดหมู่เพื่อที่จะให้เข้าใจได้ง่ายขึ้นและการจัดเรียงสารตามระดับความคุ้นเคย โดยการจัดเรียงสารด้วยการดูจากความคุ้นเคยของพุทธศาสนิกชนกับสารซึ่ง

จะนำเสนอโดยการให้ความคุ้นเคยกับสารเป็นตัวหลัก แล้วใช้สารที่คุ้นเคยนั้นสอนถึงข้อคิด วิธีการปฏิบัติ

ส่วนน้อยคือ การจัดเรียงสารโดยการจัดตำแหน่งพื้นที่ สถานที่เกิดเหตุ เป็นการลำดับการจัดเรียงสารด้วยการอาศัยหลักภูมิศาสตร์หรือพื้นที่ของสิ่งนั้น แล้วเผยแพร่ในแง่ของตามสถานที่ ภูมิศาสตร์นั้นเป็นอย่างไร

การจัดเรียงสารตามลำดับเวลา เป็นการใช้ระยะเวลาในการนำเสนอสาร ทำให้ผู้รับสารรับรู้ถึงลำดับเวลาที่เกิดขึ้น

การจัดเรียงจากแบบนิรนัย เป็นการนำเสนอเป็นที่กว้าง ๆ ก่อนแล้วค่อยมาแยกเป็นประเด็นย่อย เพื่อที่จะทำให้เข้าใจได้มากขึ้น

การจัดเรียงสารแบบอุปนัย เป็นการนำเสนอสารเป็นประเด็นย่อย ๆ ก่อนแล้วค่อยมาเป็นภาพรวม ทำให้รับรู้ถึงสารในมุมมองที่กว้างๆ ได้มากขึ้น

การจัดเรียงตามเหตุและผล เป็นการนำเสนอสาร โดยการจัดเรียงสารด้วยการกล่าวถึงปัญหาเหล่านั้น และผลที่เกิดขึ้น ทำให้เข้าใจถึงปัญหาและรู้ถึงวิธีแก้ไขได้ สามารถนำมาปรับใช้กับชีวิตประจำวันได้

## 1.2 กลยุทธ์การโน้มน้าวใจ

กลยุทธ์การโน้มน้าวใจ พบว่า ส่วนใหญ่มีรูปแบบการโน้มน้าวใจโดยใช้ผู้ที่มีชื่อเสียง ได้รับการยอมรับทั้งไทยและต่างประเทศเป็นการนำเสนอสาร โดยการโน้มน้าวใจด้วยนำคำสอนของการใช้ผู้ที่มีชื่อเสียงได้รับการยกย่องทั้งไทยและต่างประเทศ คือ พระพุทธเจ้าและพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทโท) นำมาสอนและปฏิบัติตาม

รองลงมาคือ การโน้มน้าวใจโดยใช้ภาษาที่สั้น เข้าใจง่าย ไม่เป็นทางการใช้ภาษาบาลีน้อยมาก ใช้หลักความเป็นจริง หลักทางวิทยาศาสตร์ ไม่ใช่หลักไสยศาสตร์

รองลงมาคือ การโน้มน้าวใจจากประสบการณ์จริง เป็นการนำเสนอเนื้อหาสารจากประสบการณ์จริงของพระสงฆ์แต่ละรูป มานำเล่าให้พุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติได้รับรู้ ทำให้ทราบถึงเรื่องจริงและประวัติของท่าน พร้อมทั้งยังได้แง่คิดในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

การโน้มน้าวใจโดยใช้แรงจูงใจ เพื่อที่จะเป็นการกระตุ้นให้สารนั้นเกิดการปฏิบัติและเชื่อตามสารนั้น

พบเห็นเป็นส่วนน้อยคือ การโน้มน้าวใจด้วยความกลัว เพื่อที่จะทำให้พุทธศาสนิกชนเกิดความกลัวไม่กล้าที่จะทำตามหรือนำไปเป็นแบบอย่าง

การโน้มน้าวใจโดยใช้อารมณ์ขันเพื่อที่จะทำให้พุทธศาสนิกชนเกิดความกลัวไม่กล้าที่จะทำตามหรือนำไปเป็นแบบอย่าง



การโน้มน้าวใจด้วยการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจ เพื่อที่จะทำให้อาราบถึงวัฒนธรรมของชาติอื่น ๆ ด้วย ว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกับประเทศไทย

## 2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview)

### 2.1 การสื่อสารการจัดเรียงสารในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ

การสัมภาษณ์พระสงฆ์ในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่านานาชาติในการจัดเรียงสารตามลำดับขั้นตอนโดยการอธิบายหลักธรรมและหลักปฏิบัติ ที่เริ่มต้นจากหลักธรรมและปฏิบัติที่ง่ายไปหาขั้นตอนที่ยากขึ้น ทำให้สามารถเข้าใจในหลักธรรมและนำไปปฏิบัติได้ง่ายขึ้น

ส่วนการรับรู้ของพุทธศาสนิกชน เกิดการรับรู้ได้จากการจัดเรียงสารตามลำดับขั้นตอนและการจัดเรียงสารโดยการเปรียบเทียบในเชิงอุปมา อุปมัยในสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวมนุษย์ ทำให้พุทธศาสนิกชนเกิดความเข้าใจในหลักธรรมะได้ดียิ่งขึ้น

### 2.2 การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจของวัดป่านานาชาติ

การสัมภาษณ์พระสงฆ์ พบว่า ในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่านานาชาติใช้การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจโดยนำคำสอนของบุคคลที่มีชื่อเสียง ได้รับการยกย่องทั้งในประเทศและต่างประเทศ คือ พระพุทธเจ้าและพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทโท) โดยการสื่อสารด้วยการใช้ภาษาที่กระชับ ได้ใจความ ยึดหลักทางวิทยาศาสตร์หลักความเป็นจริง ไม่ใช่หลักทางไสยศาสตร์เพื่อการโน้มน้าวใจ

ส่วนการสัมภาษณ์พุทธศาสนิกชน พบว่า เกิดการรับรู้เพิ่มเติมจากพระสงฆ์ คือ การใช้การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจโดยการอธิบายปัญหาและวิธีปัญหาการหลุดพ้นจากปัญหาในเรื่องต่างๆ ทำให้พุทธศาสนิกชนสามารถเข้าใจถึงหลักธรรมและสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

### 2.3 ประสิทธิภาพของสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ

จากการสัมภาษณ์เจ้าอาวาสและพระสงฆ์สัมภาษณ์บทบาทหน้าที่ของผู้เผยแพร่พระพุทธศาสนา พบว่า มีความสอดคล้องกับการสัมภาษณ์พุทธศาสนิกชนชาวไทยและพุทธศาสนิกชนชาวต่างชาติที่มาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัด สัมภาษณ์ในบทบาทหน้าที่ของผู้รับการเผยแพร่พระพุทธศาสนา พบว่า สื่อที่มีประสิทธิภาพสูงสุดที่พุทธศาสนิกชนเข้าถึงได้มากที่สุด คือ สื่อบุคคล ซึ่งหมายถึง พระสงฆ์วัดป่านานาชาติ โดยที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด เนื่องมาจากตัวพระสงฆ์มีการเคร่งครัดในการรักษาพระธรรมวินัย เน้นความสงบเงียบ ทำให้พุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติเกิดเป็นแรงศรัทธาทำให้พุทธศาสนิกชนชาวต่างชาติสนใจที่จะมาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัดป่านานาชาติ พร้อมทั้งพระสงฆ์ในวัดป่านานาชาติสามารถ

ใช้ภาษาได้สองภาษา คือ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ซึ่งทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ระหว่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติ

รองลงมา คือ สื่อเว็บไซต์ของทางวัดป่านานาชาติ [www.watpahnachat.org](http://www.watpahnachat.org) ซึ่งทางวัดได้ลงเนื้อหา เช่น ประวัติความเป็นมาของวัดป่านานาชาติ กฎระเบียบ วิธีการเตรียมตัว ก่อนที่จะเข้ามาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัดป่านานาชาติจะต้องธรรมอย่างไร ที่อยู่และวิธีการติดต่อกับทางวัด รวมถึงหลักคำสอนของพระอาจารย์แต่ละรูปที่เคยสอน เป็นต้น ซึ่งในเว็บไซต์นี้มีข้อมูล ข่าวสารที่ครอบคลุมครบทุกเรื่องเกี่ยวกับทางวัด ทำให้พุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติที่อยู่ไกลสามารถรับรู้ข้อมูลทางวัดได้ง่าย และสะดวกรวดเร็วที่สุด

#### 2.4 ปัญหาและอุปสรรคของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ

จากการสัมภาษณ์เจ้าอาวาสและพระสงฆ์สัมภณัฑ์บทบาทหน้าที่ของผู้เผยแผ่พระพุทธศาสนา พบว่า วัดป่านานาชาติไม่ได้มีปัญหาและอุปสรรคให้การเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ เนื่องจากพระสงฆ์ที่วัดป่านานาชาติมีความต้องการที่จะมาศึกษาปฏิบัติพระธรรมวินัยที่เคร่งครัด และต้องการที่จะมาเรียนรู้กับพุทธศาสนิกชนชาวไทย เพื่อที่จะได้ฝึกพระให้มีคุณภาพที่ดีของคณะสงฆ์โดยแท้จริง อีกทั้งทางวัดยังไม่มีความต้องการที่จะเผยแผ่หรือขยายสาขาไปเป็นจำนวนมาก แต่การขยายสาขาต่าง ๆ นั้น ส่วนใหญ่เกิดจากแรงศรัทธาของพุทธศาสนิกชนทั้งหลายที่มีความต้องการที่จะศึกษาและปฏิบัติธรรมกับวัดป่านานาชาติ จึงทำได้ให้มีการขยายสาขาหลาย ๆ แห่ง

จากการสัมภาษณ์พุทธศาสนิกชนชาวต่างชาติที่มาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัด มีความคิดเห็นที่แตกต่างคือ วัดป่านานาชาติมีปัญหาและอุปสรรคในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ เนื่องมาจากพุทธศาสนิกชนชาวต่างชาติบางกลุ่มยังไม่เกิดการรับรู้ถึงแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา ไม่รู้ประวัติความเป็นมาของวัด และสาขาต่าง ๆ ของวัดป่านานาชาติ ทำให้เกิดเป็นปัญหาและอุปสรรคในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่านานาชาติ

### การอภิปรายผลการวิจัย

#### การวิจัยเอกสาร

การเก็บข้อมูลจากหนังสือธรรมะจำนวน 12 เล่ม ที่ทางวัดป่านานาชาติได้เผยแผ่แก่พุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2554 ซึ่งได้วิเคราะห์ 2 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์การจัดเรียงสาร และการสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจ การวิจัยเอกสาร พบว่า

การจัดเรียงสาร โดยวัดป่านานาชาติใช้รูปแบบการจัดเรียงสารโดยการเปรียบเทียบ เจึงอุปมา อุปมัย ในการจัดเรียงสาร ซึ่งเนื้อหาสาระจะเป็นนามธรรมแล้วเปลี่ยนเป็นรูปธรรม โดยสิ่งที่

นำมาเปรียบเทียบนั้น ล้วนมาจากธรรมชาติและสิ่งที่ใกล้ตัวมนุษย์ทั้งสิ้น แล้วสร้างเป็นมโนภาพในการเปรียบเทียบ เพื่อที่จะให้เข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น

รองลงมา คือ การจัดเรียงสารตามขั้นตอน โดยการจัดเรียงสารจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวมนุษย์จากขั้นตอนที่เข้าใจไปหาขั้นตอนที่เข้าใจยาก เพื่อที่จะทำให้เข้าใจในหลักของธรรมะได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัญชลี ธีรเนตร (2543) ศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจในหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า พบว่า การโน้มน้าวใจในหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า จะเริ่มด้วยการเล่าเรื่อง หรือเปรียบเทียบสิ่งใกล้ ๆ ตัวผู้ฟังกับธรรมะที่จะสอน หรือสรุปประเด็นสำคัญไว้ตอนต้นเรื่อง ซึ่งช่วยจูงใจผู้ฟังให้สนใจเนื้อหา และมีวิธีการดำเนินเรื่อง โดยการใช้หลักฐานอ้างอิงคำสอน ด้วยการอธิบายรายละเอียด การพรรณนาขยายความ การบอกเล่าจากประสบการณ์ตรง การยกตัวอย่างและการเปรียบเทียบสิ่งที่ใกล้ตัว ทำให้เห็นภาพชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ มีการยกตัวอย่างและการเปรียบเทียบ จะใช้เรื่องเล่าซึ่งเป็นเรื่องสั้น ๆ ไม่ซับซ้อน เหตุการณ์ต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันตามหลักเหตุและผล สามารถติดตามและเห็นจริง รวมถึงมีการยกตัวอย่างเปรียบเทียบอุปมาอุปไมย ในการอธิบายหัวข้อธรรมซึ่งเป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมโดยสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบเป็นธรรมชาติที่อยู่รอบ ๆ ตัวมนุษย์ ซึ่งมนุษย์ส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์มาก่อน จึงสามารถสร้างมโนภาพตามตัวอย่างที่นำมาเปรียบเทียบ และเข้าใจในหลักธรรมะนั้นง่ายขึ้น และการอธิบายธรรมะที่เป็นนามธรรมโดยการใช้คำสั้น ๆ ง่าย ๆ และเป็นคำที่มีความหมายในตัวเองเป็นรูปธรรมซึ่งมีความสัมพันธ์กับวัตถุจริง ทำให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น

การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจของวัดป่านานาชาติ ส่วนใหญ่จะมีลักษณะการโน้มน้าวใจโดยการนำคำสอนของบุคคลที่มีชื่อเสียง ในด้านของการปฏิบัติธรรม ยึดหลักพระธรรมวินัยที่เคร่งครัดของพระพุทธเจ้าและพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทโท) ซึ่งทำให้พุทธศาสนิกชนเกิดความศรัทธา เลื่อมใส และต้องการปฏิบัติตนตั้งในกรอบแห่งศีลธรรมอันดีงาม ถือได้ว่าทั้งพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทโท) และพระพุทธเจ้า นั้นได้รับการยกย่องทั้งในประเทศและต่างประเทศทางวัดป่านานาชาติจึงได้นำคำสอนของท่านมาจัดเรียงสารเพื่อให้พุทธศาสนิกชนได้ยึดถือเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตน รองลงมา คือ การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจโดยการใช้ภาษาที่กระชับ สั้น ๆ แต่ได้ใจความสำคัญของเนื้อหาซึ่งง่ายต่อการทำความเข้าใจ โดยใช้ภาษาที่ไม่เป็นทางการมากนักและมีการใช้ภาษาบาลีน้อยมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพระมหาอมรวิษณุ ชาติเมธี (2547) ศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาเทคนิคการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทโท) พบว่า หลวงพ่อชาใช้เทคนิคการเผยแผ่ ทั้งที่เหมือนและแตกต่างจากครูบาอาจารย์ร่วมสมัยได้เคยนำมาใช้ในส่วนของงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะเทคนิคการเผยแผ่ที่โดดเด่นของหลวงพ่อชาเพียง คือ การแสดงพระธรรมเทศนา หลวงพ่อชามักจะเทศน์จากประสบการณ์จริง ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และมี

การทำทนายให้นำไปปฏิบัติอยู่เสมอ รวมถึงการทำให้ดูเป็นตัวอย่าง หลวงพ่อชาถือคติทำอย่างที่ชอบ และสอนอย่างที่ทำ (ยถาวัตติ ตถากาโร) ด้วยการสร้างรูปแบบที่เอื้อต่อการปฏิบัติธรรมและนำ สานุศิษย์บำเพ็ญข้อวัตร ปฏิบัติ “ทำให้ดู เป็นอยู่ให้เห็น” ตลอดชีวิตแห่งการเผยแผ่ของท่าน รวมถึง การใช้อุปมา อุปไมย คำสอนของหลวงพ่อามีความโดดเด่นตรงที่มองเห็นเป็นรูปธรรมและเข้าใจ ง่าย เพราะเวลาสอนธรรมท่านมักจะชักอุปมาอุปไมยที่เกี่ยวกับคนและสัตว์ อุปมาอุปไมยที่เกี่ยวกับ สิ่งของเครื่องใช้ใกล้ตัว อุปมา อุปไมยที่เกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อุปมา อุปไมยที่เกี่ยวกับ เหตุการณ์ มาอธิบายเนื้อหาประกอบคำสอนเสมอ รวมถึงการสอนแบบปจฺจนา - วิสัชนา การสอน ลักษณะนี้มีส่วนคล้ายคลึงกับครูบาอาจารย์ท่านอื่นๆ เพียงแต่หลวงพ่อามีลักษณะเฉพาะที่โดดเด่น กว่า กล่าวคือ ท่านมีลูกล่อลูกชน หรือมีลูกเล่น ในการถาม-ตอบปัญหา สามารถยืดหยุ่นและพลิก แผลงประเด็นคำถามตามกลุ่มผู้ฟัง และใช้ภาษาได้เหมาะสมกับผู้ฟัง สามารถนำสิ่งที่ใกล้ตัวมาเป็น สื่อในการแก้ปัญหาได้อย่างทันท่วงที และการให้ฝรั่งสอนฝรั่ง กล่าวได้ว่าเป็นเทคนิคดังกล่าวนี้เอง ทำให้พระพุทธศาสนาเถรวาท (สายวัดหนองป่าพง) แพร่ขยายไปยังต่างประเทศทั้งในยุโรปและ อเมริกา ทำให้วัดและสำนักสาขาของวัดหนองป่าพง ตลอดถึงพระสงฆ์ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ที่เลื่อมใสในหลวงพ่อามีจำนวนมากขึ้น อย่างไม่รู้กี่ตาม แม้ว่าหลวงพ่อชา สุภทฺโท จะใช้เทคนิคใน การเผยแผ่หลากหลายเทคนิค ทว่าท่านกลับมีเป้าหมายในการเผยแผ่อยู่เพียงหนึ่งเดียว นั่นคือ ต้องการเผยแผ่ “ความจริง มากกว่า ความรู้” คำว่า ความจริง ในที่นี้หมายถึง การปฏิบัติจริง และ ได้รับผลแห่งการปฏิบัตินั้นจริง ๆ จนสามารถดับกิเลสได้อย่างสิ้นเชิง หลวงพ่อชามุ่งเผยแผ่บุคลากร ทางศาสนา หรือสร้างศาสนทายาทให้เป็น พระแท้ ควบคู่กันไป แล้วจึงส่งสานุศิษย์ออกเผยแผ่หลัก คำสอน หรือหลักแห่งการครองชีวิตอันประเสริฐ เช่นเดียวกับที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงปฏิบัติ มาแล้ว และสอดคล้องกับแนวคิดปัจจัยที่ช่วยให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ของสมจิตร์ ชิวปรีชา (2535) พบว่า การใช้ภาษาในการพูดสื่อสารหลายคนประสบความสำเร็จ เพราะรู้จักเลือกใช้ถ้อยคำภาษา ได้เหมาะสมแก่ผู้คนคิดใจ การรู้จักเลือกใช้ภาษาหรือคำพูดที่สั้น กระชับรัด จะให้ความประทับใจแก่ ผู้รับสาร ภาษาพูดจะต้องมีความชัดเจนและเข้าใจได้ทันที ฝึกใช้ประโยคสั้น ๆ และง่าย ๆ มากที่สุด อย่าใช้ภาษายากและมีศัพท์สูง ๆ หรือศัพท์ทางวิชาการมากเกินไป เพื่อคนฟังจะได้ติดตาม การพูด ได้ตลอด ผู้สื่อสารที่ดีต้องรู้จักเลือกใช้ถ้อยคำให้เหมาะสมกับบุคลิกภาพ ความสนใจ ทัศนคติ และ พื้นฐานของผู้สื่อสาร ไม่ใช่ศัพท์ที่ฟังยาก ซึ่งแม้ตัวผู้สื่อสารเองก็ยังไม่เข้าใจ ข้อสำคัญอย่าเลียน สำนวนของนักสื่อสารที่มีชื่อเสียง เพราะสำนวนของใครก็ของคนนั้นถ้าจะใช้ก็ควรจะใช้เป็น แนวทางในการฝึกฝนตัวเองจะเหมาะกว่า

#### การสัมภาษณ์เชิงลึก

จากสัมภาษณ์เจ้าอาวาสและพระสงฆ์ 3 รูป สัมภาษณ์บทบาทหน้าที่ของผู้เผยแผ่พระพุทธ

ศาสนาและสัมภพณ์พุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติ กลุ่มละ 7 คน ที่มาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัด ในบทบาทหน้าที่ของผู้รับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจากผลการวิจัย พบว่า การสื่อสารการจัดเรียงสารโรการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่านานาชาติ จากการสัมภพณ์พระสงฆ์ในบทบาทหน้าที่ของผู้เผยแผ่ พบว่า วัดป่านานาชาติมีการจัดเรียงสาร โดยการอธิบายเนื้อหาหลักธรรมและหลักปฏิบัติเป็นขั้นตอนส่วนการสัมภพณ์พุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติ ในบทบาทของผู้รับการเผยแผ่ พบว่า เกิดการรับรู้เพิ่มเติมจากพระสงฆ์ คือ มีการจัดเรียงสาร โดยการอธิบายเนื้อหาหลักธรรมและหลักปฏิบัติเป็นขั้นตอน และการจัดเรียงสาร โดยการเปรียบเทียบในเชิงอุปมา อุปมัย จากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวมนุษย์นำมาเปรียบเทียบ ซึ่งทำให้พุทธศาสนิกชนเกิดความเข้าใจในหลักธรรมะได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งผลงานวิจัยนี้จะสอดคล้องกับงานวิจัยของของพระมหาสมพร อากาศโร (2548) ศึกษางานวิจัยเรื่อง การศึกษาอุปมาอุปไมยในคำสอนของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทโท) พบว่า การสอนโดยใช้เทคนิคแบบอุปมาอุปไมยเป็นวิธีที่โดดเด่นกว่าครูบาอาจารย์ร่วมสมัย คือ เน้นเรื่องของการเข้าถึงหลักธรรม โดยอาศัยองค์ประกอบที่จะนำสู่จุดหมายที่สำคัญคือ บุคคล สถานที่ กาลเวลา หลักธรรม รวมถึงเป็นการอธิบายธรรมให้ผู้ฟังเข้าใจได้อย่างลึกซึ้งและสามารถขจัดความสงสัยได้อย่างชัดเจน เป็นการประยุกต์ให้เหมาะกับบุคคล สถานที่ โอกาส สิ่งแวดล้อม และใช้หลักธรรมให้ถูกจริตผู้ฟัง ในการใช้เทคนิคแบบอุปมาอุปไมย มีปรากฏตั้งแต่สมัยพุทธกาลและในภายหลังพุทธกาล คือ ในมิลินทปัญหาภายหลังพุทธกาล 500 ปี และเป็นเทคนิคที่โดดเด่นที่ท่านพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทโท) นำมาประยุกต์ใช้ในสมัยปัจจุบัน ถือได้ว่าท่านได้นำเอาเทคนิคนี้ใช้ในการบรรยาย อธิบาย เทศนาและการตอบปัญหา เป็นวิธีที่ทำให้เนื้อหาของเรื่องที่ยกมานำเสนอในขณะนั้น ๆ มีน้ำหนักและเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ฟังเข้าใจในคำสอนของพระพุทธศาสนาได้ชัดเจนและลึกซึ้ง ทั้งความไพเราะ ความสละสลวย ความนุ่มนวล ของภาษา เป็นสิ่งที่ปรากฏเป็นลักษณะเฉพาะของการอุปมาอุปไมย

การสื่อสารเพื่อการ โน้มน้าวใจในเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่านานาชาติ จากการสัมภพณ์พระสงฆ์ในบทบาทหน้าที่ของผู้เผยแผ่ พบว่า วัดป่านานาชาติมีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ โดยการนำคำสอนของบุคคลที่มีชื่อเสียงได้รับการยกย่องทั้งในประเทศและต่างประเทศ คือ พระพุทธเจ้าและพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทโท) (2538) และพระพุทธเจ้า โดยการสื่อสารด้วยการใช้ภาษาที่กระชับ ได้ใจความ ชัดหลักทางวิทยาศาสตร์ มิได้ใช้หลักทางไสยศาสตร์เพื่อการ โน้มน้าวใจ ส่วนการสัมภพณ์พุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติ ในบทบาทของผู้รับการเผยแผ่ พบว่า เกิดการรับรู้เพิ่มเติมจากพระสงฆ์ คือ วัดป่านานาชาติมีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ โดยการนำคำสอนของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทโท) (2538) และพระพุทธเจ้า โดยการสื่อสารด้วยการใช้ภาษาที่กระชับ ได้ใจความและมีการใช้การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจโดยการ



อธิบายปัญหาและวิธีปัญหาการหลุดพ้น จากปัญหาในเรื่องต่าง ๆ ทำให้พุทธศาสนิกชนสามารถเข้าใจถึงหลักธรรมและสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิราพร เนติธาดา (2542) ศึกษาวิจัยเรื่อง วิธีการถ่ายทอดธรรมะของหลวงพ่ocha สุภัทโท พบว่า หลวงพ่ocha สุภัทโท มีวิธีการถ่ายทอดธรรมะโดยการพูดเรื่องธรรมะ โดยการพูดเรื่องธรรมะให้ลูกศิษย์ฟัง ปฏิบัติในสิ่งที่พูดให้ฟังไปแล้วให้ดูเป็นตัวอย่าง และให้ลูกศิษย์ทดลองปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเข้าใจด้วยตนเอง การถ่ายทอดธรรมะหลวงพ่ocha สุภัทโท มีวิธีการถ่ายทอดธรรมะโดยการพูดให้ฟังนั้น จะใช้วิธีการใช้คำพูดสั้น ๆ ง่าย ๆ ไม่ใช่คำศัพท์ภาษาบาลี สั้นสกระ ในกรณีที่ทำเป็นต้องใช้จะมีคำอธิบายประกอบ หลวงพ่ocha สุภัทโทใช้การยกตัวอย่างเปรียบเทียบแบบอุปมา อุปมัย ในการอธิบายหัวข้อธรรมะซึ่งเป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม โดยสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบนั้นเป็นธรรมชาติที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งมนุษย์ส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์มาก่อน จึงสามารถสร้างมโนภาพตามตัวอย่างเปรียบเทียบ และเข้าใจธรรมะได้ง่ายขึ้น การถ่ายทอดธรรมะโดยการปฏิบัติให้ดูและให้ปฏิบัติตามนี้เป็นการใช้สัญลักษณ์ โดยผ่านวันจกษาเพื่อสื่อความหมายของการปฏิบัติในบริบทของพระธรรม ซึ่งจะช่วยให้มีความมั่นใจให้กับผู้รับการถ่ายทอดด้วยการเห็นของจริงและได้รับรู้ถึงความรู้สึกจริงจากการปฏิบัติด้วยตนเองหลังจากที่ได้ฟังธรรมะมาก่อนแล้ว ในแง่มุมของการเล่าเรื่องนั้น หลวงพ่ocha สุภัทโทจะเล่าเรื่องที่ใช้ในการยกไปเปรียบเทียบกับธรรมะซึ่งเป็นเรื่องที่เล่านั้นจะเป็นเรื่องสั้น ๆ มีเหตุการณ์เพียง 2-3 เหตุการณ์ มีตัวละครเพียง 1-2 ตัว เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมีความสัมพันธ์กันแบบเป็นผลหลักธรรมชาติ โดยมีความคิดหลัก คือ การใช้สติพิจารณาความไม่แน่นอนของสรรพสิ่งเพื่อนำไปสู่การปล่อยวาง ปฏิบัติสมาธิภาวนา และการปฏิบัติตามหนทางแห่งการดับทุกข์ เรื่องเล่าของหลวงพ่ocha สุภัทโทเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ น่าเชื่อถือ และเป็นที่ยอมรับของลูกศิษย์เนื่องจาก การปฏิบัติตนของท่านสอดคล้องกับสิ่งที่ท่านเล่าและเรื่องที่ท่านเล่านั้นมีความคงเส้นคงวา ตลอดเรื่องเป็นเรื่องจริง และมีคุณค่าในแง่ของศีลธรรมด้วย

ประสิทธิภาพของสื่อที่ใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่านานาชาติจากการสัมภาษณ์พระสงฆ์ในบทบาทหน้าที่ของผู้เผยแผ่และพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติ ในบทบาทของผู้รับการเผยแผ่ มีความคิดเห็นตรงกัน พบว่า สื่อที่มีประสิทธิภาพสูงสุดคือ สื่อบุคคล ได้แก่ พระสงฆ์ของวัดป่านานาชาติปฏิบัติตามหลักพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัดเน้นความสงบ ความเรียบง่าย และเน้นความสามัคคีในหมู่คณะสงฆ์ จึงก่อให้เกิดเป็นความศรัทธาทั้งต่อพระสงฆ์และทางวัด ทำให้มีพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติสนใจมาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัดป่านานาชาติเป็นจำนวนมาก รวมทั้งทางวัดป่านานาชาติมีการใช้ภาษาในการสื่อสารถึงสองภาษา คือ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รองลงมา คือ สื่อเว็บไซต์ เป็นผลทำให้สามารถเข้าถึงพุทธศาสนิกชนชาวต่างชาติได้มากยิ่งขึ้นซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัย



ของ คณินันต์ย์ จันทบุตร และสุบรรณ จันทบุตร (2545) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจของวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีวัดป่านานาชาติ อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อศึกษาความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจของวัดเชิงศึกษาเกี่ยวกับแนวคิด รูปแบบและแนวทางในการดำเนินการกิจ 6 ด้านของคณะสงฆ์ และส่วนที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ในทั้ง 6 ที่พบว่า ด้านการปกครอง วัดป่านานาชาติได้ยึดตามแนววัดหนองป่าพง คือยึดพระธรรมวินัยเป็นหลัก เครื่องครัดในข้อวัตรปฏิบัติ ไม่จับต้องเงินทอง ยึดหลักธรรมที่ว่าด้วยปริหานิยธรรม 7 เน้นความสามัคคีพร้อมเพียงเป็นใหญ่ เครื่องครัดในสิกขาบทเรื่องชุดงควัตร ถันในบาตร ถันมือเดียว วันพระถือเนสัชชิก ไม่นอนตลอดคืน มีการคัดผู้บวชเป็นขั้นตอน เน้นการปฏิบัติเรื่องอาจารย์วัตรและอุปัชฌายวัตร

ปัญหาและอุปสรรคของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่านานาชาติ จากการสัมภาษณ์พระสงฆ์ในบทบาทหน้าที่ของผู้เผยแผ่ พบว่า ไม่พบปัญหาและอุปสรรคในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ เนื่องจากพระสงฆ์ที่วัดป่านานาชาติมีความต้องการที่จะมาศึกษาปฏิบัติพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด และต้องการที่จะมาเรียนรู้ทางด้านวัฒนธรรม ศาสนากับพุทธศาสนิกชนชาวไทย เพื่อที่จะได้ฝึกพระให้มีคุณภาพที่ดีของคณะสงฆ์โดยแท้จริง อีกทั้งทางวัดยังไม่มีความต้องการที่จะเผยแผ่หรือขยายสาขาไปเป็นจำนวนมาก แต่การขยายสาขาต่าง ๆ นั้นส่วนใหญ่เกิดจากแรงศรัทธาของพุทธศาสนิกชนทั้งหลายที่มีความต้องการที่จะศึกษาและปฏิบัติธรรมกับวัดป่านานาชาติ จึงทำได้ให้มีการขยายสาขาหลายแห่ง

● ส่วนพุทธศาสนิกชนชาวต่างชาติในบทบาทของผู้รับการเผยแผ่ พบว่า มีปัญหาและอุปสรรค คือ พุทธศาสนิกชนบางส่วนยังไม่รับรู้ในแก่นแท้ของพระพุทธศาสนาและยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในประวัติความเป็นมาของวัดป่านานาชาติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจของวัฒนธรรมตะวันตกและตะวันออกของ กรรณิการ์ อัสวครเดชา (2550) พบว่าการศึกษากการโน้มน้าวใจระหว่างวัฒนธรรมในแง่ภาษา คือ การปฏิบัติกรข้ามวัฒนธรรมที่เก่าที่สุดด้วยการเรียนรู้ภาษาของอีกฝ่าย โดยทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารจะต้องแปลสัญลักษณ์ของอีกฝ่ายให้เป็นสัญลักษณ์ของตนเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกับการส่งมากที่สุด โดยไม่มีการบิดเบือนกระบวนการแปลวัฒนธรรมไม่อาจแยกออกจากการแปลคำและวลีต่าง ๆ ได้ และรับรู้โดยไม่คำนึงถึงสภาพแวดล้อมไม่ได้ สภาพแวดล้อมหมายถึงวัฒนธรรม ทั้งนี้ภาษาตลาดและคำอุปมาอุปมัยเป็นความเสี่ยงสำหรับการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม แต่ภาษาเท่านั้นไม่สามารถทำให้เกิดการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ในชุมชนที่วัฒนธรรมแตกต่างกันออกไป ในการสื่อสารนั้นควรคำนึงถึงวัฒนธรรมด้วย เมื่อคน 2 คน มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกันมีการปฏิสัมพันธ์กัน จะเกิด

ความไม่เข้าใจกันขึ้น ไม่ว่า 2 คนนั้นจะพูดภาษาเดียวกันหรือไม่ สารที่จะเขียนจะพูดจะต้องมีการแปลเพื่อที่อีกฝ่ายสามารถรับรู้ได้อย่างถูกต้อง

### ข้อจำกัดในการวิจัย

เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยคุณภาพ ในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับ รูปแบบวิธีการจัดเรียงสาร และการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ ประสิทธิภาพของสื่อ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ ซึ่งมีข้อจำกัด คือ มีเวลาในการศึกษาและสังเกตการณ์ยังไม่ต่อเนื่อง ทำให้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับกลุ่มเป้าหมายได้ยังไม่เต็มที่เท่าที่ควร

### ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. การวิจัยในครั้งต่อไปควรที่จะไปศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัดป่านานาชาติ เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. การวิจัยในครั้งต่อไปควรที่จะมีการเก็บข้อมูลจากการจัดเรียงสารและการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ จากสื่อเว็บไซต์ สื่อซิติ เพื่อที่จะได้เป็นข้อมูลเพิ่มเติมขึ้นและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. การวิจัยในครั้งต่อไปควรศึกษาเจาะลึกกับกลุ่มพุทธศาสนิกชนชาวต่างชาติที่ปฏิบัติธรรมอย่างเคร่งครัดในพระพุทธศาสนา ถึงสาเหตุ ปัจจัยที่สนใจเข้ามาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัดป่านานาชาติ
4. การวิจัยในครั้งต่อไปควรที่จะศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของวัดป่านานาชาติในแต่ละสาขา ว่ามีรูปแบบการเผยแพร่อย่างไร มีกลยุทธ์และวิธีการสื่อสารการเผยแพร่โดยใช้ช่องทางการสื่อสารช่องทางใดบ้าง
5. การวิจัยในครั้งต่อไปควรที่จะศึกษาถึงพุทธศาสนิกชนที่เข้ามาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัดส่วนใหญ่มาจากการศรัทธาในตัวพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) หรือในตัวของพระสงฆ์ที่อยู่จำพรรษาอยู่ในวัดป่านานาชาติ

### ข้อเสนอแนะหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยในด้านปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ พบว่าพุทธศาสนิกชนชาวต่างชาติมีปัญหาและอุปสรรคกับบางกลุ่มยังไม่เข้าใจในหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา เนื่องมาจาก ได้รับการเผยแพร่น้อยมาก และบางกลุ่มยังนับถือศาสนาอื่นมาก่อนที่

จะสนใจเข้ามาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัดป่านานาชาติ ฉะนั้นจึงควรที่จะมีการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติให้มากขึ้นกว่าเดิม



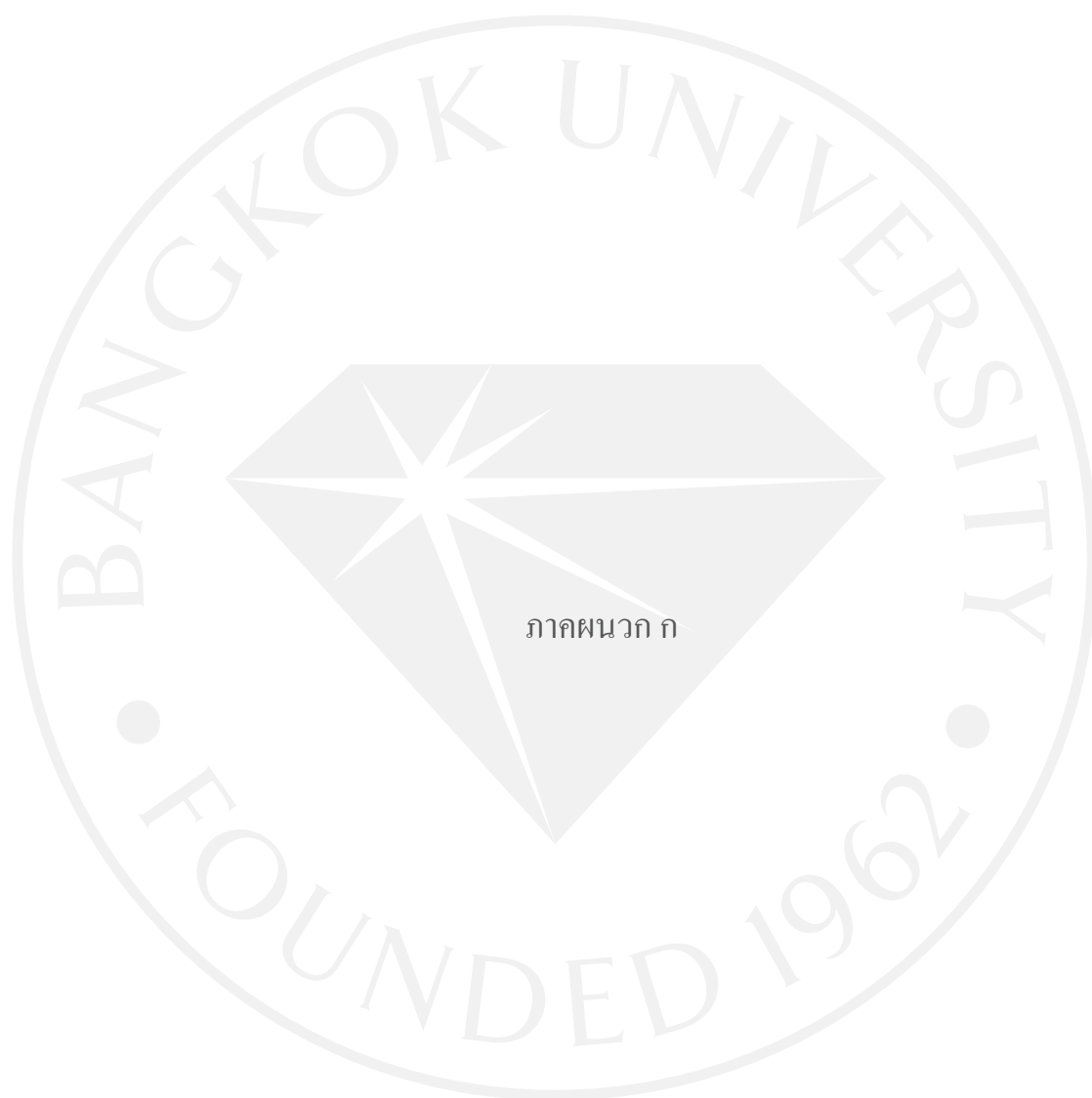
## บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเทพ. (2544). *ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรณีการ์ อัสวกรเดชา. (2550). *การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณินนิตย์ จันทบุตร. (2532). *สถานะและบทบาทของพระพุทธศาสนาในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: กลุ่มประสานงานศาสนาเพื่อสังคม.
- คณินนิตย์ จันทบุตรและสุบรรณ จันทบุตร. (2545). *ความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจของวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีวัดป่านานาชาติ อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี.
- คณะศิษย์วัดป่านานาชาติ. (2546). *ปฏิมอทัย ธรรมกลาเกี่ยวกับการเผยแผ่พุทธธรรมในซีกโลก ตะวันตก*. กรุงเทพฯ: วัดหนองป่าพง.
- คณะศิษย์วัดป่านานาชาติ. (2549). *หมากงะก็ได๋ เซาชะเกี๊ย*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิปัญญาประทีป.
- คณะศิษย์วัดป่านานาชาติ. (2554). *บุญเมตตา*. กรุงเทพฯ: วัดป่านานาชาติ.
- จิราพร เนติธาดา. (2542). *วิธีการถ่ายทอดธรรมะของหลวงพ่อบุชา สุภัทโท*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรงค์ สมพงษ์. (2543). *สื่อสารมวลชนเพื่องานส่งเสริม (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทัศนีย์ จันท. (2533). *การสื่อสารกับการพัฒนาวัฒนธรรมและศาสนา การสื่อสารเพื่อการ พัฒนา*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2537). *การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธรรมเกียรติ กัณโอร. (2542). *สงฆ์กับสื่อ (เพื่อมวลชน) โลกของสื่อ*. กรุงเทพฯ: ที.พี.พี.รินทร์.
- บุญสม เจนใจ. (2527). *พระพุทธศาสนา ศาสนาประจำชาติไทย*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการจัดงาน สัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา.
- ปรมะ สตะเวทิน. (2538). *หลักนิเทศศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 8)*. กรุงเทพฯ: การพิมพ์.
- ปรมะ สตะเวทิน. (2546). *ความหมาย ความสำคัญ วัตถุประสงค์และประเภทของการสื่อสาร หลักและทฤษฎีการสื่อสาร*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ประทุม ฤกษ์กลาง. (2551). *ยุทธศาสตร์การวางแผนการประชาสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

- ประทุม ฤกษ์กลาง. (2552 ก). *ระเบียบวิธีวิจัยการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ประทุม ฤกษ์กลาง. (2552 ข). *พฤติกรรมกรเปิดรับ การใช้ประโยชน์และความต้องการข่าวสารพุทธศาสนของพุทธศาสนิกชนชาวไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- พรชูลี อาชาวอำรุง และคณะ. (2545). *รูปแบบการจัดการศึกษาและการเผยแพร่พระพุทธศาสนาธรรมของวัดในพระพุทธศาสนา : กรณีศึกษาประเภทการเผยแพร่พระพุทธศาสนาธรรมของวัดป่านานาชาติ จังหวัดอุบลราชธานี*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- พระชยสาโร ภิกขุ. (2540). *หนีสักดิ์สิทธิ์*. กรุงเทพฯ: อักษรสัมพันธ์.
- พระชยสาโร ภิกขุ. (2541). *สุขเป็น ก็เป็นสุข*. กรุงเทพฯ: อักษรสัมพันธ์.
- พระชยสาโร ภิกขุ. (2542 ก). *สบาย สบาย สได้ล้พุทธ*. กรุงเทพฯ: คิว พรินท์ แมเนจเม้นท์.
- พระชยสาโร ภิกขุ. (2542 ข). *ไฮเทค ไฮทุกข์*. กรุงเทพฯ: คิว พรินท์ แมเนจเม้นท์.
- พระชยสาโร ภิกขุ. (2551). *ธรรมธรรม*. กรุงเทพฯ: คิว พรินท์ แมเนจเม้นท์.
- พระชยสาโร ภิกขุ. (2552). *เรื่องท่านเล่า*. กรุงเทพฯ: คิว พรินท์ แมเนจเม้นท์.
- พระญาณฉัมโม ภิกขุ. (2549). *ฝรั่งไทยหัวใจเดียวกัน*. กรุงเทพฯ: วิบูลย์การพิมพ์.
- พระโพธิญาณเถร (ชา สุภัทโท). (2538). *อุปลมณี (พิมพ์ครั้งที่ 10)*. กรุงเทพฯ: วัดป่าหนองป่าพง.
- พระมหาสมพร อากาศโร. (2548). *การศึกษาอุปมาอุปไมยในคำสอนของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภัทโท)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาสุภา อุตโท. (2542). *พระสงฆ์ไทยใน 2 ทศวรรษหน้า*. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.
- พระสุเมธาจารย์. (2545). *อันชนกชนนินันมีคุณ*. กรุงเทพฯ: วิบูลย์การพิมพ์.
- พระสุเมธาจารย์. (2554). *อริยสัจ 4*. กรุงเทพฯ: กองทุนธรรมมูชา.
- พระมหาอมรวิชัย ชاعرเมธี. (2547). *ศึกษาเทคนิคการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภัทโท)*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พจน์ี เชนจรรยา, เมตตา กฤตวิทย์ และถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์. (2530). *แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พีชราภรณ์ เอี่ยมสุทธา. (2548). *การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ยูเนสโก หนุนใช้พุทธศาสนาสร้างสันติภาพโลก : การศึกษา - ศาสนา - สาธารณสุข. (2554, 28 พฤษภาคม). *ไทยรัฐ*, หน้า 12.
- วัดป่านานาชาติ. (2554). สืบค้นจาก [www.watpahnachachat.org](http://www.watpahnachachat.org).
- วรวัฒน์ จินตกานนท์. (2549). *“กลยุทธ์การสร้างสาร”*. การสร้างสารในงานนิเทศศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- วิรัช ฤทธิรัตนกุล. (2543). *วาทนิเทศและวาทศิลป์ หลักทฤษฎีและวิธีการปฏิบัติยุคสหสหัสวรรษใหม่*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมจิต ชิวปรีชา. (2535). *วาทวิทยา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2554). *ตัวชี้วัดที่สำคัญ : ผลสำมะโน / สำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ*. สืบค้นจาก [http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/indicator/indSur\\_51.pdf](http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/indicator/indSur_51.pdf).
- อัญชลี ธีรเนตร. (2543). *กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจในหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมร เจริญทุกขนิษัยน. (2550). *การทำหน้าที่เผยแผ่ธรรมะของพระสงฆ์เพื่ออบรมบ่มเพาะศีลธรรมให้พุทธศาสนิกชนกรณีศึกษาพระสงฆ์ผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรนักเผยแผ่ธรรมะทางวิทยุกระจายเสียง โดยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัยร่วมกับ สถาบันการประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อรทัย พนาราม. (2545). *สื่อมวลชนกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, อักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรวรรณ ปิณฑน์โอวาท. (2539). *หลักและปรัชญาของวาทวิทยา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรวรรณ ปิณฑน์โอวาท. (2552). *การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Berlo, K. (1960). *The Process of communication : An Introduction to Theory and Practice*. New York: Holt Rineheart & Winston.
- Schramm, W. (1972). *Communication and Change in Developing Countries*. Honolulu : The University Press of Hawaii





### ข้อมูลทั่วไปของวัดป่านานาชาติ

ข้อมูลของวัดป่านานาชาติ (พระโพธิญาณเถร, 2538) เริ่มจากปี พ.ศ. 2510 ท่านอาจารย์สุเมโธ (ศิษย์ชาวต่างประเทศรูปแรก) ได้ยื่นกิตติศัพท์ความเคร่งครัดในข้อวัตรปฏิบัติของหลวงพ่ोजึงกราบลาพระอุปัชฌาย์ของท่านที่จังหวัดหนองคาย เดินทางมาฝากตัวเป็นศิษย์กับหลวงพ่ ท่านได้เมตตาไว้แต่ตั้งเงื่อนใจว่า ท่านจะมาอยู่ก็ได้ แต่มีข้อแม้ว่าจะไม่หาอะไรมาบำรุงท่านให้ได้ตามอยาก ท่านต้องทำตามระเบียบข้อวัตรเหมือนที่พระเถรไทยเขาทำ ตลอดระยะเวลา 4 ปีที่ป่าพง ท่านอาจารย์สุเมโธได้รับการฝึกฝนเกี่ยวเนื่องด้วยอุบายต่างๆ จากหลวงพ่ ท่านอาจารย์สุเมโธเล่าให้ฟังว่า บางครั้งหลวงพ่จะดุหรือตักเตือนในที่สาธารณะ ทำให้ท่านอายมาก บางครั้งท่านเล่า ให้โยมทั้งศาลาฟังเรื่องที่พระสงฆ์สุเมโธทำไม่สวย ไม่งาม เช่น การฉันทข้าวด้วยมือเปล่าแต่เปิบไม่เป็น ขย่มอาหารขึ้นมาเต็มกำมือแล้วโปะใส่ปาก ใส่จุกเกลอะเทอะไปทั้งหน้า พระเถรและโยมหัวเราะกันลั่นศาลา พระสงฆ์สุเมโธนั้นทั้งโกรธทั้งอาย แต่ก็ทนได้ และพิจารณาว่า นี่เป็นความกรุณาของหลวงพ่ที่ช่วย เปิดเผยความเย่อหยิ่งของพระสงฆ์สุเมโธ ซึ่งมันเป็นจุดบอดที่เรามักจะมองไม่เห็น และยังเป็นอุบายที่ท่านจะ ทดสอบอารมณ์เราว่า มีพื้นฐานที่จะรองรับธรรมะ ได้มากน้อยแค่ไหน

ทุกเช้าเวลาหลวงพ่กลับจากบิณฑบาต จะมีพระเถรหลายองค์ไปรอล้างเท้าท่านระยะแรกๆ ที่พระสงฆ์สุเมโธไปอยู่วัดป่าพง เห็นกิจวัตรนี้ที่ไร ก็นึกก่อนขอตพระเถรเหล่านั้นอยู่ในใจ แต่พ่อยู่นานเข้าก็เป็น ไปด้วย

เช้าวันหนึ่งก่อนที่พระสงฆ์สุเมโธจะรู้ว่าตัวเองเป็นอะไร ก็ปราดเข้าไปอยู่หน้าพระเธรองค์อื่นเสียแล้ว ขณะก้มล้างเท้าถวายท่าน พระสงฆ์สุเมโธได้ยินเสียงนุ่มๆ กลัวเสียงหัวเราะของหลวงพ่ว่า สุเมโธ ขอมแล้วหรือ

เช้าวันหนึ่ง พระสุเมโธกำลังกวาดใบไม้ที่ลานวัด อารมณ์ไม่ดี รู้สึกหงุดหงิดขัดเคือง และรู้สึกว้า ตั้งแต่มาอยู่ที่วัดหนองป่าพงเจอแต่ทุกข์ พอตีหลวงพ่เดินตรงมายังพระสงฆ์สุเมโธ ท่านยิ้มให้พร้อมกับพูดว่า วัดป่าหนองพงทุกข์มาก แล้วท่านก็เดินกลับไป พระสงฆ์สุเมโธสงสัยว่าทำไมหลวงพ่พูดอย่างนี้ กลับไปทบทวนพิจารณาได้สติว่า ทุกข์ไม่ได้เกิดจากวัดหนองป่าพง แต่เกิดจากจิตใจเราต่อมาปี พ.ศ. 2513 ได้มีชาวอเมริกันอีกสองคนเข้ามาบวชที่วัดหนองป่าพง แต่อยู่ได้ราวหนึ่งปีทั้งคู่ก็ลาสิกขาไป คนหนึ่งเป็นนักเขียนได้จับบันทึกคำสอนของหลวงพ่ แล้วนำไปพิมพ์เผยแพร่ ทำให้ชื่อเสียงของหลวงพ่เป็นที่รู้จักในหมู่ชาวต่างประเทศยิ่งขึ้น ส่วนอีกคนเป็นนักจิตวิทยา ชอบวิพากษ์ครูบาอาจารย์ต่างๆ เว้นไว้แต่หลวงพ่องค์เดียวที่เขาเคารพเทิดทูนมาก หลังลาสิกขาบท เมื่อได้พบชาว ภาษาอังกฤษ และลูกศิษย์ฝรั่งเองก็ไม่คุ้นเคยภาษาไทย หลวงพ่ชี้แจงว่า ที่บ้านโยมมีสัตว์เลี้ยงหรือเปล่า อย่างหมา แมว หรือวัวควายอย่างนี้ เวลาฝึกหัดมัน โยม ต้องรู้ภาษาของมันด้วยไหม ถึงแม้มีลูกศิษย์เมืองนอกมาอยู่ด้วยมากๆ อย่างนี้ ก็ไม่ได้เทศน์ให้เขาฟังมากนัก พาเขา ทำเอา

เลย ทำดีได้ดี ถ้าทำไม่ดีก็ได้ของไม่ดี พาเขาทำคุณ เมื่อเขาทำจริง ๆ ก็เลยได้ดี เขาก็เลย เชื่อ

ครั้งหนึ่งเมื่อถูกถามปัญหาเช่นนี้ ท่านตอบแบบขำ ๆ ว่า ไม่ยากหรอกตั้งไปตั้งมาเหมือนควาย เดียวมันก็เป็นเท่านั้นแหละ ศิษย์ชาวออสเตรเลียรูปหนึ่งเล่าถึงบทเรียนอันคุณเคื่อดว่า

วันหนึ่งพระสงฆ์สุเมโธมีเรื่องขัดใจกับพระรูปหนึ่ง รู้สึกโกรธ หงุดหงิดอยู่ทั้งวัน รุ่งเช้าไปบิณฑบาต ก็เดินคิดไปตลอดทาง ขากลับเดินเข้าวัดพอดีสวนทางกับหลวงพ่อบ้านอิมและทักว่า "ก๊อดมอร์นิง" ซึ่งทำให้อารมณ์ของพระสงฆ์สุเมโธเปลี่ยนทันที จากความหงุดหงิดกลายเป็นปลื้มทันที

ถึงเวลาสวดมนต์ทำวัตรเย็น หลวงพ่อให้ผมเข้าไปอุปัฏฐาก ถวายการนวดที่กุฏิของท่าน พระสงฆ์สุเมโธรู้สึกตื่นเต้นดีใจมากกับโอกาสที่หาได้ยากเช่นนั้น เพราะเราเป็นพระใหม่ แต่ขณะที่กำลังถวาย การนวดอยู่อย่างตั้งใจ หลวงพ่อก็ถีบเปรี้ยวเข้าที่ขอดอกที่กำลังพองโตของพระสงฆ์สุเมโธ จนลึ้มกันกระแทกพื้น ท่านคุณใหญ่เลยเถิดว่า "จิตไม่มั่นคง พอไม่ได้ดังใจก็หงุดหงิดขัดเคือง เมื่อได้ตามปรารถนาก็ พูฟ่อง" พระสงฆ์สุเมโธฟังท่านคุณไปหลาย ๆ อย่างแล้ว ก็ไม่โกรธและไม่เสียใจ รู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของท่าน ที่ช่วยชี้ กิเลสของเรา ไม่เช่นนั้น เราคงเป็นคนหลงอารมณ์ไปอีกนาน

นอกจากจริยาวัตรอันงดงามของหลวงพ่อบ้านอิมแล้ว บรรยากาศของวัดหนองป่าพงและกิริยามารยาทของพระเถระ ยังเป็นแรงดลใจให้ผู้มาพบเห็นเกิดความศรัทธาอย่างยิ่ง ดังท่านอาจารย์ชาวต่างชาติรูปหนึ่งเล่าว่า พอผ่านเข้าประตูวัดหนองป่าพงเป็นครั้งแรก ก็เกิดความประหลาดใจ และความประทับใจ ก็เกิดขึ้น เมื่อเห็นบริเวณสถานที่ แม้จะเป็นป่ามีต้นไม้หนาแน่น แต่ทางเดินก็ดูสะอาดไม่มีอะไร เกะกะสาวยตา จากนั้นก็ไปเห็นกุฏิศาลาสะอาดเรียบร้อยที่สุด รู้สึกว่าวัดหนองป่าพงนี้ ระเบียบวินัยดี มากจริง ๆ พอตกตอนเย็นเห็นพระเถระออกมาทำกิจ ท่านเรียบร้อยดี มีกิริยาสำรวมไม่ตื่นเต้น อะไรเลย พระสุเมโธเคยไปวัดอื่น พอพระเถระเห็นพวกฝรั่งก็ปรี๋เข้าหา เข้ามาพูดภาษาอังกฤษ ถามรู้เรื่อง บ้างไม่รู้เรื่องบ้าง ทำเหมือนกับว่า พวกฝรั่งมีอะไรอย่างนั้น

แต่ที่วัดหนองป่าพง บรรดาพระสงฆ์ ญาติโยม ศิษยานุศิษย์ ไม่เห็นมีใครสนใจกับฝรั่ง อย่างผม ท่านนั่งก็สำรวม เดินก็สำรวม มีกิจอะไรต้องทำก็ทำไป ถามก็เงยหน้ามาพูดด้วย ไม่มี อากาเรตื่นเต้นอะไรเลย มีความรู้สึกว่าคุณเหล่านี้ต้องมีของดีแน่ เกิดศรัทธาขึ้นมา

ปีพ.ศ. 2518 จำนวนศิษย์ชาวต่างประเทศในวัดหนองป่าพงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ หลวงพ่อจึงตั้งวัดป่านานาชาติขึ้นที่ป่าช้าบ้านบึงหวาย ซึ่งอยู่ห่างจากวัดหนองป่าพงราว 7-8 กิโลเมตร เพื่อปูพื้นฐานให้พระชาวต่างชาติได้รู้จักปกครองตนเอง โดยมอบให้ท่านอาจารย์สุเมโธดูแล

ประธานสงฆ์วัดป่านานาชาติในสมัยแรก ประสบปัญหาในการปกครองหมู่คณะมาก เพราะ คนฝรั่งมีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง และกล้าแสดงออก จึงสร้างปัญหาให้ประธานสงฆ์ต้องเป็นทุกข์ เสมอ

เมื่อเรื่องถึงหลวงพ่อก็ ท่านจะแนะนำให้ทั้งสองฝ่ายละวางทิฐิมานะ ให้ปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น สำหรับประธานสงฆ์ หลวงพ่อก็แนะนำวิธีปกครองให้ว่า "ถ้าลูกศิษย์ของเรามีเรื่องขัดแย้งกันก็ให้พิจารณาให้ดี อย่าตัดสินว่าผู้มาใหม่ไม่ดี อย่าไปว่าคนนั้นดี คนนี้ไม่ดี ต้องใช้เวลาดูไปนาน ๆ ก่อน คุณปณิธิของเขาไปนาน ๆ อย่าไปคิดว่า ดีหรือไม่ดีเลยทันที เพราะว่าทุกสิ่งทุกอย่างมันไม่แน่นอน ต้องใช้เวลาดูไปก่อน

ศิษย์ชาวต่างประเทศ ต่างเคารพปัญญาบารมีของหลวงพ่เป็นอย่างยิ่ง ท่านเต็มไปด้วยเมตตาธรรม และอารมณ์ขันเบิกบานแจ่มใสอยู่เป็นนิจ มีความสามารถพิเศษในการสื่อสาร และแก้ปัญหาแก่ศิษย์ได้อย่างดีเยี่ยม ชาวต่างประเทศจึงเกิดศรัทธาเข้ามาศึกษาและปฏิบัติธรรมที่ วัดหนองป่าพงและวัดป่านานาชาติ เป็นจำนวนเพิ่มขึ้นตามลำดับ

วัดป่านานาชาติ หนองพระธรรมที่แตกแยกออกมาจากวัดป่าหนองป่าพง ตั้งอยู่ที่บ้านบึงหวาย อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ห่างจากจังหวัดประมาณ 14 กิโลเมตร ตามทางหลวงหมายเลข 226 จัดเป็นสาขาอันดับที่ 19 ของวัดป่าหนองป่าพง และเป็นวัดเดียวของประเทศไทยที่มีพระสงฆ์ชาวต่างชาติปกครองกันเองภายในวัด

เมื่อปี พ.ศ. 2518 โดยมีพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) จากวัดหนองป่าพงเป็นผู้ก่อตั้งวัดป่านานาชาติซึ่งเป็นวัดสายวัดป่า ที่ตั้งอยู่ในบ้านบึงหวาย อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งในต่อนั้นหลวงพ่อก็มีลูกศิษย์พระฝรั่งรูปแรก คือ พระสุเมโธ ได้มาอยู่กับหลวงพ่อก่อนเป็นครั้งแรก หลังจากนั้นก็ได้มีพระฝรั่งทยอยกันเดินทางเข้ามาอยู่กับพระ โพธิญาณเถรมากขึ้น จึงทำให้วัดหนองป่าพงมีพระสงฆ์ทั้งพระไทยและพระต่างชาติ จำพรรษาอยู่เป็นจำนวนมาก ฟินบ่มบาตรก็หายาก พระโพธิญาณเถรจึงอนุญาตให้พระชาวต่างชาติ บางรูปออกหาฟินที่บ้านบึงหวาย ป่าที่มีต้นไม้มีฟินก็หาง่าย ชาวบึงหวายมีจิตศรัทธาในพระสงฆ์วัดหนองป่าพง จึงอาสาช่วยเหลือคณะพระสงฆ์และเณรชุดแรกที่มี 6 รูป เมื่อมีการบ่มบาตรเสร็จเรียบร้อยแล้วตั้งใจปักกลด พักวิเวก ปฏิบัติธรรมต่อ

เมื่ออยู่ได้ 3 วัน ญาติโยมคณะทายกทายิกาบ้านบึงหวายได้กราบหลวงพ่อก่อน เพื่อขออาราธนาให้พระฝรั่งลูกศิษย์ อยู่จำพรรษาที่ป่าช้าบ้านบึงหวาย โดยชาวบ้านช่วยกันจัดสร้างกุฏิเสนาสนะเป็นกระท่อมเล็กๆและศาลามุงหญ้าถวายเป็นที่อาศัยชั่วคราว แรกทีเดียวพระโพธิญาณเถรตั้งชื่อสำนักสาขาใหม่นี้ว่า “วัดป่าอเมริกาวาส” เพราะสมาชิกส่วนใหญ่เป็นชาวอเมริกัน ต่อมาเห็นว่าเป็นการผูกขาดเรื่องเชื้อชาติจึงเปลี่ยนชื่อเป็น “วัดป่านานาชาติ” โดยมีพระสุเมโธเป็นประธานสงฆ์รูปแรก โดยมีพระทั้งหมด 10 รูปและผ้าขาว 1 คน

วัตถุประสงค์แรกเริ่มของพระ โพธิญาณเถร ที่ตั้งวัดป่านานาชาติขึ้นนั้น เพื่อเปิดโอกาสให้ชาวต่างชาติได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาพระพุทธศาสนา อบรมพระธรรมวินัยจนสามารถที่จะออกบวช

ปฏิบัติข้อวัตรปฏิบัติของพระสายวัดป่าเพื่อให้ได้สัมผัสรสแห่งพระธรรมด้วยตนเอง เมื่อได้หลักการปฏิบัติแล้วก็สามารถช่วยประกาศศาสนาในที่ต่าง ๆ ได้

หลวงพ่อกษานกล่าวไว้ว่า “บวชง่ายสึกง่าย บวชยากสึกยาก” จึงเป็นเหตุให้ผู้ที่เข้ามาบวชในวัดป่าได้ ต้องเป็นผู้ที่ตั้งใจจริง ผู้มาขอบวชไม่ว่าจะเป็นอายุเท่าใดต้องมาเป็นผ้าขาว 4-5 เป็นสามเณร 1 ปี เพื่ออบรมบ่มนิสัยให้เหมาะสมแก่สมณะ ก่อนที่จะบวชเป็นพระภิกษุเนื่องจากการสื่อสารใช้ภาษาอังกฤษ ดังนั้นผู้ที่ตั้งใจจะบวชที่นี่จึงต้องมีความรู้ภาษาอังกฤษพอสมควร หลวงพ่อกษานมุ่งหมายให้ที่นี่เป็นที่ฝึกพระให้มีคุณสมบัติเป็นผู้นำ ฝึกประสบการณ์ในการเป็นหัวหน้าสงฆ์และปกครองวัด โดยทำหน้าที่เป็นเจ้าอาวาสวัดด้วย

ในปี พ.ศ. 2519 คณะศรัทธาญาติโยมได้นำกฐินมาทอดและสร้างศาลาใหม่ โดยพระโพธิญาณเถรเป็นผู้ออกแบบและกำหนดขนาดเอง ต่อสร้างมาได้สร้างพระอุโบสถในตำแหน่งที่พบเสมาเก่า เพื่อให้พระสงฆ์สามเณร เนื่องจากพระชาวต่างชาติมีเพิ่มมากขึ้นทุกปี ญาติโยมจึงมีจิตศรัทธาถวายที่ดินเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนปัจจุบันวัดป่านานาชาติมีเนื้อที่วัดทั้งหมด 356 ไร่ 77 หลัง ซึ่งปี พ.ศ. 2536 ได้ทำกำแพงล้อมวัดและได้มีการปลูกป่าทดแทนขึ้นจากเดิมที่เป็นไร่ปอที่ถูกทิ้งร้างไว้ ปัจจุบันได้กลายเป็นป่าที่สมบูรณ์ขึ้นมา และได้พระราชทานวิสุงคามสีมาเป็นวัดในปี พ.ศ. 2541 โดยมีสาขาวัดป่านานาชาติ 2 สาขา คือ วัดภูจ้อมก้อม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี และสำนักสงฆ์เต่าดำ อำเภอไพรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

เจ้าอาวาสวัดป่านานาชาติมีรายชื่อดังต่อไปนี้

- |                    |               |                    |
|--------------------|---------------|--------------------|
| 1. อาจารย์สุเมโท   | ชาวอเมริกัน   | พ.ศ. 2518-2519     |
| 2. อาจารย์ปภาโร    | ชาวอเมริกัน   | พ.ศ. 2520-2521     |
| 3. อาจารย์ชัคโร    | ชาวออสเตรเลีย | พ.ศ. 2522-2524     |
| 4. อาจารย์ปสันโน   | ชาวแคนาดา     | พ.ศ. 2525-2539     |
| 5. อาจารย์ชยสาโร   | ชาวอังกฤษ     | พ.ศ. 2540-2544     |
| 6. อาจารย์ญาณธัมโม | ชาวออสเตรเลีย | พ.ศ. 2545-2550     |
| 7. อาจารย์เกวลี    | ชาวเยอรมัน    | พ.ศ. 2551-ปัจจุบัน |

ปัจจุบัน พระเถรสังกัดวัดป่านานาชาติที่อยู่เมืองไทยทั้งหมด ประมาณ 40 รูป รวม 18 สัญชาติ เป็นชาวอเมริกัน 10 รูป เยอรมัน 6 รูป ออสเตรเลีย 4 รูป อังกฤษ 3 รูป ฮอลแลนด์ 2 รูป แคนาดา 2 รูป มาเลเซีย 2 รูป อิสราเอล 2 รูป สาธารณะรัฐเซีย 1 รูป สโลวักเกีย 1 รูป สวิตเซอร์แลนด์ 1 รูป นิวซีแลนด์ 1 รูป โคนิเซีย 1 รูป ศรีลังกา 1 รูป เนปาล 1 รูป ฟิลิปปินส์ 1 รูป และไทย ประเทศละ 1 รูป

แต่จะพระสงฆ์ที่จำพรรษาอยู่วัดป่านานาชาติเพียง 15-20 รูป เนื่องมาจากวัดป่านานาชาติเป็นวัดแม่แบบของพระชาวต่างชาติ จึงทำให้พระบางรูปไปจำพรรษาที่สาขาอื่น เพื่อเป็นการ

แลกเปลี่ยนความรู้กับพระไทย พร้อมทั้งเป็นการไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้กับพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติในวัดอื่น แล้วนำประสบการณ์ความรู้ที่ได้จากการจำพรรษามาแลกเปลี่ยนความรู้กับพระชาวต่างชาติด้วยกันภายในวัด เพื่อที่จะเป็นการนำความรู้ต่าง ๆ ที่ได้มาพัฒนาและปรับใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติในครั้งต่อไป

#### การเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ

ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่านานาชาติ (คณะศิษย์วัดป่านานาชาติ, 2546) เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519 พระสุเมโธได้เดินทางกลับไปเยี่ยมบิดามารดา ที่เมืองแซน ดีเอโก ประเทศสหรัฐอเมริกา จากกลับเมืองไทย ท่านได้แวะที่ประเทศอังกฤษ โดยพำนักที่พุทธวิหารธรรมประทีป ซึ่งอยู่กลางกรุงลอนดอน ซึ่งพุทธวิหารแห่งนี้จัดตั้งขึ้นโดย มูลนิธิกิจการสงฆ์แห่งประเทศไทย มีจุดประสงค์ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนพระภิกษุฝ่ายเถรวาท

ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศอังกฤษ แต่มีปัญหาขาดแคลนพระสงฆ์ที่จะอยู่เป็นหลัก ทางมูลนิธิเคยนิมิตต์พระฝรั่งลูกศิษย์ของท่านพระอาจารย์หลวงตามหาบัว แห่งวัดป่าบ้านตาด แต่ขณะนั้นท่านยังไม่พร้อม แต่เมื่อสมาชิกของมูลนิธิได้พบพระสุเมโธก็เกิดความศรัทธาเลื่อมใส จึงนิมนต์ให้ท่านมาอยู่เป็นประจำ แต่พระสุเมโธไม่ได้ตกลงรับคำ ได้เพียงนำความนั้นมากราบเรียนพระโพธิญาณเถร

จากวันนั้นอีกไม่นานประธานมูลนิธิ คือ นายฮอร์ช ชาร์ป ก็ได้เดินทางมาเมืองไทย เพื่อกราบนิมนต์พระโพธิญาณเถรไปสำรวจความเหมาะสมและเป็นไปได้ ในการจัดตั้งสำนักสาขาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศอังกฤษ พระโพธิญาณเถรได้รับนิมนต์ทันที แต่ได้อนุญาตให้ประธานมูลนิธิ พักอยู่ที่วัดหนองป่าพงระยะหนึ่ง และในระหว่างที่พำนักอยู่นั้นก็ให้ปฏิบัติเหมือนพุทธศาสนิกชนทั่วไป คือนอนศาลา กินข้าวในกะละมังวันละมื้อ ถึงเวลาทำกิจวัตรเช่นเดียวกับคนอื่น ๆ เมื่อได้รับทดสอบจิตใจ ความอดทน จริตใจและจริงใจของประธานมูลนิธิจนเป็นที่พอใจแล้ว พระโพธิญาณเถรจึงรับคำอารณานั้น

เดือนพฤษภาคม ปี พ.ศ. 2520 พระโพธิญาณเถรได้เดินทางไปประเทศอังกฤษพร้อมด้วยพระสุเมโธ จากการไปเยือนครั้งนั้น อาจจะเป็นเพราะว่าท่านใครจะทดสอบลูกศิษย์ของท่านในเรื่องการปล่อยวาง เมื่อท่านมาจึงให้พระสุเมโธกับศิษย์พระฝรั่งอีกสามรูปอยู่ต่อไปที่แฮมสเตอร์ โดยมีเงื่อนไขว่า มูลนิธิต้องจัดหาสถานที่ ๆ เป็นป่าอันเหมาะสม ให้ลูกศิษย์ของท่านอาศัยปฏิบัติธรรม และเผยแผ่พระศาสนาต่อไป

ในปีแรกนั้น มีแต่ความทุกข์ยากเป็นอันมาก ลองนึกภาพดูก็จะเห็นได้ว่า "พระภิกษุ" นั้น แม้ท่านจะเป็นพระฝรั่ง แต่ท่านมาจากวัดหนองป่าพง ซึ่งเป็น "วัดป่า" ท่านเคยชินกับการอยู่ป่า อันเป็น



ที่วิวะ ร่มรื่น ปลอดภัย ห่างไกลจากผู้คนและสิ่ง กระทบจากภายนอก ไปไหนมาไหนก็มีแต่คน เคารพกราบไหว้ และนำของมาถวาย แต่แล้วเอาท่านมาอยู่ในห้องแคบ ๆ อับ ๆ ในย่านจอแจของ เมืองหลวงใกล้กับร้านขายเหล้า

อีกทั้งสภาพอากาศในบางฤดูของกรุงลอนดอนก็ขี้แย เวลาออกบิณฑบาตก็ไม่มีคนใส่ บาตร บางครั้งยังมีคนมาพูดจาดูหมิ่นด่าทอ หาว่าเป็นขอทาน เป็นต้น ประกอบกับ ในขณะ กรรมกรมูลณี เองที่นิมนต์ท่านมา ก็มีความขัดแย้งกันในเรื่องการหาสถานที่ อันเหมาะสม และ บทบาทของพระสงฆ์ซึ่งควรจะปรับอย่างไรให้เข้ากับสภาพสังคมของ คนอังกฤษ เกิดความสับสน จนบางคนคิดว่า ในประเทศเช่นนี้ บางทีพระอาจจะไม่ เหมาะที่จะไปอยู่ในป่า ดังนี้แล้ว จึงเห็นได้ว่า เป็นระยะเวลาที่มีแต่ความยุ่งยากลำบาก มาก บุคคลทั่วไปอาจเกิดความท้อแท้ได้ง่ายๆ อย่างไรก็ตาม พระสุเมโธกับคณะผู้ได้รับ การฝึกให้มีความอดทนและตั้งมั่นอยู่ในพระวินัย ก็สามารถอยู่ต่อไป ด้วยความสงบ อาจถือได้ว่า เป็นช่วงเวลาที่ท่านใช้ฝึกขันติธรรมและการ “ปล่อยวาง ไปด้วยในตัว”

กิจวัตรประจำวันของพระภิกษุคงดำเนินไปตามแบบที่เคยปฏิบัติอยู่ในเมืองไทย เช่น สวด มนต์เช้า-เย็น สนทนาธรรมและแนะนำการฝึกกรรมฐาน แก่ผู้ที่สนใจสมัครมา รับการฝึก ณ พระ วิหารแห่งนั้น ออกบิณฑบาตทุกเช้าแม้จะไม่ได้อาหาร พระโพธิญาณเถรเคยสอนว่า การออก บิณฑบาตนั้น มิใช่มุ่งจะเอาแต่ “อาหาร” แต่มุ่งเอา “คน” หมายความว่า ในการออกเดินไปตามถนน อาจมีบางคนที่เขาสนใจอยากจะรู้ จะเข้ามา ทักทายสอบถามว่าเป็นใคร มาทำอะไรที่นี้ นับถือ ศาสนาอะไร เป็นต้น ก็จะเป็นโอกาส ได้ชี้แจงให้เข้าใจพอสมควร และจะได้เชื้อเชิญให้มาฟัง คำอธิบายอย่างละเอียด และฝึกกรรมฐานที่พระวิหารต่อไป

ในฤดูใบไม้ผลิของปี พ.ศ. 2521 มีสิ่งอัศจรรย์อย่างหนึ่งเกิดขึ้น คือเช้าวันหนึ่ง พระสุเมโธ ออกบิณฑบาตอันเป็นกิจวัตรของท่าน แลวแฮมสเตดสีธ ไปเจอกับนักวิ่งออกกำลังกายคนหนึ่ง ซึ่งนัก วิ่งผู้นี้ได้เกิดความประทับใจในท่าทางของพระภิกษุ จึงเข้ามาสนทนาด้วย ซึ่งต่อมาท่านผู้นี้ได้ซื้อป่า ไร่แห่งหนึ่ง ชื่อว่า แฮมเมอร์วูด อยู่ในแคว้นซัสเซกส์ เนื้อที่ประมาณ 370 ไร่ โดยตั้งใจจะบำรุงรักษา ให้คงสภาพป่าอย่างสมัยก่อน แต่ท่านก็เข้าใจดีว่างานเช่นนี้เหลือกำลังที่คน ๆ เดียวจะทำได้ แม้ท่าน จะไม่ได้เป็นพุทธศาสนิกชน ท่านก็มีใจกว้างพอที่จะเล็งเห็นว่าพระภิกษุคณะนี้ น่าจะเป็นผู้ดูแล รักษาป่าให้คงสภาพเหมือนเดิมได้เป็นอย่างดี

ท่านสมัครเข้ารับการฝึกกรรมฐานที่ท่านสุเมโธจัดขึ้นที่ศูนย์พุทธศาสนา โอ๊คเคน โฮลท์ ใกล้เมืองออกฟอร์ด แล้วในที่สุดท่านก็ยกป่าแห่งนี้ให้แก่คณะสงฆ์ ถือได้ว่าสถานที่ ๆ จะเป็นวัดป่า

ในประเทศอังกฤษได้ก่อกำเนิดขึ้นแล้ว ณ บัดนั้น

แม้จะได้ปามาแล้วก็เข้าไปอยู่ไม่ได้ เพราะยังติดขัดด้วยกฎหมายของประเทศอังกฤษ ที่ห้ามไม่ให้สร้างอาคารถาวรขึ้นในป่า ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2521 พระสุเมโธและคณะจึงต้องจำพรรษา ณ ศูนย์พุทธศาสนาที่ไอ้เคนโซลท์ และปล่อยให้คณะกรรมการมูลนิธิแก้ปัญหาต่อไป

ต้นปี พ.ศ. 2522 ท่านอาจารย์ชาเดินทางมาประเทศอังกฤษ เพื่อจะดูความเป็นอยู่ของคุณศิษย์ของท่าน พอถึงช่วงนั้นนายฮอร์ช ซาร์ปได้รับข่าวการบอกขายบ้านใหญ่หลังหนึ่ง ใกล้เคียง ๆ กับป่าแฮมเมอร์วูด โดยบ้านหลังนี้มีชื่อว่า บ้านชิตเฮิสต์ ซึ่งในการซื้อบ้านหลังนี้เป็นการเสี่ยงมากจึงยังไม่มีความเป็นเอกฉันท์ในคณะกรรมการ เพราะเงินที่จะซื้อบ้านนั้น จะต้องได้มาจากการขายพุทธวิหารและทาวนเฮาส์ใกล้เคียง ซึ่งได้ค่าเช่าเป็นประจำมาเป็นค่าใช้จ่ายของมูลนิธิประกอบกับบ้านหลังนี้ทรุดโทรมมาก โดยไม่แน่ใจว่าจะเข้าไปอยู่ได้หรือไม่ พร้อมทั้งยังมีการถกเถียงกันอยู่นานมากในการที่จะจัดสร้างวัดขึ้นที่นี่

เมื่อพระโพธิญาณเถรมาเห็นสภาพการณ์ เช่นนั้น ท่านก็ปรารภว่า ท่านเห็นจะต้องนำคุณศิษย์ของท่านกลับเมืองไทย ท่านปรารภเสร็จแล้วท่านก็เดินทางต่อไปยังสหรัฐอเมริกา ในที่สุดมูลนิธิ ก็ตัดสินใจซื้อบ้านชิตเฮิสต์ และในวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2522 ได้รวบรวมข่าวของขงนั้รถ เดินทางออกจาก กรุงลอนดอน มุ่งสู่ซัสเซกส์

บ้านชิตเฮิสต์ ทรุดโทรมจริง ๆ ซ้ำรุดเสียหายจนไม่สามารถเข้าไปอยู่ได้ เมื่อเข้าไปดูครั้งแรก ปรากฏว่าในจำนวนห้องทั้งหมดประมาณยี่สิบห้องที่จะซ่อมแซม ให้พอใช้การได้มีเพียงสี่ห้องเท่านั้น ไฟฟ้าก็ไม่มี หลังคารั่ว พื้นผุพัง ท่อน้ำแตก น้ำไหลประอะผนังตึก กัดผนังกร่อนเป็นแถบๆ มีลัทธิเพเหระเก่าๆ สมัยก่อนสงครามโลก ทับถมอยู่เต็มภายในบ้าน อาคารภายนอกหลังเล็กหลังน้อยก็อยู่ในสภาพทรุดโทรมใช้การไม่ได้เลย ภายนอกตัวบ้านหญ้าขึ้นรกเป็นป่า มีรถยนต์ฝู ๆ จมดินระเกะระกะอยู่ทั่วบริเวณบ้าน

ในสภาพเช่นนี้ คณะที่อพยพมาด้วยกันไม่มีทางเลือก นอกจากจะต้องช่วย กันบูรณะซ่อมแซมต่อไป ผู้ที่ไม่เห็นด้วยก็ตีตัวจากไป ที่เหลืออยู่ก็ก้มหน้าลงมือทำงาน และเป็นงานที่ต้องลงแรงทำกันเองทั้งสิ้น

ฤดูร้อนปีนั้นอากาศแจ่มใส มีอาสาสมัครพลัดเปลี่ยนกันมาช่วยทำงานกัน อย่างหนักแต่รำเริงสนุกสนาน ได้อาศัยพักอยู่ในกระท่อมเป็นการชั่วคราวไปก่อน ในพรรษานั้นพุทธบริษัทที่มาอยู่ ณ ที่นั้น มีพระภิกษุทุกรูป สามเณรสองคน อนาคาริกแปดคน มีสตรีที่เข้ามาฝึกเตรียมจะบวชเป็นแม่

ชีลีคน กับฆราวาสสามสี่คนที่พลัดเปลี่ยนกันมาอยู่เป็นระยะ ๆ สำหรับแม่นั้นได้ใช้กระท่อมหลังเล็ก ๆ รกล้างป่าแสมเมอร์วูด เป็นที่พัก สถานพำนักจิตแห่งนี้ ได้ค่อย ๆ พัฒนาขึ้นเป็นสำนักสงฆ์ และสำนักแม่ชี ในเวลาต่อมา

สถานีวิทยา บี.บี.ซี.ออกอากาศบทความเรื่อง “พระพุทธองค์เสด็จสู่ชัศเชกซ์แล้ว” ก่อให้เกิดความสนใจขึ้นในหมู่มชนทั่วไปในชั้นแรกนั้น คนในท้องถิ่นยังมีความเคลงใจอยู่บางคนรังเกียจ คิดว่าเป็นการรุกรานของพวกนอกศาสนา คือพวกไม่มีพระเจ้า หลงใหลบูชารูปปั้น และเทียวเดินภิกขาจารไปตามท้องถนน แต่หลังจากที่ได้ทำความเข้าใจกัน และได้เห็นความเคร่งครัดในพระวินัย ประพฤติปฏิบัติในทางที่ไม่เป็นพิษเป็นภัยต่อผู้ใด สุภาพสงบเสถียรและถ่อมตน ความเข้าใจอันดีนี้ จึงเกิดขึ้นในที่สุด คณะกรรมการบริหารตำบลได้ยินยอมรับฐานะของวัดชิตเฮิสต์ให้มีอิสระที่จะฝึกอบรม สั่งสอนพระภิกษุสามเณร และแม่ชีได้ พร้อมทั้งยังสามารถดำเนินชีวิตตามวิถีทางและขนบประเพณีของวัดในพระพุทธศาสนา

คำรับรอง หรือคำอนุญาตนี้ตกมาใน พ.ศ. 2524 แต่มาถึงช่วงนั้น วัดได้พัฒนาไปแล้วหลาย ๆ ด้าน จากการทำงานกันอย่างหนักในฤดูร้อนของปี พ.ศ. 2522 ได้ตัดแปลงเป็นห้องครัวขึ้นห้องหนึ่ง แต่ต้องทนต่อความหนาวเหน็บตลอดฤดูหนาวจนกว่าจะได้เตาฟืนมาใช้ในเดือนมีนาคมของปี พ.ศ. 2523 เพื่อให้ความอบอุ่นแก่ตัวติกได้ตัดแปลงส่วนหนึ่งของอาคาร โดยรื้อพื้นและประตูหน้าต่างตั้งชั้นล่างจกดชั้นบนแล้วสร้างเป็นห้องพระตลอดฤดูหนาวครั้งที่สองงานต้องหยุดชะงักเพราะขาดปัจจัย ท่านสุเมโธ จึงตัดสินใจว่าเป็นโอกาสอันดีที่ได้หยุดงานแล้วพากันปฏิบัติธรรมกันอย่างจริงจัง หรือเรียกกันว่า รีทรีต (Retreat) เลยกกลายเป็นธรรมเนียมที่ปฏิบัติกันสืบมา

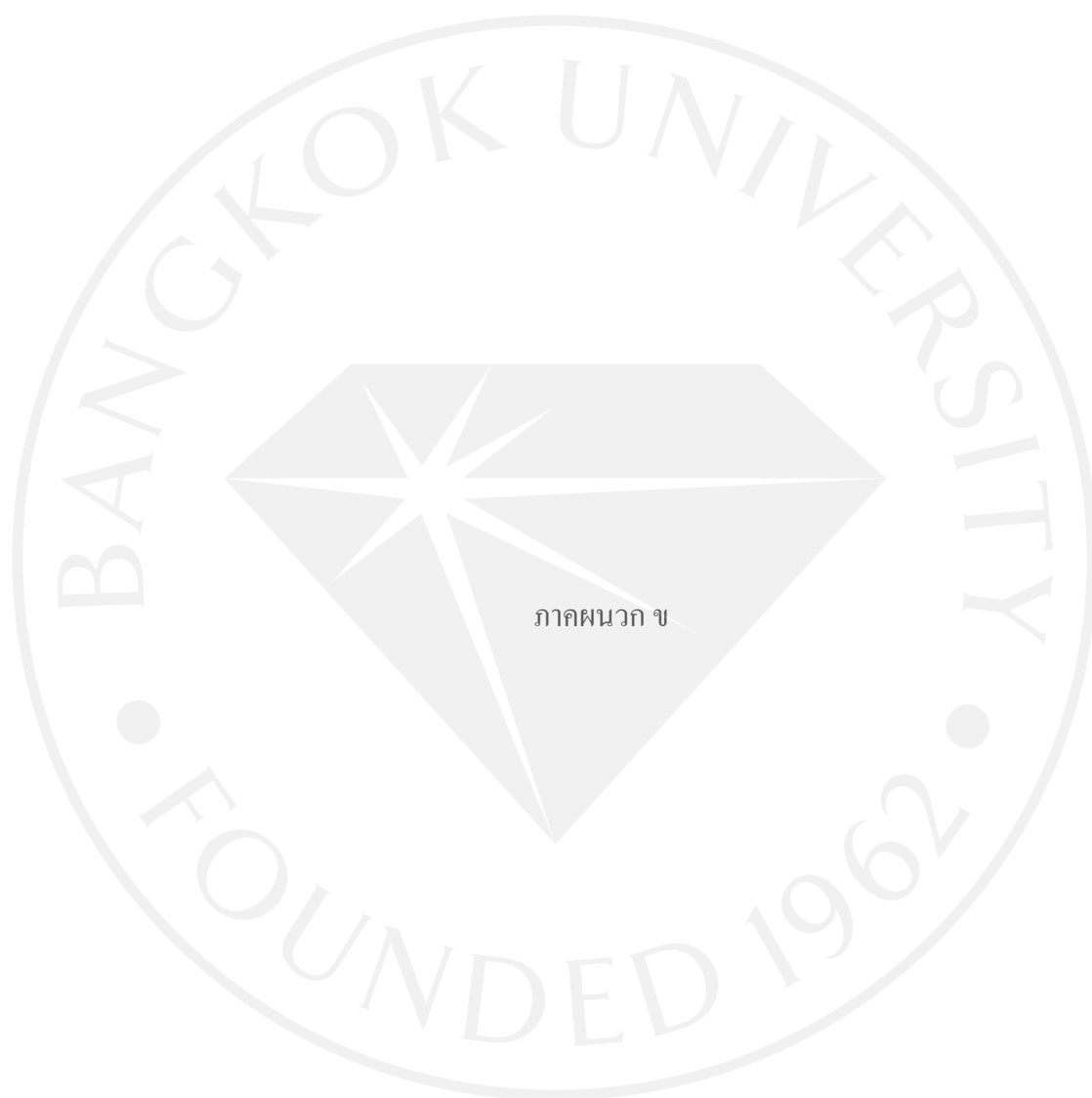
ในตอนท้ายของระยะการปฏิบัติธรรมนี้ คือในเดือนกุมภาพันธ์ปี พ.ศ. 2524 พระพุทธองค์ได้เสด็จ มาสู่ชัศเชกซ์ โดยมาในรูปพระพุทธรูปปฏิมาประธาน นำหนักครึ่งตัน ซึ่งพุทธบริษัทในประเทศไทยได้กรุณาส่งมาให้กับทางวัด ทำให้ทุกคนมีกำลังใจลงมือทำงานกันต่อไปโดยไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย และในวันก่อนวันอาสาฬหบูชาห้องพระก็เสร็จเรียบร้อยพร้อมก็มีพระพุทธรูปปฏิมาตั้งประดิษฐานอยู่อย่างสง่างาม

ในช่วง แรกๆ นั้น นอกจากจะมีการปฏิบัติธรรมระยะสั้น เวลาส่วนใหญ่จะหมดไปกับการทำงาน บางครั้งต้องทำจนดิ้นรนเพื่อให้งานเสร็จ ครั้งหนึ่งท่านบิกลีกระท่อมทำท่าจะพัง จึงต้องเร่งซ่อมแซมเป็นการด่วน บางคนเหนื่อยและบ่นว่าไม่มีเวลาทำสมาธิภาวนา แต่ส่วนใหญ่จะเข้าใจว่าช่วงนั้นเป็นระยะเวลาแห่งการเริ่มต้น อันที่จริงแล้วเป็นเวลาที่ดีมากในการฝึกพระวินัยมีการอบรม

ตั้งสอนที่ดีมีการสนับสนุนพอสมควรและมีคณะสงฆ์ที่เป็นบิณฑบาตมั่นคง

ขณะนี้ เลขานุการของพระสุเมโธแทนที่จะจดลงไปว่า มีกิจรับนิมนต์ไปข้างนอกวันไหนบ้าง กลับต้องมาจดบันทึกว่า ท่านอยู่วัดวันไหน ได้มีความเข้าใจมากขึ้นถึงความเป็นจริง และความรู้สึกชอบในวิถีดำเนินชีวิตของพระสงฆ์ทั้งในหมู่ผู้ที่สมัครจะเข้ามาบวชและฆราวาสทั่วไปโดยเป็นที่แน่นอนแล้วว่าวิถีชีวิตเช่นนี้ สามารถจะดำเนินไปได้ในประเทศอังกฤษ

ในการเผยแผ่ไปยังอังกฤษแล้ว ยังมีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปยังประเทศต่างๆ อีกมากมาย ซึ่งพระที่ไปจากวัดป่าอานาชาติ ได้ตั้งสาขาในต่างประเทศ ทั้งหมด 13 แห่ง กระจายอยู่ในอังกฤษ, อิตาลี ฝรั่งเศส สวิสเซอร์แลนด์ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอเมริกา เป็นตัวอย่างในการปฏิบัติ ให้ญาติโยมทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ได้เข้ามาศึกษาเป็นจำนวนมากทุกปี มีพระเถรที่เคยผ่านการอบรม จากวัดป่าอานาชาติและยังครองเพศบรรพชิตอยู่ถึง 100 กว่ารูป มาจาก 27 เชื้อชาติ รวมทั้งยังมีสาขาอยู่ในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก และในปัจจุบันวัดป่าอานาชาติ จังหวัดอุบลราชธานี มีพระทั้งหมด 40 รูป ปัจจุบัน พระเถรสังกัดวัดป่าอานาชาติที่อยู่เมืองไทยทั้งหมด ประมาณ 40 รูป รวม 18 สัญชาติ เป็นชาวอเมริกัน 10 รูป เยอรมัน 6 รูป ออสเตรเลีย 4 รูป อังกฤษ 3 รูป ฮอลแลนด์ 2 รูป แคนาดา 2 รูป มาเลเซีย 2 รูป อิสราเอล 2 รูป สาธารณรัฐเช็ก สโลวักเกีย สวิสเซอร์แลนด์ นอร์เวย์ นิวซีแลนด์อื่น โคนิเซีย ศรีลังกา เนปาล ฟิลิปปินส์ และไทย ประเทศละ 1 รูป



### บทสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

กลุ่มที่ 1 เจ้าอาวาสและพระสงฆ์ รวมทั้งหมด 3 รูปสัมภาษณ์ในบทบาทหน้าที่ผู้เผยแผ่พระพุทธศาสนา

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า

#### 1. วัดป่านานาชาติมีวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติอย่างไร

วัดป่านานาชาติเป็นสาขาที่ 19 ของวัดหนองป่าพง ที่มีพระเป็นชาวต่างชาติทั้งหมด ซึ่งจุดประสงค์ในการมาศึกษาและปฏิบัติธรรมของพระแต่ละรูปมีจุดประสงค์ คือ การต้องการความเป็นส่วนตัว เน้นความเงียบสงบ ในการที่จะเรียนรู้พระพุทธศาสนาและฝึกปฏิบัติพระธรรมวินัย รวมถึงหาวิธีการดับทุกข์ส่วนตัว ซึ่งวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของทางวัดป่านานาชาติ ยังไม่มีนโยบายที่จะเผยแผ่แต่อย่างใด แต่ที่มีการขยายสาขาไปทั้งในประเทศและต่างประเทศนั้นเกิดจากผลทางอ้อม นั้นสืบเนื่องมาจากบุญบารมีของพระโพธิญาณเถร และการปฏิบัติพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัดของพระชาวต่างชาติ จึงทำให้พุทธศาสนิกชนชาวไทยและพุทธศาสนิกชนชาวต่างชาติ เกิด ความเลื่อมใส ศรัทธา ส่งผลให้พุทธศาสนิกชนชาวไทยและพุทธศาสนิกชนชาวต่างชาติ สนใจที่จะมาศึกษาและปฏิบัติกับทางวัดป่านานาชาติ และทำให้เกิดการขยายสาขาไปทั้งในประเทศและต่างประเทศเป็นจำนวนมาก อาทิเช่น พระสุเมโธท่านได้เดินทางกลับไปยังประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นบ้านเกิดของท่าน เมื่อมูลนิธิกิจการสงฆ์แห่งประเทศไทยเห็นท่านพระสุเมโธปฏิบัติตนอย่างเคร่งครัดตามพระธรรมวินัย เลยเกิดความเลื่อมใส ศรัทธา จึงนิมนต์ให้ท่านอยู่ประจำและมีการสร้างวัดอยู่ที่นั่น ซึ่งถือว่าเป็นการขยายสาขาไปยังต่างประเทศเป็นครั้งแรก และหลังจากนั้นเป็นต้นมาก็มีการขยายสาขาไปอีกหลายประเทศ ทั้งหมด 13 แห่ง กระจายอยู่ในอังกฤษ อิตาลี ฝรั่งเศส สวิตเซอร์แลนด์ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์, และอเมริกา เป็นตัวอย่างในการปฏิบัติให้ญาติโยมพุทธศาสนิกชนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ได้เข้ามาศึกษาเป็นจำนวนมากทุกปี โดยมีพระเถรที่เคยผ่านการอบรม จากวัดป่านานาชาติและยังครองเพศบรรพชิตอยู่ถึง 100 กว่ารูป มาจาก 27 เชื้อชาติ

ในปัจจุบันวัดป่านานาชาติ จังหวัดอุบลราชธานี มีพระทั้งหมด 40 รูป ปัจจุบัน พระเถรสังกัดวัดป่านานาชาติที่อยู่เมืองไทยทั้งหมด ประมาณ 40 รูป รวม 18 สัญชาติ เป็นชาวอเมริกัน 10 รูป เยอรมัน 6 รูป ออสเตรเลีย 4 รูป อังกฤษ 3 รูป ฮอลแลนด์ 2 รูป แคนาดา 2 รูป มาเลเซีย 2 รูป อิสราเอล 2 รูป สาธารณรัฐเช็ก สโลวักเกีย สวิตเซอร์แลนด์ นอร์เวย์ นิวซีแลนด์อิน โดนิเซีย ศรีลังกา เนปาล ฟิลิปปินส์ และไทย ประเทศละ 1 รูป

แต่จะจำพรรษาอยู่วัดเพียง 15-20 รูป สืบเนื่องมาจากวัดป่านานาชาติเป็นวัดแม่แบบของพระชาวต่างชาติ จึงทำให้พระบางรูปไปจำพรรษาที่สาขาอื่น เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้กับพระไทย พร้อมทั้งเป็นการไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้กับพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติใน



วัดอื่น แล้วนำประสบการณ์ความรู้ที่ได้จากการจำพรรษามาแลกเปลี่ยนความรู้กับพระชาวต่างชาติด้วยกันภายในวัด เพื่อที่จะเป็นการนำความรู้ต่าง ๆ ที่ได้มาพัฒนาและปรับใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในครั้งต่อไป

การที่จะเข้ามาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับวัดป่านานาชาติ ซึ่งในแต่ละครั้งทางวัดจะรับพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติเข้ามาอบรมไม่เกินครั้งละ 12 คน เนื่องจากจะได้เข้าถึงและดูแลพุทธศาสนิกชนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้ทั่วถึง และทางวัดป่านานาชาติยังมีความต้องการที่จะให้พุทธศาสนิกชนรักษากฎกติกการปฏิบัติตนที่เน้นความเรียบง่ายในการเข้ามาอยู่ในวัด เพื่อที่จะทำให้เป็นการฝึกปฏิบัติตนโดยไม่ยึดกับวัตถุสิ่งของใด ๆ

2. วัดป่านานาชาติมีการจัดเรียงสารในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติอย่างไร ทางวัดป่านานาชาติมีรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติให้กับพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยการจัดเรียงสารโดยการอธิบายเนื้อหาหลักธรรมแลหลักปฏิบัติเป็นขั้นตอนคือ การยืดอกหลักธรรมและคำสอนของพระโพธิญาณเถรและพระพุทธเจ้ามาสอนและปฏิบัติ โดยการอธิบายจากเนื้อหาหลักธรรม คำสอน ด้วยการเล่าเรื่องต่าง ๆ และสอดแทรกหลักธรรมจากเรื่องที่ยากไปหาเรื่องที่ย่อยง่าย พร้อมทั้งยังมีการยกตัวอย่างมาอธิบายประกอบ เพื่อที่จะให้เห็นภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ส่วนหลักปฏิบัติจะมีวิธีการสอนโดยการสอนจากการอธิบายให้เห็นภาพที่ชัดเจน แล้วจึงนำไปสู่ขั้นตอนการปฏิบัติทีละขั้น เริ่มจากการปฏิบัติจากขั้นตอนที่ย่อยไปสู่วิธีการที่ยากขึ้น เพื่อที่จะทำให้พุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติเข้าใจในหลักธรรม และนำกลับไปปฏิบัติได้ง่ายขึ้น

3. วัดป่านานาชาติมีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติอย่างไร

วัดป่านานาชาติจะใช้การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ โดยการยืดอกคำสอนของพระโพธิญาณเถรและพระพุทธเจ้า ด้วยคำสอนและหลักปฏิบัติของท่านทั้ง 2 มาถ่ายทอดให้กับพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติ ด้วยวิธีการสอนโดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ใช้คำสั้นๆ กระชับ แต่ได้ใจความ ใช้ภาษาที่ไม่เป็นทางการมากนัก การใช้ภาษาบาลีน้อยมากในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ซึ่งในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของทางวัดป่านานาชาติจะยึดหลักวิทยาศาสตร์หลักความเป็นจริงในสังคม ไม่ยึดหลักไสยศาสตร์ในการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ พร้อมทั้งยังมีการสื่อสารถึง 2 ภาษา คือ ภาษาไทยกับพุทธศาสนิกชนชาวไทยและภาษาอังกฤษกับพุทธศาสนิกชนชาวต่างชาติ ซึ่งทำให้พุทธศาสนิกชนชาวต่างชาติสามารถเข้าใจถึงหลักธรรม คำสอน แก่นแท้ของพระพุทธศาสนาเพิ่มมากขึ้น และเป็นการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจให้ชาวต่างชาติได้หันมาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัดป่านานาชาติกันมากขึ้น

#### 4. วัดป่านานาชาติใช้สื่อใดบ้างในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ

วัดป่านานาชาติใช้สื่อในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ ซึ่งจะขึ้นอยู่กับความถนัดของพระสงฆ์แต่ละรูป ว่ามีความถนัดด้าน ท่านก็จะทำสื่อนี้ เช่น

สื่อบุคคลนั้นจะหมายถึง ตัวพระสงฆ์ที่ปฏิบัติธรรมในวัดป่านานาชาติ ที่มีการสอน โดยยึดหลักคำสอนของพระโพธิญาณเถรและพระพุทธเจ้า และยึดการปฏิบัติที่เคร่งครัดในพระธรรมวินัย เน้นความเรียบง่ายให้พุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติ พบเห็น จนเกิดเป็นแรงศรัทธา เลื่อมใส ทำให้เกิดเป็นความสนใจที่จะมาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัด ส่วนในด้านของสื่อ หนังสือ ซีดี เว็บไซต์ นั้น พระสงฆ์จะเป็นผู้ผลิตสื่อต่าง ๆ โดยจะเกิดจากความถนัดของพระแต่ละรูปในวัดป่านานาชาติ ว่าท่านมีความถนัดในการผลิตสื่อในด้านใด อาทิเช่น

สื่อสิ่งพิมพ์ คือ การผลิตหนังสือธรรมะ โดยการเขียนเรื่องราวต่างๆที่สอดแทรก ความรู้ ข้อคิด หลักธรรม คำสอน ของพระพุทธเจ้าและโพธิญาณเถรมาประกอบกับเนื้อหา หรืออาจจะเป็น การเขียนจากประสบการณ์โดยตรงของท่านลงในหนังสือธรรมะ เพื่อเป็นการเผยแผ่ให้กับ พุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติ ให้เข้าใจในหลักพระพุทธศาสนามากขึ้น และสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ พระบางรูปถนัดแปลหนังสือคำสอนของพระโพธิญาณเถร โดยการแปลจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อที่จะให้พุทธศาสนิกชนชาวต่างชาติที่สนใจพระพุทธศาสนาได้ศึกษาและปฏิบัติตามคำสอนของพระโพธิญาณเถร

สื่อโสตทัศน คือ การผลิตซีดีธรรมะ โดยที่พระสงฆ์ทำการรวบรวมคำสอน การเทศนาของ พระอาจารย์แต่ละรูปที่ท่านได้เทศนาตามกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาหรือได้เผยแผ่พระพุทธ ศาสนาอย่างที่ต่างๆ ท่านก็จะนำหลักคำสอน การเทศนานั้นนำมาอัดลงแผ่นซีดี เป็นซีดีธรรมะ เพื่อที่จะให้พุทธศาสนิกชนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่สนใจในพระพุทธศาสนา และมีความ ต้องการที่จะศึกษาและปฏิบัติธรรม ได้นำไปปรับชมและรับฟัง เพื่อที่จะได้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ถึง หลักธรรม คำสอนมากยิ่งขึ้น และสื่อเว็บไซต์ ซึ่งพระสงฆ์ที่มีความถนัดด้านนี้ ท่านก็จะมีการ ปรับปรุงข้อมูลในเว็บไซต์ให้เป็นปัจจุบันอยู่ตลอดเวลา ซึ่งในเว็บไซต์ของทาง วัด [www.watpahnachat.org](http://www.watpahnachat.org). มีการบอกถึงประวัติความเป็นมาของวัดป่านานาชาติ รวมถึงข้อมูล การที่จะเข้ามาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัด ที่ช่องทางการติดต่อกับทางวัด และในเว็บไซด์นี้ยังมีหลักธรรม คำสอนของพระอาจารย์แต่ละรูปในรูปแบบของเนื้อหาความรู้การเทศน์ ในเรื่องต่างๆ และบทสวดมนต์ต่างๆ โดยการทำให้เว็บไซด์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะให้พุทธศาสนิกชนชาวไทยและ ชาวต่างชาติ ได้รับข่าวสาร ความรู้ ข้อมูลในการที่จะเข้ามาศึกษาและปฏิบัติที่วัดป่านานาชาติว่า พุทธศาสนิกชนจะต้องมีการเตรียมตัวอย่างไร และเพื่อทำให้สามารถที่จะใกล้ชิดกับพระพุทธศาสนา ซึ่งถือว่าเป็นช่องทางที่สะดวกและง่ายในการรับสื่อ

### 5. ประสิทธิภาพของสื่อที่ใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ

สื่อที่ใช้วัดป่านานาชาติใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจะประกอบด้วย สื่อบุคคล สื่อหนังสือ สื่อซีดี และสื่อเว็บไซต์ แต่ส่วนใหญ่พุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติจะรับรู้ในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาได้มากที่สุด คือ

สื่อบุคคล ซึ่งหมายถึง พระสงฆ์ในวัดป่านานาชาติ เนื่องมาจากตัวพระสงฆ์ได้ยึดหลักพระธรรมวินัยที่เคร่งครัด ในการดูแลในหมู่สงฆ์ โดยยึดหลักความสามัคคี เน้นการปฏิบัติที่เรียบง่าย คืออาศัยอยู่ในกุฏิที่ทำด้วยไม้ กุฏิชั้นเดียว ภายในห้องใช้ไม่มีอะไร ไม่นิยมใช้เทคโนโลยี อย่างเช่น โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต แต่ถ้ามีความจำเป็นที่จะใช้ก็มีให้ใช้อยู่ที่ส่วนรวม ไม่ให้ใช้อยู่ที่กุฏิตนเอง มีเพียงเครื่องอุปกรณ์ที่จำเป็นเท่านั้น ซึ่งในการปฏิบัติของพระสงฆ์ในวัดป่านานาชาติที่มีลักษณะเคร่งครัดพระธรรมวินัย โดยแต่ละวัดพระสงฆ์มีวิธีการปฏิบัติ ดังนี้

03.00 น. – 03.30 น.	ตื่นนอน
03.30 น. – 05.30 น.	สวดมนต์ทำวัตรเช้าและนั่งวิปัสสนากรรมฐาน
05.00 น. – 07.30 น.	ออกบิณฑบาต
07.30 น. – 09.00 น.	ฉันภัตตาหาร
09.00 น. – 10.00 น.	เสวนาปัญหาธรรมะกับอุบาสิกอุบาสิกา
10.00 น. – 15.00 น.	เจริญสติและ พิจารณาตน หรือเข้าห้องสมุดเพื่อศึกษาธรรมะด้วยตนเอง
15.00 น. – 15.30 น.	ดื่มน้ำปานะ
15.30 น. – 16.30 น.	เดินจงกรม
16.30 น. – 18.30 น.	สวดมนต์ทำวัตรเย็น
18.30 น. – 20.30 น.	นั่งวิปัสสนากรรมฐาน
20.30 น. – 21.00 น.	ทำธุระส่วนตัว
21.00 น. – 03.00 น.	ทำวัตร

การทำกิจวัตรของพระสงฆ์ ซึ่งปฏิบัติตามเวลาคล้ายคลึงกัน ยกเว้น วันอาทิตย์ เวลา 09.00 น. – 10.00 น. ที่พระสงฆ์จะประชุม ปรีกษาหารือในเรื่อง กิจกรรมฯของวัด โดยมีตัวแทนอุบาสิก อุบาสิกา มาร่วมประชุมด้วย ซึ่งในการประชุมแต่ละครั้ง จะมีการประชุมถึง กฎระเบียบ หรือบางครั้งจะมีการกิจกรรมทำต่างๆ หรือปัญหาที่เกิดขึ้นภายในวัด เป็นต้น ซึ่งในการประชุมแต่ละครั้งพระสงฆ์จะเป็นคนนัดประชุม หลังจากฉันภัตตาหารเสร็จ ทั้งนี้ทำให้ถือได้ว่าพุทธศาสนิกชนสามารถเข้าถึงพระสงฆ์ได้มาก และทำให้เกิดเป็นที่ดึงดูดแรงเลื่อมใส ศรัทธา เกิดเป็นจุดสนใจทำ

ให้พุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติ เกิดความเลื่อมใส ศรัทธา สนใจที่จะเข้ามาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัดป่านานาชาติ

รองลงมา คือ สื่อเวปไซค์ เนื่องจากเวปไซค์ เป็นสื่อที่เข้าถึงได้ตลอดเวลา สะดวกและรวดเร็ว ในยุคปัจจุบัน พร้อมทั้งยังมีข้อมูลต่างๆ ให้พุทธศาสนิกชนที่สนใจที่จะมาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัด ได้รู้ในสิ่งที่ควรทราบทุกเรื่องในเวปไซค์เดียว คือ [www.watpahnachai.org](http://www.watpahnachai.org).

#### 6. ปัญหาและอุปสรรคในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ

จากมุมมองของพระสงฆ์ในบทบาทของผู้ส่งสาร พบว่า วัดป่านานาชาติไม่มีปัญหาและอุปสรรคในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ เนื่องจากทางวัดมีความต้องการที่เน้นการปฏิบัติพระธรรมวินัยที่เคร่งครัด เน้นความสงบเรียบง่าย ซึ่งพระชาวต่างชาติส่วนใหญ่ที่เข้ามาศึกษาและปฏิบัติธรรม มีความต้องการที่จะมาศึกษาและปฏิบัติธรรม พร้อมทั้งยังมีความต้องการที่จะมาแลกเปลี่ยนความรู้กับพุทธศาสนิกชนชาวไทย เพื่อที่จะได้ฝึกฝนให้ตนเป็นพระสงฆ์มีคุณภาพ ยึดหลักพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด จนเป็นที่เลื่อมใส ศรัทธาของพุทธศาสนิกชน

กลุ่มที่ 2 พุทธศาสนิกชนชาวไทยจำนวน 7 คนที่มาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัด สัมภาษณ์ในบทบาทหน้าที่ของผู้รับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า

#### 1. สาเหตุที่สนใจเข้ามาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัดป่านานาชาติ

จากการสัมภาษณ์พุทธศาสนิกชนชาวไทย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย ที่สนใจเข้ามาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัด โดยสาเหตุที่สนใจเข้ามาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัดป่านานาชาติ สืบเนื่องมาจากวัดป่านานาชาติ เป็นวัดในสายวัดของพระโพธิญาณเถร ซึ่งเป็นพระที่มีชื่อเสียงในสายวัดป่า และมีชื่อเสียงในด้านการสั่งสอน ฝึกอบรมลูกศิษย์ชาวต่างชาติ ทำให้ท่านมีลูกศิษย์ชาวต่างชาติมากมาย จึงทำให้พระโพธิญาณเถรสร้างวัดป่านานาชาติขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะให้พระสงฆ์ชาวต่างชาติได้อบรมสั่งสอนกันเอง ได้เรียนรู้ถึงหลักธรรม คำสอนของพระโพธิญาณเถรและพระพุทธเจ้า เพื่อที่จะได้ให้ท่านนำคำสอน หลักธรรมและหลักปฏิบัติไปเผยแผ่ในประเทศของท่านต่อไป ซึ่งวัดป่านานาชาติจะเน้นด้านการปฏิบัติธรรม เน้นความสงบเรียบง่าย เน้นการปฏิบัติที่เคร่งครัดในพระธรรมวินัย จากจุดนี้ทำให้พุทธศาสนิกชนชาวไทยสนใจที่จะมาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัดป่านานาชาติ

#### 2. วัดป่านานาชาติมีการจัดเรียงสารในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติอย่างไร

วัดป่านานาชาติมีการจัดเรียงสารโดยการอธิบายเนื้อหาหลักธรรม คำสอน เป็นขั้นตอน โดยการเริ่มจากการสอนเนื้อหา คำสอนจากระดับที่ง่ายไปสู่ระดับที่ยากขึ้น จากพุทธศาสนิกชนที่ไม่มีความรู้พื้นฐานในเรื่องพุทธศาสนาหรืออาจจะมีความรู้ในระดับไม่มากนัก ทางวัดป่านานาชาติจะมีการ

อธิบายเป็นขั้นตอน แต่จะขึ้นไปสู่ความรู้เพิ่มมากขึ้น โดยวิธีการอธิบายเนื้อหา จากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว จากหลักความเป็นจริง หรือบางครั้งท่านอาจจะเล่าจากประสบการณ์จริงของท่าน พร้อมทั้งยังมีการสอดแทรกหลักธรรม คำสอน หลักปฏิบัติที่เป็นขั้นตอน เพื่อที่จะทำให้เข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น

รองลงมา คือ การจัดเรียงสาร โดยการเปรียบเทียบเชิงอุปมา อุปมัยจากสิ่งที่ใกล้ตัว พุทธศาสนิกชนชาวไทยและพุทธศาสนิกชนชาวต่างชาติ โดยการอธิบายให้เกิดเป็นรูปธรรม เพื่อที่จะให้พุทธศาสนิกชนมองเห็นหลักธรรม คำสอนได้เข้าใจโดยง่าย และเข้าถึงแก่นแท้ของพระพุทธศาสนาได้มากขึ้น

3. วัดป่านานาชาติมีการสื่อสารเพื่อการ โน้มน้าวใจอย่างไรให้ท่านสนใจที่จะมาศึกษาและปฏิบัติกับทางวัดป่านานาชาติ

วัดป่านานาชาติส่วนใหญ่มีการสื่อสารเพื่อการ โน้มน้าวใจ โดยการยึดหลักคำสอนจากบุคคลที่มีชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศ คือ พระโพธิญาณเถรและพระพุทธเจ้ามาสอนกับพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติ ซึ่งพระวัดป่านานาชาติจะนำคำสอนของบุคคล 2 ท่านนี้มาสอน โดยการใช้ภาษาที่สั้น เข้าใจง่าย

รองลงมา คือ การสื่อสารเพื่อการ โน้มน้าวใจด้วยการอธิบายปัญหาและวิธีการหลุดพ้นจากปัญหาในเรื่องต่างๆ โดยการยกตัวอย่างทั้งจากเรื่องจริงหรือจากประสบการณ์ตรงของท่าน พร้อมทั้งสอดแทรกข้อคิด หลักธรรม คำสอน ทำให้พุทธศาสนิกชนเกิดความเข้าใจในหลักธรรมและนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

4. ท่านได้ข้อมูล ข่าวสารความรู้ต่างๆของทางวัดป่านานาชาติจากสื่อใด

วัดป่านานาชาติมีการเผยแพร่พระพุทธศาสนา โดยการใช้อินเทอร์เน็ตอยู่ตลอดเวลา จะเห็นได้จากบริเวณโรงงานจะมีหนังสือธรรมะและซีดี ไว้แจกแก่ พุทธศาสนิกชนอยู่ตลอดเวลา ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ หรือบางครั้งที่มีกิจกรรมต่างๆทั้งกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาหรือกิจกรรมภายในวัดป่านานาชาติก็จะมีการจัดทำหนังสือธรรมะ ซีดีขึ้นมาเผยแพร่ให้กับพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติ รวมถึงสื่อเว็บไซต์ [www.watpahnachachat.org](http://www.watpahnachachat.org) ที่ทางวัดจัดทำขึ้น เพื่อบอกถึงประวัติความเป็นมาของวัดป่านานาชาติ และในเว็บไซต์ยังมีการรวบรวมคำสอนของพระอาจารย์ต่างๆไว้ให้ได้ศึกษาและปฏิบัติ รวมถึงยังมีบทสวดมนต์ต่างๆไว้ให้พุทธศาสนิกชนได้ฝึกสวดมนต์ ซึ่งในการทำเว็บไซต์นี้ทำให้พุทธศาสนิกชนเข้าถึงตัววัดป่านานาชาติ และเข้าถึงพระพุทธศาสนาได้มากขึ้นและสะดวก ง่ายในการที่จะศึกษาเกี่ยวกับประวัติของวัดป่านานาชาติ และหลักธรรมคำสอนของพระโพธิญาณเถรและพระพุทธรเจ้า ทำให้พุทธศาสนิกชนไม่ห่างไกลพระพุทธศาสนา และสื่อบุคคล ซึ่งหมายถึง พระสงฆ์ในวัดป่านานาชาติที่เน้นการปฏิบัติอย่าง

เครื่องครัดในพระธรรมวินัย มีความสงบเรียบ ทำให้พุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติเกิดเป็นความศรัทธาเลื่อมใสเป็นจำนวนมาก

#### 5. ประสิทธิภาพของสื่อที่ใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติคือสื่อใด

สื่อที่มีประสิทธิภาพสูงสุด คือ สื่อบุคคล ซึ่งหมายถึง พระสงฆ์ในวัดป่านานาชาติที่ยึดหลักปฏิบัติที่เคร่งครัด ยึดหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าและพระโพธิญาณเถร ซึ่งเริ่มจากพระชาวต่างชาติรูปแรก คือ พระสุเมโธที่เข้ามาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับพระโพธิญาณเถร จากเริ่มแรกที่พระสุเมโธเข้ามาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับพระโพธิญาณเถร ซึ่งพระโพธิญาณเถรพูดภาษาอังกฤษไม่ได้เลย แต่ท่านสื่อสารกับลูกศิษย์ชาวต่างชาติด้วยการสอน โดยเน้นการปฏิบัติที่เคร่งครัด ยึดหลักพระธรรมวินัย เน้นความสงบ เรียบง่ายให้เห็นก่อน เพื่อที่จะให้เป็นแบบอย่างที่ดี แก่พระชาวต่างชาติ ทำให้เกิดเป็นความศรัทธา เลื่อมใส ทำให้มีพุทธศาสนิกชนชาวต่างชาติมาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับพระโพธิญาณเถรมากขึ้น ทำให้ท่านขยายสาขา โดยมีนโยบายให้พระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนชาวต่างชาติปกครองกันเอง และเมื่อลูกศิษย์ชาวต่างชาติของพระโพธิญาณเถรย้ายมาอยู่ที่วัดป่านานาชาติ พระชาวต่างชาติท่านก็ได้เอาหลักธรรม หลักปฏิบัติตามพระโพธิญาณเถรทุกอย่าง ทั้งการเน้นความสงบเรียบง่าย การยึดหลักปฏิบัติตามพระธรรมวินัยที่เคร่งครัด นำมาปฏิบัติ ทำให้เกิดเป็นแรงศรัทธา เลื่อมใสแก่พุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติสนใจที่จะเข้ามาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัดอยู่ตลอดเวลา

กลุ่มที่ 3 พุทธศาสนิกชนชาวต่างชาติ จำนวน 7 คนที่มาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัด สัมภาษณ์ในบทบาทหน้าที่ของผู้รับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า

#### 1. สาเหตุที่สนใจเข้ามาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัดป่านานาชาติ

พุทธศาสนิกชนชาวต่างชาติส่วนใหญ่เข้ามาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัดป่านานาชาติ เนื่องจากมีความสนใจในพระพุทธศาสนา พร้อมทั้งยังอยากที่จะศึกษาและปฏิบัติธรรม และสาเหตุที่เลือกวัดป่านานาชาติ เนื่องจากวัดป่านานาชาติเป็นวัดที่มีพระชาวต่างชาติ หลายสัญชาติ มีสาขาหลายประเทศ รวมถึงมีการสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษ ทำให้ง่ายต่อการสื่อสาร ง่ายต่อการเรียนรู้แก่นแท้ของพระพุทธศาสนา พร้อมทั้งพระที่วัดป่านานาชาติมีการปฏิบัติเป็นตัวอย่างที่ดี มีการปฏิบัติที่เคร่งครัด วัดมีความสงบ เรียบง่าย ทำให้เกิดความเลื่อมใส ศรัทธา แล้วเกิดเป็นแรงที่ทำให้อยากศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัดป่านานาชาติ

#### 2. วัดป่านานาชาติมีการจัดเรียงสารในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ

การจัดเรียงสารในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติของวัดป่านานาชาติ จากการ



สัมภรณ์พุทธศาสนิกชนชาวต่างชาติ พบว่า วัดป่านานาชาติมีการจัดเรียงสารโดยการอธิบายเนื้อหาหลักธรรม คำสอน เป็นขั้นตอน โดยเริ่มจากพุทธศาสนิกชนที่ไม่มีพื้นฐานในพระพุทธศาสนา โดยการสอนจากขั้นตอน คำสอนที่ง่าย ไปสู่ขั้นตอน คำสอนที่ยากขึ้นตามลำดับ ซึ่งจากการสอนจะมีการอธิบายและปฏิบัติให้เห็น เพื่อที่จะเป็นการเข้าใจได้ง่ายและเร็วยิ่งขึ้น

รองลงมา คือ การเปรียบเทียบ อุปมา อุปมัย ในหลักความเป็นจริง เปรียบเทียบสิ่งที่ใกล้ตัว ซึ่งทำให้เข้าใจถึงหลักธรรมคำสอนได้เร็วยิ่งขึ้น และสามารถนำไปปรับใช้กับชีวิตประจำวันได้

3. วัดป่านานาชาติมีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจอย่างไรให้ท่านสนใจที่จะมาศึกษาและปฏิบัติกับทางวัดป่านานาชาติ

วัดป่านานาชาติมีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ ด้วยการใช้นักเทศน์ที่มีชื่อเสียง นำยกย่อง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ คือ พระโพธิญาณเถรซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งวัดป่านานาชาติขึ้นและพระพุทธเจ้า โดยการนำเอาหลักธรรม คำสอน และหลักปฏิบัติของท่านทั้ง 2 มาเผยแพร่ ให้กับพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติ และยึดพระพุทธศาสนาให้พุทธศาสนิกชนได้เรียนรู้ และปฏิบัติตาม ซึ่งวิธีการเผยแพร่พระพุทธศาสนาจะใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย สั้น ๆ ไม่เป็นทางการมากนัก ใช้หลักวิทยาศาสตร์ ไม่ใช้หลักไสยศาสตร์ในการเผยแพร่พระพุทธศาสนา

4. ท่านได้ข้อมูล ข่าวสารความรู้ต่างๆของทางวัดป่านานาชาติจากสื่อใด

วัดป่านานาชาติมีการใช้สื่อต่างๆมากมายในการเผยแพร่พระพุทธศาสนา ซึ่งสื่อที่พบจะประกอบด้วย สื่อบุคคล ซึ่งหมายถึง พระสงฆ์ในวัดป่านานาชาติ ที่เป็นชาวต่างชาติทั้งหมด ที่มีปฏิบัติที่เคร่งครัดในพระธรรมวินัย มีความสงบเรียบง่าย สุขุม ทำให้พุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติเกิดเป็นความศรัทธาเลื่อมใสเป็นจำนวนมาก

สื่อสิ่งพิมพ์ คือหนังสือธรรมะ และสื่อโสตทัศน คือซีดีธรรมะ ซึ่งเป็นสื่อที่สามารถนำกลับมาอ่านและเปิดฟังใหม่ได้ตลอด เวลาและเนื้อหาในหนังสือ และซีดีล้วนมีความรู้ ทำให้พุทธศาสนิกชนได้ประโยชน์ ความรู้ถึงหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา แล้วสามารถนำมาปรับใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวันได้อยู่ตลอดเวลา

สื่อเว็บไซต์ของทางวัด คือ [www.watpahnachat.org](http://www.watpahnachat.org). ซึ่งเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลาเมื่อต้องการที่จะหาข้อมูล ซึ่งเว็บไซต์ของทางวัดป่าวัดป่านานาชาติยังมีข้อมูลทุกอย่างในสิ่งที่พุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติต้องการทราบ มีการเขียนถึง 2 ภาษา ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งเนื้อหาในเว็บไซต์จะประกอบไปด้วย กฎระเบียบ วิธีการเตรียมตัวก่อนที่จะเข้ามาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัดป่านานาชาติจะต้องทำอย่างไร ที่อยู่และวิธีการติดต่อกับทางวัด รวมถึงหลักคำสอนของพระอาจารย์แต่ละรูปที่เคยสอน ซึ่งในเว็บไซต์นี้สามารถทำให้รับรู้ข้อมูลข่าวสารได้ครบ รวมถึงยังให้ความรู้ หลักธรรม คำสอนของพระพุทธศาสนาอีกด้วย

#### 5. ประสิทธิภาพของสื่อที่ใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติคือสื่อใด

สื่อที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ สื่อบุคคล ซึ่งหมายถึง ตัวพระสงฆ์ในวัดป่านานาชาติ ที่มีการปฏิบัติ โดยยึดหลักพระธรรมวินัยที่เคร่งครัด เน้นความเรียบง่าย สงบเจียม ไม้ยังติดวัตถุสิ่งของ สื่ออำนวยความสะดวกและสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ รวมถึงยังมีการสื่อสารถึง 2 ภาษา ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ทำให้สามารถเข้าถึงทั้งพุทธศาสนิกชนชาวไทยและต่างชาติ ทำให้เกิดความเข้าใจให้คำสอนของพระพุทธศาสนาได้มากขึ้น พร้อมทั้งยังเกิดเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันระหว่างชาวไทยและชาวต่างชาติ

รองลงมาคือ สื่อเว็บไซต์ของทางวัด [www.watpahnachat.org](http://www.watpahnachat.org). ที่ได้มีการรวบรวมข้อมูลต่างๆของทางวัดป่านานาชาติไว้ทั้งหมด อาทิเช่น ประวัติวัด ข้อมูลการเข้ามาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับทางวัด เนื้อหาคำสอนต่างๆของพระอาจารย์แต่ละรูป ซึ่งทำให้พุทธศาสนิกชนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้ศึกษาและได้รับความรู้มากขึ้น ซึ่งเว็บไซต์วัดป่านานาชาติได้มีการเขียนถึง 2 ภาษา ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ทำให้ทั้งพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างชาติได้หาข้อมูลต่างๆ ได้สะดวกและง่ายขึ้น

#### 6. ปัญหาและอุปสรรคในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ

พุทธศาสนิกชนชาวต่างชาติพบว่า วัดป่านานาชาติมีปัญหาและอุปสรรคในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ คือ พุทธศาสนิกชนชาวต่างชาติบางกลุ่ม ยังไม่ทราบว่าวัดป่านานาชาติมีการปกครองกันภายในวัด โดยพระสงฆ์ที่เป็นชาวต่างชาติทั้งหมด ไม่ทราบถึงประวัติความเป็นมาของวัดเท่าที่ควร และยังไม่เข้าใจถึงแก่นแท้พระพุทธศาสนา ว่ามีหลักธรรม คำสอน หลักปฏิบัติของพระพุทธศาสนาคืออะไร ทำให้เกิดเป็นปัญหาและอุปสรรคในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาชาติ



มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ข้อตกลงว่าด้วยการอนุญาตให้ใช้สิทธิในวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

วันที่ 11 เดือน มกราคม พ.ศ. 2556

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) ณัฐพร คุ้มดี ..... อยู่บ้านเลขที่ 20  
ซอย กิ่งแก้ว 5 ..... ถนน กิ่งแก้ว ..... ตำบล/แขวง กิ่งแก้ว  
อำเภอ/เขต เมือง ..... จังหวัด สมุทรปราการ ..... รหัสไปรษณีย์ 34000  
เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ รหัสประจำตัว 7520300356  
ระดับปริญญา  ตรี  โท  เอก  
หลักสูตร นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา ..... คณะ บัณฑิตวิทยาลัย  
ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า "ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ" ฝ่ายหนึ่ง และ

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ตั้งอยู่เลขที่ 119 ถนนพระราม 4 แขวงพระโขนง เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร 10110 ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า "ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ" อีกฝ่ายหนึ่ง

ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ และ ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ ตกลงทำสัญญากัน โดยมีข้อความดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิขอรับรองว่าเป็นผู้สร้างสรรค์และเป็นผู้มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในงานสารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์หัวข้อ กลยุทธ์ การสื่อสาร เพื่อเผยแพร่ พระพุทธศาสนา สู่คนทุกวัย บนเวทีออนไลน์  
อันวัด อภิบาล ๖๐๕

ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ (ต่อไปนี้เรียกว่า "สารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์")

ข้อ 2. ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิตกลงยินยอมให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิโดยปราศจากค่าตอบแทนและไม่มีการกำหนดระยะเวลาในการนำสารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์ ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียงการทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ต่อสาธารณชน ให้เข้าต้นฉบับหรือสำเนา งาน ให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่น อนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิ โดยจะกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดด้วยหรือไม่ก็ได้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน หรือการกระทำอื่นใดในลักษณะทำนองเดียวกัน

ข้อ 3. หากกรณีมีข้อขัดแย้งในปัญหาลิขสิทธิ์ในสารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์ระหว่างผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิกับบุคคลภายนอกก็ดี หรือระหว่างผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิกับบุคคลภายนอกก็ดี หรือมีเหตุขัดข้องอื่นๆ เกี่ยวกับลิขสิทธิ์ อันเป็นเหตุให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิไม่สามารถนำงานนั้นออกทำซ้ำ เผยแพร่ หรือ โฆษณาได้ ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิยินยอมรับผิดชอบและชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิในความเสียหายต่างๆ ที่เกิดขึ้นแก่ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิทั้งสิ้น

สัญญาที่ทำขึ้นสองฉบับ มีข้อความเป็นอย่างเดียวกัน คู่สัญญาได้อ่านและเข้าใจข้อความในสัญญาโดยละเอียดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อให้ไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน และเก็บรักษาไว้ฝ่ายละฉบับ

ลงชื่อ.....ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ  
( *สุวิมล รัตน์* )

ลงชื่อ.....ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ  
( ดร.ชนันนภา รอดตุ้งกู )  
ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด

ลงชื่อ.....พยาน  
( ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิวพร หวังพิพัฒน์วงศ์ )  
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ลงชื่อ.....พยาน  
( *จินตนา งามแก้ว* )